

IZVJEŠTAJ

O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA
U 2011. GODINI

MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA

Podgorica, maj 2012. godine

SADRŽAJ

Rezime Izvještaja o radu i stanju u upravnim oblastima u 2011. godini Ministarstva održivog razvoja i turizma

Izvještaj o radu i stanju u upravnim u 2011. godini Ministarstva održivog razvoja i turizma

I	Nadležnost i organizacija rada	14
II	Stanje po pojedinim sektorima	17
1.	Sektor za upravljanje prostorom	17
2.	Sektor za građevinarstvo	23
3.	Sektor za turistički razvoj	29
4.	Sektor za tursitičku strategiju, politiku i posebne oblike turizma	32
5.	Sektor za turistički promet i tržište	35
6.	Sektor za stanovanje	38
7.	Sektor za životnu sredinu	42
8.	Sektor za upravljanje otpadom i komunalni razvoj	57
9.	Sektor za međunarodnu saradnju i klimatske promjene	64
10.	Sektor za ispekijski nadzor i prekršajni postupak	68
11.	Odjeljenje za unutrašnju reviziju	75
12.	Kabinet ministra	78
13.	Služba za opšte poslove, ljudke resurse, finansije, logističku i tehničku podršku	82
14.	Odjeljenje za praćenje i vođenje projekata od posebne važnosti	85
15.	Odjeljenje za podršku Nacionalnom savjetu za održivi razvoj	87

Izvještaj o radu organa uprave nad kojima Ministarstvo održivog razvoja vrši nadzor

-	Hidrometeorološki zavod	92
-	Seizmološki zavod	100
-	Direkcija javnih radova	103
-	Agencija za zaštitu životne sredine	114

2. Izvještaj o radu institucija nad kojima Ministarstvo održivog razvoja i turizma vrši nadzor

-	Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom	124
-	Javno preduzeće "Regionolni vodovod Crnogorsko primorje"	125
-	Javno preduzeće Nacionalni parkovi Crne Gore	132
-	Inženjerska komora Crne Gore.....	138
-	DOO "Vodacom"	140
-	DOO "Procon"	143
-	JU Centar za ekotoksikološka ispitivanja	151
-	Nacionalna turistička organizacija Crne Gore	156

**REZIME
IZVJEŠTAJA
O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA U 2011. GODINI
MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA**

Izveštaj o radu i stanju u upravnim oblastima u 2011. godini Ministarstva održivog razvoja i turizma je urađen shodno Programu rada Vlade Crne Gore za 2012. godinu.

Izveštaj se sastoji od izvještaja Ministarstva održivog razvoja i turizma, izvještaja organa uprave i institucija nad kojima to ministarstvo vrši upravni nadzor.

1. Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Materijali koji su razmatrani od strane Vlade Crne Gore:

- Iz resora Ministarstva održivog razvoja i turizma u 2011. godini, Vlada Crne Gore je utvrdila 14 predloga zakona, donijela je 14 uredbi, 13 odluka, 5 nacрта planskih dokumenata i 2 pravilnika: Predlog zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini; Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o dugotrajnim organskim zagađujućim materijama uz Konvenciju o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima iz 1979. godine; Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o suzbijanju, zakiseljavanju, eutrofikaciji i prizemnom ozonu uz Konvenciju o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima iz 1979. godine; Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o teškim metalima uz Konvenciju o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima iz 1979. godine; Predlog zakona o građevinskim proizvodima; Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o planinskim stazama; Predlog zakona o raftingu; Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o integrisanom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja; Predlog zakona o regionalnom vodosnadbijevanju Crnogorskog primorja; Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu; Predlog zakona o komunalnim djelatnostima; Predlog zakona o upavljanju otpadom; Predlog zakona o hemikalijama; Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode; Uredbu o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u vazduhu iz stacionarnih izvora; Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha; Uredbu o izmjeni Uredbe o načinu i postupku prijave stavljanja ambalaže i upakovanih proizvoda na tržište, osnivanje sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadne ambalaže i rada tog sistema; Uredbu o izmjeni Uredbe o kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebne naknade za upravljanje otpadom; Uredbu o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Inženjerskoj komori u oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata; Uredbu o načinu obračuna posebne naknade na investicije za izgradnju objekata na teritoriji opština Crnogorskog primorja; Uredbu o postupku i kriterijumima za pretvaranje posebnih i zajedničkih djelova stambene zgrade u poslovne prostorije; Uredbu o izmjenama Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine; Uredbu o povjeravanju djela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Opštini Budva; Uredbu o izmjenama Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine; Uredbu o povjeravanju dijela poslova Agencije za zaštitu životne sredine JU Centru za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore; Uredbu o maksimalnim nacionalnim emisijama određenih zagađujućih materija; Uredbu o minimalno-tehničkim uslovima, načinu, sredstvima i opremi za pružanje pojedinih usluga koje uključuju sportsko-rekreativne i avanturističke aktivnosti; Uredbu o obliku, sadržaju, načinu vođenja i upotrebe Jedinствене evidencije turističkog prometa; Odluku o izradi Prostornog plana posebne namjene za Obalno područje Crne Gore; Odluku o izradi DSL "Dio sektora 58- turistički kompleks Ponta" - Ruža vjetrova; Odluku o izradi DSL "Dio sektora 46 - Kamenovo"; Odluku o izradi DSL "Virpazar"; Nacrt DSL "Sektor 38" (rt Ljutotek - Uvala Bigova - RT Žabica); Nacrt DSL "Sektor 5"(Opština Herceg Novi - priobalni prostor Kumbora, Đenovića i Baošića); Nacrt DSL "Sektor 34"; Nacrt DSL "Sektor 36" sa Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu; Nacrt LSL "Trašte"; Odluku o donošenju Detaljnog prostornog plana za koridor dalekovoda 400 kV sa optičkim

kablom od Crnogorskog primorja do Pljevalja i podmorski kabal 500 kV sa optičkim kablom Italija Crna Gora, sa Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu i programom javne rasprave; Odluku o donošenju DSL "Sektor 16"; Odluku o donošenju DSL "Sektor 36"; Odluku o donošenju DSL "Sektor 34"; Odluku o donošenju DSL "Sektor 38" - Bigova; Odluku o donošenju LSL "Trašte"; Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela za pripremu i praćenje turističkih sezona; Odluku o prestanku važenja Odluke o obrazovanju Savjeta za prostorno uređenje; Odluku o nacionalnoj mreži planiniskih staza; Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Koordinacionog tima za pripremu i praćenje turističkih sezona; Odluku o utvrđivanju prioriternih turističkih lokaliteta; Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva održivog razvoja i turizma; Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Hidrometeorološkog zavoda Crne Gore.

Osim navedenog, Vlada Crne Gore je prihvatila i 100 materijala Ministarstva (ne uključujući platforme za službena putovanja, izvještaje sa službenih putovanja, imenovanja, preusmjeravanja finansijskih sredstava), od kojih su najznačajniji: Program monitoringa stanja životne sredine za 2011. godinu; Izvještaj o stanju uređenja prostora za 2010. godinu; Program uređenja prostora za 2011. godinu; Strategija razvoja golfa u Crnoj Gori s Mapom puta za implementaciju strategije razvoja golfa u Crnoj Gori; Predlog modela turističke valorizacije lokaliteta u državnom vlasništvu na području Bjelasice i Komova; Informacija o statusu projekta turističke valorizacije poluostrva Luštica, u Opštini Tivat i postupka privatizacije društva HTP "Ulcinjska rivijera" AD Ulcinj i Montepranzo- Bokaproduct AD Tivat; Informacija o stanju u oblastima vodosnadbijevanja i upravljanja otpadnim vodama u 2010. godini; Akcioni plan pretvaranja neformalnih naselja u formalna i regularizacija objekata; Predlog strategije o zaštiti od jonizirajućeg zračenja, radijacionoj sigurnosti i upravljanju radioaktivnim otpadom, s Predlogom akcionog plana; Informacija o kvalitativnim i kvantitativnim efektima ljetnje turističke sezone 2011. godine; Predlog prvog nacionalnog izvještaja o implementaciji obaveza iz Zajedničke konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom; Program mjera za podsticanje izgradnje hotelskih kompleksa i privlačenje hotelskih investitora i poznatih svjetskih brendova; Predlog nacionalne stambene strategije za period 2011-2020. godine, s Predlogom akcionog plana; Izvještaj o stanju uređenja prostora za 2011. godinu; Predlog programa sistematskog ispitivanja sadržaja radioaktivnosti u životnoj sredini za 2012. godinu; Predlog akcionog plana za pripremu turističkih sezona 2011. i 2012. godine; Predlog programa monitoringa životne sredine Crne Gore za 2012. godinu; Prvi izvještaj o implementaciji Nacionalne strategije biodiverziteta s Akcionim planom za period 2010 - 2015. godine; Predlog programa uređenja prostora za 2012. godinu; Prvi godišnji izvještaj o sprovođenju Milenijumskih razvojnih ciljeva u Crnoj Gori; Prvi godišnji izvještaj o implementaciji Komunikacione strategije održivog razvoja; Prvi nacionalni izvještaj i izjava o nuklearnim materijalima.

Realizovane su planirane aktivnosti iz Programa rada Vlade CG za prvih 100 dana, dok su djelimično realizovane prioritetne aktivnosti Vlade Crne Gore za 2011. godinu za koje je bilo zaduženo Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Upravno postupanje:

U prvostepenim upravnim postupcima bilo je ukupno 13.356 predmeta, od kojih 13.114 pokrenutih u 2011. godini, a 242 prenijetih iz 2010. godine.

Na sektore upravljanja prostorom, građevinarstva, za turistički razvoj i službe za opšte poslove, finansije i logističku podršku se odnosilo 1.922 predmeta, od kojih je 1.861 primljen u 2011. godini, a 61 je prenijet iz 2010. godine. Riješeno je 1.585 predmeta (zahtjev usvojen 1.447, zahtjev odbijen 12, zahtjev odbijen 94 i postupak obustavljen u 23 predmeta). Neriješeno je 139 predmeta, a po osnovu povjerenih poslova Inženjerskoj komori Crne Gore je prenijeto 198 predmeta. Podnijeto je 29 žalbi, od kojih je 23 žalbe odbijeno, a 6 usvojeno.

Inspekcije Ministarstva (urbanistička, zaštite prostora, građevinska i turistička) su u 2011. godini imale 11.434 predmeta u radu, od kojih 11.253 iz 2011. godine, a iz 2010. godine je prenijeto 181 predmet. U

2011. Godini je u 8.853 predmeta izdat zapisnik sa utvrđenim nepravilnostima, donijeto je 1.309 rješenja, a u 1.296 predmeta postupak obustavljen jer je izvršenje sprovedeno. Izrečene su 83 novčane kazne, naplaćeno je 1.283 mandatne kazne i izrečeno je 2.919 ostalih mjera. Podnijeto je 107 žalbi koje su proslijeđene drugostepenom organu. Ukupno je odlučivano po 104 žalbe, žalba je odbačena u 1, odbijena u 50, usvojena u 38 predmeta, a postupak je obustavljen u 9 predmeta. Ukupno broj izvršnih rješenja je 274, administrativna izvršenja sprovedena su u 130 predmeta, a nijesu izvršena u 144 predmeta.

Ministarstvo je, kao drugostepeni organ, u 2011. godini imalo 427 predmeta u radu (422 iz 2011. godine i 5 preneseno iz 2010. godine). Ukupno je riješeno 425 žalbi (žalba je odbačena u 61, odbijena u 116 i usvojena u 175 predmeta). Žalbe su usvojene zbog: povreda pravila postupka u 17, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja u 25 i pogrešne primjene materijalnog prava u 132 slučaja. Na kraju 2011. godine nije riješeno 4 žalbe. Pokrenuto je 154 upravna spora. Izmijenjene su 29 odluka po osnovu podnijete tužbe, a poništeno je 43 odluke u upravnom sporu.

Vlada Crne Gore je odgovarajućim uredbama povjerila vršenje određenih poslova Ministarstva: Glavnom gradu Podgorici (poslove inspekcije zaštite prostora), Opštini Budva (vršenje inspekcijskog nadzora u oblasti posredovanja u prodaji usluga smještaja u domaćinstvu izvan objekta u kojem se te usluge pružaju), Inženjerskoj komori Crne Gore (izdavanje i oduzimanje licenci, ovjeru licenci i poništavanje ovjere licenci, vođenje registra licenci i objavljivanja na sajtu), JP za upravljanje morskim dobrom i JP za nacionalne parkove (poslovi izdavanja odobrenja i urbanističko-tehničkih uslova za objekte određene planom objekata privremenog karaktera za područje Prostornog plana posebne namjene za Morsko dobro i prostornog plana posebne namjene za nacionalne parkove, kao i vršenje inspekcijskog nadzora koji se odnose na zaštitu prostora), JU "Centar za ekotoksikološka istraživanja Crne Gore" (poslovi državne uprave iz nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine koji se odnose na sprovođenje godišnjeg programa praćenja kvaliteta vazduha na mjernim mjestima u državnoj mreži uspostavljenoj za praćenje kvaliteta vazduha u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha). *Ocjena je da su povjereni poslovi obavljani kvalitetno i da je povjeravanje poslova ispunilo osnovnu funkciju.*

2. Organi uprave nad kojima je Ministarstvo vršilo nadzor

2.1. Hidrometeorološki zavod

Zavod je u vršenju svojih nadležnosti: izradio oko 3.500 meteoroloških biltena za potrebe: obezbjeđenja pomorskog saobraćaja i drugih pomorskih aktivnosti, EPCG, elektronskih medija i štampanih medija. Svakodnevno je pružao po više stotina informacije o stanju i prognozi vremena za potrebe različitih korisnika. Svakodnevno je primljeno oko 4.500 izmjerenih i osmotrenih podataka iz mreže meteoroloških stanica i poslato u GTS (Global Telecommunication System, Svjetske meteorološke organizacije), odnosno na godišnjem nivou oko 1.500.000 podataka. Posebne prognoze-upozorenja na ekstremne meteorološke situacije za vanredne situacije izrađivane su u vidu upozorenja i direktno dostavljane Sektoru za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova i ostalim nadležnim državnim organima za vreme trajanja eksternih meteoroloških uslova. Svakodnevno su analizirani prognostički materijali (mjesečne i sezonske prognoze) Evropskog centra za srednjoročnu prognozu vremena - ECMWF i procijenjene mogućnosti za njegovu operativnu upotrebljivost.

Vršena su svakodnevna osmatranja i mjerenja meteoroloških, ekoloških i agrometeoroloških parametara, prikupljanje izmjerenih i osmotrenih meteoroloških podataka iz mreže meteoroloških stanica, prikupljanje podataka u realnom vremenu sa izvještajne mreže meteoroloških stanica, njihovo evidentiranje, dostavljanje Svjetskoj meteorološkoj organizaciji i arhiviranje.

Završen je Master plan klimatoloških i padavinskih stanica. Završena je izgradnja objekta za meteorološke stanice Cetinje i započeta adaptacija objekta meteorološke stanice u Beranama. Pored redovnih poslova uspostavljan je rad na 4 automatske klimatološke stanice.

U identifikaciji klime i klimatskih promjena prema standardima Svjetske meteorološke organizacije – WMO, izračunavani su klimatski indeksi, vršene izrade mjesečnih i sezonskih analiza, kao i godišnje analize temperatura vazduha i visine padavina i vršeno je određivanje njihovog normalizovanog standardnog odstupanja u odnosu na klimatološku normalu, izrađivane informacije, obavještenja i analize o promjenama meteoroloških veličina za određeni period za potrebe elektronskih i pisanih medija.

Obavljena su redovna fenološka osmatranja na teritoriji cijele Države, na agrometeorološkim stanicama Plav, Pljevlja, Rožaje, Ulcinj, Bar, Bijelo Polje, Budva, Berane, Danilovgrad, Grahovo, Herceg Novi, Kolašin, Nikšić, Podgorica, Mojkovac i Andrijevića (oko 45.000 osmotrenih podataka za godinu dana), obavljena je kontrola, obrada i prezentacija fenoloških podataka te unos tih podataka u fenološku bazu podataka, svakodnevno je vršena obrada i dostavljanje agrometeoroloških podataka za potrebe Biotehničkog instituta, u sklopu projekta « Meteorološki parametri », za razvoj poljoprivrede izrađivane su agrometeorološke informacije, analize i bilteni koji su se bavili uticajem meteoroloških faktora na razvoj pojedinih poljoprivrednih kultura.

Vršena su redovna hidrometrijska mjerenja na 40 hidroloških stanica, koje su raspoređene na svim glavnim tokovima u Crnoj Gori, kao i Skadarskom jezeru. Monitoring kvaliteta voda u 2011. godini je obuhvatio 13 vodotoka, 3 jezera, vode obalnog mora i podzemne vode i izdani Zetske ravnice. Mreža stanica za kvalitet voda sastoji se iz 36 mjernih mjesta za vodotoke, 11 mjernih mjesta za jezera, 16 mjernih mjesta za obalno more i 9 mjernih mjesta za podzemne vode. U 4 serije mjerenja obrađeno je ukupno 192 uzorka, sa 6.216 analiza.

Pružene su usluge za analizu otpadnih voda Kombinata aluminijuma u 12 serija mjerenja, sa 156 analitičkih postupaka, realizovano je 45 zahtjeva za analizu otpadnih voda, 140 uzoraka i 1.868 analiza, realizovan je program analize sanitarnog kvaliteta vode na morskim kupalištima, za JP Morsko dobro koji se sastojao iz 100 mjernih mjesta, 1.000 uzoraka i 12.000 analiza. Laboratorija za biologiju voda obradila je 205 redovnih uzoraka, sa 615 analiza, 50 vanrednih uzoraka sa 200 analiza i 1.030 uzoraka sanitarnog kvaliteta kupališta, sa 3.090 analiza. Saprobiološke analize urađene su na vodotocima u 2 serije mjerenja.

Obrađeno je 2.896 uzoraka sumpor-dioksida, 2.545 uzoraka dima i 716 uzoraka Nox, ukupno 6.157 analiza, obrađeno je 1.130 uzoraka padavina sa 10.099 analiza,

Tokom 2011. godine, izvršene su i popravke na plovnim sredstvima Zavoda. U 2011. godini urađeni su brojni premjeri morskog dna za potrebe raznih korisnika.

2.2. Seizmološki zavod Crne Gore

U toku 2011. godine, Seizmološki zavod, sa ukupno samo 10 zaposlenih službenika i namještenika, ostvario je sve planirane aktivnosti sa visokim nivoom kvaliteta. U potpunosti je realizovan planirani, vrlo značajan dio Programa modernizacije tehničkih kapaciteta državne mreže seizmoloških stanica za ostvarivanje efikasnog seizmičkog monitoringa teritorije Crne Gore, kao i susjednih, seizmički uticajnih regiona. Zaokruženo je uspostavljanje jezgra nove crnogorske geodinamičke mreže sa dvije terenske permanentne GPS stanice i telemetrijskom akvizicijom tih podataka u Seizmološkom zavodu u Podgorici. Tokom 2011. godine je izvršeno pugušćenje nacionalne mreže za seizmički monitoring, uspostavljanjem nove seizmološke stanice u selu Bakovići kod Kolašina, stvarajući ujedno preduslove za kvalitetno osmatranje seizmičnosti u zoni planiranih hidroelektrana na rijeci Morači.

Donatorska sredstva, ostvarena kroz realizaciju dva međunarodna istraživačka projekta (NATO Program nauka za mir i bezbjednost i Evropski fond za nauku FP7) omogućila su realizaciju i značajnog dijela Programa modernizacije tehničkih kapaciteta Zavoda. Ova donatorska pomoć bila je vrlo korisna i za dopunsko usavršavanje stručnih kadrova Zavoda, za realizaciju istraživačkih projekata, kao i za jačanje stručnih i naučnih veza sa seizmološkim institucijama regiona, Evrope i Svijeta.

U 2011. godini, završene su aktivnosti na realizaciji trogodišnjeg projekta koji je finansirao NATO Program Nauka za mir i bezbjednost pod nazivom Harmonizacija karata seizmičkog hazarda za zemlje zapadnog Balkana (ovaj projekat omogućio je izradu savremenih seizmoloških karata harmonizovanih sa evropskim standardima u ovoj oblasti, za sve države učesnice, a dio sredstava u Projektu je bio usmjeren za nabavku savremenih seizmoloških instrumenata i obuku mlađih kadrova), a nastavljene su aktivnosti na realizaciji dva vrlo značajna projekta: Seizmički hazard Evrope (realizuje se počev od septembra 2009. godine) i Projekat Globalni model atenuacije ubrzanja tla.

2.3. Direkcija javnih radova

Kapitalni budžet za 2011. godinu, koji je realizovala Direkcija javnih radova, sadržao je aktivnosti na realizaciji projekata ukupne vrijednosti 48.218.750 €. Od planiranog iznosa sredstava opredijeljenih Kapitalnim budžetom za 2011. godinu, 32.769.970 € (67.96 %) se odnosi na projekte koji su započeti u prethodnim godinama, dok 15.448.780 € (32.04 %) se odnosi na projekte čiji je početak planiran u tekućoj godini.

Tokom 2011. godine Direkcija javnih radova je, shodno propisima raspisala 128 javnih nadmetanja (121 otvorena postupaka javnih nabavki, 4 pregovaračka postupka javnih nabavki, 1 konkurs, 2 javne nabavke putem šoping metode). Zaključeno je 113 ugovora sa izabranim izvođačima (66 ugovora za izvođenje radova, 15 ugovora za izradu projektne dokumentacije, 1 ugovor za nabavku robe, 31 ugovor za vršenje nadzora i tehničke kontrole izvođenja radova).

U 2011. godini posredstvom Direkcije javnih radova je: izgrađeno, adaptirano, rekonstruisano ili opremljeno 1.200 m² prostora za rad državnih organa, izgrađeno 9.000 m² stambenog prostora, izgrađeno, rekonstruisano ili opremljeno 3.260 m² prostora za rad službi socijanog staranja, izgrađeno ili opremljeno 1.400 m² prostora za rad zdravstvenih ustanova, izgrađeno ili opremljeno 25.600 m² prostora za rad obrazovnih ustanova, modernizovano 26,4 km lokalnih puteva, izgrađeno, sanirano ili rekonstruisano 24.600 m² gradskih saobraćajnica, sanirano 19 ha jalovišta u Mojkovcu, izgrađena 2 fudbalska terena u Beranama, izgrađeno ili sanirano 4 mosta u opštinama: Plav, Andrijevića, Berane.

Vrijednost sredstava koje je Direkcija javnih radova realizovala u 2011. godini iznosi 40.272.176 €, što čini 83,51 % od ukupno odobrenih sredstava Kapitalnim budžetom za 2011. godinu.

2.4. Agencija za zaštitu životne sredine

U 2011. godini Agencija za zaštitu životne sredine je: obezbijedila sprovođenje Programa monitoringa za 2011. godinu, obezbijedila održavanje, funkcionisanje i razvoj Državne mreže za praćenje kvaliteta vazduha, pripremila Informaciju o stanju životne sredine za 2010. godinu, pripremila predlog Programa monitoringa životne sredine za 2012. godinu koji je od strane Vlade usvojen na sjednici 15.12.2011. godine, realizovala niz projekata: „Adriscom” (planiranje novog integrisanog programa monitoringa koji će biti u skladu sa Okvirnom direktivom o vodama i Direktivom o moru), Projekat „Podrška izradi nacionalne liste indikatora”, Projekat „Podrška uspostavljanju sistema upravljanja životne sredine i sistemom upravljanja kvalitetom vazduha”, Twining projekat „Podizanje svijesti i promovisanje čistije proizvodnje”, Projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“.

U 2011. godini Agencija je izvršila 60 postupaka procjene uticaja, izdala: 4 saglasnosti na izvještaje o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, 13 mišljenja na izvještaje o strateškoj procjeni na životnu sredinu, 480 dozvola za tranzit i uvoz neopasnog otpada, 5 dozvola za izvoz opasnog otpada, 10 dozvola za sakupljanje i transport opasnog otpada, 2 dozvole za preradu i odstranjivanje otpada, 20 dozvola za uvoz/izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač, proizvoda koji ih sadrže i alternativnih supstanci, 7 CITES dozvola za uvoz; 16 dozvola za sakupljanje i izvoz biljaka, životinja i gljiva, 6 dozvola za izvoz biljaka, životinja i gljiva, 1 dozvolu za sakupljanje gljiva, 1 dozvolu za uvoz derivata životinja, 9 dozvola za naučno – istraživački rad, 1 dozvolu za obavljanje aktivnosti i djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru, 14 dozvola za obavljanje djelatnost održavanja i/ili popravke i isključivanja iz upotrebe

proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i alternativne supstance i 2 dozvole za mjerenje nivoa buke u životnoj sredini. Takođe, 106 preduzeća je Agenciji prijavilo djelatnosti – ambalaža, električna i elektronska oprema, baterije, akumulatori, automobilske gume, motorna ulja i motorna vozila,

Ekološka inspekcija je u toku 2011. godine: izvršila 2.259 inspekcijskih nadzora, donijela 897 rješenja koja se odnose na preduzimanje određenih mjera i radnji u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, podnijela 5 krivičnih prijava, podnijela 18 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, podnijela 13 prekršajnih naloga. Ekološka inspekcija je izvršila 42.707 kontrola na radioaktivnost roba pri uvozu i na osnovu izvještaja odobrila uvoz, kontrolisala 332 dozvole za promet otpada na graničnim prelazima, kontrolisala 36 dozvola prometa izvora jonizujućih zračenja na graničnim prelazima, kontrolisala 18 dozvola za promet roba koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač na graničnim prelazima, kontrolisala 33 dozvole za sakupljanje, otkup i promet biljaka i životinja, kontrolisala 11 dozvola za promet opasnog otpada, kontrolisala 135 dozvola za uvoz polovnih mašina, kontrolisala 21 dozvolu za obavljanje djelatnosti održavanja i/ili popravke i isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i/ili alternativne supstance. Po rješenjima ekološke inspekcije u prethodnom periodu izvršeno je 6 sanacija terena zagađenog većim količinama otpadnog mineralnog ulja.

Agencija je realizovala Program praćenja kvaliteta goriva naftnog porijekla za 2011. godinu ("Sl. list CG", broj 20/11). Na teritoriji Crne Gore je uzeto 137 uzoraka goriva sa benzinskih pumpi, kao i 10 uzoraka sa skladišta »Jugopetrol« AD Kotor, koji su smješteni u Luci Bar. Dosadašnje analize su pokazale da ispitivana goriva ne prelaze propisane granične vrijednosti zagađujućih materija, odnosno, da zadovoljavaju propisane zahtjeve.

3. Institucije nad kojima Ministarstvo vrši nadzor

3.1. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom

Vršeci povjerene poslove, tokom 2011. godine, JP je:

- izdalo: sedam odobrenja za dogradnju, rekonstrukciju i izgradnju; 656 rješenja o lokaciji, po ugovorima o ustupanju kupališta; 209 rješenja o lokaciji, po ugovorima za ustupanje privremenih lokacija; 82 rješenja o lokaciji, po ugovorima za ustupanje terasa ugostiteljskih objekata.

-Do početka turističke sezone, konstatovana je značajnija gradnja bez odobrenja u Ulcinju, kao i pojava nasipanja materijala u more i pokušaji rekonstrukcija ili gradnje ponti, na prostoru opštine. Tokom 2011. godine, urađen je 451 zapisnik.

-U saradnji sa komunalnom policijom, kao i Turističkom inspekcijom, urađeno je ukupno 236 zapisnika kojim su utvrđene nepravilnosti u postavljanju privremenih montažnih objekata, terasa, trgovinskih objekata i reklamnih panoa.

-Od strane Inspektora zaštite prostora JP formirano je ukupno 39 predmeta od čega 18 predmeta gradnje bez odobrenja, u kojima su postupali ili postupaju. Podnijete su 3 krivične prijave. U obradi je šest predmeta, za koje će se nakon završetka postupka podnijeti krivične prijave. Pored navedenih 18 predmeta - slučajeva građenja, postupalo se i u 21 predmeta gradnje po uredno izdatoj građevinskoj dozvoli.

-U sklopu priprema za turističku sezonu, izvršeno je uklanjanje većeg broja privremenih objekata koji nijesu predviđeni Planom objekata privremenog karaktera za period 2010-2012. godina ili ranijim Planovima, a nalazili su se na terenu više godina.

3.2. Javno preduzeće „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“

Tokom 2011. godine JP je kontinuirano, isporučivalo vodovodnim preduzećima u opštinama Budva, Kotor i Tivat, a od jula 2011. godine i opštini Bar, vodu za piće iz regionalnog vodovoda koje su podmirivale sve potrebe za vodom u navedenim opštinama. U 2011. godini JP je isporučilo ovim opštinama ukupno 6.795.961 m³ vode. Vodovodna preduzeća nijesu plaćala preuzetu vodu u ugovorenom roku. Ugovore su najviše kršila preduzeća u Budvi i Kotoru i do kraja 2011. godine nije izmireno 2,33 miliona € duga.

Realizacija prve faze izgradnje regionalnog vodovodnog sistema nastavljena je izgradnjom cjevovoda i drugih objekata na potezu Čafe - Ulcinj. Izgradnja se finansira iz kredita Abu Dabi Fonda u iznosu od 8.974.000 €. Ugovorena je izgradnja dodatnih 1.773 m cjevovoda u Ulcinju, od benzinske stanice do zgrade komunalnog preduzeća, radi snabdijevanja hotelskih kapaciteta na Velikoj plaži.

U 2011. godini rješavana su imovinsko-pravna pitanja po osnovu izvršene eksproprijacije za izgradnju regionalnog vodovoda. Na osnovu sporazuma i dvije presude, do kraja 2011. godine na račun eksproprijacije isplaćeno je preko milion €. Tokom 2011. godine, JP je vršilo redovne aktivnosti na održavanju funkcionalne ispravnosti sistema i obezbjeđivalo uslove za pravilan i nesmetan rad. Dnevno je praćena kontrola kvaliteta i mjerena količina isporučene vode.

Nastavljena je realizacija komponente 2 Projekta ekološki osjetljivih turističkih oblsta Crne Gore (MESTAP), čiji najvažniji dio je izgradnja regionalne sanitarne deponije za opštine Bar i Ulcinj. Opštine Bar i Ulcinj su sredinom 2011. godine zaključile ugovore o uslugama sa privrednim društvom DOO „Možura“, koje će upravljati deponijom, što je bio uslov da Svjetska banka dâ saglasnost za početak radova na izgradnji deponije. Radovi su otpočeli u 2011. godini. Vrijednost ugovora je 5.063.326 sa PDV i carinskim dažbinama. Ukupan iznos sredstava za realizaciju komponente 2 projekta MESTAP iznosi 8.341.461 €. Za nabavku mehanizacije i mobilne opreme za sanitarnu deponiju zaključeni su ugovori sa dobavljačima u ukupnoj vrijednosti od 314.543 €.

U okviru Programa mjera za rješavanje problema vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje koji koordinira Komisija Vlade, JP vrši poslove rukovođenja Jedinicom za implementaciju Programa. Prva faza Programa realizovana je od marta do jula 2011. godine, a finansirana je sredstvima u ukupnom iznosu od 370.000 €, od čega je 310.000 € obezbijedila Vlada, dok su po 30.000 € obezbijedili JP i. Od ukupnog iznosa utrošeno je 320.000 € za dovođenje sistema u mjerne stanje, nabavku i ugradnju zatvarača na primarnoj gradskoj mreži i popravku kvarova na distributivnom cjevovodu i gradskoj mreži i 50.000 € za hitne potrebe JP „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje.

3.3. Javno preduzeće Nacionalni parkovi Crne Gore

JP je u 2011. godini obavljalo poslove predviđene godišnjim programima, koji su se odnosili na: fizičku zaštitu u cilju sprječavanje protivpravnog korišćenja prirodnih dobara Nacionalnog parka, kao što su bespravna sječa, bespravna gradnja, krivolov, evidentiranje i sprječavanje širenja požara i dr., vršilo je usluge izletničkog i sportsko-rekreativnog turizma, realizovalo socijalne i kulturne događaje, vršilo poslove povjerene od strane Vlade Crne Gore i dr. Podnijeto je 61 krivična prijava za nezakonite radnje i 41 prekršajna prijava U odnosu na raniji period bilo je manje nedozvoljene gradnje na području Nacionalnog parka.

Ostvarena je dobra saradnja sa Granično-pomorskom policijom Tako je tokom 2011. godine na području Skadarskog jezera izvršeno 962 patrolnih djelatnosti, 63 asistencije policije i 12 asistencija volontera.

U vršenju povjerenih poslova (odobrenja i urbanističko-tehnički uslovi za objekte privremenog karaktera i inspekcijski nadzor – zaštita prostora), riješeno je 304 predmeta.

3.4. Inženjerska komora Crne Gore

U Komori je u Registar članova upisano 1.572 crnogorska državljana i 71 strani državljanin. U 2011. godini Komora je izdala 184 licence fizičkim licima crnogorskim državljanima i 224 licence, pravnim licima registrovanim na teritoriji Crne Gore, izvršena je ovjera licenci 65 licenci fizičkim licima stranim državljanima i 4 licence pravnim licima registrovanim van Crne Gore.

Pred Komisijom za polaganje stručnog ispita ispit je položilo 36 kandidata.

Četiri licence pravnih lica registrovanih na teritoriji Crne Gore su oduzete iz razloga prestanka ispunjavanja jednog od uslova za njihovu važnost–prekid radnog odnosa zaposlenog inženjera na osnovu kojeg je licenca izdata. Zbog donošenja rješenja o prestanku članstva u Komori, nakon njihove pravosnažnosti, donešena su rješenja za oduzimanje 294 ovlašćenja fizičkim licima.

Stupanjem na snagu Uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Komori u oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata ("Sl. list CG" broj 21/11), Komora je preuzela 198 predmeta od Ministarstva na dalji postupak (postupci za izdavanje i ovjeru licenci, postupci za oduzimanje licenci), od toga: 98 predmeta je riješeno, 40 predmeta je u postupku (čeka se dopuna sa nedostajućom dokumentacijom). Od 39 predmeta za oduzimanje licenci: 10 predmeta je riješeno, 16 predmeta u postupku (poslati pozivi za saslušanje stranaka), za 10 predmeta tražena dopuna nedostajuće dokumentacije od nadležne službe Ministarstva, dok su 3 predmeta bila u postupku (pripreme poziva strankama).

3.5. DOO „VODACOM“ Tivat

DOO „Vodacom“ je obavljao funkciju koordinatora u cilju poboljšanja efikasnosti rada lokalnih vodovodnih preduzeća kroz realizaciju Projekta razvoja kapaciteta vodovodnih i kanalizacionih preduzeća (ViK-ovi) koji finansira KfW banka iz donatorskih sredstava od 2 miliona €. Takođe, „Vodacom“ je obavljao sve aktivnosti na pripremi i implementaciji investicija iz Faze III Projekta vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda na Crnogorskom primorju čija je vrijednost 95,5 miliona €. Faza IV Projekta, koja obuhvata izgradnju zajedničkog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za opštine Kotor i Tivat, započela je tokom 2011. godine. Tokom avgusta 2011. godine Vodacom je pružio podršku JP „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje na aktivnostima detekcije gubitaka i obučavanja osoblja ovog preduzeća za samostalnu detekciju gubitaka.

Tokom 2011. godine, Vodacom je u saradnji sa Opštinama Bar, Tivat i Kotor i njihovim ViK-ovima uspješno realizovao: Projekat izgradnje priključnog cjevovoda rezervoara Šušanj 1 na regionalni sistem vodosnabdijevanja i rehabilitaciju obalnog kolektora u opštini Bar; Projekat izgradnje kanalizacionog sistema Tivta, Faza II. Preduzeće je pratilo više projekata izgradnje kanalizacione i vodovodne infrastrukture i izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (završena postkvalifikacionu tendersku proceduru za izbor izvođača radova za Kotor, završene su tenderske procedure za izbor izvođača radova na izgradnji vodovodne i kanalizacione mreže i izgradnji postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) u opštini Herceg Novi, dopunjena je projektna i tenderska dokumentacija izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže i PPOV u Opštini Bar, završena je pretkvalifikaciona procedura za izbor izvođača radova za izgradnju zajedničkog PPOVa za opštine Kotor i Tivat i td.

3.6. DOO „PROCON“ Podgorica

Djelatnost Društva je pružanje stručne pomoći na realizaciji programa iz oblasti komunalnih djelatnosti i zaštite životne sredine koje donosi osnivač (Vlada Crne Gore), odnosno lokalna samouprava, u dijelu koji se odnosi na ugovore osnivača sa međunarodnim finansijskim institucijama i odgovarajućim fondovima Evropske unije o finansiranju projekata iz tih oblasti. U 2011. godini preduzeće je vršilo aktivnosti na realizaciji projekata za čiju implementaciju je država Crna Gora obezbjedila sredstva kroz: kreditne aranžmane sa EIB (finansijskim ugovorom za projekat „Vodosnabdijevanje i otpadne vode“ ukupne vrijednosti 57 mil. €, finansijskim ugovorom za projekat „Upravljanje čvrstim otpadom“ ukupne vrijednosti 27 mil. €), kreditne aranžmane sa EBRD (finansijskim ugovorom za projekat „Izgradnja infrastrukture u opštini Danilovgrad“ ukupne vrijednosti 5,35 mil. €), grant aranžmane („Tehnička podrška jedinici za implementaciju projekta i finansiranje nadzora nad izvođenjem radova na projektu izgradnje sistema za vodosnabdijevanje i upravljanje otpadnim vodama u opštini Danilovgrad“, ukupne vrijednosti 375.000 €; IPF MW 2008 „Izgradnja sistema za upravljanje otpadnim vodama u opštinama Pljevlja, Bijelo Polje, Plav, Cetinje i Ulcinj“, ukupne vrijednosti 5 mil. €; IPF TA 2009 „Izrada tehničke dokumentacije za izgradnju sistema za upravljanje otpadnim vodama u opštinama Berane, Kolašin, Danilovgrad i Rožaje“, ukupne vrijednosti 750.000 €; IPA 2008 „Unapređenje infrastrukture u oblasti zaštite životne sredine – Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacione mreže u opštini Nikšić“, ukupne

vrijednosti 3,5 mil. €; IPA 2008 „Podrška sektoru životne sredine”, kroz sledeće aktivnosti: „Jačanje kapaciteta PROCON-a”, „Podrška razvoju opštinskih investicionih planova”, „Pomoć u pripremi i implementaciji projekata” i „Izrada projektnog zadatka za kreiranje softvera za praćenje realizacije projekata” – ukupne vrijednosti 1 mil. €; IPA 2009 „Jačanje kapaciteta u oblasti zaštite prirode uz unapređenje upravljanja čvrstim otpadom u sjevernom djelu Crne Gore – nabavka opreme za prikupljanje i transport otpada i izrada nacionalnog i lokalnih planova upravljanja otpadom za period 2013-2018 god“, ukupne vrijednosti 4,8 mil. €; IPA 2010 „Nadogradnja sistema otpadnih voda u Pljevljima – izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda“, ukupne vrijednosti 3,5 mil. €; WBIF 2011 „Tehnička podrška u realizaciji projekta upravljanja čvrstim otpadom u Crnoj Gori“.

U 2011. godini, Procon je nastavio aktivnosti na realizaciji ugovora o uslugama na realizaciji projekta „Program kredita za domaćinstva koja nemaju riješeno stambeno pitanje – 1000 Plus”, koji je zaključen sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, a shodno zaključcima Vlade Crne Gore.

3.7. JU Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore

Centar je realizovao sve programe monitoringa kvaliteta segmenata životne sredine realizovao u potpunosti i na vrijeme, u skladu sa potpisanim ugovorima (programi monitoringa kvaliteta vazduha, opasnih i štetnih materija; buke u životnoj sredini; stanja ekosistema priobalnog mora Crne Gore, Program ispitivanja sadržaja radionuklida u životnoj sredini).

Centar je realizovao brojna ispitivanja za potrebe raznih inspekcija i organa uprave (fizičko-hemijska ispitivanja uzoraka hrane, hrane za životinje i predmeta opšte upotrebe, Program monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla, Program monitoringa rezidua farmakološki aktivnih materija i lijekova u životinjama i proizvodima animalnog porijekla). Centar kontroliše oko 380 korisnika, radnika koji rade sa rendgen aparatima ili u zoni jonizujućeg zračenja, kao i oko 80 rentgen aparata godišnje. Kontrola hrane i predmeta opšte upotrebe namijenjenih uvozu i izvozu predstavljala je u 2011. godini jednu od značajnijih oblasti djelovanja Centra (ukupno je ispitano 1.558 uzoraka hrane i 636 uzoraka predmeta opšte upotrebe).

Po nalogu ekološke inspekcije, izvršena su analize: 143 uzorka zemljišta; 124 uzorka otpadne i površinske vode; 22 mjerenja emisije; 14 mjerenja imisije. Za potrebe monitoringa KAP-a izvršeno je uzorkovanje i fizičko hemijska analiza 42 uzorka podzemnih voda, 16 uzoraka zemljišta, 17 emisijskih mjerenja i 14 imisijskih mjerenja, kao i u okviru realizaciju projekta rješavanja pitanja deponovanog čvrstog otpada na staroj deponiji čvrstog otpada KAP-a koji finansira Svjetska banka obrađeno je 310 uzoraka na 12.710 parametara.

Početkom oktobra 2011. godine uspješno je realizovan proces proširenja obima akreditacije metodama za realizaciju ispitivanja kvaliteta vazduha. Centar je 03.03.2011. godine od Agencije za zaštitu životne sredine dobio Dozvolu za obavljanje radijacione djelatnosti. Takođe, Centar je podnio Agenciji zahtjev za dobijanje dozvole za obavljanje poslova zaštite od jonizujućeg zračenja in zahtjev za dobijanje dozvole za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada.

3.8. Nacionalna turistička organizacija Crne Gore

NTO je u 2011. godini ostvario veliki broj aktivnosti, među kojima se izdvajaju:

- Na globalnim elektronskim medijima - nastavljena je kampanja „Experience Wild Beauty“ putem emitovanja promotivnih spotova „Breathhtaking Montenegro“ na vodećoj TV mreži CNN).
- Realizovana je promotivna kampanja u regionu („Zove more-Crna Gora“ realizovana posebno za svako od tržišta: Srbije, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Kosova i Albanije).
- Realizovana je medijska kampanja u regionu (elektronski i štampani mediji, internet kampanja – realizovana u svim zemljama u regionu)
- Realizovana je promotivna kampanja u zemlji (program „Bijeg na snijeg“ koji je koncipiran kao niz manifestacija i dešavanja u zimskoj sezoni 2010/2011).
- Izvršena je prezentacije zimske turističke sezone 2011/2012 u Beogradu, Kolašinu, Sarajevu.

- U saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, NTO je, sa predstavnicima lokalnih turističkih organizacija i turističkom privredom, učestvovao na više turističkih sajмова i berzi: "Vakantiebeurs 2011" u Utrehtu, Holandija, Berza poslovnog turizma „Conventa 2011" u Ljubljani, Sajam turizma u Tel Avivu, Sajam turizma EMITT u Istanbulu, Sajam turizma „BIT" u Milanu, Sajam turizma "IFT 2011" u Beogradu, Sajam turizma „ITB" Berlin, Sajam MITT u Moskvi, Sajam „UITT 2011" u Ukrajini, Sajam turizma u Budvi i „Festival turističkih komunikacija", Sajam »Skopje Travel Market« u Makedoniji, Lukavačkom sajmu turizma(BIH). Berza turizma "RDA" u Kelnu, Berza turizma „TOP RESA 2011" u Parizu, „World Travel Market" u Londonu.
- Izvršene su prezentacije turističke ponude u većim gradovima regiona (Niš, Čačak, Kragujevac, Zrenjanin, Novi Sad, Subotica, Sarajevo, Tirana) i u Švajcarskoj (Ženeva, Lozana, Bazel i Cirihi).
- Organizovane su brojne posjete novinara i turoperatora iz Francuske, SAD, Danske, Rusije, Velike Britanije, Njemačke, Slovenije, Srbije, Italije, Japana, Švajcarske, Kine.
- U 2011. godini sajt www.montenegro.travel je pogledalo 788.870 posjetilaca. Ukupno je pogledano 2.974.338 strana.
- Služba Call Centar Montenegro specijalnog telefona 1300, za potrebe Nacionalne turističke organizacije, u 2011. godini zabilježila je ukupno 6.777 poziva, od čega se 2.430 poziva odnosilo na pritužbe, a 4.172 poziva se odnosilo na uopšteno davanje informacija.
- U 2011. godini NTO CG je, pored reprinta promotivnog materijala, uradila i novo izdanje magazina Explorer. Izradjena je i nova turistička mapa.
- Veoma aktivna su bila i predstavništva NTO u inostranstvu (Beograd, Sarajevo, Frankfurt i Ljubljana).

IZVJEŠTAJ
O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA U 2011. GODINI
MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA

Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima u 2011. godini Ministarstva održivog razvoja i turizma je urađen shodno Programu rada Vlade Crne Gore za 2012. godinu i shodno čl. 62 Zakona o državnoj upravi ("Sl. list CG", br. 38/03, 22/08 i 42/11), po kome ministarstva, najmanje jedanput godišnje, podnose Vladi izvještaj o radu i stanju u upravnoj oblasti.

I NADLEŽNOST I ORGANIZACIJA RADA

Shodno članu 14 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list CG", br. 07/11 i 40/11), koja je važila u izvještajnom periodu, Ministarstvo održivog razvoja i turizma vrši poslove uprave koji se odnose na: integralno planiranje, upravljanje i valorizaciju prostora; održivi razvoj; realizaciju programa i projekata održivog razvoja iz nadležnosti ovog ministarstva; pružanje stručne, organizacione i administrativne podrške radu Nacionalnog savjeta za održivi razvoj; strateško planiranje prostora i životne sredine; izradu državnih planskih dokumenata; davanje mišljenja i saglasnosti na lokalna planska dokumenta; morsko dobro; izradu i donošenje planova za objekte privremenog karaktera u zoni morskog dobra i nacionalnih parkova; vođenje dokumentacione osnove o prostoru za potrebe praćenja stanja u prostoru i izrade planskih dokumenata; izradu izvještaja o stanju uređenja prostora; izradu programa uređenja prostora; uspostavljanje i vođenje informacionog sistema o prostoru u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za informaciono društvo; sačinjavanje separata i izdavanje urbanističko-tehničkih uslova; izdavanje građevinskih dozvola; izdavanje upotrebnih dozvola; izdavanje odobrenja i urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje objekata privremenog karaktera; licence za obavljanje djelatnosti izrade planskih dokumenata, izrade tehničke dokumentacije i građenja objekata; vođenje razvojne i strateške politike u oblasti građevinarstva; energetska efikasnost kroz sistem planiranja i izgradnje objekata; razvoj turizma, ugostiteljstvo, turističku ponudu, uslove privređivanja u turizmu, selektivne oblike turizma; povezivanje primorskog i kontinentalnog turizma; razvoj privatnog sektora u turizmu; formiranje turističkih mjesta i područja; kategorizaciju i klasifikaciju turističkih objekata; turističke tokove na domaćem i inostranom tržištu; saradnju sa turističkim asocijacijama u Crnoj Gori i inostranstvu; održivu valorizaciju potencijala i ekoloških prednosti nacionalnih parkova i zaštićenih područja prirode sa aspekta razvoja turizma; realizaciju investicionih programa od interesa za održiv turistički razvoj; praćenje infrastrukturnih projekata u funkciji razvoja turizma; praćenje i promociju investicija u sektoru turizma; koordinaciju aktivnosti za pripremu i praćenje turističkih sezona; organizaciju, posredovanje, snabdjevenost turističkih područja i strukturu turističke potrošnje; vođenje evidencije o broju turista, smještajnim kapacitetima, finansijskim efektima i rezultatima poslovanja u turizmu; organizovanje poslova turističko-informativne propagandne djelatnosti; unapređenje saradnje između sektora turizma i komplementarnih sektora; saradnju sa Nacionalnom turističkom organizacijom i organizovanje turističkih predstavništava u drugim državama; etažnu svojinu; sistem stambenih odnosa; upravljanje i održavanje stambenog fonda; pretvaranje posebnih i zajedničkih djelova stambene zgrade u poslovne prostorije; stambeno zadugarstvo; politiku unapređenja stambenog fonda; privatno-javno partnerstvo u oblasti stanovanja; sistem integralne zaštite životne sredine i održivog korišćenja prirodnih resursa; oblast procjene uticaja i strateške procjene uticaja na životnu sredinu, integrisanog sprečavanja i kontrole zagađivanja; zaštitu prirode; kvalitet vazduha; klimatske promjene i odobravanje i praćenje projekata koji se realizuju u cilju ublažavanja efekata klimatskih promjena; zaštitu ozonskog omotača; zaštitu od buke i vibracije; hemikalije; zaštitu od radijacije (radioaktivne materije i jonizujuća zračenja); nejonizujuća zračenja; zaštitu zemljišta od zagađivanja; integrisano upravljanje obalnim područjem; integrisanu zaštitu mora od zagađenja; kontrolu industrijskog zagađenja i upravljanje rizikom; primjenu novih i tehnologija čistije proizvodnje; upravljanje otpadom i otpadnim vodama; sistem komunalnih djelatnosti; koordinaciju regionalnih sistema vodosnabdjevanja; genetički modifikovane organizme iz nadležnosti ovog ministarstva; hidrografsku djelatnost; izradu standarda zaštite životne sredine; praćenje stanja životne sredine; praćenje investicija iz oblasti ministarstva; saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama i fondovima Evropske unije u dijelu realizacije projekata iz oblasti zaštite životne sredine i komunalnih djelatnosti; saradnju sa nevladinim organizacijama; predlaganje mjera tekuće i razvojne politike i analiziranje njihovog uticaja na ekonomski položaj privrednih subjekata i preduzetnika; promotivne aktivnosti iz nadležnosti ministarstva; međunarodnu saradnju i međunarodne ugovore iz

nadležnosti ministarstva; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom Evropske unije; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Polazeći od definisanih nadležnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva su utvrđene slijedeće organizacione jedinice:

- Sektor za upravljanje prostorom
- Sektor za građevinarstvo
- Sektor za turistički razvoj
- Sektor za turističku strategiju, politiku i posebne oblike turizma
- Sektor za turistički promet i tržište
- Sektor za razvoj stanovanja
- Sektor za životnu sredinu
- Sektor za upravljanje otpadom i komunalni razvoj
- Sektor za međunarodnu saradnju i klimatske promjene
- Sektor za inspekcijski nadzor i prekršajni postupak
- Odjeljenje za unutrašnju reviziju
- Kabinet ministra
- Službe za opšte poslove, ljudske resurse, financije, logističku i tehničku podršku
- Odjeljenje za praćenje i vođenje projekata od posebne važnosti
- Odjeljenje za podršku Nacionalnom savjetu za održivi razvoj

Ministarstvo održivog razvoja i turizma vršilo je nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada:

- Hidrometeorološkog zavoda,
- Seizmološkog zavoda,
- Direkcije javnih radova,
- Agencije za zaštitu životne sredine.

Vlada Crne Gore je odgovarajućim uredbama povjerila vršenje određenih poslova Ministarstva:

- Glavnom gradu Podgorici – poslove inspekcije zaštite prostora (Uredba o povjeravanju dijela poslova Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine Glavnom gradu – Podgorica - "Sl. list Crne Gore", br. 61/08, 71/09 i 61/10),
- Opštini Budva – vršenje inspekcijskog nadzora u oblasti posredovanja u prodaji usluga smještaja u domaćinstvu izvan objekta u kojem se te usluge pružaju (Uredba o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Opštini Budva - "Sl. list CG", broj 40/11),
- Inženjerskoj komori Crne Gore –izdavanje i oduzimanje licenci, ovjeru licenci i poništavanja ovjere licenci, vođenje registra licenci i objavljivanja na sajtu (Uredba o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Komori u oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata - „Sl. list CG”, broj 21/11)
- JP za upravljanje morskim dobrom i JP za nacionalne parkove:
 - poslovi izdavanja odobrenja i urbanističko-tehničkih uslova za objekte određene planom objekata privremenog karaktera za područje Prostornog plana posebne namjene za Morsko dobro i prostornog plana posebne namjene za nacionalne parkove (Uredba o povjeravanju poslova iz nadležnosti Ministarstva uređenja prostora Javnom preduzeću za nacionalne parkove i Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom - „Sl. list CG”, broj 22/09 i 27/10)
 - vršenje inspekcijskog nadzora koji se odnose na zaštitu prostora (Uredba o povjeravanju dijela poslova Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore - "Sl. list Crne Gore", br. 06/10),
- JU "Centar za ekotoksikološka istraživanja Crne Gore" – povjereni su poslovi državne uprave iz nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine koji se odnose na sprovođenje godišnjeg programa praćenja kvaliteta vazduha na mjernim mjestima u državnoj mreži uspostavljenoj za praćenje kvaliteta

vazduha u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha (Uredba o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine Javnoj ustanovi "Centar za ekotoksikološka istraživanja Crne Gore - "Sl. list Crne Gore", broj 62/11).

Realizovane su planirane aktivnosti iz **Programa rada Vlade CG za prvih 100 dana**: -Stvaranje uslova za dinamiziranje investicije na Luštici i rješavanje problema skijališta u Crnoj Gori;
-Donošenje odluke o izradi Prostornog plana područja posebne namjene za obalni pojas; -Razvoj turističkog proizvoda i stvaranje uslova za produžetak sezone.

Prioritetne aktivnosti Vlade Crne Gore za 2011. godinu, za koje je bilo zaduženo Ministarstvo održivog razvoj i turizma, su djelimično realizovane:

- Nastavak izgradnje regionalnog vodovoda prema opštini Ulcinj – realizovano
- Rješavanje problema vodosnabdijevanja Cetinja – realizovana I faza
- Početak izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u Herceg Novom, Baru, Nikšiću i Pljevljima - realizovano za Herceg Novi i Nikšić, a nerealizovano za Bar i Pljevlja
- Početak realizacije Plana pretvaranja neformalnih naselja u formalna, sa posebnim akcentom na seizmičke rizike – realizovano
- Priprema Programa mjera za podsticanje izgradnje hotelskih kompleksa i privlačenje hotelskih investitora i poznatih svjetskih brendova – realizovano
- Usvajanje Strategije razvoja golfa u Crnoj Gori – realizovano
- Izgradnja regionalnih sanitarnih deponija – realizovano u Podgorici, u toku u Baru, nerealizovano u Kotoru, Nikšiću, Pljevljima, Bijelom Polju, Beranama i Herceg Novom.
- Završetak izrade Prostornog plana za Durmitorsko područje – nije realizovano

Obrazloženje razloga nerealizacije prioritetnih aktivnosti:

- Projekat izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Baru - U prethodnom periodu bila je završena predkvalifikacija ponuđača. Investitori (SO Bar i ViK Bar) su zahtijevali da se kapacitet planiranog postrojenja smanji. Nakon što su ponovljena potrebna mjerenja i dobijena saglasnost KfW banke, projektant, kompanija Dahlem, i Vodacom su se saglasili sa zahtjevom Investitora.
- Projekat izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u Opštini Pljevlja - U junu 2011. godine pripremljena je tenderska dokumentacija za ugovaranje projektanta glavnog projekta i izvođača radova. Tenderska dokumentacija je dostavljena u septembru EIB-u na mišljenje i saglasnost i čekao se odgovor, jer tek nakon pozitivnog odgovora mogao se raspisati tender za izvođača radova (projektuj-izgradi).
- Regionalna sanitarna deponija na lokalitetu „Trešanjski mlin“ Kotor (za opštine Kotor, Budva, Tivat i eventualno Herceg Novi) - razlog je kašnjenje u izradi DSL „Trešanjski mlin“, kao i opstrukcijom Opštine Kotor jer je Izmjenama i dopunama Prostornog plana opštine Kotor za područje Grblja onemogućeno usvajanje Lokalne studije lokacije "Trešanjski mlin", od strane Vlade Crne Gore, a time i završetak aktivnosti na izradi potrebne projektne dokumentacije.
- Regionalna sanitarna deponija na lokalitetu „Budoš“ Nikšić (za opštine Nikšić, Šavnik i Plužine) – razlog je što je bilo neophodno uraditi novi Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu jer je Nacrtom glavnog projekta ponuđeno drugačije rješenje u vezi tretmana procjednih voda u odnosu na predhodni elaborat.
- Regionalna sanitarna deponija na lokalitetu „Repetitor“ Pljevlja (za opštine Pljevlja i Žabljak) – razlog kašnjenja je promjena prvobitno određene lokacije („Jelin potok“).
- Regionalna sanitarna deponija na lokalitetu „Čelinska kosa“ Bijelo Polje (za opštine Bijelo Polje, Kolašin i Mojkovac) – razlog je odustajanje Evropske investicione banke da kreditno podrži izgradnju ovog centra.
- Regionalna sanitarna deponija na lokalitetu „Vasov do“ Berane (za opštine Berane, Andrijevića, Plav i Rožaje) – razlog usporene dinamike su protesti građana, na izabranu lokaciju.
- Regionalna sanitarna deponija na lokalitetu „Duboki do“ Herceg Novi – razlog kašnjenja je prvobitna ideja da se izgradi regionalna deponija u Kotoru i za opštinu Herceg Novi. Urađena je Studija izvodljivosti i prostorno je planski definisana lokacija „Duboki do“.

- Radna verzija Nacrta Prostornog plana posebne namjene za Durmitorsko područje je vraćena obrađivaču, jer Ministarstvo nije prihvatilo istu, Ministarstvo nije prihvatilo Studiju o promjeni granica koju je uradio Zavod za zaštitu prirode. Takođe, Ministarstvo je kasnilo sa obezbjeđenjem podloga za detaljnu razradu.

II STANJE PO POJEDINIM SEKTORIMA

1. SEKTOR ZA UPRAVLJANJE PROSTOROM

Sadržina politike uređenja prostora predstavlja bitan segment ukupne politike razvoja Crne Gore i usmjerena je ka poštovanju principa održivog razvoja, jačanju prostornog razvoja Države, racionalnom korišćenju i zaštiti javnih dobara, uvažavanju zajedničkih obilježja i osobenosti prostora, razvoju infrastrukturnih sistema, obezbjeđenju efikasnosti i efektivnosti sistema planiranja, stvaranju uslova za investiciona ulaganja visokih, održivih standarda, te povezivanju Države s evropskim prostornim cjelinama.

Održivi razvoj generalno u svom konceptu ima balans ekonomskih, socijalnih i ekoloških zahtjeva i potreba, radi čega se ova polazišta i, shodno tome uspostavljeni principi, inkorporiraju u politiku uređenja prostora.

Pri uređenju prostora Crne Gore posebno se imaju u vidu regionalne i prirodne karakteristike prostora, zatim socijalne i kulturne potrebe stanovništva, privredne i infrastrukturne potrebe - uz namjensko korišćenje i zaštitu prirodnih bogatstava, te zaštitu prirodne, kulturne i graditeljske baštine.

Strateške odredbe Prostornog plana Crne Gore koje treba implementirati kroz odgovarajući nivo planskih dokumenata, kao i strategije, programe i dr, sadrže rješenja u pogledu korišćenja resursa i potencijala, prioriteta razvoja, ograničenja, planskog kontrolisanja i rješavanja konflikata, kontrolisanja pragova prostornog i drugog razvoja, zahtjeva okruženja, kontrole seizmičkog rizika i preduslova koje treba obezbijediti za ostvarivanje konkretnih plansko - razvojnih koncepcija.

1. Generalne aktivnosti

1.1. Proces reformi politike uređenja prostora je nastavljen, imajući u vidu Prostorni plan Crne Gore, kao i strateška opredjeljenja države u odnosu na prostorni razvoj. Preduzimane su mnogobrojne aktivnosti na unapređenju stanja uređenja prostora koje se, naročito, odnose na:

- efikasnije i efektivnije sprovođenje zakona, posebno u pogledu procedura donošenja planskih dokumenata, izdavanja urbanističko – tehničkih uslova, građevinskih i upotrebnih dozvola, inspekcijских nadzora u oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata;
- donošenje kvalitetnijih planskih dokumenata, u odnosu na prethodni period;
- stvaranje normativnih uslova za pojednostavljivanje procedura vezanih za uređenje prostora i izgradnju objekata;
- preduzimaje raspoloživih mjera, radnji i sankcija (upravne, prekršajne, krivične), za pravna i fizička lica, koja ne postupaju po propisima, utvrđenim obavezama;
- stručnu pomoć koju Ministarstvo pruža lokalnim samoupravama i jačanju kapaciteta vezanih za nadzor nad lokalnim planskim dokumentima, što direktno doprinosi njihovom kvalitetu i većem stepenu održivosti;
- angažovanje Ministarstva na izradi i donošenju planskih dokumenata iz nadležnosti lokalnih samouprava, kao i kroz LAMP projekat ;
- izradu određenog broja lokalnih planskih dokumenata (četiri) po osnovu ovlašćenja Vlade za donošenje istih;

- saradnju sa drugim državnim organima i institucijama, lokalnim samoupravama, stručnim institucijama;
- intezivniju i kvalitetniju saradnju sa civilnim sektorom;
- učešće međunarodnih organizacija u poslovima uređenja prostora;
- promovisanje i organizovanje konkursa za izuzetno složene i atraktivne djelove urbanih cjelina i izložbe nagrađenih radova;
 - organizovanje velikog broja radionica, seminara, prezentacija, konsultantskih skupova, na kojima su prezentovana domaća i strana iskustva i dostignuća;
- kontinuiranu saradnju sa pravnim licima, učesnicima uređenja prostora i izgradnje objekata i investitorima;
 - učešće na stručnim međunarodnim skupovima.

1.2. Kroz odgovarajuće izmjene i dopune propisa stvorene su neophodne normativne pretpostavke za uspostavljanje stabilnosti uslova i pojednostavljenje procedura vezanih za uređenje prostora i izgradnju objekata. Pristupilo se i aktivnostima da se u nacionalno zakonodavstvo, kroz pripremu Predloga zakona o morskome dobru - implementiraju odredbe Protokola o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja, a budući da su planski dokumenti jedan od osnovnih instrumenata održivog upravljanja obalnim područjem, i izradi Prostornog plana obalnog područja Crne Gore, kao plana regionalnog karaktera.

1.3. Uredba o sadržini dokumentacione osnove i vođenju informacionog sistema o prostoru, koju je Vlada donijela 2010. godine, obavezuje na implementaciju prostornog informacionog sistema (PIS). Wind d.o.o. je pripremio Uputstvo za primjenu Pravilnika o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima - u kom je dat pregled Pravilnika i modela, preporuke za implementaciju modela u Topobase i sistem kontrole planskih dokumenta. Sledeći korak je formiranje baze prostornih podataka sa testnim periodom korišćenja do polovine 2012. godine.

Na državnom i lokalnom nivou nijesu digitalizovani važeći planski dokumenti niti je obezbijeđen jedinstveni centralni registar planskih dokumenata, gdje bi bilo moguće ostvariti uvid u sadržaj svih važećih planskih dokumenata u Crnoj Gori.

1.4. Nastavljeno je sa stimulisanjem prakse organizovanja urbanističko - arhitektonskih konkursa za posebno atraktivne prostore, a posebno je značajan konkurs za Hotel „Jadran“ u Ulcinju.

1.5. U cilju bližeg prepoznavanja arhitekture i urbanizma kao odlučujućih elemenata u oblikovanju prostora i odgovoran odnos prema prostoru zahtijeva unapređenje stanja u obrazovnom sistemu, a u kom cilju je, na državnom nivou, intezivirana saradnja sa Univerzitetom i međunarodnim organizacijama.

2. Planski zadaci i aktivnosti po osnovu zakonskih obaveza

2.1. Tematski dio

- Izvještaj o stanju uređenja prostora za 2011. godinu („Službeni list CG“, broj 3/12)
- Program uređenja prostora za 2012. godinu („Službeni list CG“, broj 6/12)

2.2. Normativni dio

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, broj 34/11)
- Predlog zakona o morskome dobru – upućen Vladi, radi utvrđivanja, nakon sprovedene javne rasprave o Nacrtu ovog zakona.

- Uredba o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Komori u oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata („Službeni list CG“, broj 21/11)
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o uslovima i načinu ovjeravanja i poništavanja ovjere licence stranog lica („Službeni list CG“, broj 33/11).

2.3. Planski dokumenti i strategije

U 2011. godini **donijeti su:**

- Detaljni prostorni plan za koridor dalekovoda 400 kV sa optičkim kablom od Crnogorskog primorja do Pljevalja i podmorski kabl 500 Kv sa optičkim kablom Italija – Crna Gora – (sjednica Vlade Crne Gore od 28. jula)
- Državna studija lokacije »Sektor 16« - Kotor (sjednica Vlade Crne Gore od 27. januara)
- Državna studija lokacije »Sektor 36« - Tivat (sjednica Vlade Crne Gore od 26. oktobra)

Vlada Crne Gore je donijela odluke o izradi sljedećih planskih dokumenata:

- Odluku o izradi Prostornog plana posebne namjene za Obalno područje Crne Gore
- Odluku o izradi DSL "Dio sektora 46 – Kamenovo"
- Odluku o izradi DSL "Dio sektora 58- turistički kompleks Ponta" - Ruža vjetrova
- Odluku o izradi DSL "Virpazar"

Osim planskih dokumenata, za koje je odluke o njihovoj izradi donijeta u 2011. godini, u 2011. godini nastavljene su aktivnosti na izradi i sljedećih planskih dokumenata:

a) Državnih planskih dokumenata:

- PPPN za Durmitorsko područje
- DPP za prostor višenamjenskih akumulacija na rijeci Morači
- DPP za prostor višenamjenskih akumulacija na rijeci Komarnici
- Strateška procjena uticaja na životnu sredinu za Detaljni prostorni plan za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici
- DPP za Jadransko – jonski autoput
- PPPN za Nacionalni park Lovćen
- Državne studije lokacije »Dio sektora 56« (Marina Bar)
- Državne studije lokacije »Aerodrom – Tivat« - Sektor 24 – Tivat
- Državne studije lokacije »Sektor 34« - Herceg Novi
- Državne studije lokacije »Sektor 38 – Bigova« - Kotor
- Državne studije lokacije »Sektor 5« - Herceg Novi

b) Lokalnih planskih dokumenata koje donosi Vlada Crne Gore:

- Prostorno urbanističkog plana opštine Ulcinj
- Lokalne studije lokacije »Trašte«
- Lokalne studije lokacije »Trešanjski mlin«
- Lokalne studije lokacije »Dubovica I«

Planski dokumenti čija izrada je u Programu, **a nijesu realizovani su:**

- Prostorni plan posebne namjene za Nacionalni park »Prokletije«
- Državna studija lokacije »Donji Murići«
- Državna studija lokacije "Virpazar"

Posebno je značajan PPPN za obalno područje Crne Gore, koji će predstavljati planski osnov za korišćenje potencijala, održivi razvoj, očuvanje, zaštitu i unapređenje obalnog područja. Takav regionalni planski okvir koji obuhvata teritorije šest primorskih opština (osim prostora obuhvaćenog granicom Nacionalnog parka „Skadarsko jezero“ u Opštini Bar i Nacionalnog parka „Lovćen“ u Opštini

Budva), teritorijalno more i unutrašnje morske vode - omogućiće integralno sagledavanje potencijala i kapaciteta obalnog prostora, koji je pristup definisan i u važećem Prostornom planu Crne Gore.

Donijeti i planski dokumenti čija je izrada u toku predstavljaju značajan doprinos, jedan od prvih koraka u pravcu unapređenja stanja uređenja u prostoru. Procjenjuje se da će ovi planski dokumenti privući veliki broj domaćih i stranih investitora, prvenstveno u oblasti turizma, te da će se planiranom izgradnjom povećati broj zaposlenih. Takođe, povećaće se direktni državni prihodi, a time i ukupna socijalno - ekonomska dobrobit. Pored direktnih efekata očekuje se čitav niz posrednih ekonomskih i drugih efekata koji će se pozitivno odraziti na BDP Države.

2.4. Konkursi

Realizovan je Javni konkurs za urbanističko – arhitektonsko rješenje turističkog kompleksa Jadran – DSL »Stari grad Ulcinj«, Sektor 63.

2.5. Plan objekata privremenog karaktera u zoni morskog dobra – izvršene su dopune Plana

2.6. Mišljenja na nacрте i predloge propisa

Dat je veliki broj mišljenja na nacрте i predloge propisa iz nadležnosti Ministarstva i drugih državnih organa. Takođe, službenici Sektora su učestvovali, kao članovi radnih grupa, i u izradi znatnog broja zakonskih projekata.

2.7. Mišljenja na lokalna planska dokumenta

U izvještajnom periodu dato je **50** mišljenja na nacрте lokalnih planskih dokumenata, koja se odnose na provjeru usklađenosti sa odlukom o izradi, provjeru opravdanosti planskog rješenja, provjeru potrebe za sprovođenje javnog konkursa, kao i ocjenu i usaglašenost sa planskim dokumentom širih teritorijalnih cjelina i usklađenost sa Zakonom.

2.8. Saglasnosti na lokalna planska dokumenta

Sektor je dao **90** saglasnosti na lokalna planska dokumenta.

2.9. Izdati urbanističko-tehnički uslovi

Za određene, značajne objekte koji su planirani u lokalnim planskim dokumentima, izdato je **260 urbanističko – tehničkih uslova**.

Za objekte planirane državnim planskim dokumentima izdato je **94 urbanističko –tehnička uslova**.

Ukupno, na nivou Sektora, izdato je **354 urbanističko – tehnička uslova za izradu tehničke dokumentacije**.

2.10. Drugostepeni upravni postupak

Sektor za upravljanje prostorom rješava u drugostepenom upravnom postupku po žalbama na rješenja inspektora zaštite prostora, urbanističkog inspektora i na rješenja o lokaciji donijeta po derogiranim propisima, za koja postupci nijesu okončani. Po tom osnovu, u toku 2011. godine u radu je bilo:

- **259** odluka u drugostepenom upravnom postupku
- **360** akata ostalih upravnih postupanja.

Svi predmeti su završeni.

2.11. Licence za obavljanje djelatnosti izrade planskih dokumenata

Sektor je izdao je **20** licenci (19 fizičkim licima i 1 pravnom licu) - do perioda kada su isti povjereni Inženjerskoj komori Crne Gore.

2.12. Slobodan pristup informacijama (prvostepeni postupak)

U periodu **oktobar – decembar 2011. godine** – donijeto je **19** rješenja o slobodnom pristupu informacijama iz nadležnosti Sektora. Do tada, ovi postupci su bili u nadležnosti druge organizacione jedinice Ministarstva.

3. Aktivnosti na stručnom osposobljavanju, edukaciji i razmjeni iskustava

- Prvi ministarski sastanak o održivom urbanom razvoju u oblasti Mediterana- Strasbourg;
- CEMAT radionica Portugal (10. sastanak Savjeta Evrope o implementaciji Landscape konvencije);
- CEMAT radionica - Grčka (održivi urbani razvoj);
- CEMAT završna radionica - Strasbourg (održivi urbani razvoj);
- Studijska posjeta Izraelu (obnavljanje i razvoj siromašnih urbanih područja);
- Konferencija o održivom razvoju – Poljska;
- Radna posjeta državnim i lokalnim organima i organizacijama Republike Slovenije u resoru planiranja i građevinarstva;
- Seminar o energetskej efikasnosti;
- Sajam informacionih tehnologija INFOFEST;
- Seminar o važnost implemetacije sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru;
- Trening iz oblasti nabavki po procedurama Svjetske banke;
- Uprava za kadrove - Seminar “Odnosi sa javnošću”;
- Uprava za kadrove – Seminar “Inspekcijski nadzor”;
- Uprava za kadrove – Seminar “Evropski sud za ljudska prava”;
- Uprava za kadrove – Seminar “Pravno – tehnička pravila za izradu propisa sa smjernicama za usklađivanje propisa Crne Gore sa pravnim poretom EU”;
- Uprava za antikorupcijsku inicijativu i UNDP - Radionica “Analiza rizika od korupcije u posebno osjetljivim oblastima”;
- Radionica - Primjena Pravilnika o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima;
- Radionica - Primjena GIS tehnologije kao podrška prostornom planiranju i razmjeni podataka;
- Radionica - One stop shop;
- Radionica - Participativno učešće javnosti.

4. Saradnja sa državnim i drugim organima i ostalim eksternim subjektima

Saradnja i komunikacija sa drugim državnim organima, lokalnim samoupravama, javnim preduzećima i drugim pravnim licima čiji je osnivač Država, Univerzitetom, nevladinim organizacijama, međunarodnim organizacijama i dr. obavlja se shodno Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakonu o državnoj upravi i Zakonu o lokalnoj samoupravi. Saradnja sa učesnicima procesa uređenja prostora, kao i sa JP za upravljanje morskim dobrom je na zadovoljavajućem nivou.

Polazeći od Zakonom utvrđenih obaveza pri izradi i donošenju državnih planskih dokumenata, ostvaruje se propisana saradnja sa nadležnim državnim organima, privrednim društvima i drugim pravnim licima - učesnicima procesa izrade planskih dokumenata. U postupku izrade državnih planskih dokumenata ostvaruju se intezivne i kontinuirane komunikacije sa obrađivačima planskih dokumenata, koje doprinose kvalitetnom i blagovremenom obavljanju poslova.

Saradnja Sektora se ostvaruje posebno kroz neposrednu komunikaciju - obilaskom lokalnih samouprava, održavanjem radionica, sastanaka i drugih oblika komunikacije, koji doprinose unapređenju stanja u oblasti uređenja prostora.

Značajan doprinos na tom planu dala je Svjetska Banka - kroz LAMP projekat. Nastavljena je, naime, realizacija Projekta zemljišne administracije i upravljanja (Land Administration and Management Project) – LAMP, usmjeren na poboljšanje efikasnosti u procesu prostornog planiranja, izdavanja dozvola i uknjižbe nekretnina – koji se jednim dijelom finansira iz kredita Svjetske Banke (IBRD), a drugim dijelom iz sredstava Vlade Crne Gore, sa pozicije Ministarstva - Program uređenja prostora, građevinarstva i stambenog razvoja. Ugovor o kreditu je potpisan 30.12.2008. godine. Ukupan iznos sredstava za realizaciju Projekta iznosi 22.491.000 €, od čega će Vlada Crne Gore participirati sa 11.491.000 €, a Ugovorom o kreditu za Projekat predviđeno je da IBRD - izdvoji 11.000.000 €. Projekat je postao efektivan dana 24.02.2009. godine. Institucije koje su nosioci aktivnosti su: Ministarstvo i Uprava za nekretnine (Ministarstvo finansija). Projekat traje 5 godina. Kredit je definisan tako da postoji 5 godina grejs perioda i 5 godina otplate kredita.

Projektom LAMP finansira se izrada prostorno - urbanističkih planova (PUP) u opštinama koje imaju ograničene finansijske i ljudske resurse, i to opštine sjeverne regije (Kolašin, Šavnik, Bijelo Polje i Plav), kao i Danilovgrad i Cetinje u centralnoj regiji.

U proceduri je tenderski postupak za izradu PUP-a Nikšić (LAMP i Opština).

Takođe, LAMP i Razvojni program Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori – UNDP kofinansiraju, zajedno sa opštinama, izradu prostorno - urbanističkih planova za opštine Pljevlja i Andrijevica.

U sklopu Projekta LAMP održane su radionice u cilju podržavanja participativnog pristupa javnosti, obavljena kampanja za podizanje svijesti javnosti (PAC), rađeni priručnici, pružena tehnička pomoć Arhitektonskom fakultetu u Podgorici, vršena nabavka softvera-a i hardvera-a za 11 opština, rađeno na IT pilot projektima.

U skladu sa preporukama Svjetske Banke urađen je pilot program primjene sistemskog softvera Ministarstva održivog razvoja i turizma na opštinskom nivou, radi daljeg povezivanja u jedinstven Geoportal na kojem će se nalaziti svi PUP-ovi i SPU-i, za sve opštine. Odabrane pilot opštine za ovaj program su Tivat i Bar. Sistem je profunkcionisao u Opštini Tivat.

U toku 2011. godine realizovane su trening aktivnosti predviđene Trening planom, uz prethodnu saglasnost Svjetske Banke. Po osnovu ovog plana za 2011. godinu akcenat je bio stavljen na obuku u okviru koje obučeno 1.042 učesnika u 35 radionica u svim opštinama u Crnoj Gori.

5. Kapaciteti i resursi – organizacioni aspekt

U Sektoru za upravljanje prostorom je sistematizovano 21 radno mjesto, od kojih je popunjeno 18 radnih mjesta (11 na neodređeno i 7 na određeno vrijeme). Sektor je organizovan od sljedećih odsjeka:

- Odsjeka za monitoring i razvoj – sistematizovano 5, popunjeno 4 radna mjesta (2 na neodređeno, 2 na određeno vrijeme)
- Odsjeka za donošenje državnih planskih dokumenata – sistematizovano 8, popunjeno 6 radnih mjesta (5 na neodređeno i 1 na određeno vrijeme)
- Odsjek za lokalna planska dokumenta – sistematizovano 7, popunjeno 7 radnih mjesta (4 na neodređeno i 3 na određeno vrijeme)

2. SEKTOR ZA GRAĐEVINARSTVO

1. Planski zadaci i aktivnosti po osnovu zakonskih obaveza

1.1. Normativni dio

Shodno Programu rada Vlade i Internom programu rada Sektora, u 2011.godini, obavljani su sledeći zadaci:

Predlog za izmjene i dopune Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata

Ovim izmjenama i dopunama zakona izmijenjena su rješenja važećeg zakona, na koje je ukazala dosadašnja primjena ovog propisa. Tako je radi unapređenja poslovanja i smanjivanja procedura potrebnih za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova, kao i za izdavanje građevinske dozvole, izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, uveden **sistem jednog šaltera**, kojim je stranka oslobođena „pobočnih“ procedura oko pribavljanja tehničkih uslova kod nadležnih organa (elektrodistribucija, vodovod, elektronske komunikacije i dr.), odnosno ovim sistemom organ nadležan za izdavanje građevinske dozvole službenim putem potražuje uslove neophodne za izradu tehničke dokumentacije ili saglasnosti potrebne u postupku izdavanja građevinske dozvole.

Takođe, provjera tehničke dokumentacije od strane organa uprave, odnosno lokalne uprave, kao administrativna procedura (postupak superrevizije tehničke dokumentacije), ovim izmjenama Zakona je ukinuta. Nijedan organ, kako na nivou državne uprave tako ni na nivou lokalne uprave, ne posjeduje potrebne stručne kapacitete za obavljanje navedene kontrole tehničke dokumentacije u skladu sa zakonom, pa je takva provjera predstavljala nepotrebno gubljenje vremena za investitora sa jedne strane i rasipanje kadrovskih potencijala organa uprave i organa lokalne uprave. Novim zakonskim rješenjem - revizorska potvrda tehničke dokumentacije, kvalifikuje istu za izdavanje građevinske dozvole odnosno inženjerskoj struci, je data velika odgovornost.

U sklopu izrade zakona, održani su radni sastanci sa predstavnicima Građevinskog, Arhitektonskog fakulteta, Zajednice opština, Inženjerske komore Crne Gore, Privredne komore Crne Gore, predstavnicima i drugih udruženja privrednika i predstavnicima nevladinog sektora.

Predlog zakona o građevinskim proizvodima

U cilju harmonizacije našeg zakonodavstva sa EU, za 2011. godinu je planirana izrada Zakona o građevinskim proizvodima, koji bi se uskladio sa EU Direktivom o građevinskim proizvodima 89/106/EEC i 93/68/EEC. Vlada Crne Gore utvrdila je Predlog zakona o građevinskim proizvodima na sjednici održanoj 23. juna 2011. godine. Kako je, u međuvremenu, EU donijela regulativu - Uredba Evropskog Parlamenta i Savjeta br. 305/2011, za ovu oblast, to je Predlog zakona o građevinskim proizvodima povučen iz skupštinske procedure zaključkom Vlade Crne Gore od 15. septembra 2011. godine.

Uredba o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma komori u oblasti uređenja prostora i izgradnji objekata

Ovom Uredbom Ministarstvo održivog razvoja i turizma, poslove u oblasti uređenja prostora i izgradnji objekata, za koje je nadležno u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata, a koji se odnose na izdavanje i oduzimanje licenci, ovjeru licenci i poništavanje ovjere licenci, vođenje registra licenci i objavljivanja na sajtu, povjerilo je Inženjerskoj komori Crne Gore. Vlada je usvojila uredbu 31. marta 2011. godine.

1.2. Ostale aktivnosti

Projekat IPA 2010 "Dostizanje najvišeg bezbjednosnog i tehničkog kvaliteta crnogorske gradnje"

Kao jedan od najznačajnijih poslova ovog Sektora, osim zakonske regulative, je implementacija Projekta IPA 2010 „Dostizanje najvišeg bezbjednosnog i tehničkog kvaliteta crnogorske gradnje“, čiji rezultati treba da budu Akcioni plan za usvajanje Eurokodova, Akcioni plan za implementaciju Eurokodova i Nacionalni aneks za Eurokod 8, dio 1. Isti će se realizovati u saradnji sa izabranim partnerima, Austrijskim institutom za standardizaciju i francuskim AFNOR-om. Eurokodovi su standardi svjetske klase koji su urađeni na najboljoj evropskoj praksi, stručnosti i istraživačkih dostignuća. Oni pružaju najviši tehnički kvalitet i sigurnost u projektovanju i sastoje se od 10 evropskih standarda koji sadrže zajednička pravila za projektovanje konstrukcija. Pokrivaju na sveobuhvatan način sve glavne građevinske materijale (beton, čelik, drvo, ozid i aluminijski), sva važnija područja konstrukcije (osnovni projekat konstrukcije, opterećenje, protivpožarna zaštita, geo-tehnika, zemljotres i sl.) i širok raspon vrsta i struktura proizvoda (zgrade, mostovi, jarboli i tornjevi, silosi, itd.). Objavljivanje svih 58 dijelova Eurokodova u EU je završeno u maju 2007. godine.

U 2011. godini ovo ministarstvo je, u saradnji sa predstavnicima Komisije Evropske Unije, izabralo Twining partnera za realizaciju predmetnog projekta, a to je Austrijski institut za standardizaciju i kao mlađi partner -Francuski AFNOR. Takođe, odabrani partner je, sa službenicima ministarstva, izradio Plan rada koji je poslat Evropskoj Komisiji da ga odobri. Nakon usvajanja Plana rada slijedi implementacija Projekta „Dostizanje najvišeg bezbjednosnog i tehničkog kvaliteta crnogorske gradnje“ koja će trajati 18 mjeseci.

Projekat primjene Fidic ugovora u oblasti građevinarstva

Udruženje inženjera konsultanata Crne Gore (ACEM), je zvanično postalo član FIDIC-a tokom Generalne Skupštine FIDIC-a u Indiji od 19. - 22. septembra 2010. godine. ACEM predstavlja najveće udruženje domaćih kompanija koje pružaju usluge stručnog/tehničkog savjetovanja (konsultacija) u oblasti građevinarstva i zaštite životne sredine u okviru svoje zemlje. Cilj Udruženja je unapređenje rada svih onih koji će se u svojim organizacijama i kompanijama baviti međunarodnim ugovorima i njihovim primjenama u realizaciji projekata kroz upoznavanje sa FIDIC formama ugovora, koji su usvojeni kao standard u međunarodnim ugovorima.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u 2011. godini nastavilo sa aktivnostima na promociji FIDIC forme ugovora. Tako je bilo saradnik ACEM-u na organizaciji obuka, čiji osnovni cilj je unapređenje rada svih onih koji se bave međunarodnim ugovorima i njihovim primjenama u realizaciji projekata kroz upoznavanje sa FIDIC formama ugovora koji su usvojeni kao standard u međunarodnim ugovorima.

1.3. Izvještaj o radu na predmetima izdavanja građevinskih i upotrebnih dozvola, kao i izdavanju i ovjeri licenci za fizička i pravna lica

	2011
1. GRAĐEVINSKA DOZVOLA	
1.1. Broj primljenih zahtjeva	128
1.2. Broj izdatih građevinskih dozvola	97
1.2.1. Broj izdatih građevinskih dozvola po opštinama	89
1.2.2. Broj izdatih građevinskih dozvola za infrastrukturu	6
1.2.3. Broj izdatih građevinskih dozvola-promjena imena investitora	2

2. UPOTREBNA DOZVOLA	
2.1. Broj primljenih zahtjeva	68
2.2. Broj izdatih upotrebnih dozvola	128
3. LICENCA	
3.1. Broj izdatih licenci za projektovanje i izvođenje	272
3.2. Broj ovjerenih licenci za projektovanje i izvođenje	144
3.3. Broj oduzetih licenci za projektovanje i izvođenje za pravna lica	20
3.4. Broj odbijenih zahtjeva	21

Prikaz izdatih građevinskih dozvola po opštinama (mjestu izgradnje objekta)

OPŠTINA	Građevinske dozvole
Andrijevića	-
Bar	6
Berane	-
Bijelo Polje	2
Budva	7
Cetinje	4
Danilovgrad	-
Kolašin	4
Kotor	5
Mojkovac	-
Nikšić	4
Plav	-
Plužine	-
Pljevlja	2
Podgorica	29
Rožaje	2
Tivat	18
Ulcinj	2
Herceg Novi	6
Šavnik	-
Žabljak	-
Regionalni karakter	6
UKUPNO	97

Prikaz izdatih građevinskih dozvola u zaviosnosti od vrste objekata

Vrsta objekta	Broj izdatih građevinskih dozvola
Infrastrukturni objekti	18
Stambeni objekti	21
Poslovni objekti	10
Stambeno-poslovni objekti	24
Turistički kompleksi	15
Objekti školstva	4

Vjerski objekti	1
Mobilna telefonija	1
Energetski objekti	3

Izdane upotrebne dozvole po mjestu objekta:

Podjela prema opštinama	
Podgorica	45
Tivat	2
Budva	1
Šavnik	1
Cetinje	5
Pljevlja	4
Nikšić	4
Bijelo Polje	1
Plužine	3
Regionalni karakter	2

Podjela prema vrsti objekta	
infrastrukturni objekat	15
stambeni objekat	3
poslovni objekat	3
stambeno-poslovni objekat	19
turistički kompleksi	2
objekti školstva	3
benzinske pumpe	8
mobilna telefonija	15

1.4. Izvještaj o rješavanju drugostepenih upravnih predmeta

U drugostepenom upravnom postupku (po žalbama na inspekcijska rješenja i rješenja prvostepenih organa) ukupno je podnijeto 71 žalbi u 2011. godini, od toga broja su:

- odbačene 11 žalbi;
- odbijene 42 žalbe;
- usvojene 15 žalbi i to zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja;
- 3 žalbe su riješene u 2012. godini.

U 2011. godini je podnijeto 99 tužbi protiv drugostepenih rješenja ovog ministarstva, od tog broja je 29 odluka poništeno u upravnom sporu.

U 2011. godini je odlučeno po osnovu 28 predloga za oglašavanje ništavim građevinskih dozvola organa lokalnih uprava, koji su preneseni iz 2010. godine, na način što su 22 rješenja oglašena ništavim, a 6 predloga je odbijeno.

U 2011. godini je po osnovu člana 148 stav 1 tačka 8 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata podnijeto 7 predloga za poništenje rješenja o izdavanju građevinskih dozvola, od tog broja su 2 predloga odbačena, a 5 ih je odbijeno.

1.5. Vođenje prvostepenih upravnih postupaka po zahtjevima shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama

U 2011. godini podnijeto je 283 zahtjeva za slobodni pristup informacijama, od kojih je riješeno 158.

1.6. Ostali poslovi u skladu sa sistematizacijom

- Davanje mišljenja na zakone, programe i sl. koje su pripremila druga ministarstva;
- Davanje saglasnosti za izdavanje dozvola za rad za prekogranične usluge u oblasti građevinarstva;
- Izrada baze podataka o privrednim društvima koja se bave građevinarstvom;
- Liberalizacija trgovine uslugama u okviru CEFTA 2006 Sporazuma iz nadležnosti Sektora za građevinarstvo;

- Analiza i predlaganje mjera za podsticanje razvoja građevinarstva;
- Dostavljanje podataka za izvještaj o stanju u prostoru vezano za građevinske dozvole;
- Dostavljanje podataka za ažuriranje sajta Sektora za građevinarstvo;
- Razna tumačenja, mišljenja i sl. (licence, zakoni i sl.).
- Dostavljanje kvartalnih izvještaja o izdatim građevinskim dozvolama za potrebe MONSTAT-a i pripremi građevinskih i upotrebnih dozvola za sajt.

2. Aktivnosti na stručnom osposobljavanju, edukaciji i razmjeni iskustava

2.1. Radionice na temu "Implementacija Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata- izmjene i dopune", odnosno primjena sistema "jedan šalter"

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, u saradnji sa Zajednicom opština Crne Gore i LAMP-om, u periodu od jula do kraja decembra 2011. godine, održalo je niz radionica sa temom: Implementacija Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata – Izmjene i dopune („Sl.list CG“, broj 34/11) sa posebnim osvrtnom na reformska rješenja u proceduri izdavanja urbanističko-tehničkih uslova i građevinske dozvole po principu „jedan šalter“.

Tabela opštih podataka radionica "Jedan šalter"										
Tabela opštih podataka radionica "Jedan šalter", za opštine	Žabljak Šavnik Plužine	Nikšić Danilovgrad	Berane Rožaje	Plav Andrijevica	Bijelo Polje Pljevlja	KolašinŠavnik Mojkovac	Ulcinj Bar Cetinje	Tivat Kotor Budva Herceg Novi	Podgorica	Ukupno
Datum održavanja radionice	17.11.2011	18.11.2011	24.11.2011	25.11.2011	1.12.2011	2.12.2011	15.12.2011	16.12.2011	27.12.2011	
Mjesto održavanja	Žabljak	Nikšić	Berane	Plav	Bijelo Polje	Kolašin	Ulcinj	Tivat	Podgorica	
Broj učesnika	29	48	31	28	42	34	34	40	44	330
Broj anketiranih	20	34	26	20	32	25	25	29	32	243
Procenat	68.97	70.83	83.87	71.43	76.19	73.53	73.53	72.50	72.73	73.64
Učesca institucija i organizacija u radionici										
Predstavnici opština	12	28	17	12	18	16	19	22	10	154
Javna Preduzeca (*Osiguravajuća Društva, Gradjevinska preduzeca)	4	8	3	5	9	2	4	8	16	59
NVO Sektor	3	4	2	2	2	0	2	0	2	17
Drzavne institucije	7	7	9	7	7	6	7	9	10	69
Ostali	3	1	0	2	6	10	2	1	6	31
Ukupno:	29	48	31	28	42	34	34	40	44	330

Ciljne grupe koje su prisustvovala na radionicama su: sekretari sekretarijata za poslove uređenja prostora i predstavnici lokalnih uprava i javnih preduzeća koji rade na primjeni principa „jednog šaltera“, kao i učesnici u izgradnji objekata, investitori, projektanti, revidenti, izvođači, privredna društva koja vrše stručni nadzor nad građenjem objekata, predstavnici osiguravajućih društava, Privredne komore, Inženjerske komore, Unije poslodavaca, Montenegro biznis alijanse. Ministarstvo je održalo 14 radionica (5 sa Zajednicom opština i 9 sa LAMP-om). Na navedenim radionicama prisustvovalo je oko 500 učesnika.

2.2. Studijske posjete:

- **Slovenija** - Tokom službene posjete Republici Sloveniji, predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma posjetili su institucije koje se bave pitanjem građevinarstva, postupcima vezanim za izdavanje građevinskih i upotrebnih dozvola i izradom planskih dokumenata. U okviru posjeta prezentovani su projekti iz ovih oblasti, ali je akcenat stavljen na diskusije i neposredno odgovaranje na pitanja. Takođe, pored sastanaka, predstavnicima Ministarstva, omogućeno je i upoznavanje sa radom laboratorija u kojima se testira kvalitet građevinskih proizvoda.
- **Švedska i Danska** - Delegacija Ministarstva je posjetila Švedsku i Dansku kako bi se upoznala sa procedurama izdavanja građevinskih dozvola po principu "jedan šalter";
- **Portugalija** – Tema ove studijske posjete su bili Eurokodovi;
- **Turska** - Međunarodna konferencija o energetskej efikasnosti.

2.3. Službenici Sektora su tokom 2011. godine učestvovali:

- U izradi Akcionog plana pretvaranja neformalnih naselja u formalna i regularizacija objekata sa posebnim akcentom na seizmičke izazove;
- Na predavanjima vezanim za implementaciju evropskog zakonodavstva koje uređuje oblast građevinskih proizvoda u nacionalno – više puta uz učešće stranih eksperata obezbijedenih kroz Taix-projekat i Projekat tehničke pomoći "Jačanje infrastrukture kvaliteta u Crnoj Gori";
- Na radionicama vezanim za Predlog Zakona o građevinskim proizvodima, čiji predavači su bili konsultanti iz Slovenije i Češke;
- U izradi Nacrta zakona o legalizaciji neformalnih objekata;
- U izradi Prednacrta zakona o Komori;
- U radu Tehničkog komiteta TK 002 - eurokodovi na usvajanju eurokodova u Crnoj Gori;
- U radu Tehničkog komiteta AG 0002 vezano za energetskej efikasnost;
- U projektu „BE SRE“ - tehnička podrška za unapređenje poslovnog ambijenta za razvoj malih i srednjih preduzeća;
- U projektu Ministarstva prosvjete vezano za kvalifikacije i stručno obrazovanje –građevinarstvo;
- Implementaciji Akcionog plana za borbu protiv korupcije u oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata;
- Aktivnostima u projektu "Analiza propisa-Eliminisanje biznis barijera", u cilju unapređenja indikatora "izdavanje građevinske dozvole";
- Na INFOFEST-u u Budvi - Prezentacija Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine na temu Informacioni sistem podrške prostornom planiranju, urbanizmu i građevinarstvu;
- Na sledećim seminarima:
 - o Društveno odgovorno poslovanje (Kancelarija za održivi razvoj);
 - o Smanjivanje administrativnih opterećenja u javnoj upravi (Regional school of Public Administration);
 - o Fidic Ugovor (Udruženje inženjera konstruktera Crne Gore i MACE)
 - o Klasteri (UNDP);
 - o Pregovaranje i pregovaračke vještine (Uprava za kadrove);

- Upravljanje projektima – Kako Crne Gora koristi sredstva IPAM (Uprava za kadrove);
- Upravljanje rizikom projekta (Uprava za kadrove);
- Odnosi s javnošću (Uprava za kadrove);
- Korupcija i institucije (Uprava za kadrove);
- Vladavina prava i antikorupcija u državnoj upravi (Uprava za kadrove);
- Tehnička podrška sektoru saobraćaja u Crnoj Gori (konzorcijum NTU);

2.4. Kapaciteti i resursi – organizacioni aspekt

U Sektoru za građevinarstvo je sistematizovano 18 radnih mjesta, od kojih je popunjeno 17 radnih mjesta (10 na neodređeno i 7 na određeno vrijeme). Sektor je organizovan od sljedećih odsjeka:

-Odsjeka za monitoring i razvoj – sistematizovano 7, popunjeno 7 radnih mjesta (2 na neodređeno, 5 na određeno vrijeme),

-Odsjeka za normativno pravne poslove i drugostepeni postupak – sistematizovano 3, popunjeno 3 radnih mjesta neodređeno vrijeme,

-Odsjeka za izdavanje građevinskih dozvola – sistematizovano 4, popunjeno 4 radna mjesta na neodređeno vrijeme,

-Odsjeka za izdavanje upotrebnih dozvola – sistematizovano 3, popunjeno 2 radna mjesta (1 na neodređeno i 1 na određeno vrijeme).

3. SEKTOR ZA TURISTIČKI RAZVOJ

1. Planski zadaci i aktivnosti po osnovu zakonskih obaveza

1.1. Normativni dio

U toku 2011. godine u skladu sa Programom rada Vlade za navedenu godinu, Sektor za turistički razvoj, odnosno Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u okviru normativnog dijela predložio Zakon o raftingu, koji je Skupština Crne Gore usvojila na sjednici u novembru 2011. godine.

Takođe, na predlog Ministarstva, Skupština Crne Gore je na sjednici 1. Novembra 2011. godine donijela Zakon o izmjenama i dopunama zakona o planinskim stazama.

Vlada Crne Gore je u decembru 2011. godine na predlog Ministarstva (Sektor za turistički razvoj) donijela:

- Uredbu o minimalno tehničkim uslovima, načinu, sredstvima i opremi za pružanje pojedinih usluga koje uključuju sportsko rekreativne i avanturističke aktivnosti i
- Uredbu o obliku, sadržaju i načinu vođenja i upotrebe Jedinственe evidencije turističkog prometa.

Na predlog Sektora za turistički razvoj, Ministarstvo održivog razvoja i turizma u 2011. godini je donijelo:

- Pravilnik o uslovima u pogledu uređenosti i zgrađenosti kupališta na rijekama i jezerima,
- Pravilnik o vrstama, minimalno -tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata, i
- Pravilnik o klasifikaciji, minimalno -tehničkim uslovima i kategorizaciji kampova.

1.2. Realizacija Programa rada Vlade Crne Gore i zaključaka Vlade u 2011. godini

1. Na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 3. februara 2011. godine usvojen je *Predlog modela turističke valorizacije lokaliteta u državnom vlasništvu na području Bjelasice i Komova*, sa zaključkom da se zadužuje Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte da za turističku valorizaciju navedenih lokaliteta

formira Tendersku komisiju, u čijem sastavu će biti predstavnici opština, na čijoj teritoriji se nalazi lokalitet koji je predmet tenderskog postupka.

S tim u vezi, na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma, Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte je Rješenjem br. 01-206 od 13. maja 2011. godine formirao Tendersku komisiju za turističku valorizaciju lokaliteta u državnom vlasništvu na području Bjelasice i Komova u čiji sastav, pored predstavnika ovog ministarstva i Ministarstva finansija, ulaze i predsjednici svih opština koje gravitiraju ovom planinskom vijencu. Tenderska komisija je u cilju preciznog i nedvosmislenog definisanja svojinskih ovlašćenja države Crne Gore nad zemljištem koje je obuhvaćeno na pomenutim lokalitetima i definisanja državnih resursa koji mogu biti predmet dugoročnog zakupa, predložila formiranje operativnih timova na nivou svih definisanih turističkih lokaliteta, koji će se baviti navedenim aktivnostima, a koji će biti sastavljeni od predstavnika Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva finansija, predstavnika Opštine i predstavnika Uprave za nekretnine na državnom i lokalnom nivou.

2. Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 28. jula 2011. godine razmotrila *Informaciju o aktivnostima na realizaciji tenderskog postupka za davanje u dugoročni zakup 788.685 m² zemljišta u opštini Tivat u svojini kompanije Montepranzo-Bokaproduct Ad Tivat*, sa zaključkom kojim se zadužuje Ministarstvo održivog razvoja i turizma da prati realizaciju aktivnosti Inesticiono –razvojnog fonda, Fonda penzijsko i invalidskog osiguranja i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore na utvrđivanju minimalne cijene zakupa zemljišta. S tim u vezi, nakon donesenog zaključka, održana je sjednica Skupštine akcionarskog društva Montepranzo – Bokaproduct Ad Tivat na kojoj je definisan novi predlog minimalne cijene zakupa zemljišta i to 0,15 € po m² i raspisan međunarodni tender za davanje u dugoročni zakup predmetnog zemljišta.

3. U skladu sa zaključkom sjednice Vlade Crne Gore, održane 28. jula 2011. godine, u vezi sa *Informacijom o statusu aktivnosti na uključivanju niskotarifnih avio kompanija na crnogorsko tržište*, Ministarstvo održivog razvoja i turizma se zadužuje da kroz aktivnosti Radnog tima nastavi pregovore u cilju usaglašavanja teksta Ugovora u skladu sa predloženim modelom. Shodno navedenom, u proteklom periodu vođeni su dugotrajni pregovori u pravcu pripreme i usaglašavanja Ugovora između low cost kompanije Ryanair i Crne Gore. Naime, utvrđena je obostrano prihvatljiva ponuda, i izvršene su tehničke provjere crnogorskih aerodroma od strane stručnog tima Ryanaira. U narednom periodu se očekuje finalizacija pregovora sa realnom osnovom za početak poslovanja prve low cost kompanije u 2012. godini na crnogorskom tržištu.

4. Vlada Crne Gore je na sjednici od 29. Septembra 2011. godine, razmotrila *Predlog ugovora o održavanju godišnjeg kongresa DRV-a 2012. godine između Vlade Crne Gore i DRV Sevice Gmbh d.o.o.* i donijela zaključak kojim se Ministarstvo održivog razvoja i turizma zadužuje da u cilju kvalitetne organizacije Kongresa formira Operativni tim za realizaciju obaveza u skladu sa navedenim Ugovorom. S tim u vezi, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je donijelo Rješenje o formiranju Operativnog tima za realizaciju obaveza u skladu sa Ugovorom o održavanju godišnjeg kongresa DRV, br. 01-4355/8 od 05.10.2011. godine. U skladu sa tim, Operativni tim adekvatno prati realizaciju svih aktivnosti definisanih u navedenom Ugovoru a koje se odnose na organizaciji Kongresa koji će se održati u novembru ove godine.

1.3. Prvostepeni upravni postupci

Po osnovu Zakona o turizmu (»Sl.list CG«, broj 61/10) Sektor za razvoj turizma, kao prvostepeni organ, nadležan je za rješavanje po zahtjevima stranaka za:

- Izdavanje rješenja o licenci – odobrenja za rad turističkih agencija (čl. 15 tačka 2 Zakona)

- Izdavanje rješenja o odobrenju za rad ugostiteljskih objekata vrste: hoteli, mali hoteli, moteli, pansioni, turistička naselja, etno sela, vile, kampovi, tri i više turističkih apartmana, gostionica i nacionalni restorani (čl. 91 tačka 3 Zakona)
- Izdavanje rješenje o prestanku odobrenja za rad – licenci turističkih agencija (čl. 20 Zakona).

Po osnovu člana 7 Zakona o skijalištima (»Sl.list RCG«, broj 13/07) Ministarstvo nadležno za poslove turizma nadležno je i za izdavanje rješenja o odobrenju za rad skijaških terena.

Za sve ostale vrste ugostiteljskih objekata po osnovu člana 91 tačka 4 Zakona, organi lokalne uprave nadležni su za izdavanje rješenja o odobrenjima za rad.

Odobrenja za rad izdaju se po prethodno utvrđenoj ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova u pogledu opreme i prostora u skladu sa Zakonom o turizmu i podzakonskim aktima donijetim na osnovu Zakona. Shodno Zakonu o turizmu (član 91 tačka 7) odnosno Zakona o opštem upravnom postupku (»Sl. list RCG«, broj 60/03 i »Sl. list CG«, broj 32/11), odobrenja za rad izdaju se u obliku rješenja. Neophodna dokumentacija za izdavanje odobrenja za rad ugostiteljskih objekata propisna je čl. 89, 92 i 107 Zakona o turizmu, za izdavanje odobrenja za rad – licenci propisana je članom 17 Zakona o turizmu, za izdavanje odobrenja za rad kampova propisana je članom 92 Zakona o turizmu i za izdavanje odobrenja za rad skijaških terena propisana je Zakonom o skijalištima. Svi navedeni uslovi dostupni su strankama kako na sajtu Ministarstva tako i neposredno u samom Ministarstvu.

Kao nadležan organ za rješavanje prvostepenog postupka, ovom ministarstvu – Sektoru za razvoj turizma, u 2011. godini podnijeto je 542 zahtjeva. Odlučeno je po svim zahtjevima.

Donijeto je:

- rješenja o licenci – odobrenju za rad turističkih agencije	200
- rješenja o odobrenju za rad ugostiteljskih objekata	288
- rješenja o prestanku rada turističkih agencija	24
- zaključaka o obustavljanju postupka	13
- zaključaka o odbacivanju zahtjeva kao neurednih	8
- rješenja kojima se predmetni zahtjevi odbijaju	2
- rješenja o odobrenju za rad skijaških terena	4
- ustupljeni zahtjevi drugom organu kao nadležnom za postupanje	3

Rješenja Ministarstva kao prvostepenog organa su konačna u upravnom postupku i protiv istih žalba nije dozvoljena, već se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda Crne Gore.

Imajući u vidu odredbe Zakona o turizmu kojima je definisana nadležnost ministarstva za izdavanje odobrenja za rad ugostiteljskih objekata u 2011. godini izdato je ukupno **161 privremeno odobrenje za rad** i to:

- ugostiteljskih objekata za smještaj i ishranu (hotela, motela, pansiona, turističkih naselja, gostionica i dr.)	126
- auto kampova	11
- tri i više turističkih apartmana	18
- etno sela	5
- nacionalnog restorana	1

U 2011. godini kategorisana su 43 ugostiteljska objekta za smještaj, od čega je 19 novih (18 hotela i 1 pansion) sa ukupno 867 ležaja.

2. Kapaciteti i resursi – organizacioni aspekt

U Sektoru za turistički razvoj je sistematizovano 8 radnih mjesta, od kojih je popunjeno 7 radnih mjesta (5 na neodređeno i 2 na određeno vrijeme). Sektor je organizovan od sljedećih odsjeka:

- Odsjek za definisanje, razvoj, implementaciju i kontrolu standarda u oblasti turizma i ugostiteljstva – sistematizovano 2 i popunjeno 2 radna mjesta na neodređeno vrijeme,
- Odsjek za održivi turistički razvoj i investicione projekte – sistematizovana su 2 i popunjena 2 radna mjesta na neodređeno vrijeme,
- Odsjek za upravni postupak - sistematizovana su 2 i popunjena 2 radna mjesta na neodređeno vrijeme.

4. SEKTOR ZA TURISTIČKU STRATEGIJU, POLITIKU I POSEBNE OBLIKE TURIZMA

1. Planski zadaci i aktivnosti po osnovu zakonskih obaveza

1.1. Tematski dio

Akcionni plan za pripremu ljetnje turističke sezone

Vlada Crne Gore je u novembru 2010. godine usvojila Akcionni plan za pripremu ljetnje turističke sezone i zadužila Ministarstvo održivog razvoja i turizma da periodično izvještava Vladu o stepenu realizacije planiranih aktivnosti. Pomenutim planom definisani su nosioci i rokovi za završetak pojedinih aktivnosti. Cilj donošenja Akcionnog plana je bolja pripremljenost sezone od strane svih subjekata koji direktno ili indirektno utiču na postizanje što boljih rezultata i stvaranje optimalnog poslovnog ambijenta uz minimiziranje ili potpuno eliminisanje problema koji su bili aktuelni prethodnih godina.

Shodno Programu rada Vlade Crne Gore za 2011. godine, Vlada Crne Gore na sjednici od 23. juna 2011. godine je usvojila *Informaciju o realizaciji Akcionnog plana za pripremu ljetnje turističke sezone 2011. godine*, kojom je prezentiran stepen realizacije aktivnosti predviđenih Akcionnim planom za pripremu ljetnje sezone 2011. godine.

Analizirajući prispjele odgovore nosilaca pojedinih aktivnosti definisanih Akcionnim planom može se izvući zaključak da je realizovano oko 85% aktivnosti definisanih Akcionnim planom.

Informacija o kvalitativnim i kvantitativnim efektima turističke sezone 2011. godine

Informacija o kvalitativnim i kvantitativnim efektima ljetnje turističke sezone 2011. godine uradjena je u skladu sa Programom rada Vlade za 2011. godinu, usvojena je na sjednici Vlade Crne Gore od 22. septembra 2011. godine. Informacija sadrži analizu efekata sezone sa osvrtom na aktivnosti koje su preduzete u toku njene pripreme i probleme koji su pratili njeno odvijanje.

Pored uspješne predsezone, analiza sezone sa aspekta ostvarenih finansijskih rezultata pokazuje da je ljetnja sezona 2011. godine bila uspješnija od prethodne. Ostvaren je rast prihoda od turizma, uz evidentan rast prometa u ostalim sektorima koji su u indirektnoj vezi sa turizmom. Pored problema koji su pratili sezonu, može se konstatovati da je kvalitet ukupne turističke ponude bio na višem nivou. Nastavljen je trend rasta gostiju sa svih emitivnih tržišta.

Koordinacioni tim za pripremu i praćenje turističkih sezona

Vlada Crne Gore na sjednici od 20. januara 2011. godine je utvrdila *Odluku o obrazovanju Koordinacionog tima za pripremu i praćenje turističkih sezona* sa ciljem obezbijedenja svih neophodnih pretpostavki za uspješno odvijanje turističke sezone.

Zadaci Koordinacionog tima su da:

- razmatra pitanja i dokumenta u vezi sa realizacijom strateških dokumenata za oblast turizma, kao što su Strategija razvoja turizma u Crnoj Gori do 2020, Strategija razvoja ljudskih resursa u sektoru turizma u Crnoj Gori;
- definiše predlog godišnjeg akcionog plana za pripremu turističke sezone, na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma;
- razmatra periodične i godišnje izvještaje o realizaciji akcionog plana za pripremu turističke sezone i predlaže mjere i aktivnosti na prevazilaženju eventualnih prepreka radi omogućavanja realizacije pojedinih aktivnosti iz Akcionog plana;
- inicira donošenje novih ili izmjene i dopune važećih propisa radi stvaranja boljeg normativnog i institucionalnog okvira za odvijanje turističke sezone.

Koordinacioni tim je tokom 2011. godine održao pet sjednica.

1.2. Ostale aktivnosti

Projekat „Planinarenje i biciklizam“

U okviru programa valorizacije Zaleđa i Planinskog dijela Crne Gore, državni projekat “Hiking & Biking” (“Planinarenje i biciklizam”) zauzima značajno mjesto. Projekat je dobitnik nagrade Eco Trophy koju dodjeljuje Njemačko udruženje turoperatora i turističkih agencija za posebno uspješne održive projekte.

Vlada Crne Gore, je u 2010. godini donijela Odluku o proglašenju nacionalne mreže staza u dužini od oko 6.000 kilometara. U 2011. godini intenzivno se radilo na uređenju staza, postavljanju signalizacije, markiranju. Ukupno je markirano oko 2.500 km staza i postavljena signalizacija na oko 1.000 km (na primorskoj planinarskoj transverzali Orjen – Lovćen – Rumija u dužini oko 200 km i na dvije vrhunske stazi za biciklizam u dužini oko 800 km). U saradnji sa donatorskim organizacijama i NVO-ima postavljena je signalizacija na oko 350 km.

Jedan od najznačajnijih projekata koji je završen u 2011. godini jeste renoviranje doma Za Vratlom na Orjenu. Projekat je realizovan u saradnji sa Njemačkom međunarodnom saradnjom (GIZ), Planinarskim savezom Crne Gore i PK „Subra“ Herceg Novi. Dom je urađen u skladu sa principima energetske efikasnosti i može poslužiti kao dobar primjer za buduće projekte. U okviru projekta „Planinarenje i biciklizam“, u saradnji sa Regionalnom razvojnom agencijom realizovane su i aktivnosti koje su imale za cilj jačanje Gorske službe spašavanja kroz nabavku opreme, organizovanje vježbi, seminara i obuka.

Odluka o utvrđivanju prioritetnih turističkih lokaliteta

Zakonom o turizmu („Sl. list CG”, broj 61/10), članom 130, definisano je da Vlada na predlog Ministarstva u čijoj nadležnosti je oblast turizma, utvrđuje prioritetni turistički lokalitet. Pod prioritetnim turističkim lokalitetom, smatra se lokalitet koji zbog svojih izuzetnih prirodnih, kulturnih, istorijskih, ambijentalnih, prostornih, geografskih i drugih vrijednosti ima strateški značaj za razvoj turizma određenog područja.

Za nepokretnosti u kojima se obavlja ugostiteljska djelatnost, a koje se nalaze u zoni prioritetnog turističkog lokaliteta, jedinica lokalne samouprave, shodno odredbama člana 9a, stav 7 Zakona o porezu na nepokretnosti („Sl. list RCG”, broj 65/01 i „Sl. list CG”, broj 75/10) može utvrditi višu poresku stopu od stope utvrđene u skladu sa članom 9 navedenog zakona (od 0,1 do 1,0%) i to za:

- ugostiteljski objekat kategorije 3*** od 2 do 2,5% tržišne vrijednosti nepokretnosti;
- ugostiteljski objekat kategorije 2** od 3 do 3,5% tržišne vrijednosti nepokretnosti;
- ugostiteljski objekat kategorije 1* od 4 do 4,5% tržišne vrijednosti nepokretnosti i

- ugostiteljski objekti koji se ne kategoriju od 5 do 5,5% tržišne vrijednosti nepokretnosti.

Definisane poreske stope primjenjivaće se od početka treće fiskalne godine od dana donošenja akta Vlade o utvrđivanju prioritetnog turističkog lokaliteta i odgovarajuće planske dokumentacije.

Na ovaj način, primjenom utvrđenih poreskih stopa na nepokretnosti u kojim se obavlja ugostiteljska djelatnost (hotel&resort, wild beauty resort, hotel, mali hotel, boutique hotel, garni hotel, aparthotel, condohotel, hostel, pansion, motel, turističko naselje, etno selo, eco lodge, vila, gostionica, planinarski dom, odmaralište, kamp i sl.) stimulira se poslovanje ugostiteljskih objekata više kategorije, nivoa 4 i 5 zvjezdica koji čine okosnicu razvoja turističke privrede, imajući u vidu da je porez na nepokretnosti za ove kategorije od 0.1 do 1% tržišne vrijednosti nepokretnosti.

U cilju identifikacije prioritetnih turističkih lokaliteta, imenovan je stručni tim koji je pripremio projekat u kome su dati predlozi potencijalnih prioritetnih turističkih lokaliteta, koji su bili osnov za proglašenje. Odluka o utvrđivanju prioritetnih turističkih lokaliteta je donijeta na sjednici Vlade Crne Gore od 01. decembra 2011. godine ("Sl. list CG", broj 61/11).

Javni rad „Neka bude čisto“

U cilju adekvatne pripreme za turističku sezonu 2011. Godine realizovan je projekat „Neka bude čisto“ u svim opštinama u Crnoj Gori. Predmet Projekta „Neka bude čisto“ jeste uklanjanje otpada, čišćenje i održavanje magistralnih i regionalnih puteva u dužini od preko 1.300 km.

Projekat je u kontinuitetu realizovan tokom cijele godine. Pored čišćenja i održavanja putnog pojasa kroz realizaciju ovog javnog rada stvoreni su uslovi za zapošljavanje oko 146 teže zapošljivih lica na period od 6 mjeseci (1. april-30. septembar), a u ostalom periodu bilo je angažovano oko 70 nezaposlenih lica.

Projekat „Razvoj panoramskih ruta“

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, na osnovu Strategije razvoja turizma u Crnoj Gori do 2020. godine, započelo je realizaciju projekta „Razvoj panoramskih ruta u Crnoj Gori“. Radni tim koji se sastoji od predstavnika Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva kulture i sporta, NTOCG i Regionalne razvojne agencije, definisao je predlog panoramskih ruta za tri ciljna tržišta (mobilne kuće, automobile i motocikle).

U toku su aktivnosti na objavi tendera kojim će biti izabran ekspert za izradu projekta. Projekat će pored ostalog, uključiti:

- GPS snimanje,
- izradu plana signalizacije,
- formiranje informativne GPS i foto baze (karakteristične i korisne tačke – vidikovci, usputni smeštaj, restorani, parkinzi, itd),
- ucrtavanje definisanih panoramskih ruta, pojedinačno, za tri ciljna tržišta (mobilne kuće, motori, auta) na turističkoj mapi,
- definisanje predloga pozicija za vidikovce i odmorišta i
- izradu sadržaja za promotivne brošure panoramskih ruta.

Analiza za razvoj avanturističkih zimskih ponuda

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, u saradnji sa Njemačkom međunarodnom saradnjom GIZ uradilo je analizu za razvoj zimskih sportova u planinskom dijelu Crne Gore. Cilj je bio da se sagledaju vrste zimskih avanturističkih ponuda koje Crna Gora, polazeći od karakteristika, može razviti i time obogatiti svoj turistički proizvod tokom zimskih mjeseci.

Razvoj zimskog turizma u Crnoj Gori mora da prati dva pristupa, jedan za izvorna tržišta koja se graniče neposredno sa Crnom Gorom, kao i rusko izvorno tržište i drugi za nešto više udaljena međunarodna tržišta, posebno Sjeverne, Zapadne i Srednje Evrope, plus Italija kao južnoevropsko tržište.

Kod izvornih tržišta koja se graniče sa Crnom Gorom, fokus mora da bude na alpsko skijanje i snowboarding. Za više udaljena međunarodna izvorna tržišta predlaže se razvoj onih vrsta sporta u kojima Crna Gora ima posebne konkurentne snage i čiji je razvoj moguć sa uporedivo malim investicijama. To su:

- Ski ture
- Pješaćenje na krpljama
- Snowkiting

Analiza daje predlog mjera koje treba realizovati u pravcu izgradnje svake od predloženih zimskih ponuda.

U narednom periodu, biće raspisan tender za izradu projekta kojim će se identifikovati staze za hodanje na krpljama. Plan je obogaćivanje ponude za narednu zimsku turističku sezonu.

2. Kapaciteti i resursi – organizacioni aspekt

U Sektoru za turističku strategiju, politiku i posebne oblike turizma je sistematizovano 7 a popunjeno 6 radnih mjesta (2 na neodređeno i 4 na određeno vrijeme). Sektor se sastoji od sljedećih odsjeka:

- Odsjek za strateško upravljanje turističkim razvojem – sistematizovano 2, popunjeno 1 radno mjesto na neodređeno vrijeme,
- Odsjek za razvoj posebnih oblika turizma – sistematizovano 4, popunjeno 4 radna mjesta (1 na neodređeno i 3 na određeno vrijeme).

5. SEKTOR ZA TURISTIČKI PROMET I TRŽIŠTE

1. Planski zadaci i aktivnosti po osnovu zakonskih obaveza

1.1. Tematski dio

»Poslovanje hotelijerstva u Crnoj Gori u 2010. godini«

Kako bi se obezbijedilo transparentno iskazivanje poslovnih rezultata sektora hotelijerstva u Crnoj Gori, realizovano je istraživanje o poslovanju crnogorskog hotelijerstva (usvojeno na sjednici Vlade Crne Gore od 23. juna 2011. godine). Rezultati ovog istraživanja omogućavaju praćenje doprinosa nacionalnog hotelijerstva i njihovo upoređivanje s rezultatima hotelijerstva drugih zemalja i od koristi su, kako vlasnicima hotela i njihovim menadžerima, tako i investitorima i drugim zainteresovanim subjektima. Istraživanje je urađeno u saradnji sa partnerima »Horwath HTL«, Zagreb, Hrvatska i Fakultetom za turizam, Bar, Crna Gora.

1.2. Ostale aktivnosti

Istraživanja Svjetskog savjeta za putovanja i turizam za Crnu Goru za 2011. godinu

Istraživanja obuhvataju izvještaje koji se odnose na "Ekonomski uticaj (simulirani satelitski obračun u turizmu)", "Trendove i perspektive", "Ekonomsko i političko okruženje" i "Investicioni potencijal".

U cilju obezbjeđenja uslova za objektivno pozicioniranje Crne Gore kao turističke destinacije u međunarodnim okvirima, kao i radi objektivnog sagledavanja realizovanih, s jedne strane i planiranja budućih aktivnosti s druge strane, neophodno je ustanoviti i primjenjivati uporedive statističke podatke.

Izveštajima za 2011. godinu, procjenjuje se trenutni doprinos crnogorskog turizma i putovanja i daju kratkoročne i dugoročne prognoze, daju se ocjene potencijala za razvoj putovanja i turizma u Crnoj Gori, uz razmatranja direktnih i indirektnih efekata sektora putovanja i turizma u Crnoj Gori, sa posebnim fokusom na trendove, razvojne perspektive i investicione mogućnosti.

Rezultati izvještaja ukazuju na činjenicu da Crna Gora zauzima posebno mjesto među turističkim destinacijama posmatrano sa aspekta razvoja i ulaganja u održivi razvoj turizma, kao i da će i u narednom desetogodišnjem periodu Crna Gora biti atraktivna za ulaganja i jedna od turističkih privreda u svijetu koja bilježi najbrži razvoj.

Kvantitativni i kvalitativni parametri turističkog prometa

U cilju sveobuhvatnije, ažurnije i potpunije evidencije turističkog prometa, u kontinuitetu se ostvarivala intenzivna komunikacija sa predstavnicima MONSTAT-a, Poreske uprave, Uprave policije, organa lokalnih uprava i turističke privrede. Realizovane aktivnosti odnose na utvrđivanje turističkog prometa, prvenstveno kroz kontinuiranu saradnju sa relevantnim institucijama na planu uspostavljanja efektivnog, blagovremenog i pouzdanog sistema obuhvata i izvještavanja, uključujući rokove za izvještavanje, vrste i način izvještavanja u oblasti turističkog prometa i analizu i iniciranje kontrola koje su relevantne za sprečavanje i otkrivanje propusta u procesu sumiranja rezultata turističkog prometa.

Takođe, u saradnji sa inostranim i domaćim konsultantima realizovani su (satelitski računi u turizmu po UNWTO metodologiji) i započeti projekti (indikatori održivog razvoja) koji doprinose unapređenju statističkog obuhvata i izvještavanja.

Projekat »Izrade satelitskih računa u turizmu u Crnoj Gori na osnovu metodologije UNWTO«

Realizacija projekta započeta je 2010. god. u saradnji sa Zavodom za statistiku Crne Gore i ostalim partnerima, i nastavljena u 2011. god., sa ciljem da se uspostavi metodološka osnova za kompilacije satelitskih računa u turizmu sa nacionalnim računima.

Imajući u vidu da je Crna Gora zemlja u kojoj je sektor turizma jedan od glavnih pokretača privrednog razvoja, neophodno je obezbediti kvalitetne i međunarodno uporedive informacije kao osnova za donošenje razvojnih odluka. S tim u vezi, metodologija satelitskog obračuna prihoda od turizma će imati značajnu ulogu u izgradnji kvalitetne baze podataka. Takođe, na nivou Evropske Unije, u okviru strateškog opredeljenja u oblasti evropske statistike turizma najavljene su nove direktive o statistici turizma, u kojoj je značaj TSA eksplicitno priznat.

Izveštaj o praćenju realizacije obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Imajući u vidu činjenicu da se, nakon stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (01.05.2010. godine), Crna Gora priprema za sljedeće faze procesa integracije u EU kao i pripreme za početak pregovora o pristupanju, Vlada Crne Gore je, radi lakšeg praćenja realizacije obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, usvojila Informaciju o praćenju realizacije obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa predlogom Tabele kvartalnog izvještavanja. Tabelarni prikaz sadrži članove SSP-a koji se odnose na određenu oblast, nadležnu instituciju, kao i ostvarene i planirane aktivnosti. Popunjavanjem Tabele kvartalnog izvještavanja po SSP obezbijediće se redovno i sveobuhvatno praćenje realizacije obaveza iz Sporazuma u tromjesečnim intervalima.

Predmetnom Informacijom zadužena su sva resorna ministarstva da redovno (tromjesečno) dostavljaju Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija pregled izvršenih obaveza koje proizilaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i CG.

Pregovori sa predstavnicima Evropske komisije u okviru stalnog unaprijeđenog dijaloga između Crne Gore i Evropske komisije

U 2011. godini intenzivno se nastavilo sa aktivnostima na planu kvalitetne pripreme turističke sezone, kao i sa projekatima čiji je cilj privlačenje stranih investitora i unapređenje nivoa kvaliteta smještajnih kapaciteta, stvaranje kvalitetne i diverzifikovane turističke ponude, tj. jedinstvenog turističkog proizvoda primorja i zaleđa Crne Gore, strateško upravljanje turističkim razvojem i očuvanje životne sredine kao najvažnijeg resursa za turizam.

Predstavnici Evropske komisije upoznati su i sa činjenicama da predstoji završetak započetih i realizovanje novih projekata u saradnji i sa ino – partnerima, s obzirom na intenzivne bilateralne odnose sa određenim brojem turističkih destinacija, kako bi se obezbijedilo dalje jačanje turističke i prateće infrastrukture, poboljšanje kvaliteta usluga, pozicioniranje na ciljnim tržištima, produženje trajanja sezone i kvalitetna implementacija zakonskih i podzakonskih regulativa.

2. Saradnja sa državnim i drugim organima i ostalim eksternim subjektima

Saradnja sa Svjetskom turističkom organizacijom Ujedinjenih nacija

U cilju dalje uspješne saradnje sa Svjetskom turističkom organizacijom pri Ujedinjenim nacijama, u predstojećem periodu treba intenzivnije saradivati na planu što kvalitetnije primjene zakonodavne regulative, daljeg unapređenja ruralnog turizma, kao i drugih diverzifikovanih vidova turističkog proizvoda, zatim uključivanja u aktivnosti koje se odnose na efikasnije poslovanje turističkih preduzeća, implementiranje standarda i kriterijuma održivosti i elemenata „zelene“ ekonomije u turističku privredu, kao i razmjeniti praksu i iskustava predstavnika Ministarstva i studenata sa UNWTO-om.

Redovno se održava saradnja i sa sektorom za statistiku Svjetske turističke organizacije pri Ujedinjenim nacijama, u cilju obezbjeđenja podataka koji se odnose na sektor turizma Crne Gore.

Sporazumi (ugovori) o saradnji u oblasti turizma između Crne Gore i drugih država

Sporazumi (ugovori) sklapaju se u cilju uspostavljenja tješnje saradnje na planu promocije turističke ponude uz intenzivnu saradnju između nacionalnih turističkih organizacija i drugih organizacija neposredno i posredno uključenih u stvaranje turističkog proizvoda; razvoja i jačanja međusobnih veza u oblasti turizma, sa ciljem boljeg međusobnog upoznavanja sa istorijom, kulturom i socijalnom realnošću oba naroda; podsticanja razmjene informacija, iskustava i znanja koja se odnose na turizam i istraživanja u turizmu kao i u njemu komplementarnim oblastima i podsticanja saradnje između javnog i privatnog sektora, kao i saradnje sa međunarodnim organizacijama za turizam u cilju bržeg usklađivanja sa kretanjima na globalnom nivou.

Tokom 2011. godine, potpisani su sporazumi sa Turskom, Azerbejdžanom i Ukrajinom.

Kategorizacija i rekategorizacije turističko-ugostiteljskih objekata

Komisija za kategorizaciju sprovodi redovne aktivnosti na planu kategorizacije i rekategorizacije turističko-ugostiteljskih objekata koja su u njenoj nadležnosti. U 2011. godini, kategorisano je ukupno 39 ugostiteljskih objekata iz nadležnosti ovog ministarstva, od kojih su 18 novi objekti, sa 834 ležaja (5% u objektima sa 4 zvjezdice, 49% u objektima sa 3 zvjezdice, 46% u objektima sa 2 i 1 zvjezdicom).

2.1. Inicijative

Tokom **crnogorskog predsjedavanja Jadransko jonskom inicijativom (maj 2010 / maj 2011. godine)**, u aprilu 2011. godine, održan je drugi radni sastanak Pod-stola za turizam, sa osnovnim ciljem da se zajedničkim naporima zemalja članica Inicijative doprinese stvaranju integralno – selektivnog, strukturiranog turističkog proizvoda Regiona, bazirajući se na raspoloživim prirodnim, antropogenim, ekološkim i receptivnim resursima svih država članica.

3. Kapaciteti i resursi – organizacioni aspekt

U Sektoru za turistički promet i tržište je sistematizovano 5, a popunjeno 3 radna mjesta (2 na neodređeno i 1 na određeno vrijeme). Sektor se sastoji od sljedećih odsjeka:

- Odsjeka za praćenje turističkih tokova – sistematizovana 2, a popunjeno 1 radno mjesto na neodređeno vrijeme,
- Odsjeka za saradnju sa međunarodnim institucijama i NVO sektorom u oblasti turizma - sistematizovana 2, a popunjeno 1 radno mjesto na neodređeno vrijeme.

6. SEKTOR ZA STANOVANJE

1. Planski zadaci i aktivnosti po osnovu zakonskih obaveza

1.1. Normativni dio

Uredba o postupku i kriterijumima za pretvaranje posebnih i zajedničkih djelova stambene zgrade u poslovne prostorije

Shodno Programu rada Vlade Crne Gore za 2011. godinu, Vlada Crne Gore, na sjednici od 2. juna 2011. godine, donijela je Uredbu o postupku i kriterijumima za pretvaranje posebnih i zajedničkih djelova stambene zgrade u poslovne prostorije, koju je dostavilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Razlog za donošenje ove uredbe je inicijativa jedinica lokalne samouprave koja se prije svega odnosi na činjenicu da je primjena do tada važeće Uredbe o postupku i kriterijumima za pretvaranje posebnih i zajedničkih djelova stambene zgrade u poslovne prostorije („Službeni list CG“, broj 74/09), znatno povećava materijalne obaveze jedinica lokalne samouprave pri primjeni Zakona o eksproprijaciji („Službeni list RCG“ br. 55/02, 12/02, 28/06 i „Službeni list CG“ broj 21/08). Naime, nakon rješavanja zahtjeva za promjenu namjene stambenog u poslovni prostor, na područjima na kojima se prostor privodio namjeni u javnom interesu i u skladu sa planskom dokumentacijom, tj. gdje se primjenjivao Zakon o eksproprijaciji, dolazilo je do znatnog povećanja materijalnih obaveza jedinica lokalne samouprave za plaćanje naknada za ekspropisane poslovne prostore čija je prenamjena izvršena primjenom Uredbe.

Odluka o načinu i kriterijumima za rješavanje stambenih potreba republičkih funkcionera

Razmatranje Prijedloga odluke o načinu i kriterijumima za rješavanje stambenih potreba republičkih funkcionera je bilo predviđeno Programom rada Vlade Crne Gore za III kvartal 2011. godine. U predviđenom roku Prijedlog dokumenta je dostavljen Komisiji za ekonomsku politiku i finansijski sistem i Komisiji za politički sistem, unutrašnju i spoljnu politiku, ali do sada nije razmatran.

Odluka o rješavanju stambenih potreba državnih službenika i namještenika

Razmatranje Prijedloga odluke o rješavanju stambenih potreba državnih službenika i namještenika je bilo predviđeno Programom rada Vlade Crne Gore za III kvartal 2011. godine. U predviđenom roku

Prijedlog dokumenta je dostavljen Komisiji za ekonomsku politiku i finansijski sistem i Komisiji za politički sistem, unutrašnju i spoljnu politiku, ali do sada nije razmatran.

Pravni osnov za donošenje ovih odluka dat je u članu 26 Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada (»Službeni list CG«, broj 04/11), kojim je propisano da rješavanje stambenih potreba lica čiji je rad od interesa za državu, odnosno jedinicu lokalne samouprave uređuje svojim propisom Vlada, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave. Donošenjem Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada, koji je stupio na snagu 26.01.2011. godine, stavljen je van snage Zakon o etažnoj svojini („Službeni list RCG“, broj 71/04), pa je navedenim izmjenama došlo do promjene pravnog osnova za donošenje ovog pravnog akta. Članom 33 stav 1 Zakona propisano je da će se propisi na osnovu ovlaštenja iz ovog zakona donijeti u roku jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Zakon o legalizaciji neformalnih objekata

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je početkom 2011. godini formiralo stručni tim, u saradnji sa drugim institucijama, u cilju izrade Nacrta zakona o legalizaciji neformalnih objekata. Stručni tim je u 2011. godini intenzivno radio na pripremi Nacrta ovog zakona.

Crna Gora se dugi niz godina suočava sa pitanjem izgradnje objekata različitog tipa, površine i namjene, suprotno propisima kojima je ova oblast uređena pozitivnim pravom Crne Gore, takozvana: „neformalna“ gradnja. To je gradnja bez građevinske dozvole, odnosno bez propisane pravno tehničke dokumentacije, koja u dugoročnom smislu trajno mijenja i uništava prostor i direktno smanjuje kako sadašnje, tako i buduće razvojne mogućnosti. Broj objekata izgrađenih suprotno propisima mjeri se desetinama hiljada. Ovaj fenomen uzrokuje posledice krupnih razmjera: plansko-urbanističku disorganizaciju prostora, nedovoljnu infrastrukturnu opremljenost tretiranog prostora, nizak nivo kvaliteta života, ugrožavanje ekoloških standarda i rizik po ljudsko zdravlje, seizmičke rizike i nemogućnost naplate komunalija i poreza.

Rješenje sukoba nadležnosti između Ministarstva održivog razvoja i turizma i glavnog administratora Opštine Budva

Vlada Crne Gore, na sjednici od 24. novembra 2011. godine, razmotrila je Predlog rješenja sukoba nadležnosti između Ministarstva održivog razvoja i turizma i Glavnog administratora Opštine Budva, koji je dostavilo Ministarstvo. S tim u vezi, Vlada je donijela Rješenje da je za odlučivanje u upravnom postupku po žalbi Vojinović Milana iz Nikšića, punomoćnika stranke Rauf Izabele iz Beča, na zaključak Sekretarijata za komunalno stambene poslove opštine Budva broj 013-u-369/11 od 31.01.2011. godine, koji je rješavao po zahtjevu Livadić Stanislave, punomoćnika stranke Rauf Izabele iz Beča, za iseljenje Đekić Alekse iz stana br.31, površine 43 m², sprat 6, objekat br.1, ulica Žrtava fašizma bb u Budvi, nadležno Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

1.2. Projekti

1000+ STANOVA

Projekat je započeo u maju 2010. godine. U oktobru 2010. godine je objavljen javni poziv za učešće građana u ovom projektu, a prethodno su sprovedeni javni pozivi za učešće poslovnih banaka i investitora iz sektora građevinarstva.

Ukupan broj ponuđenih stambenih jedinica od strane građevinskih kompanija i investitora je 1.160. Ponuđene cijene stambenih jedinica koje su činile gro ponude tj. oko 82%, kretale su se u rasponu od 600-1.100 €.

Zaključno sa 15.03.2011. godine, potpisan je 433 kupoprodajni predugovor za kupovinu stambenih jedinica u okviru projekta „1000 plus stanova”, a ukupan broj prodatih stambenih jedinica je 431.

Ukupna vrijednost mogućeg zaduženja koje je definisano vaučerima za kupovinu stambenih jedinica iznosi **17.232.00 €**. Napominjemo da ovaj iznos ne predstavlja osnovu za određivanje sredstava za subvenciju, jer se vaučerom pokriva vrijednost stambenih jedinica do 900 €/m², dok cijena većeg dijela stambenih jedinica prelazi preko ovog iznosa. Prodajna vrijednost stambenih jedinica za koje su potpisani kupoprodajni predugovori je oko 22 miliona €.

Ukupno 431 porodičnih domaćinstava je riješilo svoje stambeno pitanje u Projektu 1000 plus, ili **1.272** građana Crne Gore koliko članova su imala navedena porodičnih domaćinstava.

Akcioni plan pretvaranja neformalnih naselja u formalna

U prethodnom periodu, u cilju implementacije Plana, donesen je Akcioni plan pretvaranja neformalnih naselja u formalna i regularizacije objekata koji je usvojen zaključkom br. 03-6609 na sjednici Vlade od 30.06.2011. godine. Ispunjavajući planirane mjere i aktivnosti na realizaciji navedenog akcionog plana, radna grupa formirana od strane ovog Ministarstva je izradila nacrt Zakona o legalizaciji neformalnih objekata.

Informacija o rješavanju stambenih pitanja državnih službenika i namještenika

Vlada Crne Gore, na sjednici od 24. marta 2011. godine, razmotrila je i usvojila *Informaciju o rješavanju stambenih pitanja državnih službenika i namještenika*, koju je dostavilo Ministarstvo za održivi razvoj i turizam.

U cilju rješavanja stambenih pitanja državnih službenika i namještenika, Sektor za razvoj stanovanja je putem ankete prikupio podatke o neriješenim stambenim pitanjima u državnoj upravi. Imajući u vidu intenzivirane aktivnosti pojedinačnih sindikata državne uprave, kao i Saveza Sindikata Crne Gore na rješavanju stambenih pitanja državnih službenika i namještenika, Vlada Crne Gore je, u cilju sagledavanja obima ovog problema zatražila izradu Informacije o rješavanju stambenih pitanja državnih službenika i namještenika. Takođe, Informacijom je dato nekoliko konkretnih predloga za rješavanje ovog problema.

1.3. Strateški planovi

Nacionalna stambena strategija i akcioni plan

Nacionalna stambena strategija za period 2011-2020. godina i Akcioni plan za period 2011-2015. godine, u kojima su navedene glavne smjernice za razvoj stanovanja u Crnoj Gori, između ostalog, sadrži: analizu stanja i problema u stambenom sektoru, pregled ključnih aktera, kao i postojećih državnih strategija i mjera koje utiču na razvoj stambenog sektora, predlog odgovarajućih mjera sprovođenja stambene politike (kroz kratkoročne, srednjoročne i dugoročne strateške ciljeve) kao i predlog plana aktivnosti.

Nacionalna stambena strategija Crne Gore je usklađena sa regionalnim i politikama Evropske unije i obezbjeđuje okvir za pristup regionalnim i evropskim finansijskim organizacijama.

Vlada Crne Gore, na sjednici od 29. septembra 2011. godine, razmotrila je Prijedlog nacionalne stambene strategije za period 2011-2020. godine s Prijedlogom akcionog plana za period 2011-2015. godina, koji je dostavilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Prijedlog akcionog plana je pretrpio značajne promjene zbog trenutne finansijske situacije.

1.4. Drugostepeni upravni postupak

Rješavanje upravnih predmeta u Sektoru za razvoj stanovanja u 2011. godini rađeno je u skladu sa Zakonom. Sektor je, što se može vidjeti iz priložene tabele, skoro sve predmete, bilo da su u pitanju žalbe u drugostepenom postupku ili odgovor na tužbe po pokretanju upravnih sporova, rješavao u zakonom predviđenom roku. Predmeti koji nisu riješeni u 2011. godini, preneseni su za narednu.

Broj neriješenih predmeta na kraju 2010. godine	5
Broj podnijetih žalbi u toku godine	39
Ukupno žalbi u toku godine	44
Riješeno u propisanom roku	42
Riješeno po isteku propisanog roka	1
Ukupno riješeno žalbi	43
Žalba odbačena	0
Žalba odbijena	25
Žalba usvojena	8
Povreda pravila postupka	8
Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje	0
Pogrešna primjena materijalnog prava	0
Broj neriješenih predmeta na kraju godine	1
Propisani rok istekao	1
Propisani rok nije istekao	0
Broj pokrenutih upravnih sporova	16
Broj izmijenjenih odluka povodom podnijete tužbe	0
Broj poništenih odluka u upravnom sporu	5
Broj predmeta povodom upotrebe vanrednih pravnih lijekova	0

U drugostepenom upravnom postupku Sektor za razvoj stanovanja je odlučivao po žalbama podnesenim protiv rješenja nadležnih organa lokalne uprave koji u prvom stepenu rješavaju po zahtjevima za iseljenje u skladu sa odredbama člana 636. Zakona o obligacionim odnosima. Odredbama pomenutog zakona regulisano je da ako se neko lice useli u posebne ili zajedničke djelove stambene zgrade bez pravnog osnova ili ako taj osnov prestane, svako lice koje ima pravni interes može kod organa lokalne uprave da zahtijeva njegovo iseljenje.

U 2011. godini ukupno je postupano po 44 žalbe, od kojih je u 2011. godini podnijeto 39 žalbi, a 5 žalbi je podnijeto u predhodnoj godini. 42 žalbe je riješeno u propisanom roku, od kojih je 1 riješena po isteku propisanog roka a 1 još nije riješena. 25 žalbi je odbijeno, 8 usvojeno, a po 10 žalbi je postupljeno na način što su u skladu sa članom 55 stav 3 Zakona o opštem upravnom postupku dostavljene sa spisima predmeta nadležnim organima.

Protiv rješenja Ministarstva je podnijeto 16 tužbi, od kojih je 5 poništeno odlukama odnosno presudama Upravnog suda.

2. Saradnja sa državnim i drugim organima i ostalim eksternim subjektima

- Učešće na *Regionalnoj konferenciji u Skoplju* (Republika Makedonija) u vezi sa smanjenjem rizika od katastrofa i seizmičkom stabilnošću u neformalnim naseljima- Sagledani su ključni problemi i ciljevi i naglašena važnost razmišljanja o katastrofama, kao i o planiranju i aktivnostima za smanjenje rizika od istih;

-Predstavnici Sektora su u 2011. godini učestvovali na *Forumu stanovanja zemalja Jugoistočne Evrope* u Budimpešti;

-*Energetska efikasnost u stanovanju (Pariz, Francuska)*- Na poziv Ministarstva ekologije, održivog razvoja transporta i stanovanja Republike Francuske, predstavnici ovog sektora su prisustvovali četvorodnevnoj radnoj posjeti institucijama u ovoj zemlji koje se bave stanovanjem, standardima u stanovanju kao i unapređenjem energetske efikasnosti stambenih jedinica;

-*Radna posjeta* Ministarstvu životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja Republike Srbije- Kolegijum dva ministarstva, razgovarano je o problemu neformalnih naselje i ostalim projektima iz stanovanja;

-*MIPIM* – Kan okuplja najuticajnije profesionalce iz svijeta nekretnina radi upoznavanja sa velikim međunarodnim razvojnim projektima, povezivanja s potencijalnim partnerima i ostvarivanja saradnje sa vodećim svjetskim investitorima;

-*EIRE - Expo Italia Real Estate* (sajam nekretnina u Milanu) je festival koji je posvećen tržištu nekretnina u Italiji i na Mediteranu. Na ovom događaju učestvuju promoteri u ovoj oblasti kao i predstavnici tradicionalnih sektora (stambeni, usluge, logistički), a posebno predstavnici posrednika u prodaji i iz sektora turizma;

-*Radna grupa za donošenje moguće okvirne Konvencije za dostupno stanovanje u UNECE regionu- Ženeva, Švajcarska*- Tokom 2011. godine, održana su dva sastanka Radne grupe na kojima je bio prisutan predstavnik Sektora za razvoj stanovanja. Radna grupa je formirana u cilju razmatranja pravno obavezujućih instrumenata za održivo stanovanje u UNECE regiji.

3. Kapaciteti i resursi – organizacioni aspekt

U Sektoru za razvoj stanovanja sistematizovano je 7 a popunjeno je 6 radnih mjesta (4 na neodređeno i 2 na određeno vrijeme). Sektor se sastoji od sljedećih odsjeka:

-Odsjeka za razvoj i monitoring – sistematizovana 4, a popunjena su 3 radna mjesta na neodređeno vrijeme,

-Odsjeka za upravljanje i održavanje stambenog fonda i razvoj stambenog zadugarstva – sistematizovana 2 i popunjena 2 radna mjesta (1 na neodređeno i 1 na određeno vrijeme).

7. SEKTOR ZA ŽIVOTNU SREDINU

U izvještaju o radu Sektora za životnu sredinu dat je pregled aktivnosti iz oblasti životne sredine po sljedećim odsjecima:

- Odsjek za horizontalno zakonodavstvo i usklađivanje propisa
- Odsjek za zaštitu prirode, biodiverziteta i zemljišta
- Odsjek za zaštitu atmosfere
- Odsjek za industrijsko zagađenje i upravljanje hemikalijama
- Odsjek za zaštitu i integralno upravljanje morem i priobalnim područjem

1. Odsjek za horizontalno zakonodavstvo i usklađivanje propisa

Zakonodavstvo

- Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 29. septembra 2011. godine utvrdila predlog, a Skupština Crne Gore je na Šestoj sjednici drugog redovnog zasijedanja održanoj 16. novembra 2011. godine donijela *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strateškoj procjeni* („Sl. list CG“, broj 59/11). Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu unapređuje se zakonodavni okvir u oblasti životne sredine, sa ciljem da svaka planirana aktivnost mora biti sprovedena na način da se spriječe ili smanje negativni uticaji određenih planova i programa na životnu sredinu prije njihovog usvajanja, kako bi se obezbjedilo racionalno korišćenje prirodnih resursa i svede na minimum rizik po zdravlje ljudi, životnu sredinu i materijalna dobra. Izmjenama i dopunama ovog zakona izvršilo se potpuno usaglašavanje sa EU direktivom, odnosno Direktivom 2001/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 27. juna 2001. o procjeni uticaja određenih planova i programa na životnu sredinu.
- Vlada Crne Gore je na sjednici od 15 septembra 2011. godine usvojila *Uredbu o izmjenama Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine* („Sl. list RCG“, br. 26/97, 9/90, 52/00 i „Sl. list CG“, br. 33/08, 05/09, 64/09, 40/11, 49/11). U izmjenama ove uredbe ukinuta je obaveza plaćanja naknada za korišćenje drumskih motornih vozila i njihovih priključnih vozila za sva domaća i strana pravna i fizička lica.
- Vlada Crne Gore je na sjednici od 28. jula 2011. godine usvojila prvi *Nacionalni izvještaj o sprovođenju Konvencije o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine (Arhuska konvencija)*.

Institucionalni okvir

Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Agencija za zaštitu životne sredine u saradnji sa misijom OEBS-a u Crnoj Gori 15. aprila 2011. godine osnovali su Arhus centar u okviru Agencije za zaštitu životne sredine. Osnivanje Arhus centra predstavlja podršku u sprovođenju Aarhuske konvencije (međunarodnog ugovora), jačanju kapaciteta u implementaciji, podizanju svijesti javnosti o pitanjima zaštite životne sredine, pružanju podrške kod pristupa informacijama, javnog učešća, kod javnih rasprava u sprovođenja zakona, u izradi nove legislative, kao i pristupu pravosuđu, u izradi nacionalnih izvještaja, promovisanju dobre prakse i u upravljanju životnom sredinom, organizovanju okruglih stolova i tribina o temama iz oblasti zaštite životne sredine, organizaciji treninga i seminara za predstavnike javne uprave, civilnog sektora, medija, ekoloških i drugih udruženja o implementaciji Aarhuske konvencije i jačanje vještina komunikacije sa javnošću, organizaciji stručnih predavanja i radionica u vezi sa značajem dostupnosti informacija u oblasti zaštite životne sredine, izradi godišnjeg izvještaja o stanju životne sredine, izradi priručnika za sprovođenje Aarhuske Konvencije, regionalnom povezivanju i razmjeni iskustava, pružanju besplatne pravne pomoći. 11. novembra 2011. godini u NVO „Ozon“ u saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori i Agencijom za zaštitu životne sredine otvoren je Arhus centar u Nikšiću.

Konkretne aktivnosti

- Shodno zaključcima Vlade Crne Gore tokom 2011. godine izrađeni su kvartalni izvještaji o realizaciji obaveza iz SSP-a za oblast životne sredine u okviru poglavlja 27 Životna sredina član 111 životna sredina, kao i Prilozi za Godišnji izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore u procesu Stabilizacije i pridruživanja.
- U saradnji sa Misijom OEBSa, Agencijom za zaštitu životne sredine, Ministarstvo održivog razvoja i turizma izradilo je Analizu transponovanja Direktive o ekokriminalu u oblasti životne sredine. Dokument se sastoji od analize materijalnih propisa, kao i analize Krivičnog zakonika za krivična djela u

oblasti životne sredine. U okviru RENA aktivnosti, Ministarstvo održivog razvoja i turizma aktivno je uzelo učešće u svim sastancima u kontekstu strateške i procjene uticaja na životnu sredinu.

- Twinning projekat "Podrška upravljanju u životnoj sredini" otpočeo je sa implementacijom u martu 2011. godine u trajanju od dvije godine. Projekat se realizuje uz podršku EU kroz IPA 2008 finansiranje, u saradnji sa Ministarstvom životne sredine, kopna i mora Republike Italije i ima tri komponente i tri korisnika. Za komponentu I nosilac je Ministarstvo održivog razvoja i turizma, za komponentu II Agencija za zaštitu životne sredine, za komponentu III - Procon. d.o.o. Komponenta I za cilj ima izradu implementacionih planova za prioritete EU direktive na osnovu gap analize nacionalnog zakonodavstva. Isti će dati dobru osnovu za izradu Nacionalne strategije aproksimacije u životnoj sredini. Komponenta II ima za cilj jačanje kapaciteta Agencije za zaštitu životne sredine kroz direktan rad sa italijanskim partnerima i organizacije radionica i studijskih posjeta italijanskim institucijama. Komponenta III se odnosi na podršku Proconu u cilju podizanja kapaciteta implementacione agencije i pripremi, monitoring i evaluaciji projekata.

2. Odsjek za zaštitu prirode, biodiverziteta i zemljišta

Politike, strateška i druga planska dokumenta

- *Prvi izvještaj o implementaciji Nacionalne strategije biodiverziteta s Akcionim planom za period 2010 - 2015. godine*

Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 29. jula 2010. godine, usvojila je Nacionalnu strategiju biodiverziteta sa akcionim planom za period 2010-2015. godine. Zaključkom sa pomenute sjednice Ministarstvo je zaduženo da dostavi godišnji izvještaj o implementaciji iste. S tim u vezi, pripremljen je i na sjednici Vlade od 8. decembra 2011. godine usvojen Prvi izvještaj o implementaciji Nacionalne strategije biodiverziteta s Akcionim planom za period 2010 -2015. Izvještajni period je jul 2010-oktobar 2011. godine. U Izvještaju su objavljeni rezultati koji su postignuti u implementaciji kako same Strategije tako i implementaciji Konvencije o biološkoj raznovrsnosti.

- *Informacija o stanju životne sredine za 2010. godinu*

Shodno Zakonu o životnoj sredini („Sl. list CG“, broj 48/08) Agencija za zaštitu životne sredine Crne Gore ima obavezu izrade godišnjeg izvještaja o stanju životne sredine u Crnoj Gori. Izvještaj o stanju životne sredine predstavlja jedan od osnovnih dokumenata iz ove oblasti i daje prikaz stanja životne sredine. Izrađuje se na osnovu dostupnih podataka o stanju životne sredine i daje procjenu trenutnog stanja, ali i preporuke i mjere koje treba sprovesti u cilju poboljšanja analiziranog stanja. S tim u vezi, Vlada Crne Gore je na sjednici od 9. juna 2011. godine usvojila Informaciju o stanju životne sredine za 2010. godinu.

- *Priprema SIF-a i PIF-a*

Vlada Crne Gore je na sjednici od 1. septembra 2011. godine zadužila resorna ministarstva da, nakon verifikacije prijedloga projektnih ideja na Vladi, izrade prvi nacrt projektnog identifikacionog formulara (PIF) i prvi nacrt sektorskog identifikacionog formulara (SIF), i da ih dostave Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija, najkasnije do 16. septembra 2011. godine. S tim u vezi, Ministarstvo održivog razvoja i turizma pripremlilo je Prijedlog projekta za izradu Nacionalne strategije aproksimacije i uspostavljanje NATURA 2000 mreže koji je trenutno u fazi usaglašavanja pristiglih komentara.

- *Program monitoringa stanja životne sredine za 2012. godinu*

Monitoring životne sredine predstavlja sistematsko mjerenje, ispitivanje i ocjenjivanje indikatora stanja i zagađenja životne sredine, tj. praćenje parametara životne sredine (voda, vazduh, zemljište, biodiverzitet itd.). Na osnovu dostupnih podataka sa mjernih mjesta o stanju životne sredine dobija se

jasan uvid u promjene kvaliteta i kvantiteta životne sredine, emisiju zagađujućih materija i korišćenje prirodnih resursa.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 8. decembra 2011. godine utvrdila Program monitoringa životne sredine Crne Gore za 2012. godinu. Program monitoringa životne sredine za 2012. godinu biće realizovan u skladu sa smjernicama EU u ovoj oblasti, tj. preporukama Evropske agencije za zaštitu životne sredine (EEA), Statističkog zavoda EU (EUROSTAT) i standardima Evropske mreže za informisanje i posmatranje (EIONET).

- *Studija izvodljivosti za reviziju granica NP „Durmitor“*

Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore (JPNPCG), kao upravljač nacionalnim parkovima u Crnoj Gori, uputilo je inicijativu Ministarstvu održivog razvoja i turizma za isključenje određenih djelova koji su devastirani nelegalnom gradnjom (Razvršje, Motički gaj i Virak) iz zone Nacionalnog parka “Durmitor”, sa obrazloženjem da je navedeno područje izgubilo neophodna prirodna svojstva koja su ga kandidovala za zaštitu, te da je na taj način otežano sprovođenje mjera JPNPCG na očuvanju, zaštiti i unaprijedjenju nacionalnog parka “Durmitor”. S tim u vezi, urađen je Prijedlog studije za reviziju granica. Studija je dala predlog za uključivanje određenih djelova šire zone Komarnice uključujući: kanjon Nevidio, Grabovicu, šumski kompleks Dragišnice i Bolja (granice područja kao i katastarske parcele date su detaljno u prilogu Studije) i predlog za isključivanje površina u zoni grada Žabljaka: Razvršje, Virak, Motički gaj, Pošćenski kraj, Poljane i dr. (granice područja kao i katastarske parcele date su detaljno u prilogu Studije) i predlaže isključivanje površine od 1.199,9 ha i uključivanje površine od 2.570,6 ha (od čega Kanjon Nevidio opcionu u površini od 196,1 ha) što čini uvećanje teritorije NP za 1370,7 ha.

Ista će biti osnova za rad na Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama zakona o nacionalnim parkovima.

Konkretne aktivnosti

- *Projekat „Jačanje kapaciteta državnih institucija i civilnog sektora u Srbiji i u Crnoj Gori za usaglašavanje nacionalnih propisa s propisima Evropske unije iz oblasti zaštite prirode“*

U saradnji Ministarstva održivog razvoja i turizma Crne Gore i međunarodne organizacije WWF (Svjetski fond za zaštitu prirode), implementira se projekat „Jačanje kapaciteta državnih institucija i civilnog sektora u Srbiji i u Crnoj Gori za usaglašavanje nacionalnih propisa s propisima Evropske unije iz oblasti zaštite prirode“ u trajanju od tri godine. U Crnoj Gori projektne aktivnosti se sprovode u partnerstvu sa NVO "Green Home" i Zavodom za zaštitu prirode Crne Gore, uz finansijsku podršku norveškog Ministarstva spoljnjih poslova.

- Tokom 2011. godine Ministarstvo održivog razvoja i turizma je preuzelo od strane Zavoda za zaštitu prirode implementaciju projekta *“Montenegro i Natura 2000: Jačanje kapaciteta vladinog i nevladinog sektora za transpoziciju EU Acquis-a u oblasti zaštite prirode – Montenegro Natura 2000 razvoj baze podataka”*. Finansijsku podršku realizaciji projekta je pružilo norveško Ministarstvo spoljnjih poslova, dok je implementirajuća agencija World Wide Fund (WWF). Tokom 2011. godine od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma angažovan je tim od četvoro ljudi koji radi na kartiranju staništa i vrsta sa Anexa I i II Direktive o staništima i uspostavljanju funkcionalne Natura 2000 baze podataka u Crnoj Gori. Do sada je odrađeno 35 terena i to: Durmitor, Vučevo, Ulcinjska solana, Velika plaža, Tivatska solila, ostrva na Skadarskom jezeru (Livari, Murići, Virpazar, Lesendro, Vranjina, Karuč, Gorica I, II i III, Omerova gorica, Ckla, Moračnik), rijeka Zeta, rijeka Morača (lokalitet Rogami), planina Hajla, Delta Bojana, Valdanos, Šasko jezero, Čemovsko polje, Buljarica, Dodoši, Karatuna i Plavnica. Urađen je fitocenološki snimak, determinisane biljne vrste i uz adekvatne fotografije sačuvane uz GPX fajl (tip fajla GPS uređaja). Baza sa podacima zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta napravljena je u skladu s EU

standardima, osmišljena je i kreirana od strane konsultantskog tima eksperata i predstavlja platformu za prikupljanje do sada obrađenih i sistematski unošenih podataka.

- Tokom 2011. godine nastavljeno je sa implementacijom projekata sa UNDP kancelarijom u Podgorici. U okviru projekta »Jačanje sistema održivosti zaštićenih područja« urađen je nacrt Studije zaštite za uspostavljanje regionalnog parka »Komovi« i otpočelo se sa izradom Studije zaštite za uspostavljanje regionalnog parka »Piva«.

- U okviru projekta »Kataliziranje finansiranja u zaštićenim područjima« urađena je Studija izvodljivosti za samofinansiranje. Studijom je tretirano šest pilot lokacija sa statusom zaštićenog područja.

Zakonodavstvo

- *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode*

Vlada Crne Gore je na sjednici od 15. decembra 2011. godine utvrdila *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode* čije donošenje ima za cilj postepenu harmonizaciju u oblasti zaštite prirode sa legislativom Evropske Unije, kako bi se ispunili prioriteti u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja i približili standardima koji se primjenjuju u EU (Zakon o zaštiti prirode usvojen je 2008. godine). Imajući u vidu da su u tom periodu djelimično transponovane odredbe EU Aquisa pristupilo se izmjenama i dopunama u cilju što potpunijeg transponovanja dvije ključne direktive i to: Direktive Savjeta 92/43/EEC o zaštiti prirodnih i poluprirodnih staništa flore i faune i Direktive Evropskog Parlamenta Savjeta 2009/147/EC o zaštiti divljih ptica.

Pri izradi zakona konsultovani su i sljedeći međunarodni ugovori: Konvencija o međunarodnom prometu ugroženih vrsta divlje flore i faune – CITES; Konvencija o zaštiti predjela; Konvencija o očuvanju migratornih vrsta divljih životinja – Bonselka konvencija; Sporazum o zaštiti slijepih miševa (EUROBATS).

Novom Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave utvrđeno je da Agencija za zaštitu životne sredine preuzme sve poslove iz nadležnosti JU Zavoda za zaštitu prirode Crne Gore. S tih razloga, Vlada je zadužila Ministarstvo održivog razvoja i turizma da pripremi i Vladi predloži amandmane na Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode u dijelu (koji je već poslat u skupštinsku proceduru) koji će obezbijediti integrisanje poslova iz nadležnosti pravnog lica nadležnog za vršenje stručnih poslova u oblasti zaštite prirode (JU Zavod za zaštitu prirode Crne Gore) u Agenciju za zaštitu životne sredine. Shodno navedenom, Ministarstvo je pripremiilo 21 amandman, koje je Vlada Crne Gore na sjednici od 9. februara 2012. godine razmatrala i utvrdila da se, s obzirom na veliki broj amandmana na Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti prirode, isti povuče iz skupštinske procedure i pripremi novi tekst Predloga zakona.

3. Odsjek za zaštitu atmosfere

1. Zaštita vazduha

Zakonodavstvo

U toku 2011. godine Skupština Crne Gore je donijela tri zakona, i to:

- *Zakon o potvrđivanju Protokola o teškim metalima uz Konvenciju o prekograničnom prenosu zagađenja vazduha na velikim udaljenostima* („Sl. list CG – Međunarodni ugovori", broj 8/11),
- *Zakon o potvrđivanju Protokola o dugotrajnim organskim zagađujućim materijama Konvencije o prekograničnom prenosu zagađenja vazduha na velikim udaljenostima* („Sl. list CG – Međunarodni ugovori", broj 8/11),

- *Zakon o potvrđivanju Protokola o suzbijanju zakisjeljavanja, eutrofikacije i prizemnog ozona uz Konvenciju o prekograničnom prenosu zagađenja vazduha na velikim udaljenostima* („Sl. list CG – Međunarodni ugovori”, broj 8/11).

Na osnovu Zakona o zaštiti vazduha Vlada Crne Gore je donijela sljedeće podzakonske akte:

- *Uredbu o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama* (“Sl. list CG” broj 5/11)
- *Uredbu o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora* (“Sl. list CG” broj 10/11)
- *Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha* (“Sl. list CG” broj 13/11)
- *Uredbu o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine Javnoj ustanovi „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore”* („Sl. list CG”, broj 62/11).

Konkretne aktivnosti

- U skladu sa izmjenama i dopunama Uredbe o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha, obezbjeđeni su uslovi za realizaciju relociranja postojećih i uspostavljanja dodatnih mjernih mjesta kako bi se mreža za praćenje kvaliteta vazduha potpuno upodobila sa zahtjevima EU.

Uredbom o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine JU Centru za ekotoksikološka ispitivanja utvrđene su obaveze Centra vezane za poslove praćenja kvaliteta vazduha. Agencija za zaštitu životne sredine i JU Centar za ekotoksikološka ispitivanja potpisali su Ugovor o načinu korišćenja i održavanja automatskih stanica za praćenje kvaliteta vazduha.

- Izrađen je nacionalni inventar emisije gasova za 2009-tu godinu i izvršeno ažuriranje inventara za 2006-tu godinu, aktivnosti na izradi istorijskog seta podataka koji pokriva period 1990-2009. godine su u toku.

-Regionalni projekat za izradu plana za potvrđivanje i implementaciju tri protokola uz Konvenciju o prekograničnom zagađivanju vazduha na velikim udaljenostima nastavljen je nakon potvrđivanja protokola od strane Skupštine Crne Gore u bilateralnom obliku sa Vladom Holandije. U drugoj fazi projekta obezbijedena su sredstva za nabavku opreme za praćenje prekograničnog prenosa zagađenja vazduha. Korisnik opreme je Hidrometeorološki zavod i u toku je postupak sprovođenja tenderske procedure za nabavku opreme.

-U saradnji sa Evropskom energetsom zajednicom u decembru 2011. godine u Beču sačinjena je detaljna analiza obaveza Crne Gore po osnovu Atinskog sporazuma o energetske zajednici u oblasti zaštite životne sredine i procjena dosadašnjeg napretka u usvajanju evropskog zakonodavstva iz ove oblasti utvrđenog odredbama sporazuma.

-U skladu sa Uredbom o sadržaju zagađujućih materija u tečnim gorivima naftnog porijekla realizuje se prvi Program praćenja kvaliteta goriva u Crnoj Gori izrađen u skladu sa standardom MEST EN 14274.

-Nakon projekta „Poboljšanje kvaliteta goriva u Crnoj Gori“ realizovanog u saradnji sa REC-om saradnja je nastavljena projektom za promociju efikasne potrošnje goriva u vozilima.

Međunarodna saradnja

Bilateralna saradnja u oblasti zaštite vazduha i zaštite od buke u životnoj sredini:

- U okviru Sporazuma o saradnji u oblasti zaštite životne sredine između Ministarstva turizma i zaštite životne sredine Republike Crne Gore i Ministarstva za životnu sredinu, kopno i more Republike Italije,

značajna pomoć odnosi se na pravnu pomoć i podršku pri usklađivanju nacionalnog zakonodavstva u oblasti kvaliteta vazduha i zaštite od buke sa evropskim zakonodavstvom. Tokom 2011. godine pružena je konkretna podrška u izradi brojnih pravnih akata (Uredba o maksimalnim nacionalnim emisijama, Uredba o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha, Izmjene i dopune Uredbe o mreži mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha, Pravilnik o načinu praćenja kvaliteta vazduha, Pravilnik o utvrđivanju akustičkih zona i indikatora buke itd.) kao i stručna pomoć u analizi relevantnog evropskog zakonodavstva i procjeni usklađenosti crnogorskog nacionalnog okvira sa evropskim propisima iz ovih oblasti.

Italijanski partneri takođe pružaju tehničku pomoć u izradi nacionalnog inventara gasova, u skladu sa zahtjevima izvještavanja UN konvencije o prekograničnom zagađivanju vazduha i izgradnja kapaciteta za procjenu emisija, upotrebu odgovarajućeg softvera i korišćenje inventara emisija kao i podršku pri izradi izvještaja o kvalitetu vazduha koji se u skladu sa propisima EU već upućuju Evropskoj agenciji za zaštitu životne sredine.

U decembru 2011. godine sa italijanskim partnerima dogovoren je nastavak saradnje u oblasti zaštite vazduha, konkretno vezan za pružanje ekspertske podrške u izradi Nacionalne strategije za upravljanje kvalitetom vazduha.

- Potpisan je Sporazum o donaciji u cilju podrške *projektu: „Implementacija i potvrđivanje Protokola o teškim metalima, Protokola o postojanim organskim zagađujućim materijama i Geteborškog protokola - Crna Gora (CLRTAP Crna Gora) između Vlade Holandije i Vlade Crne Gore.*

2. Klimatske promjene

Konkretne aktivnosti

Aktivnosti na sprovođenju CDM projekata (Mehanizam čistog razvoja) u 2011. godini u okviru crnogorsko-italijanske saradnje:

- Kompanija „TOLO S.r.L“, Milano, Italija je dostavila PDD za *projekat „Iskorišćavanje biogasa iz organskog životinjskog otpada u Spužu“*. Tehničko operativno tijelo je Savjetu za mehanizam čistog razvoja dostavilo izvještaj u kojem navode da se na osnovu dostavljenog PDD-a koji je uradila kompanija „TOLO“ iz Milana, ne može izdati Pismo odobrenja, ali zbog toga što bi projekat doprinio održivom razvoju Crne Gore, Savjet za mehanizam čistog razvoja je odlučio da se ne izdaje ni Pismo odbijanja, već da se PDD vrati na doradu. Tehničko operativno tijelo je obavijestilo kompaniju „TOLO“ o potrebi korigovanja PDD-a, kako bi se stvorili uslovi za dobijanje Pisma odobrenja. Odgovor još uvijek nije dobijen.

-Elektroprivreda Crne Gore je poslala Prior Consideration of the CDM Form - „formular prethodnog razmatranja CDM-a“ sa ciljem da prijave početak projektne aktivnosti i sa namjerom da traže CDM status za projekat Hidroelektrane Otilovići. Takođe, Elektroprivreda Crne Gore je podnijela Savjetu za mehanizam čistog razvoja zahtjev za izdavanje Pisma odobrenja za projekat hidroelektrane Otilovići, nacrt predloga projekta (PDD) i popunjenu tabelu sa kriterijumima održivog razvoja sa obrazloženjem doprinosa projekta održivom razvoju Crne Gore. Tim povodom Savjet za mehanizam čistog razvoja je navedenu dokumentaciju prosljedio Tehničkom operativnom tijelu na provjeru, koje je dostavilo završni izvještaj za projekat „Hidroelektrana Otilovići“. Nakon toga Savjet za mehanizam čistog razvoja je izdalo Pismo odobrenja za projekat „Hidroelektrana Otilovići“, na osnovu kojeg je EPCG krenula sa procesom validacije za projekat "HE Otilovići".

- Na sajtu Ministarstva održivog razvoja i turizma, objavljen je poziv za izražavanje interesa koji ima za cilj izbor italijanske ili italijansko-crnogorske kompanije koja želi da realizuje *projekat „Postrojenje za proizvodnju energije iz drvne biomase u Beranama“*. Projekat će se realizovati na lokaciji

stare fabrike papira, na sjevero-istočnom, gradskom području Berana, u saradnji sa opštinskom upravom Berana (vlasnik lokaliteta). Izabrana je kompanija „AMARC“ iz Italije, koja je sa opštinom Berane potpisala 19. jula 2011. godine Sporazum o saradnji i povjerljivosti podataka. Trenutno se radi na pripremi ugovora između Amarca i Ministarstva održivog razvoja i turizma kojim će se regulisati isplata 30.000 € obezbijeđenih kroz donaciju Ministarstva za zaštitu životne sredine, kopna i mora Republike Italije, što je utvrđeno pozivom za izražavanje interesa.

3. Zaštita od buke

Zakonodavstvo

- U toku 2011. godine Skupština Crne Gore je donijela *Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini* ("Sl. list CG" broj 28/11)
- Ministarstvo je donijelo *Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke* ("Sl. list CG", broj 60/11).

4. Zaštita od jonizujućeg zračenja i radijaciona sigurnost

Politike, strateška i druga planska dokumenta

- Vlada Crne Gore je na sjednici od 22. septembra 2011. godine usvojila *Strategiju zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacionoj sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom sa Akcionim planom i obavezama koje proističu iz Zajedničke konvencije o upravljanju istrošenim gorivom i upravljanju radioaktivnim otpadom i direktive Savjeta 70/2011*. Svrha Strategije, između ostalog, jeste da, na opštim načelima EU za korišćenje radioaktivnih materijala i upravljanja radioaktivnim otpadom, uspostavi realan okvir za efikasnu zaštitu od zračenja i smanjenje količine radioaktivnog otpada i za njegovo upravljanje na bezbjedan, siguran i ekološki prihvatljiv način, primjeren nacionalnoj ekonomskoj situaciji i stepenu razvoja medicine, industrije i nauke.
- Vlada Crne Gore je na sjednici od 22. septembra 2011. godine usvojila *Prvi nacionalni izvještaj o implementaciji obaveza koje proističu iz Zajedničke konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom*. Prvi nacionalni izvještaj će biti predstavljen na Četvrtom pripremnom sastanku o Zajedničkoj konvenciji u periodu od 14. do 23. maja 2012. godine u Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju (IAEA) sa sjedištem u Beču, i ima za cilj da pokaže da Crna Gora ispunjava svoje obaveze u okviru Zajedničke konvencije, koji je izrađen u skladu sa zahtjevima i uputstvima sadržanim u dokumentu IAEA (Information Circular) INFCIRC/604/Rev.1 od 19. jula 2006. godine. Izvještaj je pripremio Ministarstvo održivog razvoja i turizma u saradnji sa nadležnim organima i institucijama.
- Vlada Crne Gore je na sjednici od 22. decembra 2011. godine usvojila *Prvi nacionalni izvještaj i izjavu o nuklearnim materijalima* (Zaključak broj 03-12448/3 od 29. decembra 2011. godine).

Zakonodavstvo

- Skupština Crne Gore je u martu 2011. godine donijela *Zakon o potvrđivanju Konvencije o dodatnoj naknadi za nuklearne štete* („Službeni list Crne Gore – Međunarodni ugovori”, br. 3/11).
- Ministarstvo održivog razvoja i turizma je, shodno odredbama Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, u saradnji sa nadležnim institucijama donijelo:
 - *Pravilnik o bližim uslovima za dobijanje dozvole za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada* ("Službeni list Crne Gore", broj 56/11);
 - *Pravilnik o načinu sakupljanja, čuvanja, obrade i skladištenja radioaktivnog otpada* ("Službeni list Crne Gore", broj 58/11);

Konkretne aktivnosti

- Shodno zaključcima Vlade Crne Gore tokom prethodne godine izrađeni su kvartalni izvještaji o realizaciji obaveza iz SSP-a za oblast nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja u okviru poglavlja Energetika, a koja je povezana sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) kroz poglavlje 8 Politike saradnje i podpoglavljem 110 Nuklearna bezbjednost. Zakonodavstvom Evropske Unije (EU) ova oblast je zaokružena kroz Ugovor o osnivanju evropske zajednice za atomsku energiju (EUROATOM), kao jednim od najznačajnijih akata primarnog zakonodavstva, i sekundarnim aktima (direktivama, regulativama, odlukama, preporukama, mišljenjima). S tim u vezi pripremljeni su prilozi za kvartalne izvještaje o realizaciji obaveza za član 110.
- Vlada Crne Gore je na sjednici od 1. decembra 2011. godine usvojila *Program sistematskog ispitivanja radioaktivnosti u životnoj sredini za 2012. godinu* i zadužila Ministarstvo održivog razvoja i turizma da u saradnji sa Agencijom za zaštitu životne sredine, prati realizaciju navedenog programa i o tome informiše Vladu. S tim u vezi Ministarstvo prati realizaciju programa i Informacija će biti dostavljena u maju 2012. godine, kao svake godine, nakon realizovanog Programa ispitivanja radioaktivnosti u životnoj sredini za 2011. godinu.

Međunarodna saradnja

Saradnja sa Evropskom Komisijom – IPA

U okviru Višekorisičkog IPA 2008 programa Crnoj Gori su odobrena dva projekta iz oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja:

- *IPA 2008 (RER9/104) »Jačanje tehničkih kapaciteta nuklearnih regulatornih tijela u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji i Kosovu (UNSCR 1244/99)«* (regionalni projekat, nosioci projekta Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Agencija za zaštitu životne sredine - implementaciona agencija ovog projekta je Međunarodna agencija za atomsku energiju).
- Reprogramirani IPA 2008 nacionalni projekat *„Jačanje zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u Crnoj Gori kroz unaprjeđenje kapaciteta JU „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore“* (nacionalni projekat, nosilac projekta JU „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore“, vrijednost 300 000 EUR).

U okviru Višekorisičkog IPA 2009 programa Crnoj Gori su odobrena dva projekta iz oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja:

- *„Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima uključujući radioaktivne gromobrane i jačanje efektivnosti regulatorne infrastrukture u oblasti zaštite od zračenja u Crnoj Gori, Makedoniji i na Kosovu“* (regionalni projekat, nosioci projekta su Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Agencija za zaštitu životne sredine, vrijednost projekta 1.350.000 €). Cilj projekta je smanjenje radioloških rizika koji potiču od nebezbednog i nesigurnog upravljanja zatvorenim izvorima zračenja i radioaktivnim gromobranama u Crnoj Gori, Republici Makedoniji i na Kosovu.
- *„Jačanje kapaciteta JU „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore“ (CETI) u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti* (nacionalni projekat, nosilac projekta je JU „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore“, vrijednost projekta 138.000 €). Tender o nabavci opreme je završen i izvođač radova je izabran od strane Evropske komisije.

U okviru IPA 2011 programa, Ministarstvu održivog razvoja i turizma i Agenciji za zaštitu životne sredine odobren je projekat:

- *“Dalje jačanje tehničkih kapaciteta nadležnih organa (nuklearnih regulatornih tijela) u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori” (“Further enhancement of the technical capacity of nuclear regulatory bodies in Bosnia and Herzegovina and Montenegro”).* Cilj projekta je dalje jačanje regulatorne infrastrukture iz

oblasti radijacione sigurnosti gdje su pored navedenih institucija uključeni i Zavod za metrologiju, Klinički Centar Crne Gore i JU „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore“. Vrijednost projekta je 850.000 €, od čega je za Crnu Goru opredijeljeno 350.000 €.

Saradnja sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju – IAEA

- Vlada Crne Gore je na sjednici od 1. septembra 2011. godine usvojila *Izveštaj o učešću crnogorske delegacije na Ministarskoj konferenciji Međunarodne agencije za atomsku energiju o nuklearnoj sigurnosti, održanoj 20-24 juna u Beču*. Tom prilikom zadužila je Ministarstvo održivog razvoja i turizma da, shodno planiranim aktivnostima u procesu harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa evropskim zakonodavstvom, izmijeni i dopuni Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti i uskladi sa novim direktivama Evropske unije i novim standardima Međunarodne agencije za atomsku energiju. Izmjene i dopune Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, odnosno novi zakon, predviđen je, shodno NPI za 2013. godinu, nakon usvajanja novih direktiva EU. Takođe, zadužila je Ministarstvo održivog razvoja i turizma da, nakon stvaranja neophodnih mehanizama za implementaciju, izradi Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o nuklearnoj sigurnosti što je predviđeno NPI za 2014. godinu (nakon izmjena Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti). U cilju pripravnosti i brzog odgovora i zaštite stanovništva, Vlada Crne Gore zadužila je Agenciju za zaštitu životne sredine da obezbijedi finansijska sredstva na godišnjem nivou, neophodna za sprovođenje monitoringa radioaktivnosti u slučaju sumnje na vanredni događaj. Opredijeljena sredstva za Program sistematskog ispitivanja sadržaja radioaktivnosti u životnoj sredini za 2012. godinu iznose 40.000 € i smanjena su u odnosu na prethodnu godinu za 20.000 eura, pa iz tih razloga neće obuhvatiti sprovođenje monitoringa radioaktivnosti u slučaju sumnje na vanredni događaj.

Nakon potpisivanja Okvirnog programa za zemlju (CPF), između Vlade Crne Gore i Međunarodne agencije za atomsku energiju, koji predstavlja ključni dokument kojim se definišu prioritete u tehničkoj saradnji Crne Gore sa IAEA, i koji obuhvata razvojne prioritete koji su usaglašeni sa predstavnicima nadležnih organa Crne Gore i IAEA za period 2008 -2013. godina, u oblasti zaštite životne sredine, medicine - oblast onkologije (radioterapija) i nedozvoljenog prekograničnog prometa nuklearnog i ostalog radioaktivnog materijala, sredinom 2009. godine otpočela je implementacija tri nacionalna projekta: „Unapređenje sistema u cilju uspostavljanja efikasnog sistema monitoringa nedozvoljenih sastojaka u hrani i sistema kontrole vazduha“, „Podrška razvoju regulatorne infrastrukture u Crnoj Gori“ i „Unapređenje usluga u oblasti radioterapije Kliničkog centra Crne Gore“. U novom ciklusu tehničke pomoći nastaviće se sa implementacijom navedena tri projekta. Tokom 2011. godine za ciklus pomoći TC 2012-2013 od strane Borda guvernera IAEA odobreno je pet novih nacionalnih projekata za crnogorske institucije:

- *MNE2010001 „Podrška razvoju regulatorne infrastrukture – faza (II)“ (Supporting Development of Regulatory Infrastructure” - Phase (II))* (nosioci projekta Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Agencija za zaštitu životne sredine, vrijednost projekta 237.500 € + donatorska podrška što ukupno iznosi oko 560.000 €). Cilj projekta je da se doprinese razvoju i unapređenju regulatorne infrastrukture kroz sprovođenje zakona, propisa i postupaka, kao i poboljšanje znanja i iskustava nadležnih tijela u oblasti zaštite od zračenja i radijacione sigurnosti.
- *MNE2010002 - “Jačanje tehničkih i institucionalnih kapaciteta u Crnoj Gori za realizaciju programa monitoring životne sredine” (“Strengthening of technical and institutional capacity in Montenegro for realization of environmental monitoring programs”)-* nosilac projekta JU Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore.
- *MNE2010004 – “Edukacija za službenike granične policije” (“Education of the border police officers”)-* nosilac projekta Uprava policije.
- *MNE2010005 – “Prevenција nedozvoljenog prometa nuklearnog i drugog radioaktivnog materijala” (“Prevention of the illicit trafficking nuclear and other radioactive materials”),* nosilac projekta Uprava policije.

- MNE2010007 – “Unaprjeđenje programa osiguranja kvaliteta i kvaliteta kontrole u dijagnostičkoj radiologiji za nacionalni program skeniranja” (“Upgrading the quality assurance and quality control programme in diagnostic radiology for national breast screening programme) - nosilac projekta Ministarstvo zdravlja.

U okviru pomenutih nacionalnih i regionalnih projekata održano je više radionica i ekspertskih misija od strane IAEA. Realizovana je studijska posjeta za službenike Ministarstva održivog razvoja i turizma u koordinaciji IAEA i Državne kancelarije za nuklearnu sigurnost Češke Republike. U septembru 2011. godine održano je 55. Redovno zasjedanje Generalne konferencije Međunarodne agencije za atomsku energiju na kojem je učestvovao predstavnik Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Saradnja sa OSCE Misijom u Crnoj Gori

U saradnji sa kancelarijom OSCE u Crnoj Gori tokom 2011. godine uspješno je realizovan *projekat “Jačanje sistema zaštite životne sredine na nivou državnih institucija Crne Gore”*. Ovaj projekat je podržan u sklopu aktivnosti posvećenih unaprjeđenju primjene Strategije zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacionoj sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom. U okviru projekta održana su tri trening kursa za 110 službenika granične policije, carinskih ispostava na graničnim prelazima, kao i službenicima Agencije za zaštitu životne sredine i Ministarstva unutrašnjih poslova u centralnoj, sjevernoj i južnoj regiji Crne Gore. Da bi projekat imao svoju održivost izrađena je brošura posvećena prevenciji nedozvoljenog transporta nuklearnog i radioaktivnog materijala, kao i uputstvo za detekciju i postupanje sa izvorom zračenja i za provjeru funkcionisanja dozimetrijske opreme.

Bilateralna saradnja Crna Gora - Vlada Kraljevine Belgije

U okviru bilateralne saradnje sa Vladom Belgije (Savezna uprava za ekonomske poslove) tokom 2011. godine sproveden je projekat o demontaži javljača požara koji u sebi imaju radioaktivni element. Korisnik projekta su bili predstavnici JU „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore“ a implementaciona agencija Institut za radioelemente iz Belgije. I tokom 2012. godine nastaviće se saradnja sa Vladom Belgije koja je podržala nastavak projekta, faza II, u vezi upravljanja javljačima požara.

Saradnja sa Regionalnim centrom za životnu sredinu REC-om

U okviru saradnje sa REC-om i tokom 2011. godine uspješno se nastavilo sa implementacijom *projekta „Program obrazovanja za održivi razvoj na Zapadnom Balkanu”* (početak implementacije 2009. godine). To je projekat regionalnog karaktera koji se implementira u basenu rijeke Drine u Republici Srbiji, Federaciji Bosni i Hercegovini sa entitetima i u Crnoj Gori. Implementaciona agencija je Regionalni centar za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu (REC), kroz kancelarije u regionu, koja u oblasti održivog razvoja implementira veliki broj projekata širom Evrope. Cilj projekta je unapređenje znanja i prakse za održivi razvoj u zajednicama i školama u basenu rijeke Drine u Bosni i Hercegovini, Republici Srpskoj, Crnoj Gori, Srbiji i u drugim zemljama Zapadnog Balkana.

Nacionalni tim za sprovođenje Konvencije o zabrani hemijskog oružja

Tokom 2011. godine imenovan je odlukom premijera Vlade Crne Gore Nacionalni tim za sprovođenje Konvencije o zabrani upotrebe hemijskog oružja i s tim u vezi održano je nekoliko sastanaka i konsultacija u vezi pripremnih aktivnosti za sprovođenje ove Konvencije.

Ostale aktivnosti

Uvažavajući međunarodne standarde i preporuke Međunarodne agencije za atomsku energiju i Evropske komisije, Crna Gora je izrazila jaku političku volju i u okviru Strategije o zaštiti od jonizujućeg zračenja,

radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom istakla prioritet osnivanja posebnog odjeljenja u okviru Agencije za zaštitu životne sredine, koje će se baviti monitoringom radioaktivnosti, izdavanjem dozvola, kao i pitanjima zaštite od jonizujućih zračenja, nuklearne i radijacione sigurnosti, upravljanjem radioaktivnim otpadom, prometom radioaktivnog materijala, hitnim intervencijama u slučaju radijacionog udesa, odgovornostima u slučaju nuklearne štete i zaštitnim mjerama i komunikacijom sa javnošću i regulatornim tijelima drugih država. Odmah nakon donošenja Strategije od strane Vlade, 22. septembra 2011. godine, uspostavljeno je Odjeljenje za poslove zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti u okviru Agencije za zaštitu životne sredine, a što je u skladu sa potrebama zemlje za implementaciju propisa i preporukom Evrpske komisije datoj u finalnom izvještaju IPA 2007 projekta "EuropeAid/127007/C/SER/Multi – Procjena regulatorne infrastrukture na polju nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Kosovu (po Rezoluciji Savjeta bezbjednosti UN 1244), Crnoj Gori i Srbiji".

4. Odsjek za industrijsko zagađenja i upravljanje hemikalijama

Zakonodavstvo

- Skupština Crne Gore na sjednici od 8. marta 2011. godine donijela je *Zakon o potvrđivanju Roterdamske konvencije o postupku davanja saglasnosti na osnovu prethodnog obavještenja za određene opasne hemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini* ("Službeni list CG - Međunarodni ugovori", broj 3/11).
- Ministarstvo održivog razvoja i turizma, shodno Programu rada Vlade Crne Gore za 2011. godinu, pripremlilo je *Predlog zakona o hemikalijama*, koji je utvrđen na sjednici Vlade dana 15.12.2011. godine i upućen je u skupštinsku proceduru. U cilju boljeg uređivanja oblasti hemikalija sa direktivama Evropskog Savjeta i Evropskog parlamenta bilo je neophodno uraditi odgovarajuće zakonske promjene u ovoj oblasti donošenjem novog zakona. Takođe, važećim zakonom je utvrđeno da je oblast hemikalija u nadležnosti Ministarstva zdravlja, čije sprovođenje vrši zdravstveno-sanitarna inspekcija, dok su Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list Crne Gore", br. 7/09), hemikalije prešle u nadležnost ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine (sadašnje Ministarstvo održivog razvoja i turizma), čije sprovođenje vrši Agencija za zaštitu životne sredine, te je i u tom pravcu bilo neophodno donijeti novi zakon u ovoj oblasti.

Aktivnosti

Učestvovalo se u realizaciji sljedećih projekata:

- projekat za KAP komponentu u okviru *projekta »Integralno upravljanje ekosistemom Skadarskog jezera«*;
- *Projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“ (Industrial Waste management and Cleanup Project (IWMCP))* koji realizuje Vlada Crne Gore preko Ministarstva održivog razvoja i turizma i Agencije za zaštitu životne sredine za: sanaciju industrijski kontaminiranih lokacija i upravljanje industrijskim i opasnim otpadom u KAP-u – bazeni crvenog mulja; flotacijsko jalovište – Gradac; jalovište Termoelektrane Pljevlja – Maljevac; deponiju Željezare – Nikšić; Jadransko brodogradilište – Bijela.

Takođe je uzeto učešće na sljedećim radionicama:

- radionica "Jačanje kapaciteta u sprovođenju Zakona o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine", Regionalni centar za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu (REC), Podgorica;
- radionica "Upoznavanje sa tehničkom specifikacijom TC ISO/IEC 15675:2005 – Air quality/Measurement of stationary source emissions, Application of MEST ISO IEC 17025: 2006 to periodic measurements", Žabljak;
- radionica National Horizon 2020 training on "Sustainable Management of Industrial Cities",

Podgorica.

5. Odsjek za zaštitu i integralno upravljanje morem i priobalnim područjem

Zakonodavstvo

Vlada Crne Gore je na sjednici od 08. septembra 2011. godine usvojila *Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o integrisanom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja* – Barselonske konvencije kome je predhodilo angažovanje inostranih eksperata u cilju analize mogućih implikacija prilikom potvrđivanja Protokola, posebno u odnosu na član 8 Protokola koji predviđa zonu u kojoj gradnja nije dozvoljena. Skupština Crne Gore, na šestoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2011. godini, dana 17. novembra 2011. godine, donijela je Zakon o potvrđivanju Protokola o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja.

Međunarodna saradnja

-U odsjeku za integrisano upravljanje morem i priobalnim područjem u toku 2011. godine kontinuirano su se sprovodile aktivnosti na polju saradnje i redovnog izvještavanja u odnosu na ratifikovane međunarodne sporazume uključujući: Barselonsku konvenciju i prateće protokole, ACCOBAMS Sporazum, saradnju sa PAP/RAC i REMPEC centrom, Jadransko-jonskom inicijativom, Komisijom za Jadran i dr.

-U okviru saradnje sa italijanskim Ministarstvom životne sredine kopna i mora nastavljen je „Pilot projekat uspostavljanja prvog morskog zaštićenog područja (MPA) u Crnoj Gori“ u okviru kojeg su obavljena istraživanja biodiverziteta Jadrana, identifikovane lokacije za budući MPA, kao i pripremljen plan upravljanja za buduće zaštićeno područje na lokaciji „Katiči“. U toku 2011. godine radilo se i na uspostavljanju pravno-administrativnog okvira za proglašenje MPA, kao i na obezbjeđivanju finansijske podrške za nastavak projekta.

-U kontekstu implementacije ključnih odredbi Okvirne direktive o morskoj strategiji (MFS), posebno ekosistemskog pristupa (ECAP) u upravljanju čovjekovim aktivnostima, od izuzetnog je značaja realizacija Programa integralnog upravljanja priobalnim područjem Crne Gore-CAMP CG.

-Od ostalih projekata čija implementacija se zasniva na primjeni ECAP i ključnih ciljeva MFD, od posebnog značaja je potpisivanje ugovora o realizaciji prekograničnog projekta integralnog upravljanja područjem rijeke Bojane/Bune (između Crne Gore i Albanije), koji se realizuje u okviru Strateškog partnerstva za veliki ekosistem Mediterana koji je podržan od strane GEFa.

-Sa aspekta praćenja stanja morskog ekosistema i izvještavanja po ovom osnovu od primarnog je značaja projekat ADRICOSM Intermediate (koji se realizuje kroz bilateralnu podršku italijanskog Ministarstva u Crnoj Gori), a ima za cilj potpunu harmonizaciju monitoringa stanja morskog ekosistema sa zahtjevima MSFD, FWD i Barselonske konvencije, uključujući i posebne zahtjeve EEA. Završetak aktivnosti je planiran do kraja 2012. godine.

-Aktivnosti su bile koncentrisane i na smanjenje zagađenja voda, pri čemu je od posebnog značaja učešće Crne Gore u regionalnim projektima: „Održivo korišćenje i zaštita akvifera dinarskog karsta“, koji se finansira od strane Globalnog fonda za zaštitu životne sredine, kao i učestvovanje u projektima: „Integralno upravljanje slivnim područjem basena rijeke Drim“ i „Regionalna inicijativa Zapadnog Balkana za upravljanje poplavama i sušama u slivnom području rijeke Drine“.

6. Saradnja sa NVO sektorom

Tokom 2011. godine, nastavljena je uspješna saradnja sa NVO sektorom.

-Ministarstvo održivog razvoja i turizma u saradnji sa NVO sektorom je realizovalo veliku *kampanju „Ekološka nit koja nas spaja“* u periodu 22. april - 03. jun 2011. godine. Osnovna ideja ove kampanje je bila podizanje nivoa ekološke svijesti građana, sa ciljem da ekologija postane način našeg razmišljanja, svakodnevnog ponašanja, ali i lične kulture. U ovoj kampanji značajno učešće su uzeli i mediji putem štampe, radija i televizije. U okviru kampanje "Ekološka nit koja nas spaja" organizovano je preko 160 aktivnosti: Broj akcija pošumljavanja: 29; Broj akcija čišćenja: 64; Broj okruglih stolova: 5; Broj izložbi: 4; Broj prikazanih filmova: 5; Broj video spotova: 6; Broj muzičkih spotova: 1; Broj konferencija: 1; Broj eko-radionica: 19; Broj eko-časnova: 48; Broj predavanja: 2; Broj panel diskusija: 1; Broj eko-kvizova: 5; Broj izleta: 3; Broj potpisanih sporazuma o saradnji: 1.

U kampanju su bile uključene 21 NVO i to: „Green Home“- Podgorica, „Ozon“ Nikšić, Udruženje Gorana Podgorica, Savez Izviđača Crne Gore, Euromost - Bijelo Polje, Društvo mladih Ekologa- Nikšić, Fors Montenegro -Nikšić, Otvorena Škola –Danilovgrad, Sub Aqua Fest- Kotor, Nevidio –Nikšić, Zeleni Brodari –Podgorica, Priroda –Nikšić, Zeleni Korak –Ulcinj, Eko Zeta –Danilovgrad, Zelena Zeta –Danilovgrad, Tara –Plužine, Proizvodnja zdrave hrane –Nikšić, Centar za razvoj NVO - Podgorica, "Breznica" Pljevlja, "Boka" -Herceg Novi, "Expeditio" – Kotor.

Pored nevladinih organizacija u kampanju su bile uključene i turističke organizacije, međunarodne organizacije, preduzeća, ambasade Italije i Republike Hrvatske, 17 crnogorskih opština, 35 osnovnih škola, dvije srednje škole i deset vrtića.

-07.10.2011. godine potpisan je Memorandum o saradnji o pitanjima zaštite biodiverziteta i razvoja ekološke mreže Natura 2000, između Natura 2000 info centra i Ministarstva održivog razvoja i turizma. Cilj saradnje je uzajamno uspostavljanje i promocija ekološke mreže zaštićenih područja Natura 2000 u Crnoj Gori, jačanje partnerske mreže i aktivnosti za očuvanje i zaštitu biodiverziteta kako bi se ojačale inicijative ekološkog sektora i prepoznatljivost pitanja zaštite prirode među glavnim planskim i razvojnim prioritetima u Crnoj Gori i regionu.

-Na inicijativu Ministarstva održivog razvoja i turizma, a u saradnji sa NVO Green Home, na Žablaku je, 31.10.2011. godine, održan sastanak sa predstavnicima nevladinih organizacija u oblasti životne sredine. Cilj sastanka je bio - unaprijeđenje postojeće saradnje sa NVO sektorom i otvaranje dijaloga po pitanju definisanja kapaciteta ovog sektora za budući pregovarački proces, podsticanje aktera na inicijative i korisne predloge vezano za način uključivanja ovog sektora u proces, odnosno definisanja kriterijuma za uključivanje predstavnika NVO u rad radnih grupa.

Takođe, sastanak je bio prilika da se dobiju konkretni predlozi za pripremu baze podataka NVO iz oblasti životne sredine koje imaju kapacitet da budu uključene u proces priprema za pregovore.

-Nevladine organizacije imaju mogućnost uključivanja u radne grupe za izradu zakona, pravilnika, strategija, uredbi i dr. Tokom 2011. godine objavljeni su na web sajtu Ministarstva održivog razvoja i turizma javni pozivi nevladinim organizacijama za učešće u radnim grupama za izradu niz zakona i podzakonskih akata i to:

- Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu
- Predloga Strategije zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom, sa Akcionim planom
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode
- Predloga zakona o hemikalijama
- Predloga pravilnika o sadržaju bezbjedonosnog lista hemikalija.
- Predloga pravilnika o načinu i postupku mjerenja emisija iz stacionarnih izvora
- Predloga uredbe o maksimalnim nacionalnim emisijama za acidifikujuće i eutrofikujuće zagađujuće materije i prekursore ozona

- Predloga pravilnika o graničnim vrijednostima, načinu utvrđivanja indikatora buke u životnoj sredini, akustičnim zonama i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke
- Predloga pravilnika o bližem sadržaju i načinu izrade Informacije o kvalitetu vazduha.

Na osnovu javnog poziva nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata u sastav radne grupe za izradu:

- Predloga Strategije zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom, sa Akcionim planom, izabran je predstavnik NVO „Otvorena škola“
- Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode, izabran je predstavnik NVO „More-planine“
- Predloga uredbe o maksimalnim nacionalnim emisijama za acidifikujuće i eutrofikujuće zagađujuće materije i prekursore ozona, izabran je predstavnik NVO „Ozon“
- Predloga pravilnika o graničnim vrijednostima, načinu utvrđivanja indikatora buke u životnoj sredini, akustičnim zonama i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke, Komisija za izbor predstavnika nevladine organizacije je za člana radne grupe izabrala predstavnika NVO „Ozon“.

Na javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata u sastav radne grupe za izradu Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, prijavljena je NVO „More-planine“, ali je Komisija za izbor predstavnika nevladine organizacije utvrdila da predloženi kandidat ne ispunjava uslove predviđene Uputstvom o kriterijumima i postupku izbora predstavnika u radna i druga tijela.

7. Drugostepeni upravni postupak

Broj predmeta riješenih u toku 2011. godine	13
Broj podnesenih žalbi	13
Broj predmeta riješenih u drugostepenom upravnom postupku	13
Broj podnesenih tužbi	2
Broj odluka donesenih u upravnom sporu	1

U drugostepenom upravnom postupku Sektor za životnu sredinu je odlučivao po žalbama podnesenim protiv rješenja ekološkog inspektora (6 žalbi) i po žalbama podnesenim protiv rješenja Agencije za zaštitu životne sredine (7 žalbi).

Rješavajući po žalbama podnesenim protiv rješenja ekološkog inspektora ovo Ministarstvo je donijelo 1 rješenje kojim se žalba odbija kao neosnovana, a 5 rješenja kojima se poništava rješenje ekološkog inspektora i predmet vraća na ponovni postupak i odlučivanje.

Rješavajući po žalbama podnesenim protiv rješenja Agencije za zaštitu životne sredine ovo Ministarstvo je donijelo 6 rješenja kojima se žalba odbija kao neosnovana i 1 rješenje kojim se poništava rješenje Agencije za zaštitu životne sredine i predmet vraća na ponovni postupak i odlučivanje.

Protiv rješenja Ministarstva podnijete su 2 tužbe i pokrenut je upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore. Sud je u postupku odlučivanja donio 1 presudu kojom je jedna tužba odbijena kao neosnovana.

Takođe je shodno Zakonu o upravljanju otpadom u ovom periodu izdato 65 saglasnosti na planove upravljanja opasnim otpadom.

8. Kapaciteti i resursi – organizacioni aspekt

U sektoru za životnu sredinu sistematizovano je 18, a popunjeno 9 radnih mjesta (7 na neodređeno i 2 na određeno vrijeme). Sektor se sastoji od sljedećih odsjeka:

- Odsjek za horizontalno zakonodavstvo i usklađivanje propisa – sistematizovano 6 a popunjena 4 radna mjesta na neodređeno vrijeme,
- Odsjek za zaštitu atmosfere – sistematizovana 4, a popunjeno 1 radno mjesto na neodređeno vrijeme,
- Odsjek za zaštitu prirode, biodiverziteta i zemljišta – sistematizovana 3, a popunjena 2 radna mjesta na neodređeno vrijeme,
- Odsjek za zaštitu i integralno upravljanje morem i priobalnim područjem – sistematizovana 2, a popunjeno 1 radno mjesto na određeno vrijeme,
- Odsjek za industrijsko zagađenje i upravljanje hemikalijama – sistematizovana 2 radna mjesta koja nijesu popunjena.

8. SEKTOR ZA UPRAVLJANJE OTPADOM I KOMUNALNI RAZVOJ

1. Planski zadaci i aktivnosti po osnovu zakonskih obaveza

1.1. Tematski dio

Prema Programu rada Vlade Crne Gore za 2011. godinu definisane programske aktivnosti realizovane su na sljedeći način:

- *Godišnji izvještaj o sprovođenju Državnog plana za upravljanje otpadom u 2010. godini*
Izvještaj je urađen u planiranom roku (I kvartal) i isti je razmatran i usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 31. marta 2011. godine.

- *Pregled prioriternih projekata za izgradnju komunalne infrastrukture u 2011. godini*
Materijal je pripremljen u planiranom roku (II kvartal) i isti je razmatran i usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 23. juna 2011. godine. Uz materijal su dostavljeni i *Kriterijumi za utvrđivanje liste prioriternih projekata u oblasti komunalne infrastrukture.*

- *Informacija o stanju u oblasti vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u 2010. godini*
Informacija je urađena u planiranom roku (II kvartal) i ista razmatrana i usvojena je na sjednici Vlade Crne Gore od 30. juna 2011. godine.

1.2. Normativni dio

- *Predlog zakona o komunalnim djelatnostima*
Predlog zakona urađen je u planiranom roku i dostavljen Vladi Crne Gore 22. septembra 2011. godine (III kvartal). Na sjednici održanoj 6. oktobra 2011. godine, Vlada je utvrdila Predlog zakona o komunalnim djelatnostima i 18. oktobra 2011. godine uputila Skupštini Crne Gore na donošenje.

- *Predlog zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja*
Programom rada Vlade bila je predviđena izrada Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja. Zbog obima izmjena, urađen je novi Zakon o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja. Predlog zakona urađen je u planiranom roku i dostavljen Vladi Crne Gore 22. septembra 2011. godine (III kvartal). Na sjednici održanoj 29. septembra 2011. godine Vlada je utvrdila Predlog zakona i isti dostavila Skupštini Crne Gore na donošenje dana 10. oktobra 2011. godine.

- *Predlog zakona o upravljanju otpadom*
Programom rada Vlade bila je predviđena izrada Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom, ali je zbog velikog broja izmjena urađen je novi Zakon o upravljanju otpadom.

Predlog zakona urađen je u planiranom roku i dostavljen Vladi Crne Gore 29. septembra 2011. godine (III kvartal). Skupština Crne Gore je na sjednici od 23. decembra 2011. godine donijela Zakon o upravljanju otpadom i isti je objavljen u „Službenom listu CG“, broj 64/11.

Pripremljeni su i dostavljeni Vladi Crne Gore odgovori na amandmane na Zakon o komunalnim djelatnostima, Zakon o upravljanju otpadom i Zakon o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja, koje su podnijeli pojedini poslanici Skupštine Crne Gore.

Prilikom donošenja propisa iz oblasti upravljanja otpadom u domaće zakonodavstvo transponovane su direktive Evropske unije koje uređuju ovu oblast. To se prije svega odnosi na:

1. Direktivu o otpadu 2008/98/EC kojom je definisana hijerarhija postupanja sa otpadom i postavljeni ciljevi vezani za reciklažu otpada do 2020. godine,
2. Direktive za posebne tokove otpada i dr.:
 - Direktiva Savjeta 1994/62/EC o ambalaži i ambalažnom otpadu, dopunjena Direktivom 2004/12/EC i Direktivom 2005/20/EC;
 - Direktiva Savjeta 2006/66/EC o baterijama i akumulatorima, dopunjena Direktivom 2008/103/EC;
 - Direktiva 2002/96/EC o otpadu od električne i elektronske opreme, dopunjena Direktivom 2008/34/EC;
 - Direktiva Savjeta 2000/53/EC o istrošenim vozilima, dopunjena Direktivom 2008/33/EC i Direktiva 2005/64/EC, dopunjena Direktivom 2009/1/EC;
 - Direktiva 1996/59/EC o odlaganju PCB i PCT;
 - Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2006/21/EC o upravljanju otpadom iz rudarske industrije koja dopunjuje Direktivu 2004/35/EC;
 - Direktiva 86/278/EEC o zaštiti životne sredine i posebno zemljišta u slučaju korišćenja sekundarnih đubriva u poljoprivredi
 - Direktiva 2002/95/EC o ograničavanju korišćenja nekih opasnih supstanci u električnoj i elektronskoj opremi;
 - Direktiva o sprečavanju i smanjivanju zagađivanja životne sredine azbestom 87/217/EEC;
3. Propise o pošiljkama otpada
 - Uredba (EC) 1013/2006 o prekograničnom kretanju otpada
4. Direktive o obradi i odstranjivanju otpada:
 - Direktiva 1999/31/EC o deponijama,
 - Direktiva 2000/76/EC o spaljivanju otpada,
 - Direktiva 2010/75/EU o emisijama iz industrije (integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine).

U oblasti otpadnih voda korišćeni su standardi i direktive koje su implementirane u zakone i podzakonska akta koja su donešena od strane Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i to:

- 91/271/EEC, direktiva koja se odnosi na prečišćavanje komunalnih otpadnih voda,
- 98/15/EC, direktiva koja prethodno navedenu dopunjuje,
- 86/278/EEC, direktiva o zaštiti životne sredine, a posebno zemljišta pri korišćenju kanalizacionog mulja.

Ovi standardi su uzeti u obzir i prilikom implementacije projekata koji su definisani strateškim planskim dokumentima iz oblasti upravljanja otpadnim vodama, kao i prilikom izrade Strategije upravljanja muljem primorskog regiona (Direktiva 86/278/EEC).

Tokom izvještajnog perioda rađene su tabele usaglašenosti domaćeg zakonodavstva sa direktivama EU (progres monitoring) za:

- Direktivu 2000/76/EC o spaljivanju otpada;

- Direktivu 94/62/EC o ambalaži i ambalažnom otpadu dopunjenu Uredbom (EC) 1882/2003 i Direktivom 2004/12/EC i 2005/20/EC;
- Direktivu 96/59/EC o odlaganju PCB/PCT.

1.3. Realizacija aktivnosti koje nijesu bile predviđene Programom rada Vlade za 2011. godinu

- Iako nije bilo predviđeno Programom rada Vlade, shodno obavezama koje proizilaze iz važećeg Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja, urađena je *Uredba o načinu obračuna posebne naknade na investicije za izgradnju objekata na teritoriji opština Crnogorskog primorja* (donijeta na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 05. maja 2011. godine)

- Zbog potrebe usaglašavanja domaćeg zakonodavstva u oblasti upravljanja otpadom sa zakonodavstvom EU, izvršene su izmjene i dopune sljedećih propisa:

- *Uredbe o kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebne naknade za upravljanje otpadom* (donijeta na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 17. februara 2011. godine)
- *Uredba o načinu i postupku prijave stavljanja ambalaže i upakovanih proizvoda na tržište, osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadne ambalaže i rada tog sistema* (donijeta na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 17. februara 2011. godine)

Takođe je urađen i Nacrt uredbe o graničnim vrijednostima opasnih materija u ambalaži, električnoj i elektronskoj opremi, baterijama ili akumulatorima i vozilima.

1.4. Realizacija zaključaka Vlade

Nakon razmatranja pojedinih materijala i pitanja koja se odnose na oblast komunalnih djelatnosti, Vlada CG je, svojim zaključcima, definisala konkretne obaveze koje je Ministarstvo realizovalo (izrada informacija i predlaganje mjera za realizaciju aktuelnih projekata iz oblasti upravljanja otpadom i otpadnim vodama i oblasti vodosnabdijevanja, itd.) ili realizuje u kontinuitetu.

1.5. Realizacija programskih aktivnosti Ministarstva u dijelu izrade propisa

U dijelu aktivnosti predviđenih Planom rada Ministarstva u 2011. godini, na osnovu Zakona o upravljanju otpadom, urađena su sljedeća podzakonska akta:

- *Pravilnik o spaljivanju otpada*
- *Pravilnik o načinu i postupku obrade opreme i otpada koji sadrži PCB*
- *Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližim karakteristikama lokacije, uslovima izgradnje, sanitarno-tehničkim uslovima, načinu rada i zatvaranja deponija za otpad, stručnoj spremi, kvalifikacijama rukovodioca deponije i vrstama otpada i uslovima za prihvatanje otpada na deponiji.*

Iako nije bilo predviđeno Programom rada Vlade, u decembru 2011. godine pripremljen je i dostavljen Vladi Crne Gore *Pregled prioriternih projekata u oblasti izgradnje komunalne infrastrukture čija realizacija se predviđa u 2012. godini*. Ovaj dokument razmatran je i usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 19. januara 2012. godine.

1.6. Realizacija ostalih aktivnosti

U dijelu sprovođenja Zakona o upravljanju otpadom i Zakona o komunalnim djelatnostima, Sektor je, na osnovu zahtjeva upućenih od strane građana, grupe građana i pravnih lica vršio pravna tumačenja odredaba ovih zakona, koje su se odnosile na njegovu primjenu. U tim predmetima podnosiocima zahtjeva su data uputstva kako da ostvare svoja prava preko organa lokalne samouprave ili nadležnih organa državne uprave.

Takođe su davana mišljenja na akta koja su pripremali drugi organi, u dijelu kojem su se odnosili na pitanja iz oblasti vodosnabdijevanja i upravljanja otpadom i otpadnim vodama, kao i mišljenja na postorno-plansku dokumentaciju u postupku njene izrade.

1.7. Informacije, izvještaji

- *Informaciju o stanju odnosa korišćenja i održavanja cjevovoda Plat - Herceg Novi*, koja je usvojena od strane Vlade Crne Gore na sjednici održanoj 21. aprila 2011. godine;
- *Informacija o stanju i problemima u odnosima između JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ i opština Crnogorskog primorja*, koja je usvojena od strane Vlade Crne Gore na sjednici održanoj 28. jula 2011. godine;
- *Informacija o realizaciji sredstava iz kredita Fonda za razvoj Abu Dhabi namijenjenog za izgradnju regionalnog vodovoda Crnogorsko primorje*, koja je usvojena od strane Vlade Crne Gore na sjednici održanoj 21. jula 2011. godine;
- *Inovirana informacija o aktivnostima na uređenju odnosa vezanih za korišćenje cjevovoda Plat - Herceg Novi*, koja je usvojena od strane Vlade Crne Gore na sjednici održanoj 06. oktobra 2011. godine;
- Pripremljen je predlog budžeta za 2012. godinu i predlog trošenja sredstava obezbijedenih u budžetu za 2011. godinu do kraja godine.
- Predložen predlog Amandmana na Plan javnih nabavki za 2011. godinu u dijelu aktivnosti koje prati Sektor.
- Materijal vezan za davanje saglasnosti Vlade na Izvještaj o radu za 2010. godinu i programi rada sa finansijskim planovima za 2012. godinu za DOO „Procon“ iz Podgorice i DOO „Vodacom“ iz Tivta, pripremljen je dostavljen Vladi Crne Gore u decembru 2011. godine.
- ostale informacije i izvještaji za potrebe drugih državnih organa.

1.8. Mišljenja - saglasnosti

Sektor je u izvještajnom periodu dao 92 mišljenja na prostorno-plansku dokumentaciju, odnosno na predloge i nacрте prostorno-urbanističkih planova, lokalnih studija lokacija, detaljnih urbanističkih planova, kao i mišljenja na 135 planova upravljanja otpadom proizvođača otpada, saglasno Zakonu o upravljanju otpadom.

Sektor je, takođe, izdavao potvrde o oslobađanju plaćanja carina i PDV-a za izgradnju infrastrukturnih objekata koji se finansiraju iz grantova.

1.9. Izrada dokumentacije

Zaposleni u Sektoru su, u saradnji sa Procon-om u dijelu poslova koji se odnose na izgradnju objekata komunalne infrastrukture u Crnoj Gori realizovali sljedeće aktivnosti:

- Koordinacija pri izradi Idejnog projekta za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Cetinje;
- Kordinacija u izradi Studije izvodljivosti sa idejnim rješenjem za kanalizacionu mrežu za naselja Kodra, Totoši, Bijela Gora, Donja Bratica, koja gravitiraju potoku Bratica i području „Port Milena“ u Ulcinju;
- Koordinacija u izradi Studije upravljanja i primjene kanalizacionog mulja u centralnom i sjevernom regionu Crne Gore;
- Koordinacija u izradi Idejnog projekta za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže i Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu u opštini Bijelo Polje;
- Koordinacija u izradi Studije izvodljivosti izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže Žabljaka kako bi se stvorili uslovi za raspisivanje tendera početkom 2011. godine;
- Koordinacija u izradi Studije vodosnabdijevanja Žabljaka;

- Koordinacija u izradi Studije izvodljivosti izgradnje postrojenja za prečišćavanja otpadnih voda i kanalizacione mreže u Plužinama, uključujući i unapređenje stanja vodosnabdjevanja Plužina;
- Koordinacija u izradi analize dokumentacije koja se odnosi na područje Port Milena;
- Sproveden je tenderski postupak za nabavku betonskih kanti i kesa za smeće za sprovođenje akcije „Neka bude čisto“;
- Realizovan je Projekat eko-patrole u okviru kampanje »Neka bude čisto« u koji je uključeno 30 škola širom Crne Gore;
- Realizovan je Projekat međunarodnih kampova u okviru kampanje »Neka bude čisto«;
- Urađen je projektni zadatak za izradu Elaborata procjene uticaja na životnu sredine izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za opštine Berane, Kolašin i Rožaje;
- Urađen je projektni zadatak za izbor revidenta za Glavni projekat izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Nikšiću;
- Urađen je projektni zadatak za izbor revidenta za idejne projekte izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Bijelom Polju i Cetinju;
- Urađen je projektni zadatak za izradu Idejnog projekta izgradnje PPOV i kanalizacione mreže u Beranama i Plavu, koji su dostavljeni Delegaciji Evropske Unije, radi obezbjeđenja donatorskih sredstava za njihovu izradu;
- Koordinacija pri izradi projektne dokumentacije za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda naselja Vranjina;
- Koordinacija aktivnosti u vezi sa izradom Studije o potrebi revizije Strateškog master plana za upravljanje otpadom;
- Urađena je Studija o izjednačavanju cijena komunalnih usluga za pravna i fizička lica;
- Koordinacija aktivnosti u vezi finalizovanja izrade Glavnog projekta za regionalni centar obrade u Nikšiću i izrade Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu;
- Koordinacija aktivnosti u vezi finalizovanja izrade Glavnog projekta za regionalni centar obrade u Beranama;
- Urađen je Nacrt tenderske dokumentacije za izbor projekta i izvođača radova, kao i tenderska dokumentacija za izbor nadzora nad izgradnjom sistema ocjednih voda na deponiji u Podgorici,
- Koordinacija aktivnosti u vezi izrade studije izvodljivosti sa idejnim rješenjem i elaboratom procjene uticaja deponije na životnu sredinu za regionalni centar za obradu otpada u Pljevljima,
- Koordinacija u izradi Studije izvodljivosti izgradnje postrojenja za prečišćavanja otpadnih voda i kanalizacione mreže u Rožajama;
- Koordinacija na upodobljavanju tenderske dokumentacije za projektanta Glavnog projekta i izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Pljevlja, sa zahtjevima EIB;
- Obezbiježena ekspertska pomoć čeških eksperata za pripremu tenderske dokumentacije za obrađivača glavnog projekta i izgradnju postrojenja za prečišćavanja otpadnih voda i kanalizacione mreže u Danilovgradu.

1.10. Aktivnosti vezane za evropske integracije

Predstavnici Sektora su učestvovali u:

- Pripremi za uspostavljanje sistema decentralizovanog upravljanja sredstvima Evropske Unije. U sklopu ovih aktivnosti predstavnici Sektora su prisustvovali više seminara i treninga posvećenim pravilima i procedurama za upravljanje EU sredstvima.
- Izradi Strateškog okvira usklađenosti (SCF) i IPA Operativnog programa za regionalni razvoj za period 2012- 2013. Strateški okvir usklađenosti je prvi u nizu dokumenta koje treba pripremiti u procesu stvaranja pretpostavki za dobijanje akreditacije za decentralizovano upravljanje IPA fondovima. Uz podršku Delegacije EU u Podgorici, urađeni su Treći nacrt teksta Strateškog okvira usklađenosti i Drugi i Treći nacrt teksta Operativnog programa za regionalni razvoj. Takođe, izrađeno je više pratećih dokumenata: Izveštaj o Strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu koji je usvojen na Vladi poslije održanih javnih rasprava, Akcioni plan realizacije projekata definisanih Operativnim

programom regionalni razvoj 2012-2013, Izvještaj o Ex-ante evaluaciji Operativnog programa regionalni razvoj 2012-2013, Izradi projektnih aplikacija za IPA komponentu I – Podrška tranziciji i jačanju institucija.

- Na više sastanaka održanih sa predstavnicima Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori predstavnicima PROCON-a, Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Direkcije za javne radove, predstavnicima opština i drugih relevantnih subjekata, na kojima su sagledane realizovane aktivnosti i otvorena pitanja vezano za projekte koji se kofinansiraju od strane Evropske komisije kroz Instrument za pretpriступnu podršku i na kojima je dogovoren plan rada za budući period.

1.11. Ostale aktivnosti

-U postupku izrade Zakona o komunalnim djelatnostima sprovedena je javna rasprava o Nacrtu ovog zakona. Stručne javne rasprave su održane u svim opštinama u Crnoj Gori, a tri opšte javne rasprave su održane u sjevernom, centralnom i južnom regionu; takođe je organizovano i nekoliko radionica na kojima su zainteresovanim subjektima predstavljene pojedine faze izrade Zakona o komunalnim djelatnostima. Održan je i niz odvojenih sastanaka sa subjektima zainteresovanim za zakonska rješenja u pojedinim poglavljima Zakona.

-Održano je nekoliko radionica vezanih za izradu Predloga zakona o upravljanju otpadom.

-Predstavnicima Sektora, kao članovi radnih grupa i nosioci aktivnosti na izradi Predloga zakona o komunalnim djelatnostima, Predloga zakona o upravljanju otpadom i Predloga zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja, održali su veliki broj sastanaka u okviru užih i širih radnih grupa za izradu navedenih i drugih propisa koje je pripremao ovaj sektor.

-Predstavnicima Sektora učestvovali su u radu Komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda za izbor najpovoljnijeg ponuđača za izradu Studije izvodljivosti za sagledavanje načina pripreme i transporta komunalnog otpada za potrebe opština koje će postupak odstranjivanja otpada obavljati u regionalnom centru za obradu otpada u Beranama, odnosno u regionalnom centru za obradu otpada u Bijelom Polju.

-06. juna 2011. godine održana je III Konferencija „Podrška realizaciji projekata u oblasti komunalne infrastrukture i životne sredine“- svrha Konferencije je unaprjeđenje saradnje i sinhronizovane koordinacije aktivnosti između nadležnih institucija crnogorske javne uprave i međunarodne donatorske i finansijske zajednice na realizaciji projekata.

-Održani su sastanci sa Svjetskom bankom o realizaciji projekta izgradnje regionalnog centra za obradu otpada u opštini Bar za opštine Bar i Ulcinj, na lokaciji „Možura“.

-U saradnji sa firmama iz Slovenije potpisan je Memorandum o donaciji izgradnje dva mala postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda na bazi biljaka na Durmitoru;

-U saradnji sa Procon-om, pripremljeni su nacrti aplikacija za obezbjeđenje bespovratnih sredstava iz fondova Evropske unije i međunarodnih finansijskih institucija u okviru Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF).

- Sa svim opštinama ostvarena je svakodnevna komunikacija u vezi sa realizacijom infrastrukturnih projekata koji se realizuju u pojedinim opštinama.

-U postupku izrade Zakona o komunalnim djelatnostima, u svim opštinama u Crnoj Gori održane su stručne javne rasprave o Nacrtu ovog zakona, kao i tri opšte stručne javne rasprave u Bijelom Polju, Podgorici i Budvi.

-Sa opštinama Crnogorskog primorja ostvarena je intenzivna komunikacija u vezi sa preuzetim obavezama o preuzimanju ugovorenih količina vode iz regionalnog vodovodnog sistema i rješavanjem ovog problema.

-Sa opštinom Herceg Novi radilo se na rješavanju pitanja korišćenja cjevovoda Plat - Herceg Novi i sporova koji postoje između Opštine Herceg Novi i Općine Konavle po ovom pitanju. Pripremljena su tri ugovora kojima se uređuju ovi odnosi. Vlada Crne Gore je, nakon što se upoznala sa ovim ugovorima, na sjednici održanoj 06. oktobra 2011. godine, preporučila Opštini Herceg Novi da iste zaključi sa hrvatskom stranom.

-Obravljena je posjeta opštini Žabljak u cilju upoznavanja predstavnika Opštine sa predstavnicima firmi „ČargoNet“ i „Limnos“ i zajednička posjeta aktualnim lokacijama za izgradnju biljnog uređaja za prečišćavanje otpadnih voda.

-Održani su sastanci o realizaciji projekta izgradnje regionalnog centra za obradu otpada u opštini Berane za opštine Berane, Andrijevića, Plav i Rožaje na lokaciji „Vasov do“.

-Sa svim opštinama ostvarena je svakodnevna komunikacija u vezi sa realizacijom infrastrukturnih projekata koji se realizuju u pojedinim opštinama.

-Održani su sastanci o realizaciji projekta izgradnje regionalnog centra za obradu otpada u opštini Berane za opštine Berane, Andrijevića, Plav i Rožaje na lokaciji „Vasov do“, projekta izgradnje regionalnog centra za obradu otpada za opštine Bar i Ulcinj na lokaciji „Možura“, projekta izgradnje regionalnog centra za obradu otpada u opštini Nikšić za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik na lokaciji „Budoš“, projekta izgradnje regionalnog centra za obradu otpada u opštini u Pljevljima na lokaciji „Repetotor“ i stanju o blasti upravljanju otpadom u opštini Šavnik. Održani su sastanci sa predstavnicima opština Berane, Rožaje, Plav i Šavnik o stanju u oblasti upravljanja otpadom.

-Tokom posljednjeg kvartala 2011. godine održani su sastanci u opštinama Berane, Bijelo Polje, Plav, Rožaje, Pljevlja i Šavnik na temu realizacije projekata iz oblasti upravljanja otpadnim vodama, kao i prezentacija studija koje su urađene uz podršku Ministarstva održivog razvoja i turizma u toku 2011. godine.

-Održana je prezentacija Studije izvodljivosti sa idejnim rješenjem za kanalizacionu mrežu za naselja Kodra, Totoši, Bijela Gora, Donja Bratica, koja gravitiraju potoku Bratica i području „Port Milena“ u Ulcinju i Analiza dokumentacije koja je urađena za područje „Port Milena“.

-Održano više sastanaka na temu „Problemi i stanje u vezi izgradnje kanalizacione infrastrukture u opštini Nikšić iz IPA 2008“, kao i obilazak radova na terenu.

1.12. Praćenje realizacije infrastrukturnih projekata iz oblasti vodosnabdijevanja, upravljanja otpadom i otpadnim vodama

Sektor za komunalni razvoj prati realizaciju projekata iz oblasti vodosnabdijevanja, upravljanja otpadom i otpadnim vodama.

Kao članovi upravnih odbora za praćenje realizacije infrastrukturnih projekata (upravne odbore čine predstavnici Ministarstva, DOO „Procon“ i opština u kojima se ili za koje se realizuju pojedini projekti), predstavnici Sektora učestvovali su u radu tih tijela, pratili realizaciju projekata iz oblasti vodosnabdijevanja, upravljanja otpadom i otpadnim vodama i preduzimali odgovarajuće mjere da se projekti realizuju u skladu s planiranom dinamikom.

U oblasti upravljanja otpadom, Sektor je, u saradnji sa DOO „Procon“ i JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ pratio i inicirao potrebne aktivnosti vezane za izgradnju deponija u Baru, Kotoru, Beranama, Nikšiću i Pljevljima. Otpočela je izgradnja deponije u Baru, koja se realizuje sredstvima Svjetske banke u okviru projekta MESTAP. Projekat se realizuje po Žutoj knjizi FIDIC-a (»projektuj i izgradi«).

U oblasti vodosnabdijevanja najznačajniji projekat koji se realizovao u 2011. godini je nastavak izgradnje regionalnog vodovoda za Crnogorsko primorje na dionici od Bara do Ulcinja i aktivnosti vezane za rješavanje pitanja vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje.

U oblasti upravljanja otpadnim vodama, Sektor je takođe, u saradnji sa DOO „Procon“ i DOO „Vodacom“, pratio i inicirao aktivnosti vezane za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštinama Bar, Herceg Novi, Kotor i Tivat, kao i opštinama Nikšić, Pljevlja, Bijelo Polje, Cetinje, Berane, Rožaje, Plav, Danilovgrad i Ulcinj.

2. Kapaciteti i resursi – organizacioni aspekt

U Sektoru za upravljanje otpadom i komunalni razvoj sistematizovano je 16, a popunjeno 11 radnih mjesta (9 na neodređeno i 2 na određeno vrijeme). Sektor se sastoji od sljedećih odsjeka:

- Odsjek za upravljanje otpadom – sistematizovano je 5 a popunjena su 4 radna mjesta (3 na neodređeno i 1 na određeno vrijeme),
- Odsjek za komunalni razvoj – sistematizovana su 3 a popunjena su 2 radna mjesta na neodređeno vrijeme,
- Odsjek za programiranje i implementaciju fondova EU – sistematizovano je 7, a popunjena su 4 radna mjesta na neodređeno vrijeme.

9. SEKTOR ZA MEĐUNARODNU SARADNJU I KLIMATSKE PROMJENE

Sektor je u 2011. godini obavljao veći broj aktivnosti:

- Realizovan je niz aktivnosti u oblasti međunarodne saradnje, kao i saradnje sa međunarodnim organizacijama i to prvenstveno sa UN agencijama. S tim u vezi, ističe se rad na novouspostavljenom modelu koordinacije UN agencija pod nazivom “Djelujući kao jedan”, s obzirom da je Sektor uključen kao kosazivač III stuba;
- Aktivno je praćen Program Jugoistočne Saradnje (SEE) i Mediteranski program (MED) i Projekat RENA II za period 2012-2015;
- Aktivno je praćen IPA Program prekogranične saradnje sa zemljama iz regiona (Cross-border Cooperation Programme);
- Aktivno učestvuje u realizaciji projekata GEF-a;
- Sektor je uključen i u projekte na nacionalnom nivou (regionalni razvoj, saradnja sa drugim državama, ...), kao i u pripremama platformi za delegacije Ministarstva održivog razvoja i turizma.

1. Multilateralna međunarodna saradnja (koordinacija evropskih integracija u okviru Ministarstva i praćenje realizacije preuzetih obaveza Ministarstva)

- Integrirani program Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori – “Djelujući kao jedan”

Sektor je zadužen za koordinaciju Trećeg stuba Integrisanog programa UN-a – Održivi ekonomski razvoj i zaštita životne sredine. Jedan od glavnih strateških ciljeva u okviru ovog stuba predstavlja uravnotežen i ujednačen regionalni ekonomski rast koji se zasniva na održivom planiranju i korišćenju prirodnih resursa što obezbjeđuje visok kvalitet života i dugoročne ekonomske mogućnosti za stanovništvo. Ministarstvo održivog razvoja i turizma u ovom stubu učestvuje u svojstvu koordinatora/kosazivača. Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo finansija, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja učestvuju u svojstvu članova, a uključeno je i sedam UN agencija. Rad III stuba je od strane Vlade CG i MVPEI ocijenjen kao najbolji u ukupnom projektu a način rada kao primjer uspješne saradnje UN i Vlade CG.

Glavni rezultati iz oblasti u okviru Trećeg Stuba su:

- *Rezultat 1:* Mjere za adaptaciju i ublažavanje klimatskih promjena predviđene i realizovane u cilju da se ubrza korišćenje energije iz obnovljivih, čistih izvora energije, smanji emisija gasova, ostvari energetska efikasnost, što će dovesti do niske emisije ugljendioksida i prilagođavanja klimatskim promjenama, kao i do smanjenja negativnih uticaja na zdravlje čovjeka.

- *Rezultat 2:* Uspostavljen sistem za očuvanje i održivo upravljanje prirodnim resursima i efikasno sprečavanje, kontrola i smanjenje rizika po životnu sredinu, uključujući povećan nivo svijesti i učešće djece, mladih ljudi i odraslih.
 - *Rezultat 3:* Uspostavljen sistem za ojačavanje izgradnje preduzetničkih kapaciteta i omogućavanje partnerstava sa privatnim sektorom za tkz. poslove u „zelenom sektoru“ (green job), razvoj ruralnih područja i razvoj srednjih, malih i mikro preduzeća u cilju unapređenja ekonomskog izbora i postizanja uravnoteženog regionalnog rasta. Poseban akcenat se stavlja i na jednakost polova.
 - U trećem kvartalu nastavlja se aktivan rad na planu evropskih integracija. U ovom periodu, Sektor je uključen i aktivno prati aktivnosti *Programa Jugoistočne Evrope (SEE)* i *Programa Mediterana (MED)*. Programi transnacionalne saradnje (SEE & MED) predstavljaju dio evropske teritorijalne saradnje za period 2007-2013. godine. Cilj ovih programa jeste unaprjeđenje konkurentnosti na način koji obezbjeđuje ekonomski rast i povećanje zaposlenosti za buduće generacije (Lisabonska strategija) i promocija teritorijalne povezanosti i zaštita životne sredine u skladu sa politikom održivog razvoja (Geteborški ciljevi). U okviru programa je osnovan Zajednički tehnički sekretarijat (Joint technical Secretariat) u kojem Sektor pomaže Upravljačkom tijelu, Odboru za praćenje i Revizorskom tijelu u svakodnevnom sprovođenju programa. Prihvata aplikacije i daje uputstva.
 - U oktobru 2011. godine potpisan je Sporazum o pravnom statusu *Regionalnog centra za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu (REC- Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe)*. Potpisivanjem ovog predmetnog međunarodnog sporazuma Crna Gora je upotpunila bilateralni sporazum zemlje domaćina i dala doprinos daljem pozicioniranju REC-a kao međunarodne organizacije u regionu. Gubitak teoretski dostupnih fondova na nacionalnom nivou, ili nacionalnim pravnim subjektima, će biti kompenzovano i povećano time što će kancelarije REC-a sa međunarodno-pravnim statusom imati veće mogućnosti finansiranja.
 - Stalna komunikacija sa međunarodnim organizacijama i razvojnim agencijama (UNDP, GIZ, USAID, OEBS...).
 - Sektor je aktivno učestvovao na pripremnim i godišnjim konferencijama UNFCCC i u pripremanjima za samit Rio+20.
- *Projekat RENA (Regionalna mreža za pristupanje u oblasti životne sredine)*
- Savjetnica u Sektoru kao focal point i član Upravnog odbora projekta Evropske komisije RENA (Regionalna mreža za pristupanje u oblasti životne sredine), prisustvovala je sastanku Upravnog odbora u okviru ove mreže, održanom 14. oktobra u Dubrovniku, Hrvatska. Sastanku su prisustvovali focal pointi iz zemalja članica RENA mreže. Kroz četiri radne grupe (Strateško planiranje i investiranje u regionalne projekte, Klimatske promjene, Prekogračna saradnja u oblasti životne sredine i ECENA), bilo je riječi o realizovanim aktivnostima, kao i o planu rada i aktivnostima za predstojeći period.
 - Savjetnik ministra, savjetnica u Sektoru i savjetnica u Sektoru za životnu sredinu prisustvovali su vanrednom sastanku RENA focal point-a i drugom godišnjem sastanku radne grupe I „Strateško planiranje i investicije“, održanom 25. novembra 2011. godine u Briselu. Na sastanku je predstavnik Generalne direkcije za životnu sredinu, zadužen za Hrvatsku, Fransoa Delkejeri govorio o institucionalnoj infrastrukturi EU za pregovaranje, ulogama pojedinih institucija i ključnim dokumentima koja se razmatraju za vrijeme pregovaračkog procesa. Takođe, predstavljeni su projektni predlozi za nastavak projekta i definisan obim RENA II projekta. Usaglašene su potrebe i prioriteti zemalja članica za nastavak RENA II za period 2013-2015. Definisani su prioriteti, organizacioni pristup i teme koje moraju biti obuhvaćene na ministarskoj konferenciji koja će se održati u novembru 2012.

godine, a sve u svijetlu obnavljanja političke saradnje u oblasti životne sredine i predstojećih pregovora o članstvu EU.

- Sektor je u okviru RENA projekta nadležan za rukovođenje radne grupe II „Klimatske promjene“.

-Twining projekat „Strategija razvoja Crne Gore i nacionalni razvojni planovi“

- Cilj ovog projekta je izrada Nacionalnog razvojnog plana, uključujući i uspostavljanje finansijske i administrativne osnove, metodologije i institucionalne strukture za strateško planiranje razvoja. Projekat finansira Evropska Komisija, iz sredstava IPA 2009 za Crnu Goru. Očekivani rezultati projekta su sljedeći:

- *Rezultat 1:* Identifikovanje nacionalnog razvoja i investicioni prioriteta, u skladu sa makroekonomskim i fiskalnim okvirom zemlje.
- *Rezultat 2:* Uspostaviti razrađenu institucionalnu strukturu i proceduralne smjernice za koordinaciju politika u oblasti strateškog i finansijskog planiranja.
- *Rezultat 3:* Jačanje kapaciteta za politiku strateškog planiranja, putem odgovarajućih programa obuke.

2. Bilateralna međunarodna saradnja

- Predstavnici sektora su održali ili prisustvovali sastancima sa predstavnicima diplomatskog kora u Crnoj Gori, odnosno sa ambasadorima i ekonomskim savjetnicima ambasada, sa nekoliko novoimenovanih ambasadora Crne Gore u inostranstvu, sa ciljem informisanja o prioritetima Ministarstva i mogućoj budućoj saradnji.

- Pomoćnik ministra je član Komisije za razvojnu pomoć sa Slovenijom gdje Ministarstvo ostvaruje pomoć.

- Sektor je u stalnoj komunikaciji sa Ambasadom Republike Italije i predstavništvom italijanskog Ministarstva životne sredine, kopna i mora u Podgorici, vezano za projekte iz oblasti životne sredine.

- Sektor je u stalnoj komunikaciji sa ministarstvima i stranim misijama u Crnoj Gori.

- Potpisan je *Sporazum između Vlade Crne Gore i Kabineta Ministara Ukrajine o saradnji u oblasti turizma* (potpisan 9. decembra 2011. godine).

- Potpisan je *Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kipra o saradnji u oblasti turizma* (potpisan 24. juna 2011. godine, stupio na snagu 21. oktobra 2011. godine).

- Sektor je uključen u aktivnosti *Radne grupe za koordinaciju projekata čija se realizacija finansira sredstvima donatorske podrške*. U cilju implementacije sveukupnih reformi, ostvarivanja dinamičkog privrednog i ekonomskog rasta, kao i afirmacije Crne Gore na regionalnoj, evropskoj i svjetskoj sceni, Kabinet predsjednika Vlade nadležan je, između ostalog, i za koordinaciju donatorske podrške Crnoj Gori. Sistem koordinacije donatorske podrške će omogućiti praćenje projekata čija je realizacija u toku, ali i efikasnije planiranje budućih aktivnosti i preduprijediti moguća preklapanja u realizaciji aktivnosti koje donatori planiraju za naredni period. U ovom trenutku moguće je realno očekivati donatorsku pomoć naročito u sektorima: energetike, obrazovanja, očuvanja životne sredine, turizma, ali i u oblastima reforme sistema pravosuđa i reforme državne uprave.

- Potpisan je *Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Malte o saradnji u oblasti turizma* (potpisan 22. jul 2011. godine).

- Usaglašen je Sporazum o međunarodnim izložbama. Potpisivanje se očekuje nakon što Sporazum prođe vladinu proceduru.

3. Klimatske promjene

- U trećem kvartalu otpočelo se sa implementacijom projekta "*Drugi nacionalni izvještaj Crne Gore ka Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih nacija o promjeni klime (UNFCCC)*". Osnovni cilj projekta jeste ispunjavanje međunarodnih obaveza koje su proistekle potpisivanjem konvencije UNFCCC a tiču se izvještavnja o stanju u oblasti klimatskih promjena. Takođe, ovaj projekat ima za cilj podizanje kapaciteta institucija nadležnih za kreiranje i implementaciju politika u oblasti klimatskih promjena. Projekat se sprovodi u saradnji sa Kancelarijom Programa Ujedinjenih nacija za razvoj u Crnoj Gori (UNDP), a sredstva su odobrena od strane Globalnog Fonda za životnu sredinu (GEF). Ukupna vrijednost projekta je 500.000 USD, a predviđeno je da projekat traje 3 godine.
- U trećem kvartalu otpočelo se sa implementacijom projekta "*Indikatori životne sredine*". Osnovni cilj projekta je podizanje kapaciteta institucija nadležnih za kreiranje i implementaciju politika u oblasti životne sredine kao i unapređenje monitoringa stanja u životnoj sredini. Projekat se sprovodi u saradnji sa Kancelarijom Programa Ujedinjenih nacija za razvoj u Crnoj Gori (UNDP), a sredstva su odobrena od strane Globalnog Fonda za životnu sredinu (GEF). Ukupna vrijednost projekta je 500.000 USD, a predviđeno je da projekat traje 3 godine. Radna grupa za izradu nacrtu indikatora u životnoj sredini je formirana krajem 2011. godine i nastaviće sa radom na predlogu za končan spisak indikatora.
- U okviru četvrtog poziva Transnacionalnog programa Jugoistočna Evropa, krajem novembra 2011. godine, u saradnji sa Kancelarijom za klimatske promjene Vlade Slovenije pripremljen je i podnesen projektni predlog "*Izrada strategija niskokarbonskog razvoja u regionu Jugoistočne Evrope (LOCSEE)*". Osnovni cilj projekta je da se razviju kapaciteti za izradu niskokarbonske razvojne strategije koja će obezbijediti viziju privrednog i društvenog rasta uz istvremeno smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte (GHG gasova).

Sektor je imao aktivnu ulogu u aktivnostima drugih sektora i ministarstva koje su povezane sa međunarodnom saradnjom kroz međusektorsku saradnju koja je bila na visokom nivou.

4. Aktivnosti na stručnom osposobljavanju, edukaciji i razmjeni iskustava

- Službenik sektora je prisustvovao radionici *RENA-EU Climate and Energy Package*, koja se održala u periodu od 21 - 22. marta 2011. godine u Budvi, Crna Gora. Tema radionice je bila upoznavanje sa klimatskim i energetske paketom Evropske Unije.
- Službenik sektora je prisustvovao radionici na temu klimatskih promjene i njihov uticaj na privredni razvoj "*Nisko- karbonska razvojna strategija*" koja se održala u periodu od 24 - 28. maja 2011. u Ljubljani, Slovenija. Ovaj trening je poslužio za upoznavanje sa „International Futures“ modelom. Ovaj model služi kao podrška dugoročnom planiranju razvoja. Model je koristila Republika Slovenija u procesu izrade niskokarbonske strategije.
- Službenik sektora je prisustvovao na Treningu za članove državne delegacije koji učestvuju u pregovorima u okviru *Okvirne konvencije ujedinjenih nacija o promjeni klime (UNFCCC)* i *Kjoto protokola*, koji se održao u periodu od 16 - 19. novembar 2011. u Budimpešti, Mađarska. Predmet treninga bio je unapređenje kapaciteta članova pregovaračkih timova iz regiona Jugoistočne Evrope za učešće u pregovorima u okviru Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o promjeni klime UNFCCC.
- Službenik Sektora je prisustvovao Programu "*How to Operate in Brussels*" koji je imao za cilj da predstavi kako najbolje komunicirati sa Briselom kao zemlja potencijalni kandidat za članstvo u EU, koji se održao u periodu od 28. novembar - 09. decembar 2011. godine, u Hagu, Holandija. Osim teorijskog dijela koji je bio jako koristan, program je obuhvatio i praktični dio u vidu simulacije pregovora sa Evropskom Unijom, od strane visokih zvaničnika koji su zaposleni u Evropskom Parlamentu i Evropskoj

Komisiji. Pored crnogorske delegacije, programu su prisustvovali i predstavnici Srbije, Hrvatske, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Albanije i Kosova.

5. Kapaciteti i resursi – organizacioni aspekt

U Sektoru za međunarodnu saradnju i klimatske promjene sistematizovano je 7 a popunjena su 3 radna mjesta (1 na neodređeno i 2 na određeno vrijeme). Sektor se sastoji od sljedećih odsjeka:

- Odsjek za bilateralnu saradnju – sistematizovana 2 radna mjesta koja nijesu popunjena,
- Odsjek za multilateralnu saradnju i saradnju sa međunarodnim organizacijama – sistematizovana su 2 a popunjeno je 1 radno mjesto na neodređeno vrijeme,
- Odsjek za klimatske promjene – sistematizovana su 2 radna mjesta a popunjeno je 1 radno mjesto na određeno vrijeme.

10. SEKTOR ZA INSPEKCIJSKI NADZOR I PREKRŠAJNI POSTUPAK

1. Uvodne napomene

Sektor za inspeksijski nadzor i prekršajni postupak vrši poslove u skladu sa Zakonom o inspeksijskom nadzoru ("Sl. list RCG" broj 39/03), Zakonom o turizmu ("Sl. list CG", broj 61/10), Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG", br. 51/08, 40/10), Zakonom o zaštiti od jonizirajućeg zračenja i radiacionoj sigurnosti ("Sl. list CG", br. 59/09, 58/09), Zakonom o upravljanju otpadom ("Sl. list CG", broj 80/05), Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 80/05, 40/10), Zakonom o skijalištima ("Sl. list CG", broj 13/07), Zakonom o životnoj sredini ("Sl. list CG", br.48/08, 40/10), Zakonom o prekršajima ("Sl. list RCG", br. 25/94, 29/94, 38/96, 48/99) i novi Zakon o prekršajima ("Sl. list Crne Gore", br. 01/11, 06/11 i 39/11), Zakonom o opštem upravnom postupku ("Sl. list", br. 60/03).

Inspekcije su u okviru zakonom određenih nadležnosti vršile nadzor u oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata, kontrole izgradnje objekata, usklađenosti gradnje sa zakonom predviđenim pravilima, podnosili predloge za oglašavanje ništavnim građevinske dozvole i za poništenje građevinske dozvole, predloge za oduzimanje licenci, zatim preduzimali aktivnosti u cilju kontrola svih objekata koji emituju jonizirajuća zračenja i radiacione djelatnosti i ugrožavaju životnu sredinu i živote i zdravlja ljudi, te nadzor nad svim subjektima koji obavljaju turističku i ugostiteljsku djelatnost u Crnoj Gori.

Inspekcije su u toku 2011. godine izvršile :

- <i>Inspekcija za turizam</i>	8.808	inspeksijskih nadzora
- <i>Inspekcija za urbanizam</i>	214	inspeksijskih nadzora
- <i>Inspekcija za građevinarstvo</i>	981	inspeksijski nadzor
- <i>Inspekcija zaštite prostora</i>	1.044	inspeksijska nadzora

Inspekcije su u prvostepenom postupku donijele **1.327 rješenja**. Izjavljeno je **108 žalbi**.

U postupku po **Žalbi u drugom stepenu** je odlučeno na sljedeći način:

- vraćeno na ponovni postupak	9	rješenja
- potvrđeno i pravosnažno	38	rješenja
- odbijeno	50	rješenja
- odbačeno	1	rješenja
- obustava	9	rješenja
Upravni spor	1	

I. Tabelarni prikaz ukupnih upravnih mjera inspekcija Sektora za inspeksijski nadzor i prekršajni postupak ministarstva i odjeljenja inspekcija kojim su povjereni poslovi Inspekcije za zaštitu prostora (Glavni grad Podgorica, JP Morsko dobro i JP Nacionalni parkovi)

	Rješenje u prvom stepenu		Žalbe	Upravni spor
Turistička inspekcija	1.010		Ukupno - 15 Odbačena - 1 Odbijena - 5 Postupak obustavljen - 9	-
Urbanistička inspekcija	3		-	-
Inspekcija za gradjevinarstvo	43		Ukupno - 16 Vraćeno na ponov. postup. - 9 Potvrđeno i pravosnažno - 7	1
Inspekcija za zaštitu prostora ministarstva i povjereni poslovi JP Morsko dobro, JP Nacionalni parkovi, Glavni grad Podgorica	253		Ukupno - 76 Odbijena - 45 Potvrđeno i pravosnažno - 31	-
	Glavni grad Podgorica	147	Ukupno - 38 Odbijena - 16 Odbačena - 1 Potvrđeno i pravosnažno - 21	-
	JP Nacionalni parkovi Crne Gore	11	Ukupno - 4 Odbijena - 2 Potvrđeno i pravosnažno - 2	-
	JP Morsko dobro Crne Gore	31	Ukupno - 3 Odbijena - 1 Potvrđeno i pravosnažno - 2	-

2. Izvještaji odsjeka Inspekcije za turizam, Inspekcije za urbanizam, Inspekcije za građevinarstvo i Inspekcije za zaštitu prostora Ministarstva održivog razvoja i turizma

2.1. Inspekcija za turizam

Tabela 1. Tabelarni prikaz upravnih mjera Inspekcije za turizam za 2011. godinu

	<i>Rješenje o otklanjanju nepravilnosti</i>	446
	<i>Rješenje o zabrani obavljanja ugostiteljske djelatnosti</i>	564
1.	Postupak pred prvostepenim organom	1.010
2.	Žalbe	15
	<i>Zapečaćenih objekata</i>	158
	<i>Riješene žalbe u drugostepenom upravnom postupku</i>	15
	- <i>odbačeno</i>	1
	- <i>odbijeno</i>	5
	- <i>vraćeno na ponovni postupak</i>	9
	UPRAVNI SPOR	-

Napomena: U 2011. godini Inspekcija za turizam je izvršila **8.808** inspekcijskih nadzora i utvrdila **5.776** nepravilnosti, te izrekla **1.267** mandatnih kazni u ukupnom iznosu od **225.510,00 €**.

2.2. Inspekcija za urbanizam

Tabela 2. Tabelarni prikaz upravnih mjera Inspekcije za urbanizam za 2011. godinu

1.	Rješenje o otklanjanju nedostataka	3
2.	Postupak kod prvostepenog organa	31
	<i>Predlozi za oglašavanje građevinskih dozvola ništavnim</i>	34
	<i>Predlozi za poništavanje građevinskih dozvola</i>	7
	<i>Predlozi za oduzimanje licence</i>	21

Napomena: na osnovu na terenu uočenih nepravilnosti inspektori za urbanizam su podnijeli: **3** upozorenja da plan nije donijet u skladu sa Zakonom, **1** predlog za ocjenu zakonitosti planskog dokumenta, **34** predloga za oglašavanje ništavnim građevinskih dozvola, **7** predloga za poništavanje građevinskih dozvola, **21** predlog za oduzimanje licence, **14** zapisničkih ukaza o otklanjanju nepravilnosti, **31** zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv opštinskih sekretarijata i odgovornih lica u sekretarijatu, **3** rješenja o otklanjanju nedostataka.

Po predlozima inspektora za urbanizam iz 2010. i 2011. godine, za oglašavanje ništavnim/poništanje rješenja o građevinskoj dozvoli koja su podnijeta organu uprave/organu lokalne samouprave, organu lokalne uprave donijeto je **21** rješenje kojim se predlog odbija. Inspektor za urbanizam je pomenuta rješenja sa spisima predmeta prosljedio Osnovnom državnom tužiocu na dalji postupak, radi pokretanja upravnog spora.

2.3. Inspekcija za građevinarstvo

Tabela 3. Tabelarni prikaz upravnih mjera Inspekcije za građevinarstvo za 2011. godinu

	<i>Rješenja o zabrani</i>	27
	<i>Rješenja o rušenju</i>	13
	<i>Rješenja po drugom osnovu</i>	

	- rješenja o probnom radu	2
	- rješenje o otklanjanju nepravilnosti	3
1.	Postupak pred prvostepenim organom	39
2.	Žalbe	16
	- vraćeno na ponovni postupak	9
	- potvrđeno i pravosnažno	7

Napomena: od 27 rješenja o zabrani građenja, 1 je donijeto u ponovljenom postupku, od 13 rješenja o rušenju, 2 su donijeta u ponovljenom postupku, a 3 rješenja su donijeta u predmetima započetim 2010. godine. Nakon donošenja rješenja o zabrani, investitori nisu nastavljali građenje u 18 slučajeva, 5 upravnih postupaka je obustavljeno jer su investitori pribavili građevinsku dozvolu, u 4 slučaja su investitori nastavili građenje i pored donijetog rješenja o zabrani te je u tim slučajevima donijeto rješenje o rušenju. U 2 slučaja su nakon donešenog rješenja o rušenju, investitori dostavili nove građevinske dozvole te su upravni postupci obustavljeni. 6 rješenja o rušenju, donesenih u 2011. godini, nije izvršeno, početkom 2012. godine sprovedeno je izvršenje 1 rješenja, a 1 rješenje o rušenju poništeno je u drugostepenom upravnom postupku. Obustavljeno je 7 prvostepenih upravnih postupaka, 5 nakon donešenog rješenja o zabrani i 2 nakon donešenog rješenja o rušenju, dok je 1 upravni postupak prekinut prema uputstvu drugostepenog organa.

U navedenom periodu, Inspekcija za građevinarstvo nije organizovala prinudna izvršenja rješenja o rušenju ali su investitori postupajući po zapisničkom ukazu inspektora, u 8 slučajeva sami porušili dijelove objekta urađene mimo projektne dokumentacije.

2.4. Inspekcija za zaštitu prostora

Tabela 4. Tabelarni prikaz upravnih mjera Inspekcije za zaštitu prostora za 2011. godinu

	<i>Rješenje o rušenju</i>	253
1.	Postupak pred prvostepenim organom	253
2.	Žalbe	76
	- odbijeno	45
	- potvrđeno i pravosnažno	31

Napomena: U 2011. godini donijeta su 253 rješenja o rušenju (od ukupnog broja 46 investitora su postupili po nalogu inspektora i sami izvršili rušenje bespravno sagrađenih objekata, nad 69 objekata izvršena su administrativna izvršenja rješenja preko izvršne službe „Graditelj d.o.o“ iz Podgorice). Izvršena su ukupno 1.044 inspekcijska pregleda, od čega je u 370 slučajeva utvrđeno da investitori posjeduju građevinsku dozvolu, a 217 predmeta je proslijeđeno drugom organu na dalju nadležnost i postupanje. Protiv investitora podnijete su ukupno 93 krivične prijave.

2.5. Izvještaji odjeljenja Inspekcije za zaštitu prostora (po osnovu povjerenih poslova JP Morsko dobro, JP Nacionalni parkovi, Glavni grad Podgorica)

2.5.1. Odjeljenje Inspekcije za zaštitu prostora, Glavni grad Podgorica

Po osnovu povjerenih poslova, inspektori Odjeljenja Inspekcije zaštite prostora Glavnog grada Podgorica su izvršili 776 inspekcijskih nadzora i sačinili 633 zapisnika.

Od ukupno pregledanih objekata za 202 je utvrđeno da investitori posjeduju građevinsku dozvolu. U ovom periodu Inspekcija zaštite prostora Glavnog grada je donijela ukupno 147 rješenja o rušenju. Podnijeto je ukupno 120 krivičnih prijava.

Shodno pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji inspektori ovog odjeljenja vrše poslove inspeksijskog nadzora u oblasti zaštite prostora na teritoriji Glavnog grada Podgorica i gradskih opština Golubovci i Tuzi.

Tabela 5. Tabela prikaz upravnih mjera odeljenja Inspekcije zaštite prostora Glavnog grada Podgorica

	<i>Rješenje o rušenju</i>	<i>147</i>
1.	<i>Postupak pred prvostepenim organom</i>	<i>147</i>
2.	<i>Žalbe</i>	<i>38</i>
	<i>- odbačena</i>	<i>1</i>
	<i>- odbijena</i>	<i>16</i>
	<i>- usvojena</i>	<i>21</i>

Napomena: U 2011. godini donijeto je **147** rješenja o rušenju (nad **7** objekata izvršena su administrativna izvršenja rješenja o rušenju, **6** investitora je postupilo po rješenju, a **20** investitora po zapisnički izrečenim mjerama i porušilo objekte započete bez pribavljene građevinske dozvole).

2.5.2. Odjeljenje Inspekcije za zaštitu prostora, JP Morsko dobro Crne Gore

Po osnovu povjerenih poslova, inspektori zaštite prostora Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, su u izvještajnom periodu izvršili ukupno **175** pregleda, sačinili **237** zapisnika, ostavili **78** poziva za stranke, donijeli **31** rješenje o rušenju. U **34** slučaja investitori su postupili po rješenju i zapisničkom ukazu inspektora i sami porušili objekte započete bez pribavljene građevinske dozvole. U izvještajnom periodu je protiv investitora podnijeto **10** krivičnih prijava.

Redovne aktivnosti Službe kontrole pored prioritetnog praćenja pojava gradnje bez odobrenja, te daljeg vođenja postupaka od strane inspektora zaštite prostora JP Morsko dobro Crne Gore, su tokom 2011. godine bile kontrole lokacija na kojima se postavljaju privremeni objekti, kao i ukupnog stanja prostora u zoni morskog dobra i kontakt zoni (čistoća, stanje hortikulture, komunalna uređenost, funkcionisanje rasvjete), uočavanje nastalih oštećenja i praćenje radova na njihovim opravkama i održavanju zone morskog dobra.

Tokom 2011. godine, konstatovali su značajnije izraženu gradnju bez odobrenja u Opštini Ulcinj, kao i pojavu nasipanja materijala u more i pokušaje rekonstrukcija ili gradnje ponti, na prostoru Opštine Kotor.

Tabela 6. Tabela prikaz upravnih mjera odeljenja Inspekcije zaštite prostora Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore

	<i>Rješenje o rušenju</i>	<i>31</i>
1.	<i>Postupak pred prvostepenim organom</i>	<i>31</i>
2.	<i>Žalbe</i>	<i>3</i>
	<i>- odbijena</i>	<i>1</i>
	<i>- usvojena</i>	<i>2</i>

Napomena: U 2011. godini donijeto je **31** rješenje o rušenju (**34** investitora su postupila po rješenju i zapisničkom ukazu inspektora i sami izvršili rušenje bespravno sagrađenih objekata);

2.5.3. Inspekcija za zaštitu prostora, JP Nacionalni parkovi Crne Gore

Po osnovu povjerenih poslova, Inspektori zaštite prostora Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore su u izvještajnom periodu izvršili ukupno **67** pregleda, sačinili **67** zapisnika i donijeli **11** rješenja o rušenju. U **5** slučajeva investitori su postupili po nalogima inspektora i sami porušili bespravno sagrađene objekte. U izvještajnom periodu su protiv investitora podnijete **4** krivične prijave.

Poslovi Inspekcije zaštite prostora vršeni su u koordinaciji sa Službama zaštite nacionalnih parkova, koji su saglasno Uputstvu za rad nadzornika, obezbijedili ažurno praćenje promjena u prostoru i o tome na propisan način obavještavali inspektore zaštite prostora.

Tabela 7. Tabelarni prikaz upravnih mjera odeljenja Inspekcije zaštite prostora Javnog preduzeća nacionalni parkovi Crne Gore

	<i>Rješenje o rušenju</i>	<i>11</i>
1.	Postupak pred prvostepenim organom	11
2.	Žalbe	4
	- odbijena	2
	- usvojena	2

Napomena: U 2011. godini donijeto je **11** rješenja o rušenju (**5** investitora je postupilo po nalogu inspektora i sami su izvršili rušenje bespravno sagrađenih objekata);

Na osnovu naprijed navedenih podataka, a prije svega i informisanosti stanovnika, odnosno investitora, može se zaključiti da je na području nacionalnih parkova smanjena bespravna gradnja, odnosno gradnja bez građevinske dozvole.

U sprovođenju zadataka iz Memoranduma o saradnji u sprječavanju, otkrivanju i gonjenju izvršilaca krivičnih djela protiv životne sredine, rad lokalnih timova je stalan, uz ostvarivanje kontinuirane saradnje sa zajedničkim timom. U proteklom periodu je organizovan niz sastanaka i zajedničkih aktivnosti na suzbijanju bespravne gradnje, kao i sastanaka u cilju pripreme izvještaja o broju podnijetih krivičnih prijava za 2011. godinu.

Na osnovu iznijetih pokazatelja kao i ostvarenih rezultata u radu za 2011. godinu, može se zaključiti da su aktivnostima Odeljenja Inspekcija zaštite prostora Glavnog grada, JP Nacionalni parkovi Crne Gore i JP Morsko dobro Crne Gore, postignuti osnovni ciljevi, koji proističu iz domena njihovih nadležnosti u pogledu suzbijanja bespravne gradnje.

3. Aktivnosti na stručnom osposobljavanju, edukaciji i razmjeni iskustava

Stručnom usavršavanju zaposlenih u Sektoru za inspeksijski nadzor i prekršajni postupak, posvećena je posebna pažnja tokom izvještajnog perioda. Inspektori i ostali zaposleni su učestvovali na više seminara, organizovanih u saradnji sa Upravom za kadrove Crne Gore: - „Crna Gora na putu u NATO“; - „Crna Gora i međunarodna bezbjednost“; - „Sistem nacionalne bezbjednosti“; - „Žene u sistemu bezbjednosti“; - „Rukovođenje i upravljanje u državnim institucijama“; - „Primjena Zakona o izvršenju i obezbeđenju“; - „Primjena Zakona o inspeksijskom nadzoru“; - „Primjena Zakona o opštem upravnom postupku“; - „Primjena Zakona o prekršajnom postupku i (registrovanje novčanih kazni, prekršajne evidencije i prekršajni nalozi)“;

- „Primjena Zakona o Slobodnom pristupu informacijama“;
- „Pregovaranje i pregovaračke vještine“;
- tehničko osposobljavanje i rad na računarima.

Takođe, predstavnici sektora su uzeli učešće i na sljedećim seminarima, radionicama i obukama:

- seminaru organizovanom od strane Udruženja paraplegičara Crne Gore u Baru;
- građevinski i urbanistički inspektori su završili obuku „Primjena FIDIC uslova ugovora“ na Univerzitetu Donja Gorica u organizaciji MACE;
- Tehničko osposobljavanje i rad na računarima za turističke inspektore u organizaciji Čikom-a u Baru i Podgorici;
- radionica „Analiza rizika od korupcije u posebno osjetljivim oblastima“, a u organizaciji Uprave za antikorupcijsku inicijativu;
- građevinski inspektor je kao član Koordinacionog tijela za tržišni nadzor učestvovao na njegovim sjednicama i u tri radionice o bezbjednosti proizvoda;
- seminar „Opšti pravni režim zabrane diskriminacije“ u organizaciji Ministarstva za ljudska i manjinska prava u Budvi,
- studijska posjeta na sajam Made expo u Milano.

Kada je riječ o saradnji sa drugim organima, Zakon o inspekcijskom nadzoru predviđa zajedničko vršenje inspekcijskog nadzora od strane više inspekcijskih organa. Kontinuirano se radi na unaprjeđenju saradnje sa svim državnim organima s kojim se zajednički vrši nadzor, ali i sa onim sa kojima se saraduje na druge načine u cilju obavljanja svakodnevnih aktivnosti. U tom smislu treba spomenuti saradnju sa sekretarijatima za urbanizam u opštinama, Osnovnim i Državnim tužilaštvom (koordinirana izrada izvještaja o krivičnim prijavama podnesenim od strane građevinskog i inspektora za zaštitu prostora), komunalnom policijom (dostava podnesaka građana na nadležnost i prosljeđenje prijave građenja od strane investitora i izvođača radova), Upravom policije, Inspekcijom za drumski saobraćaj, lokalnim finansijskim inspekcijama i dr. Turistička inspekcija je posebno dobru saradnju ostvarila sa komunalnim policijama i PJ Uprave policije, a sve u cilju nesmetanog obavljanja aktivnosti u skladu sa svojim nadležnostima.

4. Kapaciteti i resursi – organizacioni aspekt

U Sektoru za inspekcijski nadzor i prekršajni postupak sistematizovano je 80 radnih mjesta, a popunjeno je 55 radnih mjesta (12 na neodređeno i 43 na određeno vrijeme). Sektor se sastoji iz sljedećih odsjeka:

- Odsjek za analize i unaprjeđenje rada – sistematizovana su 4 radna mjesta, a popunjena su 3 radna mjesta (2 na neodređeno i 1 na određeno vrijeme),
- Odsjek inspekcije za urbanizam – sistematizovano je 11 radnih mjesta, a popunjeno je 8 radnih mjesta (3 na neodređeno i 5 na određeno vrijeme),
- Odsjek inspekcije za zaštitu prostora - sistematizovano je 15 radnih mjesta, a popunjeno je 12 radnih mjesta na određeno vrijeme,
- Odsjek inspekcije za građevinarstvo - sistematizovana su 4 radna mjesta, a popunjena su 3 radna mjesta (2 na neodređeno i 1 na određeno vrijeme),
- Odsjek inspekcije za turizam – sistematizovano je 26 radnih mjesta, a popunjeno je 24 radna mjesta (2 na neodređeno i 22 na određeno vrijeme),
- Odsjek inspekcije za stanovanje – sistematizovano je 5 radnih mjesta koja nijesu popunjena,
- Odsjek za prekršajni postupak – sistematizovano je 5 a popunjena su 4 radna mjesta na neodređeno vrijeme.

11. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU

1. Uvodne napomene

Interna revizija po svom konceptu je nezavisna funkcija ustanovljena unutar Ministarstva. Svrha interne revizije je pomoć članovima menadžmenta Ministarstva u djelotvornom ispunjavanju njihovih obaveza i odgovornosti, snabdijevajući ih analizama, procjenama, preporukama, savjetima i informacijama koje pomažu menadžmentu u ostvarivanju ciljeva i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Primjena standarda i metodologije rada unutrašnje revizije

Ministar i rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju potpisali su Povelju unutrašnje revizije. U svom radu, unutrašnji revizor se pridržavao načela i pravila Etičkog kodeksa unutrašnjih revizora, zakona i podzakonskih akata, metodologije rada unutrašnje revizije i priručnika za unutrašnju reviziju. U obavljanju pojedinačne revizije u potpunosti se pridržavao propisanih faza revizionog procesa.

Strateški, godišnji i plan pojedinačne revizije

Strateški plan unutrašnje revizije nije rađen iz razloga što nije napravljena strateška procjena rizika na nivou Ministrstva.

Godišnji plan rada unutrašnje revizije izrađen u skladu sa članom 23 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Sl.list CG“, br. 73/08 i 20/11) i članom 2 Pravilnika o načinu i postupku rada unutrašnje revizije („Sl.list CG“, broj 32/09), Međunarodnih standarda za profesionalnu praksu unutrašnje revizije, Povelje unutrašnje revizije, Etičkog kodeksa i metodologije rada unutrašnje revizije utvrđene Priručnikom za unutrašnju reviziju.

Godišnjim planom je planirano vršenje tri revizije, koje su i izvršene. Plan pojedinačne revizije urađen je za svaku pojedinačnu reviziju i odobreni su na osnovu godišnjeg plana unutrašnje revizije. Planom pojedinačne revizije planirano je sprovođenje svake revizije na način što su se odredili predmet i svrha revizije, ciljevi, trajanje, raspored resursa, revizorski pristup, tehnike, vrste i obuhvat revizorskih provjera.

Pregled planiranih revizija u 2011. godini

- Izdavanje građevinskih i upotrebnih dozvola za fizička i pravna lica (Sektor za građevinarstvo)

Obuhvat revizije: Preispitivanje cjelokupnog procesa izdavanja građevinskih i upotrebnih dozvola u skladu sa zakonskim propisima, procedurama i definisanim postupcima;

Cilj revizije: Usklađenost poslovanja sa zakonima i podzakonskim aktima, izvršenje zadataka i postizanje zacrtanih ciljeva kod izdavanja građevinskih i upotrebnih dozvola;

Planirano vrijeme: 43 radna dana, period od 01.07- do 31.08.2011. godine.

-Planiranje i realizacija aktivnosti na izgradnji objekata komunalne infrastrukture za 2011. godinu (Sektor za upravljanje otpadom i komunalni razvoj)

Obuhvat revizije: Preispitivanje cjelokupnog procesa realizacije aktivnosti na izgradnji objekata komunalne infrastrukture od faze planiranja pojedinih planiranih aktivnosti, postupka donošenja i usvajanja planova, učešće u postupku javnih nabavki, kontrola (nadzor) izvršenih programa, sklapanje ugovora, usklađenosti sa budžetskim stavkama i razvojnim programima, te preduzimanje svih mjera za izvršavanje planiranih aktivnosti i budžetom planiranih rashoda u skladu sa utvrđenim namjenama.

Cilj revizije: Sistematično, adekvatno, efikasano i objektivno davanje mišljenja o planiranju i realizaciji aktivnosti na izgradnji objekata komunalne infrastrukture u svrhu postizanja ciljeva utvrđenim zakonima i drugim propisima, odnosno definisanim politikama i procedura.

Planirano vrijeme za vršenje revizije: 43 radna dana, period od 01.09.- 31.10.2011.godine

-Rezultati turističkog prometa za 9 mjeseci 2011. godine (Sektor za turistički promet i tržište)

Obuhvat revizije: Shodno zakonu o turizmu, evidencija turističkog prometa je evidencija o broju turista i njihovoj strukturi, kao i broju ostvarenih noćenja u objektima registrovanim za pružanje usluga smještaja, kao i lukama nautičkog turizma – marinama. Polazeći od navedenog, neophodno je bilo:

- sagledati izvore informacija, u kojoj se formi prezentiraju, u kojim se rokovima dostavljaju i šta se preduzima da bi se kontrolisani rizici vezani za postizanje ciljeva Ministarstva uspješno ostvarili;
- izvršiti analizu metodologije obuhvata turističkog prometa;
- utvrditi da li su eksterne regulative prihvatljive i u saglasnosti sa internim politikama i procedurama koje bi mogle da imaju značajan uticaj na iskazivanje efekata turističkog prometa, kao i preporuke i mjere za prevazilaženje problematike u evidenciji turističkog prometa.

Cilj revizije: Postupci, organizacija, pouzdanost i ažurnost finansijskih i upravljačkih informacija u obuhvatanju turističkog prometa.

Planirano vrijeme za vršenje revizije: 44 radna dana, period od 01.11. - 31.12.2011. godine

Pregled obavljenih revizija

- Izdavanje građevinskih i upotrebnih dozvola - Izvještaj br.1.

Rezime: Sprovedenom revizijom utvrđeno je da sadašnji proces izdavanja građevinskih i upotrebnih dozvola je uspio ostvariti svoj osnovni cilj, a to je privlačenje investicija i doprinos ekonomskom razvoju Crne Gore. Način na koji se procesom upravlja zadovoljava standarde efikasnosti, transparentnosti i odgovornosti. Pružanje usluga je blagovremeno, nijesu uočeni ozbiljniji nedostaci u pogledu praćenja procesa i izvještavanja o učinku i načinu rada, iako postoje poteškoće u realizaciji samog procesa. Svakodnevno se preduzimaju aktivnosti i inicijative da se sistem i efektivnost poboljšaju kako na rukovodećem, tako i na operativnom nivou. Stiče se utisak da način na koji proces funkcioniše ne ostavlja prostor za bilo kakve nelegalne radnje, da je dovoljno otvoren, transparentan i da su ostvareni efekti zadovoljavajući, te da ne postoji rizik da investitori odustanu ili odaberu druge lokacije za svoje investicije.

Unutrašnji revizor je dao sedam preporuka, s ciljem skraćivanja vremena procesuiranja i poboljšanja procesa izdavanja građevinskih i upotrebnih dozvola.

-Revizija procesa planiranja i realizacije pripremljenih aktivnosti na izgradnji objekata komunalne infrastrukture –Izvještaj br. 2.

Rezime:

Procesom planiranja i realizacije aktivnosti na realizaciji projekata komunalne infrastrukture se upravlja efikasno i proces uspješno funkcioniše. Opšta struktura projektnih zadataka napisana je u skladu sa principima upravljanja projektnim ciklusom. Sva pitanja su sistematski pokrivena i ciljevi jasno postavljeni. Projektni zadaci su pružili jasan opis: obrazloženja na osnovu koga se preduzima izvršenje postavljenog zadatka, studije ili zadatog posla; očekivane metodologije i plana aktivnosti, uključujući definisanje vremena kada će se one desiti kao i njihovo trajanje; očekivanih zahtjeva u pogledu resursa, a posebno u pogledu osoblja i zahtjeva za izvještavanje; za praćenje ugovora tokom realizacije projekta; za izbor, međusobnu komunikaciju i evaluaciju projekta.

Unutrašnji revizor je dao pet preporuka za unaprjeđenje stanja.

- Revizija rezultata turističkog prometa za devet mjeseci 2011. godine - Izvještaj br.3

Rezime: Pokazatelj turističkog prometa je evidencija o broju turista i njihovoj strukturi, kao i broju ostvarenih noćenja u objektima registrovanim za pružanje usluge smještaja, kao i lukama nautičkog turizma – marinama. Pošto se učinak u turizmu mjeri turističkom potrošnjom, posebno potrošnjom stranih turista, akcenat je stavljen na diferencijaciju ponude i produženje sezone, visokokvalitetni turizam tokom cijele godine, što u krajnjem ima za cilj povećanje turističkog prometa. Osnovni preduslov za budući razvoj turističkog prometa je u iskorišćavanju potencijala zemlje povećanjem standarda postojećih i izgradnjom novih smještajnih kapaciteta, kao i realizacija greenfield investicija. Sprovedenom revizijom utvrđeno je da sadašnji proces planiranja i realizacije aktivnosti na sumiranju rezultata turističkog prometa uspio ostvariti svoj osnovni cilj. Način na koji se procesom upravlja zadovoljava standarde efikasnosti, transparentnosti i odgovornosti. Nijesu uočeni značajniji nedostaci u pogledu praćenja procesa turističkog prometa i izvještavanja o obuhvatu i načinu rada, iako postoje poteškoće u realizaciji samog procesa.

Unutrašnji revizor je dao osam preporuka za unaprjeđenje stanja.

Aktivnosti koje su preduzete na implementaciji datih preporuka

Unutrašnji revizor je pratio sprovođenje datih preporuka i izvršenje Akcionih planova iz navedenih izvještaja i vodi odgovarajuću evidenciju o implementaciji datih preporuka.

Po izvještaju br.1, sprovedene su sve preporuke osim preporuke br.6. Preporuka se odnosila na vođenje evidencije o uplaćenim nadoknadama za komunalno opremanje po vrsti i namjeni, a razlog njenog nesprovođenja je u tome što vrijednost (iznos) naknade je ugovornog odnosa investitora i nadležnih institucija (Agencija, sekretarijata opština i JP regionalni vodovod).

Po izvještaju br.2, sprovedene su dvije preporuke (P-4 i P-5) a za ostale rok sprovođenja je u 2012. i 2013. godini.

Po izvještaju br.3, Izvještaj je napisan i predat krajem 2011. godine, usvajanje akcionog plana je tek uslijedilo u 2012. godini i realizacija preporuka će biti u 2012. godini.

Tokom izvještajnog perioda, revizor nije naišao na slučajeve kršenja ili pogrešne primjene zakona i drugih propisa kao i sumnji na prevaru.

Potpisivanje sporazuma o povjeravanju poslova unutrašnje revizije

Shodno članu 18. stav 1 tačka 3, Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, do kraja 2011. godine su potpisana 3 sporazuma i to sa: Zavodom za zaštitu prirode, NTO Crne Gore i JP za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Edukacija i stručno usavršavanje

Tokom izvještajnog perioda revizor je prisustvovao stručnom usavršavanju i edukaciji koja je obavljena putem seminara i radionica u saradnji sa CHU iz Ministarstva finansija. Pored navedenog, revizor je učestvovao u programu stručnog usavršavanja koji je organizovala Uprava za kadrove kroz seminare o reviziji, javnim nabavkama i procjeni rizika.

12. KABINET MINISTRA

Izveštaj obuhvata aktivnosti Kabineta ministra i savjetnika ministra, koji su organizovani izvan organizacionih jedinica.

Kabinet ministra je obavljao funkcije koje se odnose na stručne, organizacione i administrativno-tehničke poslove potrebne za ostvarivanje funkcije ministra, poslove u vezi sa primanjem i prosljeđivanjem pošte za ministra, PR poslove, druge stručne i administrativne poslove u vezi sa realizacijom programa rada i aktivnostima ministra. Kabinet je pripremao platforme za službena putovanja ministra u inostranstvo, izvještaje sa službenih putovanja u inostranstvo, platforme za posjete ministra u zemlji i dr.

U 2011. Ministarstvo održivog razvoja i turizma radilo je dnevnoj osnovi na obavještavanju javnosti o aktivnostima iz ovog resora i to putem organizovanja radionica, press konferencija, okruglih stolova, saopštenja i dr. Sva obavještenja o tome se nalaze i na sajtu Ministarstva.

U 2011. godini Ministarstvo je imalo oko 650 objava na sajtu – prema medijima i javnosti.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma zajedno sa grupom NVO-a pokrenulo je kampanju pod nazivom “*EKOLOŠKA NIT KOJA NAS SPAJA*”. Kampanja “*EKOLOŠKA NIT KOJA NAS SPAJA*” u nešto više od mjesec dana (od 21. aprila do 31. maja 2011. godine) u medijima je predstavljena u pozitivnom kontekstu, sa oko 100 informacija u elektronskim i preko 90 u štampanim medijima. U okviru kampanje organizovano je preko 160 aktivnosti. U kampanji su učestvovala 21 NVO, opštine, turističke organizacije, međunarodne organizacije, institucije, preduzeća, nacionalni parkovi, asocijacije i dr.

U 2011. godini rađeno je na uspostavljanju osnove za početak projekta Podizanje svijesti u oblasti zaštite životne sredine. Projekat je finansiran od strane EU (IPA 2010), a projekat će se realizovati u 2012. i 2013. godini.

Sprovedena je kampanja *Registrujte smještaj* koja je pokrenuta sa ciljem da se stane na put nelegalnom izdavanju smještaja. Prethodne godine je pojednostavljena procedura prijavljivanja neregistrovanog smještaja, čime je povećan broj važećih odobrenja za rad privatnog smještaja i broj registrovanih ležaja u privatnom smještaju.

Sprovedena je kampanja *Neka bude čisto* koja je podrazumijevala održavanje čistoće duž magistralnih i regionalnih puteva.

PR služba učestvovala je u radu Tima za koordinaciju komunikacionih aktivnosti Vlade Crne Gore. U periodu od 11. januara do 20. decembra 2011. godine, Tim je održao 41 redovnu sjednicu i donio 129 zaključka.

Rađeno na implementaciji Nacionalne komunikacione strategije održivog razvoja koja je urađena za trogodišnji period od 2011-2013. i ima za osnovni cilj ima podršku implementaciji Strategije održivog razvoja.

Savjetnici ministra su obavljali aktivnosti po osnovu zaduženja ministra:

Saradnja sa Regionalnim centrom za program prioriternih aktivnosti iz Splita

U okviru saradnje sa UNEP/MAPom uspješno se sprovodi implementacija Barselonske konvencije. Ključne aktivnosti odnose se na realizaciju Programa integralnog upravljanja obalnim područjem-CAMP Crna Gora. Po osnovu zaključka Vlade iz maja mjeseca 2011. godine realizacija CAMP-a je otpočela potpisivanjem Ugovora o realizaciji sa UNEP/MAPom 30. maja 2011. godine. Od kraja 2011. godine otpočela je faza implementacije u okviru koje će biti pripremljene stručne studije za Plan za integralno

upravljanje obalnim područjem, kao glavni rezultat CAMP-a i Prostorni plan za obalno područje Crne Gore.

U okviru realizacije CAMP-a CG, biće realizovane sljedeće aktivnosti: Horizontalne aktivnosti: Koordinacija projekta, integracija i distribucija rezultata; Obuka/ izgradnja kapaciteta; Podizanje svijesti i učešće građana; kao i Pojedinačne aktivnosti: Podrška Strategiji/Planu IUOP i Prostornom planu za obalno područje Crne Gore (Analiza implikacija Protokola IUOP za prostorno planiranje; Priprema sektorskih osnovnih i referentnih (baseline) studija za odabrane podsisteme obalnog područja; Procjena ugroženosti, atraktivnosti i pogodnosti obalnog područja; Inputi za prihvatni kapacitet obalnog područja, naročito za kapacitete u sektoru razvoja turizma; Preporuke za osnaživanje sistema upravljanja plažama u Crnoj Gori; Prilog GIS bazi podataka za obalno područje sa pokazateljima koji će se koristiti za praćenje obalnog područja u budućem periodu.

Saradnja sa Regionalnim centrom za čistiju proizvodnju iz Barselone

U saradnji sa Regionalnim centrom za čistiju proizvodnju iz Barselone koji djeluje u strukturi UNEP/MAP-a realizovane su pilot aktivnosti u okviru imeplementacije GRECO inicijative u Crnoj Gori. Analizirani su potencijali i mogućnosti u oblasti čistijih tehnologija i modaliteta zelenog preduzetništva, shodno kojim je pripremljen izvještaj o Zelenom preduzetništvu u Crnoj Gori. Isti je osnova za iniciranje daljih aktivnosti u ovoj oblasti.

Strateško partnerstvo za veliki ekosistem Mediterana (GEF LME)

U okviru učešća Crne Gore u Strateškom partnerstvu za veliki ekosistem Mediterana, na nacionalnom nivou se implementiraju dva projekta:

- izrada Plana upravljanja prekograničnim područjem Bojana/Buna između Crne Gore i Albanije,
- izrada Nacionalne strategije za integralno upravljanje obalnim područjem Crne Gore.

Dinamika i sadržaj projekata su usklađeni sa potrebama u okviru CAMP-a Crna Gora i sa istim čine jednu projektnu cjelinu. Sredstva za realizaciju obezbjeđuje GEF, a implementiraju se preko UNEP/MAP-a i Globalnog partnerstva za vode.

Iniciranje ASEP-a

Sprovedene su konsultacije o nacionalnim potrebama u kontekstu realizacije Strateškog programa za životnu sredinu Jadrana (ASEP). Projekat će biti implementiran u regionalnom kontekstu od strane Svjetske Banke i UNEP/MAP-a, a njegova vrijednost je 20,5 mil. USD. Planirano je obezbjeđivanje sredstava iz GEF donacije.

Analiza potreba u kontekstu održive proizvodnje i potrošnje

U okviru saradnje sa Regionalnom kancelarijom UNEP-a za Evropu u Ženevi potpisan je ugovor o izradi Analize potreba u kontekstu izrade Akcionog plana za održivu potrošnju i proizvodnju. Očekuje se implementacija tokom 2012. godine.

RENA mreža

Nakon usvajanja finalnog izvještaja – Progres Monitoringa - za period maj 2010 – mart 2011. godine, izvršena je reorganizacija nacionalne strukture za sprovođenje aktivnosti u okviru RENA mreže. Imenovana je nova struktura za koordinaciju aktivnosti i sprovođenje aktivnosti u okviru četiri radne grupe. Prioritetna aktivnost je priprema priloga za novi izvještaj – Progress Monitoring za period mart 2011 – jun 2012.g.

Mediteranska komisija za održivi razvoj

Četrnaesti sastanak Mediteranske komisije za održivi razvoj održan je od 30. maja-02. juna 2011. godine. Tom prilikom Crna Gora je preuzela predsjedavanje Komisijom u periodu 2011-2013. godina. U dokumentu kojim je iznesen stav Vlade Crne Gore na nulti globalni dokument u okviru priprema za Rio +20 samit integrisane su pozicije od značaja za učešće Crne Gore u radu Mediteranske komisije za održivi razvoj i implementaciji Mediteranske strategije za održivi razvoj kroz implementaciju Nacionalne strategije za održivi razvoj CG.

Komsija za zaštitu Jadrana

Nakon sticanja članstva u Komisiji za Jadran, Crna Gora je uspostavila nacionalnu strukturu za učešće u radu Komisije i njenih podkomsija. Ključni prioritet ima uspostavljanje strukture za transpoziciju EU Okvirne direktive o moru, shodno kojoj je potrebno priremiti regionalnu Strategiju za Jadran. U nacionalnom kontekstu u pripremnoj fazi neophodno je izraditi ekspertske profile koji omogućavaju učešće u aktivnosti planirane u regionalnom kontekstu.

Inicijativa Horizon 2020

U Inicijativi Horizon 2020 za depoluciju Mediterana čije se aktivnosti finansiraju sredstvima Evropske komisije, Crna Gora za sada učestvuje u komponenti koja ima za cilj izgradnju kapaciteta. Održan je značajan broj programa obuke u oblastima od značaja za zaštitu životne sredine mora i obalnog područja, upravljanje životnom sredinom, infrastrukturu u životnoj sredini, zelenu ekonomiju i integraciju zelene ekonomije i životne sredine.

U okviru *bilateralne saradnje sa italijanskim Ministarstvom* realizuje se niz pojedinačnih projektnih aktivnosti, uključujući i sljedeće:

- Realizacija projekta Adricosm Intermediate koji ima za cilj uspostavljanje baze podataka, informacionog sistema i unaprjeđenje programa praćenje stanja životne sredine mora i priobalnog područja u skladu sa zahtjevima EU okvirne direktive o moru i EU okvirne direktive o vodama.
- Projekat uspostavljanja morskog zaštićenog područja Katić, uključujući i procjenu stanja i potencijala morskog ekosistema crnogorskog obalnog područja.
- Uspostavljanje informacionog sistema za upravljanje kvalitetom vazduha i Nacionalne strategije za kvalitet vazduha.
- Izgradnja eko-efikasne zgrade za potrebe Ministarstva održivog razvoja i turizma u okviru koga su u toku aktivnosti koje imaju za cilj raspisivanje tendera za izvođenje prve faze radova.
- Realizuje se niz projekata u blasti turizma i održive valorizacije resursa, sa fokusom na obnovljive izvore energije.

Ostale aktivnosti

- Realizovana je izrada Stručnih studija za potrebe izrade Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Detaljni prostorni plan za koridor dalekovoda 400 kV sa optičkim kablom od crnogorskog primorja do Pljevalja i podmorski kabl 500 kV sa optičkim kablom Italija - Crna Gora.
- Sprovedene su konsultacije sa kompanijom Enel o zahtjevima u oblasti zaštite životne sredine u kontekstu izgradnje energetske postrojenja u Opštini Bar.

Nacionalni plan razvoja Crne Gore

Ministarstvo održivog razvoja i turizma aktivno participira u realizaciji aktivnosti na pripremi Nacrta nacionalnog plana razvoja Crne Gore, čiju izradu koordinira Ministarstvo finansija. Navedeni dokument čine tri oblasti: Pametan rast, Održivi rast i Inkluzivni rast.

Predstavnik Ministarstva koordinira oblast održivog rasta. I izvještajnom periodu urađena je analitika 22 strateška dokumenta, u posebnim analitičkim matricama, iz politika životne sredine, energetike, poljoprivrede, saobraćaja, prostornog planiranja, građevinarstva i stanovanja, regionalnog i održivog razvoja. Takođe, analitičke matrice dalje su sistematizovane u matrice logičkog okvira, u skladu sa metodologijom analize i planiranja dokumenata EU.

Saradnja sa NVO i učešće u radu Savjeta za saradnju Vlade CG sa NVO

U skladu sa odredbama Zakona o nevladinim organizacijama, u svim sektorima sistematizovano je radno mjesto službenika zaduženog za saradnju sa NVO, za oblast za koju je sektor nadležan.

Ministar održivog razvoja i turizma donio je Uputstvo o kriterijumima i postupku izbora predstavnika nevladinih organizacija u radna i druga tijela ministarstva održivog razvoja i turizma, po osnovu kojeg su sva zakonska i podzakonska akta u ministarstvu pripremljena uz participaciju predstavnika NVO sektora (12 javnih poziva). Takođe, u izvještajnom periodu realizovano je 10 javnih rasprava (6 iz oblasti prostornog planiranja, 4 iz oblasti životne sredine).

NVO iz oblasti životne sredine paticipirale su i u kampanji „Ekološka nit“ (21 NVO sa 161 zajedničkom aktivnosti), koja je imala za cilj podizanje svijesti građana na unapređenju i zaštiti životne sredine.

U izvještajnom period održan je Konsultativni sastanak Ministarstva održivog razvoja i turizma i 24 NVO, na temu - Izvještaj EK o napretku CG u procesu evropskih integracija, sa posebnim osvrtom na saradnju MRT sa nevladinim sektorom i pripreme za buduće pregovore za P27.

Predstavnik Ministarstva aktivno učestvuje u radu Savjeta za saradnju Vlade CG sa NVO (održano VI sjednica), na kojima su razmatrani materijali od značaja za dalje unapređenje saradnje Vladinih institucija i nevladinog sektora.

S tim u vezi razmatrano je više zakonskih i podzakonskih akata, te date odgovarajuće preporuke u pravcu adekvatnog uključivanja civilnog društva u kreiranje i praćenje sprovođenja politika koje koordinira Vlada. Posebna pažnja bila je posvećena definisanju zakonskih mogućnosti za finansiranje projekata iz oblasti životne sredine, obzirom na tekući proces uvođenja centralizovanog sistema raspodjele sredstava za projekte NVO i regulisanje kriterijuma i načina raspodjele istih.

Naplata eko naknada

Na sastanku Pododbora za transport, energiju, životnu sredinu i regionalnu politiku održanom u Podgorici u martu mjesecu 2011. godine, raspravljano je i pitanje ekološke naknade i ukazano je da je ovo pitanje sporno pitanje u implementaciji Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Zaključeno je da je Crna Gora u obavezi da propisom riješi ovo pitanje prema vozilima stranih državljana, naročito teškim drumskim vozilima kategorije N2 i N3, jer, po mišljenju predstavnika Evropske komisije, naplata ove naknade ima diskriminatorску dimenziju.

EK je zakazala sastanak na ovu temu koji je održan 14. juna 2011. godine, u Briselu na kojem je, u skladu sa ranijim preporukama i Direktivama EU 1999/62 i 2008/38, dogovoreno da se ekološke naknade za N2 i N3 vozila ukinu odmah u redovnoj proceduri, a da ekološke naknade za ostala vozila ostanu do kraja godine kada će i one biti ukinute.

U skladu sa dogovorom i zapisnikom sa sastanka održanog 14. juna 2011. godine, a vezano za eko-naknade i njihov status, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je ispunilo preuzete obaveze po istom. Naime, Vlada Crne Gore je na inicijativu Ministarstva, na sjednici od 21. jula 2011. godine, donijela Uredbu o izmjenama Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja

životne sredine. U članu 6 navedene Uredbe izvršene su izmjene koje se odnose na ukidanje obaveza plaćanja eko-naknade, za strana pravna i fizička lica koja koriste drumska motorna vozila i njihova priključna vozila težine veće od 3,5 t (kategorija N2), i težine veće od 12 tona (kategorija N3). Uredba je stupila na snagu 16. avgusta 2011. godine, kada je i prestala naplata eko-naknade, na graničnim prelazima.

Takođe, Vlada Crne Gore je na inicijativu Ministarstva, na sjednici od 15. septembra 2011. godine, donijela novu Uredbu o izmjenama Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine, kojom je ukinuto plaćanje eko-naknade za korišćenje drumskih motornih vozila i njihovih priključnih vozila za sva domaća i strana pravna i fizička lica. Imajući u vidu da se Uredba primjenjuje od 1. januara 2012. godine, dana 31.12.2011. godine, u ponoć, prestalo je angažovanje 150 lica koja su na graničnim prelazima vršili naplatu Eko naknade, za strana pravna i fizička lica.

U periodu od 01.01. do 31.12.2011. godine, na graničnim prelazima u Crnoj Gori ostvaren je prihod po osnovu naplate Eko naknade u iznosu od **4.852.682 €**. Prilikom registracije motornih vozila i njihovih priključnih vozila u područnim jedinicama ili filijalama Ministarstva unutrašnjih poslova, po osnovu naplate Eko naknade ostvaren je prihod u iznosu od **2.653.757 €**, što je ukupno u 2011. godinu iznos od **7.506.439 €** (Napomena: prihodi od godišnje naknade pri registraciji motornih vozila, traktora i priključnih vozila u iznosu od 30% prihoda pripada opštini, shodno Zakonu o finansiranju lokalne samouprave - "Sl. list RCG", br. 42/03, 44/03 i "Sl. list Crne Gore", br. 05/08, 51/08, 74/10).

Ostvaren prihod po osnovu naplate Eko naknade od početka primjene Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine ("Sl. list RCG", br. 26/97, 9/00, 52/00, "Sl. list CG", br. 33/08, 05/09, 64/09, 40/11, 49/11), tj. od 15.06.2008. godine, iznosi cca 31 723 186 €.

13. SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE, LJUDSKE RESURSE, FINANSIJE, LOGISTIČKU I TEHNIČKU PODRŠKU

Izveštaj o radu Službe za opšte poslove, ljudske resurse, finansije, logističku i tehničku podršku sadrži rezultate rada, prikaze realizacije programa kao i mjere koje su preduzete zajedno sa njihovim rezultatima u 2011. godini.

Službu čine četiri kancelarije, i to:

- Kancelarija za opšte poslove
- Kancelarija za ljudske resurse
- Kancelarija za finansijsko-računovodstvene poslove
- Kancelarija za logističku i tehničku podršku

1. Kancelarije za opšte poslove i Kancelarije za ljudske resurse

- Izrada Predloga pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva (izrada rješenja za sve službenike Ministarstva po donijetom Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva);
- Stručno usavršavanje državnih službenika i namještenika (za 2012. godinu planira se priprema Plana obuka državnih službenika i namještenika);
- Zahtjevi za slobodan pristup informacijama (Vodičem za slobodan pristup informacijama u posjedu Ministarstva održivog razvoja i turizma imenovana su 2 službenika iz Kancelarije za opšte poslove za vođenje prvostepenog postupka za zahtjeve koji se odnose na opšte poslove i za zahtjeve koji se odnose na Sektor za upravljanjem otpadom i komunalni razvoj. U 2011. godini Kancelariji za opšte poslove podnijeto je ukupno 86 zahtjeva, od toga za 21 zahtjev dozvoljen je pristup, za 48 zahtjeva odbijen je pristup, za 10 zahtjeva dostavljeno je obavještenje da se informacija nalazi na sajtu i za 7

zahtjeva djelimično je dozvoljen pristup informacijama a djelimično je odbijen, kontinuirano praćenje realizacije svih rješenja za slobodan pristup informacijama kroz arhivu);

- Oblast javnih nabavki (rješenjem je imenovan službenik za javne nabavke, pripremljen je Plan javnih nabavki za 2011. godinu, dostavljen je godišnji izvještaja o realizaciji javnih nabavki, sprovedeno je ukupno 34 otvorena postupka javnih nabavki (pripremljene su odluke o pokretanju postupka javnih nabavki, rješenja o formiranju komisija, pripremani su pozivi i oglasi, pripremljena je tenderska dokumentacija, postupano je po prigovorima), 8 postupaka nabavke male vrijednosti - šoping metode (pripremljene su odluke o pokretanju postupka, zahtjevi za dostavljanje ponuda, zapisnici o javnom otvaranju, odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, ugovori), 221 postupak neposrednog sporazuma, poništena su 3 otvorena postupka javnih nabavki (pripremljene odluke o poništenju));
- Formiranje Zbirke podataka za Agenciju za zaštitu ličnih podataka sa propratnim dopisima.

Zajedničke aktivnosti sa Kancelarijom za finansijsko-računovodstvene poslove

- Na osnovu Akcionog plana za implementaciju finansijskog upravljanja i kontrola (FMC), pristupilo se izradi internih pravila i procedura uspostavljanja, sprovođenja i razvoja FMC-a. Donijeti su sljedeći pravilnici: Pravilnik o načinu pripreme obračuna plata, Pravilnik o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura i Pravilnik o prikupljanju, pripremi i distribuiranju finansijskog izvještaja za dospelje neizmirene obaveze; Pravilnik o korišćenju službenih telefona i Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila i potrošnji goriva.
- Obračun plata (priprema podataka za obračun plata - tabele, propratni akt, prateća dokumentacija, priprema obračunskih lista za obračun plata zaposlenih i drugih ličnih primanja).

Ostale aktivnosti i podaci u 2011. godini

- 3 prestanka radnog odnosa –penzija, 52 prestanka radnog odnosa (prestanak radnog odnosa na određeno vrijeme, prestanak radnog odnosa sporazumom);
- 5 neplaćenih odsustava;
- Realizovano je 9 javnih oglasa, po kojima je zasnovalo radni odnos 29 službenika, 3 javna konkursa, po kojima je zasnovalo radni odnos 6 službenika i 1 interni oglas, po kojem je zasnovao radni odnos 1 službenik (odluka o popuni radnog mjesta sa pratećem obrascima, obavještenje o prisustvu člana komisije Ministarstva, odluka o izboru kandidata, rješenje o zasnivanju radnog odnosa, predlog za postavljenje, prijava Poreskoj upravi, popunjavanje obrazaca o realizaciji oglasa Zavoda za zapošljavanje);
- Ostvarivanje prava iz rada i po osnovu rada za svakog pojedinačnog službenika (rješenja za godišnji odmor, rješenja o raspoređivanju, riješenja o fiksnom dijelu zarade i uvjerenja, formiranje i čuvanje personalnih dosijea i sl.);
- Priprema plana korišćenja godišnjih odmora;
- Sačinjavanje odgovarajućih izvještaja i informacija iz oblasti radnih odnosa;
- Koordiniranje i organizovanje rada arhive (radni sastanci, uputstva, slaganje arhivske građe, priprema za uvođenje aplikacije ORIGAMI);
- 1 disciplinski postupak (zaključak o pokretanju postupka, rješenje o formiranju disciplinske komisije sa pratećom dokumentacijom);
- Godišnji popis pokretne i nepokretne imovine Ministarstva;
- Sprovođenje postupka za dobijanje, zaduživanje i razduživanje pečata i štambilja Ministarstva, prikupljanje i uništavanje starih pečata;
- Odjava/prijava službenika i lica angažovanih po osnovu ugovora o djelu kod Poreske uprave Ministarstva turizma, jednog od pravnih predhodnika Ministarstva održivog razvoja i turizma zbog gašenja PIB-a Ministarstva turizma;
- Priprema ugovora o djelu kao i ostalih ugovora iz oblasti radnih odnosa;
- Priprema i realizacija ugovora o sponzorstvu, ugovora o pružanju usluga, ugovora o poslovnoj saradnji i sl, pripremanje rješenja o isplati novčanih sredstava po presudama Upravnog suda, rješenja o formiranju komisija, rješenja o isplataima i sl;

- Vođenje evidencije o stručnom usavršavanju zaposlenih:

a) Obuke koje nijesu održane u organizaciji Uprave za kadrove (2011. godina)

Broj polaznika	Edukativna aktivnost	Oblasti za koje su organizovane edukativne aktivnosti
181	Seminar, radionica, konferencije, studijska posjeta, kurs, stručno usavršavanje, okrugli sto, regionalni sastanak, trening-Upravljanje projektnim ciklusom	državna uprava, finansije-kontrola i unutrašnja revizija, kurs, održiva potrošnja i proizvodnja, društveno odgovorno poslovanje, klimatske promjene i održivi razvoj, studije u oblasti zaštite životne sredine i ruralnog razvoja, pisanje projekata, održivi razvoj, Natura 2000, životna sredina, informatika, urbanizam, upravljanje projektima, komunalna djelatnost

b) Obuke koje su održane u organizaciji Uprave za kadrove (2011. godina)

Broj polaznika	Edukativna aktivnost	Oblasti za koje su organizovane edukativne aktivnosti
311	Seminar, obuka, radionica, kurs, okrugli sto	državna uprava (finansije, kurs, informatika, upravljanje projektima, rodna ravnopravnost, korupcija, zakoni, revizija, obuka za polaganje državnog ispita)

- Saradnja i pismena komunikacija sa Upravom za kadrove, Ministarstvom finansija, Poreskom upravom, Direkcijom za javne nabavke, Komisijom za kontrolu postupka javnih nabavki i sa drugim institucijama po potrebi;
- organizovanje i nabavka avionskih i drugih karata kao i drugih dokumenata u svrhu putovanja, vođenje propisanih evidencija, evidencija potrošnje i pravljanja materijalnih rashoda, razvođenje i arhiviranje akata i predmeta, umnožavanje materijala; poslovi kurira-vozača; tekuće održavanje.

2. Kancelarija za finansijsko-računovodstvene poslove

- Priprema budžeta za narednu godinu na nivou Ministarstva i potrošačkih jedinica nad kojima Ministarstvo vrši nadležnost (priprema uporednih tabela koje sadrže podatke o: sredstvima koja su odobrena Ministarstvu za tekuću godinu i sredstvima koja se odnose na sljedeću godinu, kako bi se dobio pregled procentualnog smanjenja (povećanja) sredstava. Na osnovu dobijenih podataka odredili su se limiti do kojih mogu biti dodijeljena sredstva pojedinačno sektorima unutar Ministarstva i institucijama na osnovu kojih bi rukovodioci Sektora i institucija dali svoje predloge za zahtjevana sredstva);
- Kontinuirano praćenje realizacije budžeta;
- Blagajničko poslovanje i knjiga blagajne;
- Realizacija ugovora o djelu lica koja su angažovana za privremeni rad u Ministarstvu;
- Svakodnevna komunikacija sa dobavljačima i realizacija prispjelih obaveza;

- Priprema i realizacija rješenja o isplati novčanih sredstava;
- Praćenje realizacije ugovora u skladu sa dinamikom plaćanja koja je definisana prilikom zaključenja ugovora;
- Vođenje evidencije dnevnih i mjesečnih plaćanja;
- Mjesečno ažuriranje podataka na sajtu Poreske uprave, za lica koja su zaposlena u Ministarstvu i za ona koja su trenutno angažovana.

3. Kancelarija za logističku i tehničku podršku

Uveden je Geografski informacioni sistem (GIS), kao podrška Sektoru za upravljanje prostorom. Značajne karakteristike ovog sistema su:

a) Pravilnik o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima („Službeni list CG“, broj 24/10), koji je važan iskorak u pravcu stvaranja uslova za dugoročnu politiku prostornog razvoja, a posebno pri izradi planske dokumentacije,

b) u cilju potpunije i efikasnije primjene pomenutog Pravilnika, u odnosu na grafičke simbole, pripremljen je model „ MonPlanGML “ kao i Uputstvo za primjenu Pravilnika (templejti za korišćenje grafičkih simbola), koje daje preporuke za implementaciju modela u Topobase administrator. S tim u vezi propisane su procedure za kontrolu planskih dokumenata, a Uputstvo poslato Opštinama Crne Gore.

c) u narednom periodu planirano je formiranje baze podataka i implementacija sistema po opštinama (do sada je implementiran u opštinama Tivat i Bar).

- Mjere koje su preduzete u cilju efikasnijeg rada unutar Ministarstva kao i lakšeg poslovanja između ministarstava i Vlade, a na predlog Vlade, u 2011. godini, jesu da se počelo sa obukom EDMS-a (Electronic Document Management System), aplikacija ORIGAMI. U pitanju je implementacija informacionog sistema za upravljanje dokumentima u Vladi i ministarstvima, kako bi se obezbijedilo efikasnije upravljanje dokumentima, njihovim sadržajem i verzijama, odnosno elektronska razmjena, pretraživanje, izdavanje i arhiviranje dokumenata za potrebe Vlade i ministarstava. Ministarstvo održivog razvoja i turizma je prihvatilo program obuke svojih zaposlenih u okviru Origami aplikacije. Origami aplikacija je elektronski dokumentni sistem (EDMS), koji je namijenjen vođenju postupaka koji se odnose na kancelarijsko poslovanje. Najveća primjena ovog programa zastupljena je u Arhivi Ministarstva, u kojoj se sav posao svodi na korišćenje i implementaciju Origami aplikacije. Planirano je da se obuka svih zaposlenih u Ministarstvu nastavi i realizuje početkom 2012. godine, kao i da se konačno uvede program informacionog sistema za upravljanje dokumentima i počne sa njegovom primjenom.

- U 2011. godini pristupilo se uvođenju i održavanju računarske mreže i IP telefonije u novoj zgradi Ministarstva. U pitanju je moderna računarska mreža i IP telefonija, preko kojih se održavaju telefoni, podešavaju mrežni parametri i vrši kontrola ispravnosti rada telefona i mreže.

- Održavanje kompjuterske opreme u Ministarstvu, implementacija, ažuriranje i nabavka softvera na nivou Ministarstva, rješavanje manjih softversko – hardverskih problema i pružanje pomoći zaposlenim u Ministarstvu vezano za informatičke potencijale; operativno organizovanje sastanaka, konferencija, seminara i sl. za potrebe Ministarstva.

14. ODJELJENJE ZA PRAĆENJE I VOĐENJE PROJEKATA OD POSEBNE VAŽNOSTI

1. Velika plaža

Implementacija Akcionog plana

- Komunikacija sa EBRD u vezi izmjene postojećeg Ugovora o konsultantskim uslugama potpisanim sa PKF-om. Kako se shodno pravilima EBRD-a preostalih 9 ekspertskih dana iz Ugovora moraju iskoristi za pripremu tenderske dokumentacije, tako je tih 9 ekspertskih dana zamrznuto do polovine 2012. godine.

Kako je 9 ekspertskih dana nedovoljno za zadatak, odnosno za pripremu tenderske dokumentacije, sačekće se imenovanje nove Tenderske komisije koja će se izjasniti u vezi Akcionog plana i onda utvrditi gdje se najbolje mogu iskoristiti preostalih 9 ekspertskih dana.

Izrada Marketing i komunikacione strategije za projekte od posebne važnosti (Velika plaža i Ada Bojana)

- Ugovor sa najpovoljnijim ponuđačem je potpisan u januaru 2011. godine - Konzorcijumom koji se sastoji od kompanija Complete Media Group, Savills Ltd. i Savills Montenegro.
- Izrada Marketing i komunikacione strategije – dostavljeni su Prvi izvještaj o Pripremi marketinške i komunikacione strategije za Veliku plažu i Adu Bojanu i Drugi Izvještaj o Razvoju marketinške i komunikacione strategije za Veliku plažu i Adu Bojanu.

2. Bjelasica i Komovi

- Skupština Crne Gore je u decembru 2010. godine usvojila Prostorni plan posebne namjene Bjelasica i Komovi.
- U 2011. godini formirana je Tenderska komisija za privatizaciju i turističku valorizaciju lokaliteta u državnom vlasništvu na području Bjelasice i Komova.

3. Kraljičina plaža

- Tokom 2011. godine je vršena aktivna promocija i komunikacija sa listom potencijalnih investitora uz poštovanje planskih preduslova. Radilo se na pripremanju sljedeće dokumentacije za tender za prodaju građevinskog zemljišta koje je u vlasništvu opština u zahvatu LSL Dubovica I (Kraljičina plaža):
 1. Instrukcije za učesnike na tenderu za projektovanje, finansiranje, izgradnju i upravljanje ekskluzivnim turističkim kompleksom na Kraljičinoj plaži
 2. Ugovor o prenosu prava svojine na građevinskom zemljištu, projektovanju, finansiranju, izgradnji i upravljanju kompleksom Kraljičina plaža
 3. Protokol o primoprodaji
 4. Obrazac garancije za dobro ispunjenje posla.
- Formiran je Koordinacioni tim za praćenje realizacije Projekta Kraljičina plaža.

4. Strategija razvoja golfa

- Vlada Crne Gore, na sjednici od 03. februara 2011. godine, je usvojila *Strategiju razvoja golfa u Crnoj Gori sa Mapom puta za implementaciju strategije*.
- Pripremanje Akcionog plana za implementaciju Golf Strategije - formirana je Radna grupa i započeti su razgovori sa Glavnim gradom oko golf lokacije koja je definisana Strategijom u Opštini Podgorica (Lužnica).

5. Program – Hoteli

- Vlada Crne Gore, na sjednici od 29. septembra 2011. godine, je usvojila *Program za pripremanje uslova za podsticanje gradnje hotelskih kompleksa i privlačenje hotelskih investitora i poznatih svjetskih brendova*, koji predlaže preduzimanje seta mjera, čijom primjenom bi se podstakla izgradnja novih hotelskih kapaciteta.

6. Istraživačka studija za tržište rezidencijalnih nekretnina

- U januaru 2011. godine je potpisan Ugovor sa Konzorcijumom koji se sastoji od kompanija Savills Ltd. i Savills Montenegro za Izradu istraživačke studije za tržište rezidencijalnih nekretnina.
- Dostavljeni su Prvi i Drugi Nacrt Izvještaja o crnogorskom tržištu stambenih nekretnina, kao i Ažurirani šestomjesečni dodatak Izvještaju o crnogorskom tržištu stambenih nekretnina.

7. Učešće na sajmovima nekretnina i interakcija sa investitorima

Uspješno je realizovan crnogorski nastup na sljedećim međunarodnim sajmovima nekretnina:

- MIPIM 2011, Kan, Francuska – najveći međunarodni sajam nekretnina i investicija na svijetu
- EIRE 2011, Milano, Italija - jedan od referentnih evropskih sajmova investicionih potencijala i mjesto za upoznavanje vodećih partnera i potencijalnih investitora
- Expo Real 2011, Minhen, Njemačka - jedan od vodećih međunarodnih sajmova nekretnina i investicija i najveći B2B sajam nekretnina u Evropi koji se fokusira na umrežavanje, tržišnu orijentaciju i poslovne kontakte.

8. PR i ostale aktivnosti

- Izrada promotivnog materijala
- Redovno ažuriranje Web sajta www.velikaplaza.info, www.montenegroinvestments.me, www.bjelasica-komovi.com
- Kreiranje elektronske mailing liste investitora.

15. ODJELJENJE ZA PODRŠKU NACIONALNOM SAVJETU ZA ODRŽIVI RAZVOJ

Od 1. juna 2011. godine Kancelarija za održivi razvoj (KOR) integrisana je u Ministarstvo održivog razvoja i turizma kao Odjeljenje za podršku Nacionalnom savjetu za održivi razvoj (Odjeljenje za NSzOR). Ovaj izvještaj odnosi se na cjelokupan period 2011. godine uključujući aktivnosti koje su izvršavane pod okriljem tadašnjeg KOR-a.

Usvojena dokumenta na Vladi (po Programu rada Vlade Crne Gore):

- 1) Akcioni plan Nacionalne strategije održivog razvoja za 2011-2012. godinu
- 2) Treći godišnji izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije održivog razvoja
- 3) Prvi godišnji izvještaj o sprovođenju Milenijumskih razvojnih ciljeva
- 4) Prvi godišnji izvještaj o sprovođenju Komunikacione strategije održivog razvoja

Sprovedeni projekti:

1) Počelo sprovođenje projekta *Procjena tehnoloških potreba (TNA) u Crnoj Gori uz primjenu TNA Priručnika i pristupa 'učenje na primjerima'* (ukupna vrijednost 90,000 € za 18 mjeseci, završetak projekta 1. septembra 2012. godine) u okviru Vlada Vladi projekata (G2G)

- a. organizovana Prva radionica: Razvojni prioriteti i prioritetni sektori za smanjenje emisija i za adaptaciju na klimatske promjene
- b. organizovana tri regionalna okrugla stola (Cetinje, Žabljak i Berane)¹
- c. uspostavljen Koordinacioni tim (članovi: predstavnici relevantnih resora i državnih institucija).

2) Počelo sprovođenje projekta „*Podsticanje dijaloga i partnerstava za održivi razvoj između Vlade i biznis sektora u Crnoj Gori,*“ (ukupna vrijednost 149.957 € za 24 mjeseca, završetak projekta 31. decembra 2012. godine) u okviru Vlada Vladi projekata (G2G).

- Projekat ima tri komponente:

-Izradu priručnika za društveno odgovorno poslovanje za mala i srednja preduzeća i obuku trenera za korišćenje priručnika među odabranim predstavnicima društvenih aktera;

-Razvoj ujednačene platforme za obuku nacionalnih i lokalnih službenika o ključnim temama održivog razvoja;

-Jačanje kapaciteta za operacionalizaciju novo-formiranog institucionalnog sistema održivog razvoja na lokalnom nivou (u opštini Danilovgrad).

¹ <http://www.kor.gov.me/vijesti/108155/Odrzani-regionalni-sastanci-u-tri-crnogorske-opstine-povodom-projekta.html>

Do sada, organizovani su:

- dvodnevna radionica za članove Lokalnog savjeta za održivi razvoj u Danilovgradu, kao pomoć u izradi Akcionog plana Strategije održivog razvoja koja je usvojena u aprilu o.g, u saradnji sa opštinom Danilovgrad,
- dvodnevna radionica o društveno odgovornom poslovanju za predstavnike državne, lokalne uprave, poslovnog, naučnog i nevladinog sektora, u saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore,
- dvodnevni regionalni skup sa predstavnicima vlada Hrvatske i Srbije koji se bave održivim razvojem o obuci državnih službenika o konceptu održivog razvoja, u saradnji sa Upravom za kadrove,
- studijska posjeta Holandiji za predstavnike lokalne samouprave, poslovnog i nevladinog sektora na temu *društveno odgovornog poslovanja* i održive potrošnje i proizvodnje.

3) Počela saradnja sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) oko *nacionalnih priprema Crne Gore za učešće na Trećem svjetskom samitu Ujedinjenih nacija o održivom razvoju – Rio+20 (Brazil 20-22.06.2012. godine)*²

- a. organizovana Konferencija društvenih aktera o održivom razvoju
- b. priprema i podnošenje Priloga Crne Gore o Zero Draft-u Sekretarijatu Rio+20
- c. u toku je izrada nacionalnih studija za ozeljenjavanje ključnih ekonomskih sektora Crne Gore.

4) Nastavljen projekat *Podsticanje održivog razvoja - Jačanje institucionalnih kapaciteta i tehničke pomoći*, koji se sprovodi u saradnji sa Vladom Austrije (otpočet u julu 2010. godine, trajće do 31.12.2012, ukupna vrijednost 143.400 €)

- a. organizovana obuka o Project cycle managementu za zaposlene u Odjeljenju i Ministarstvu
- b. organizovana studijska posjeta Austriji na temu održive potrošnje i proizvodnje
- c. praćenje austrijskih projekata u Crnoj Gori.

5) Organizovana izložba *Balkanologija – nova arhitektura i urbani fenomeni u Jugoistočnoj Evropi* u saradnji sa Ambasdom Austrije u Crnoj Gori, GIZ-om, Erste Fondacijom i UNDP-ijem (vrijednost izložbe 20.000 €)

- a. dvonedjedljivo prikazivanje
- b. okrugli sto *“Arhitektura u tranziciji – pravo na kvalitetno izgrađen prostor”*
- c. organizovana interaktivna nagradna radionica sa studentima Arhitektonskog fakulteta
- d. sponzorisano studijsko putovanje u Holandiju za dva prvonagrađena tima.

6) Projekat *Edukativnih javnih časova za srednjoškolce iz oblasti održivog razvoja u okviru „Solarne stanice za eko bicikla“* u saradnji sa GIZ-om (odobrenje i saradnja sa Ministarstvom prosvjete i sporta)

- a. 7 javnih časova za 4 srednje škole u Podgorici za preko 150 đaka
- b. godišnjica od otvaranja Solarne stanice obilježena javnim događajem i časom u Nikšiću u saradnji sa NVO Alfa Centrom
- c. održan javni čas na GIZ-ovoj promociji u Baru za đake osnovnih škola.

7) *Prikazivanje filma „Era glupih“* u saradnji sa programom „Game, Set, Peace“ i Agencijom za zaštitu životne sredine

- a. *Prirodno-matematički fakultet – odsjek biologija*
- b. *Srednja mješovita škola „Vuksan Đukić“ u Mojkovcu.*

Uspostavljena tijela i grupe:

1) *Interresorska grupa za komunikaciju održivog razvoja (PR-ovi svih resora i kabineta potpredsjednika Vlade)*

2) *Koordinaciono tijelo za implementaciju Komunikacione strategije održivog razvoja (devetočlano tijelo koga čine predstavnici svih društvenih struktura)*

² N.b. ugovor nije potpisan na određenu cifru i vrijeme, ali će do Rija biti pružana ekspertska pomoć

- 3) *Međuresorski tim za održivi razvoj za praćenje sprovođenja Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore (30 predstavnika državnih organa koji prate sprovođenje Nacionalne strategije održivog razvoja)*
- 4) *Tim za nacionalne pripreme za Konferenciju Ujedinjenih nacija o održivom razvoju (Rio+20).*

Saradnja sa nevladinim sektorom:

- 1) *Potpisan Memorandum o saradnji sa NVO Savjet za zelenu gradnju*
- 2) *U pripremi potpisivanje Memoranduma o saradnji sa NVO Forumom MNE*
- 3) *Partnerstvo sa Fondom za aktivno građanstvo (FaKT) na organizaciji nagrade za filantropiju Iskra (u saradnji i sa Privrednom komorom Crne Gore, Centrom za iseljenike).*

Regionalni i međunarodni događaji:

- 1) Sastanak ministara održivog razvoja i energetike u okviru Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEECp) u saradnji sa Ministarstvom ekonomije i Ministarstvom održivog razvoja i turizma
 - a. *Usvojena Budvanska deklaracija o jačanju regionalne saradnje i koordinacije u promovisanju energije u kontekstu održivog razvoja i zelene ekonomije u Jugoistočnoj Evropi*
 - b. *Događaj uvršten kao zvanični pripremi događaj za Rio+20*
- 2) *Organizovan događaj na marginama 19. zasjedanja Komisije za održivi razvoj u Njujorku o održivoj potrošnji i proizvodnji, u saradnji sa vladama Srbije i Hrvatske.*

Članstvo u međunarodnim tijelima:

- 1) *Regionalna mreža za društveno odgovorno poslovanje u srednjoj, južnoj i istočnoj Evropi, pod pokroviteljstvom Agencije za industrijski razvoj Ujedinjenih nacija (United Nations Industrial Development Organization)*
- 2) *Radna grupa za održivi razvoj Evropske mreže savjeta za održivi razvoj i zaštitu životne sredine (EEAC), sjedište u Briselu*
- 3) *Biro za 20. zasjedanje Komisije za održivi razvoj Ujedinjenih nacija u ime zemalja Jugoistočne Evrope (zamjenik predsjedavajućeg).*

Nacionalni savjet za održivi razvoj:

Odjeljenje za NSzOR je stalni sekretarijat Savjetu. U toku 2011. godine:

- a. *održane tri sjednice Savjeta*
- b. *organizovan događaj Razgovori o budućnosti ekološke države – u kontekstu priprema za Treći svjetski samit o održivom razvoju*
- c. *Vlada usvojila Analizu o ostvarenjima i izazovima ekološke države – 20. godina ekološke Crne Gore*
- d. *aktivno rade četiri radne grupe Savjeta*

Stručno usavršavanje zaposlenih

Broj polaznika	Edukativna aktivnost (radionica, seminar, kurs, okrugli sto, konferencije)	Oblasti za koje su organizovane edukativne aktivnosti	Izvor finansiranja i iznos sredstava	
			Sopstvena sredstva €	Donacije / Projekti €
1	kurs	kurs stranih jezika		200 €
5	studijska posjeta	održiva potrošnja i proizvodnja		5.500 €
2	studijska posjeta	društveno odgovorno poslovanje		12.000 €
1	stručno usavršavanje u trajanju od 3 nedjelje	IVLP program za usavršavanje preko		x

		Američke ambasade u oblasti klimatskih promjena i održivog razvoja		
1	magistarske studije	studije u oblasti zaštite životne sredine i ruralnog razvoja		* podrška pri upisu
3	2 radionice	klimatske promjene	7.000 €	
5	radionica	pisanje projekta		2.800 €
2	radionica	društveno odgovorno poslovanjke	1.700 €	
3	2 radionice	održivi razvoj na lokalnom nivou		2.000 €
1	radionica	obrazovanje o održivom razvoju		x
2	radionica	Natura 2000		x

IZVJEŠTAJI

O RADU ORGANA UPRAVE NAD KOJIMA MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA VRŠI NADZOR

HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD

Shodno članu 41 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list CG", br. 07/11 i 40/11), koja je važila u izvještajnom periodu, Hidrometeorološki zavod vrši poslove koji se odnose na: osmatranje i mjerenje meteoroloških, hidroloških, ekoloških i agrometeoroloških parametara; analiziranje, obradu i arhiviranje izmjerenih i osmotrenih parametara; izradu studija, elaborata, analiza i informacija o klimi, stanju tla, vazduhu, površinskim i podzemnim vodama i priobalnom moru; prognoziranje i davanje podataka iz oblasti meteorologije, hidrologije, ekologije i agrometeorologije; formiranje informacionog sistema sa bankom klimatoloških, hidroloških, ekoloških i agrometeoroloških istraživanja u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za informaciono društvo, osnivanje i održavanje meteoroloških, hidroloških i agrometeoroloških stanica za praćenje stanja vremena, voda, vazduha i zemljišta; izradu i vođenje katastra zagađivača vazduha; izradu i vođenje katastra izvora, vrela i vodnih objekata; ispitivanje nanosa u vodotocima; kontrolu i ocjenu kvaliteta površinskih i podzemnih voda, padavina, vazduha i tla na osnovu analiza fizičko-hemijskih, biohemijskih i radioloških parametara; davanje podataka, informacija i studija za potrebe pomorskog, vazdušnog i drumskog saobraćaja, elektroprivrede, vodoprivrede, poljoprivrede, građevinarstva, turizma, odbrane, osiguranja imovine i lica i drugih interesenata; aerološka i radiosondažna mjerenja viših slojeva atmosfere, fenološka posmatranja; posredno obezbjeđenje vazdušne plovidbe; ostvarivanje i čuvanje etalona meteoroloških i hidroloških instrumenata i baždarenje instrumenata na meteorološkim i hidrološkim stanicama; izvršavanje međunarodnih obaveza u oblasti meteorologije i hidrologije i kontrole kvaliteta vazduha, voda, hidrografsko-topografske premjere na moru i unutrašnjim plovnim putevima; formiranje i održavanje baze službenih podataka iz oblasti: hidrografije, kartografije, navigacije, geologije, geofizike (kolebanje nivoa mora, talasi, struje mora, termohalinska, hidroakustična i optička svojstva mora, i si.); formiranje i vođenje hidrografskog informacionog sistema u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za informaciono društvo; projektovanje, izradu, izdavanje i održavanje službenih navigacijskih karata, publikacija u skladu sa standardima i preporukama Međunarodne hidrografske organizacije (IHO) i Međunarodne pomorske organizacije (IMO); arhiviranje i održavanje originala hidrografsko-topografskih premjera; izradu i distribuciju navigacijskih karata i uređivanje publikacija iz oblasti hidrografije; prikupljanje, obradu i razmjenu hidrografskih i navigacijskih obavještenja radi održavanja u ažurnom stanju službenih navigacijskih karata i publikacija, kao i objavljivanje izmjena i dopuna tih podataka u "Oglasu za pomorce"; obavljanje poslova Nacionalnog koordinatora u prikupljanju, obradi i prosljeđivanju pomorskih bezbjednosnih informacija (MSI), u skladu sa preporukama Međunarodne hidrografske organizacije (IHO) i Međunarodne pomorske organizacije (IMO); organizovanje mreže stalnih i povremenih stanica na moru i obali za prikupljanje hidrografskih podataka; nadzor pouzdanosti mjernih metoda iz područja hidrografske djelatnosti; opisivanje i ucrtavanje geodetski određene granice suvereniteta iz zone jurisdikcije države na moru i na Skadarskom jezeru, uvažavajući propise kojima se reguliše državna granica; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Hidrometeorološki zavod Crne Gore, u skladu sa međunarodnim konvencijama i sporazumima, izvršava funkcije i stručno tehničke poslove "Nacionalnog meteorološkog centra Crne Gore" u Međuvladinoj okeanografskoj komisiji, SOLAS konvenciji za bezbjednost plovidbe na moru, Programu za praćenje transporta zagađujućih materija putem atmosfere u Mediteran (MEDPOL) u okviru Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od zagađenja sa kopna i iz vazduha.

Osnovni zadaci Hidrometeorološkog zavoda Crne Gore su definisani Zakonom o hidrometeorološkim poslovima („Sl. list CG”, broj 26/10) i Zakonom o hidrografskoj djelatnosti („Sl. list CG”, broj 26/10), kao i Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave. Osim navedene legislative, poslovi i zadaci Hidrometeorološkog zavoda su uređeni i sljedećim zakonima i to:

- Zakonom o životnoj sredini ("Sl. list CG", br. 48/08 i 40/10);
- Zakonom o vodama ("Sl. list RCG", broj 27/07);
- Zakonom o zaštiti od elementarnih nepogoda ("Sl. list RCG" broj 57/92);

- Zakonom o zaštiti vazduha ("Sl. list CG" broj 25/10);
- Zakonom o odbrani ("Sl. list RCG", broj 47/07, "Sl. list CG", br. 86/09, 88/09 i 25/10);
- Zakonom o statistici i statističkom sistemu Crne Gore ("Sl. list RCG", br. 69/05).

Zavod ostvaruje saradnju sa nacionalnim meteorološkim i hidrometeorološkim službama drugih država i međunarodnim organizacijama u oblastima meteorologije, hidrologije i kontrole životne sredine, hidrometeorološkim službama u okruženju, kao i sa odgovarajućim državnim organima i organizacijama u Crnoj Gori.

Nova sistematizacija radnih mjesta Hidrometeorološkog zavoda Crne Gore prihvaćena je odlukom Vlade Crne Gore, 22.07.2011. godine, a stupila je na snagu 30.07.2011. godine.

1. Sektor za prognozu vremena i meteorološki monitoring

Prema novom Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Hidrometeorološkog zavoda, iz ranijeg Sektora za meteorološko bdijenje, Odsjeka za prognozu vremena i Odsjeka za pomorsku meteorologiju, formirana je nova organizaciona jedinica Sektor za prognozu vremena i meteorološki monitoring.

Najznačajniji poslovi koji se vrše u ovoj organizacionoj jedinici odnose se na: razvoj meteorološke djelatnosti i praćenje transfera tehnologije i znanja iz oblasti meteorologije, održavanje meteorološkog i agrometeorološkog osmatračkog sistema u skladu sa normativima iz ove oblasti, osmatranje i mjerenje vremenskih parametara na teritoriji Crne Gore, najavu vanrednih i opasnih meteoroloških pojava na moru i kopnu, istraživanje fizičkih osnova modifikacije vremena i klime, istraživanje i praćenje procesa u atmosferi i razvijanje metoda za prognozu vremena, uključujući i numeričko modeliranje, te satelitsku i radarsku meteorologiju, vršenje meteoroloških istraživanja za izradu vodnog bilansa i korišćenje vodnih potencijala.

Sektor za prognozu vremena i meteorološki monitoring čine:

- Odsjek za analizu i prognozu vremena
- Odsjek za numeričku, satelitsku i radarsku meteorologiju
- Odsjek za meteorološki osmatrački sistem
- Odsjek za pomorsku meteorologiju
- Grupa za instrumente i metode meteoroloških mjerenja i osmatranja i automatske meteorološke stanice.

U Odsjeku analize i prognoze vremena obavljani su naročito sledeći poslovi:

- Izrađeno je oko 730 meteoroloških biltena za potrebe obezbjeđenja pomorskog saobraćaja i drugih pomorskih aktivnosti, po dinamici dva puta dnevno;
- Izrađeno je oko 375 meteoroloških biltena i posebnih hidrometeoroloških analiza za potrebe EPCG;
- Izrađeno je 2.000 meteoroloških biltena za potrebe elektronskih medija;
- Izrađeno 370 meteoroloških biltena za potrebe štampanih medija;
- Svakodnevno se pružalo po više stotina informacije o stanju i prognozi vremena za potrebe različitih korisnika, telefonski, putem govornog automata, interneta, emailom, FTP-a ili FAX-a;
- Svakodnevno je primljeno oko 4.500 izmjerenih i osmotrenih podataka iz mreže meteoroloških stanica i poslato u GTS (Global Telecommunication System, Svjetske meteorološke organizacije) na godišnjem nivou to je oko 1.500.000 podataka;
- Za Crnu Goru je svakodnevno realizovan projekat Svjetske meteorološke organizacije "Svjetska informativna služba o vremenu" web on-line na internetu, na web strani WMO (World Meteorological Organization);

- Posebne prognoze-upozorenja na ekstremne meteorološke situacije za vanredne situacije izrađivane su u vidu upozorenja i direktno dostavljane Sektoru za Vanredne situacije MUP-a CG; Pružana je logistička podrška, 24h dnevno, Sektoru za Vanredne situacije i ostalim nadležnim državnim organima za vreme trajanja ekstremnih meteoroloških uslova.
- Analizirani su prognostički materijali (mjesečne i sezonske prognoze) Evropskog centra za srednjoročnu prognozu vremena - ECMWF i procijenjene mogućnosti za njegovu operativnu upotrebljivost;
- Urađeni su izvještaji o ekstremnim meteorološkim situacijama za potrebe Vlade, vladinih institucija i ostalih državnih organa;
- Meteorološko obezbjeđenje pomorskog, djelimično vazdušnog saobraćaja (razmjenom SYNOP izvještaja o prizemnim meteorološkim osmatranjima i mjerenjima sa sinoptičkih meteoroloških stanica u CG) i ispunjavao sve zahtjeve koje postavljaju međunarodni standardi i konvencije u ovoj oblasti.
- Probno je startovan rad na METEOALARM-u.

U Odsjeku za numeričku, satelitsku i radarsku meteorologiju, obavljani su naročito sledeći poslovi:

- Iz nehidrostatičkog modela mezorazmjera-NMM model, koji ima višegodišnju operativnu upotrebu, svakodnevno je startovan aplikativni softver za prikaz meteoroloških polja u grafičkom obliku (tj. proizvedene profesionalne meteorološke karte i meteogrami). Tekstualna forma ovih produkata rađena je dva puta dnevno.
- Operativno je startovan nehidrostatički numerički model za prognozu vremena sa tzv. Worf okruženjem WRF-NMM. Rad modela organizovan je u dvije dnevne inicijalizacije, davao je i daje dosta pouzdane prognostičke informacije, naročito za padavine i temperaturu vazduha;
- Operativno je startovan numerički WAM model za prognozu stanja mora-talasi na moru značajne visine talasa, sa početnim i ulaznim podacima iz operativnog numeričko-prognostičkog ETA modela;
- Operativno je startovan numerički model za depoziciju pustinjskog pijeska i u okviru njega praćena advekcija, transport, taloženje (tzv. suva depozicija) i ispiranje (tzv. vlažna depozicija) sadržine pustinjskog pijeska iz atmosfere;
- Održavan je rad satelitske meteorološke stanice koja je u operativnoj upotrebi.
- Napravljena je mogućnost da se slika sa satelitske meteorološke stanice pojavljuje na naslovnoj web strani Zavoda.

Odsjek za pomorsku meteorologiju

Obzirom da u drugom dijelu 2011. godine ovaj odsjek egzistira u okviru Sektora za prognozu vremena i meteorološki monitoring, obavljao je poslove vezane za meteorološke parametre koje se tiču pomorske sigurnosti i bezbjednosti. Operativni meteorološki bilteni i analize meteoroloških situacija, prvenstveno za Upravu Pomorske sigurnosti u Baru.

Odsjek za meteorološki osmatrački sistem

Najznačajniji poslovi koji se vrše u ovoj organizacionoj jedinici odnose se na: osmatranja i mjerenja meteoroloških, ekoloških i agrometeoroloških parametara, prikupljanje izmjerenih i osmotrenih meteoroloških podataka iz mreže meteoroloških stanica, osmatranja i mjerenja meteoroloških, ekoloških i agrometeoroloških parametara na meteorološkoj stanici Podgorica, primarnu kontrolu izmjerenih i osmotrenih parametara, prikupljanje podataka u realnom vremenu sa izvještajne mreže meteoroloških stanica, njihovo evidentiranje, dostavljanje Svjetskoj meteorološkoj organizaciji i arhiviranje.

U Sektoru meteorološkog bdijenja (od sredine 2011. godine Odsjek za meteorološki monitoring) vrše se poslovi koji se odnose na: planiranje, izgradnju i osnivanje meteoroloških, klimatoloških, agrometeoroloških, padavinskih, ekoloških i specijalnih stanica za razvoj meteorološkog osmatračkog sistema i sprovođenje programa sistematskih meteoroloških, klimatoloških, agrometeoroloških i ekoloških mjerenja i osmatranja za potrebe: analize i prognoze vremena i klime, rane najave i

upozorenja o pojavi atmosferskih i hidroloških pojava i akcidentnih zagađenja vazduha u slučaju nuklearnih nesreća i tehnoloških katastrofa; sprovođenje programa kalibracije, instaliranja i održavanja meteoroloških instrumenata i uređaja; učešće u radu odgovarajućih komisija Svjetske meteorološke organizacije (Komisija za bazične sisteme, CBS, Komisija za instrumente i metode osmatranja CIMO); primjena međunarodnih standarda i tehničke regulative Svjetske meteorološke organizacije (SMO); praćenje transfera tehnologije i znanja u oblasti meteorološkog bdijenja i implementaciju istih u skladu sa propisima i normativima SMO; arhiviranje, zaštitu i osnovnu (logičku) kontrolu kvaliteta.

U 2011. godini u Odsjeku za meteorološki osmatrački sistem su uspješno izvršeni poslovi predviđeni planom i programom rada. Završen je Master plan klimatoloških i padavinskih stanica. Završena je izgradnja objekta za meteorološke stanice Cetinje i započeta adaptacija objekta meteorološke stanice u Beranama. Pored redovnih poslova uspostavljan je rad na 4 automatske klimatološke stanice. U 2012. godini planirano je uspostavljanje rada na još 3 automatske klimatološke stanice.

Tokom 2011. godine nije bilo stručnih usavršavanja službenika ili namještenika.

2. Sektor za primijenjenu meteorologiju

U **Odsjeku klimatologije** tokom 2011. godine, obavljani su naročito sledeći poslovi:

1. identifikacija klime i klimatskih promjena prema standardima Svjetske meteorološke organizacije – WMO, i analiza ekstrema za potrebe informisanja donosioca odluka kada su u pitanju mjere adaptacije (Climate Data and Monitoring, WCDMP-No.72);
2. izračunavanje klimatskih indeksa:
 - broja dana sa mrazom i jakim mrazom;
 - broja ljetnjih i tropskih dana;
 - broja dana sa karakterističnim padavinama većim ili jednakim 0.1mm, 1 mm, 5 mm, 10 mm, 50 mm i 100 mm;
 - čestine dana sa minimalnim dnevnim temperaturama manjim od 10% (hladne noći) i većim od 90% (tople noći);
 - čestine dana sa maksimalnim dnevnim temperaturama manjim od 10% (hladni dani) i većim od 90% (topli dani);
 - maksimalni broj uzastopnih sušnih dana sa aspekta meteoroloških suša;
 - najveće petodnevne kišne serije,
 - intenzitet padavina za jedan padavinski dan.
3. izrada mjesečnih i sezonskih analiza, kao i godišnje analize temperatura vazduha i visine padavina, i određivanje njihovog normalizovanog standardnog odstupanja u odnosu na klimatološku normalu;
4. izrada informacija, obavještenja i analiza o promjenama meteoroloških veličina za određeni period za potrebe elektronskih i pisanih medija;
5. obrada meteoroloških podataka i pojava po zahtjevu korisnika za izradu diplomskih, magistarskih i doktorskih radova i za izradu stručnih i naučnih radova;
6. izrada brojnih studija, elaborata i analiza;
7. aktivnosti vezane za realizaciju IPA projekta DMCSEE;
8. početni rad na softveru CPT za prognoziranje klime, prema preporukama sa 6-og sastanka SEECOF-a u Beogradu.

U **Odsjeku agrometeorologije** tokom 2011. godine, obavljani su sledeći poslovi:

- obavljana su redovna fenološka osmatranja na teritoriji cijele Države, na agrometeorološkim stanicama Plav, Pljevlja, Rožaje, Ulcinj, Bar, Bijelo Polje, Budva, Berane, Danilovgrad, Grahovo, Herceg Novi, Kolašin, Nikšić, Podgorica, Mojkovac i Andrijevica (oko 45.000 osmotrenih podataka za godinu dana);
- obavljena je kontrola, obrada i prezentacija fenoloških podataka te unos tih podataka u fenološku bazu podataka;

- obavljena je redovna mjesečna obrada, analiza i prezentacija podataka o temperaturi zemljišta;
- vršena je kontrola kvaliteta agrometeoroloških podataka iz baze podataka;
- svakodnevno je vršena obrada i dostavljanje agrometeoroloških podataka za potrebe Biotehničkog instituta, u sklopu projekta « Meteorološki parametri »;
- za razvoj poljoprivrede izrađivane su agrometeorološke informacije, analize i bilteni koji su se bavili uticajem meteoroloških faktora na razvoj pojedinih poljoprivrednih kultura.

3. Sektor za hidrologiju

Najznačajniji poslovi koji se vrše u ovoj organizacionoj jedinici odnose se na: osnivanje, izgradnju i opremanje mreže hidroloških stanica (površinskih vodotoka, jezera, mora, podzemnih voda, izvora i vrela); postavljanje instrumentalne opreme za sve vrste hidroloških mjerenja i istraživanja; katastar izvora i voda i osnovnu obradu hidrometrijskih podataka za konstrukciju krivih proticaja i koordinaciju rada sa hidrološkim punktovima; obradu svih geografsko – fizičkih hidroloških veličina po slivovima potrebnih za izradu hidroloških osnova, studija, elaborata, kao i za izradu vodoprivredne osnove i hidroenergetskog potencijala.

Tokom 2011. godine rad u Sektoru za hidrologiju bio je usmjeren na obavljanje redovnih poslova i zadataka, na poslove koji proističu iz zakonskih obaveza pri izdavanju vodoprivrednih uslova, međunarodnu saradnju i komercijalne poslove. Sektor raspolaže sa 40 hidroloških stanica, koje su raspoređene na svim glavnim tokovima u Državi, od Bojane na jugu do Čehotine na krajnjem sjeverozapadu, kao i Skadarskom jezeru. Redovna mjerenja i osmatranja na terenu vršile su operativne terenske ekipe hidroloških tehničara, kao i neophodne popravke i zamjene instrumenata.

Operativne terenske ekipe su izvršile 60 hidrometrijskih mjerenja na vodotocima. To su radovi koji po jednom mjerenju zahtijevaju minimum dva izvršioca, dok sama mjerenja i pripremni radovi zahtijevaju dva do tri dana po seriji mjerenja, kojih ima od 3 do 5 u jednom terenskom obilasku. Broj mjerenja je smanjen imajući u vidu broj zaposlenih u Sektoru i raspoloživa sredstva.

4. Sektor za ispitivanje kvaliteta voda i vazduha

Sektor za ispitivanje kvaliteta voda i vazduha izvršavao je sledeće poslove:

- Priprema i realizacija i nadzorne posjete ATCG u julu 2011. godine, kao i realizacija korekcionih mjera do 1.10.2011. godine
- Učešće na stručnim konferencijama (Zaštita voda 11 - Zlatibor, CIGRE)
- Učešće na stručnim radionicama, okruglim stolovima, sastancima iz oblasti životne sredine
- Priprema Godišnjeg izvještaja o kvalitetu voda i vazduha za 2010. godinu
- MEDPOL redovne aktivnosti (priprema Izvještaja o nacionalnom MEDPOL Monitoringu za 2009; koordinacija aktivnosti, učešće na sastancima MEDPOL)
- Učešće na UNECE CLRTAP WGSR sastanku u Ženevi
- Obuka: Radionica o otpadnim vodama – PMF Novi Sad; obuka za sistem kvaliteta 17025 - Beograd; Obuka za GAINS model - Beč

Odsjek za kvalitet voda

1. Redovne laboratorijske aktivnosti

- Monitoring kvaliteta voda u 2011. godini koji obuhvata 13 vodotoka, 3 jezera, vode obalnog mora i podzemne vode i izdani Zetske ravnice. Mreža stanica za kvalitet voda sastoji se iz 36 mjernih mjesta za vodotoke, 11 mjernih mjesta za jezera, 16 mjernih mjesta za obalno more i 9 mjernih mjesta za podzemne vode. U 4 serije mjerenja obrađeno je ukupno 192 uzorka, sa 6.216 analiza.

2. Vanredne laboratorijske aktivnosti

Na osnovu pružanja usluga izvršene su sljedeće aktivnosti:

- Analiza otpadnih voda Kombinata aluminijuma u 12 serija mjerenja, sa 156 analitičkih postupaka
- Ostali korisnici usluga: 45 zahtjeva za analizu otpadnih voda, 140 uzoraka i 1.868 analiza
- Sanitarni kvalitet vode na morskim kupalištima, za JP Morsko dobro sastojao se iz 100 mjernih mjesta, 1.000 uzoraka i 12.000 analiza.
- Učešće na sastancima u okviru projekata DRIN Dialogue, IPAMED, IPA, IPASEE idr.

2.1. Laboratorija za biologiju voda obradila je 205 redovnih uzoraka, sa 615 analiza; 50 vanrednih uzoraka sa 200 analiza i 1.030 uzoraka sanitarnog kvaliteta kupališta, sa 3.090 analiza. Saprobiološke analize urađene su na vodotocima u 2 serije mjerenja.

Odsjek za kvalitet vazduha

1. Redovne laboratorijske aktivnosti

- Obradeno je 2.896 uzoraka sumpor-dioksida, 2.545 uzoraka dima i 716 uzoraka Nox, ukupno 6.157 analiza
- Obradeno je 1.130 uzoraka padavina sa 10.099 analiza
- Obradeno je 60 uzoraka sedimenta, sa isto toliko analiza

2. Vanredne laboratorijske aktivnosti

- Urađene su 2 analize sadržaja amonijaka i 3 analize sadržaja dima
- Projekti:
 - Učešće u realizaciji „Balkan Projekta“ za ratifikaciju i implementaciju 3 Protokola CLRTAP (organizacija UNECE), za koje aktivnosti je vezana nabavka opreme za EMEP stanicu na Žabljaku.
 - Učešće i priprema izvještaja za projekat „Pilot projekat ispitivanja eutrofizacije u Boki Kotorskoj“ (organizator UNEPMAP), čiji je nosilac Agencija za zaštitu životne sredine.
 - Učešće u pripremi projekta Adricosm Extension
 - Učešće u pripremi projekta GEPSUS.

5. Sektor za hidrografiju i okeanografiju

Svaka obalska zemlja je u obavezi da razvija vlastitu hidrografsku službu, prije svega jer se kao krajni proizvodi ovih službi: pomorske karte i nautičke publikacije, službeni dokumenti, koje priprema i izdaje od Vlade ovlašćena hidrografska služba. Drugi veoma važan argument za razvoj nacionalne hidrografske službe leži u činjenici da rad hidrografske službe ima karakter kontinuiranog procesa. Bazu podataka kao i sadržaj karata i publikacija je neophodno ažurirati putem ponovnih premjera kada i gdje je to potrebno, kao i sakupljanjem informacija od značaja za bezbjednu plovidbu od drugih pomorskih vlasti. Uz to treba osigurati kontinuirano praćenje svih promjene na moru koje mogu predstavljati opasnost za plovidbu i o njima pravovremeno obavijestiti pomorce i druge korisnike. Hidrometeorološki zavod radi konstantno, u opsegu finansijskih mogućnosti na unaprijeđenju tehničkih kapaciteta Sektora hidrografije i okeanografije.

Tokom 2011. godine, odrađene su i popravke na plovnim sredstvima Sektora. Na hidrografskoj barkasi BH-12 popravljen je sistem hidraulike, što omogućava korištenje okeanografskih vitala, a dokovan je i hidrografski čamac ČH-1. Koristeći raspoloživu mjernu opremu i sredstva Sektor hidrografije i okeanografije je u 2011. godini uradio brojne premjere za potrebe raznih korisnika.

U toku je i prekogranični projekat Crna Gora – Hrvatska, finansiran iz IPA sredstava „Zajednička promocija i unapređenje nivoa sigurnosti nautičkog turizma u Dubrovačko-neretvanskoj županiji i na Crnogorskom primorju“, u kome aktivno učestvuje Sektor za hidrografiju i okeanografiju.

6. Odjeljenje za hidrometeorološki informacioni sistem

U Odeljenju se obavljaju poslovi koji se odnose na održavanje, unapređenje i razvoj jedinstvenog hidrometeorološkog informacionog sistema, kao i poslovi kreiranja, nadzora i upravljanja bazom

podataka. Obim i specifičnosti poslova administriranja i gazdovanja, kao i dalje nadgradnje baza podataka i njihova povezanost sa poslovima održavanja i razvoja jedinstvenog informacionog sistema službe, nameću potrebu stalnog angažovanja, praćenja i implementacije novih informatičkih dostignuća. Pred ovom službom se kao vrlo bitan posao postavlja i dalji razvoj na planu automatizacije mjerenja i akvizicije podataka, kao i korišćenje takvih podataka u bazi.

Baza podataka CLIDATA

U toku 2008. godine izvršena je nabavka novog sistema za upravljanje klimatološkom bazom podataka, *CLIDATA*, koja zadovoljava međunarodne standarde i preporučena je od Svjetske meteorološke organizacije. U toku 2011. godine izvršena je instalacija za nove korisnike klimatološke baze u Sektoru za meteorologiju i sa obukom za korišćenje *Oracle Discoverer*.

Hidrološka baza WISKI

Na završnici prvog kursa za korišćenje hidrološke baze podataka *WISKI* dogovoreno je da definisanje oblasti, stanice, parametara, kao i izvršavanje importa podataka, a sve u cilju pripreme baze podataka za korišćenje, kao i njene pripreme za sledeći kurs. Dio posla koji je bio predviđen da izvrši Odsjek za bazu podataka je završen.

Centar za AOP

Poslovi unosa i obrade podataka vršeni su kao redovni unos podataka za tekuću godinu kao i unos nearhiviranih i neobrađenih meteoroloških parametara iz istorijskog niza, unos časovnih vrijednosti brzine i pravca vjetra.

7. Odjeljenje za informisanje i međunarodnu komunikaciju

Odjeljenje za informisanje i međunarodnu komunikaciju je tokom 2011. godine obavljalo redovne poslove iz oblasti informisanja i međunarodne komunikacije, pružajući oslonac svim sektorima u obavljanju njihovih međunarodnih obaveza i sprovođenja projekata. Redovni poslovi su se odnosili i na prezentovanje Hidrometeorološkog zavoda na domaćim i međunarodnim skupovima, Sajmu ekologije i organizovanje radionica, skupova i press konferencija. Ujedno Odjeljenje je u dogovoru sa rukovodiocima, pripremalo informacije za medije.

Najvažnije aktivnosti u 2011. godini odnosili su se na organizovanje:

- Proslave Svjetskog dana meteorologije i Svjetskog dana voda, koji su upriličeni na Cetinju 23. marta 2011. godine uz prisustvo brojnih medijskih kuća i predstavnika državnih institucija. Ujedno je upriličeno i otvaranje nove, devete po redu automatske meteorološke stanice HMZ-a, koji je zvanično otvorio Ministar održivog razvoja i turizma i Gradonačelnik Prijestonice.
- Press konferencije povodom izdavanja Nautičke karte akvatorije Bokotorskog zavoda, koju je uradio Sektor za hidrografiju i okeanografiju, koja je organizovana u okviru VI Sajma ekologije.
- Prisustvo na VI Skupštini EUMETNET-a (Dubrovnik), na kojoj je Hidrometeorološki zavod Crne Gore, oficijelno prihvaćen kao nova članica EUMETNET mreže.
- Prisustvo na 16-om Kongresu Svjetske Meteorološke Organizacije u Ženevi, kojom prilikom je upriličen i sastanak INTAD6 grupe / Savjetnika direktora Nacionalnih hidrometeoroloških službi za međunarodnu saradnju u Regionalnoj Asocijaciji 6 (Evropa).
- Prisustvo na XI Konferenciji ICSEED – Neformalna konferencija direktora Nacionalnih hidrometeoroloških servisa Jugoistočne Evrope, koja se održala u Tel Avivu. Tokom konferencije predstavljen je rad Hidrometeorološkog zavoda u interesijskom periodu, izmenu dvije konferencije ICSEED-a.
- Hidrometeorološki zavod je u oktobru 2011. godine bio domaćin 17-te Sjednice zemalja pridruženih članica ECMWF-a (Evropskog centra za srednjoročnu prognozu vremena), koja je okupila direktore i njihove savjetnike iz Nacionalnih hidrometeoroloških servisa: Hrvatske, Srbije, Makedonije, Slovenije, Rumunije i Estonije.

8. Služba za opšte poslove i finansije

Poslovi koji se vrše u ovoj organizacionoj jedinici odnose se na: izradu opštih akata Zavoda; davanje mišljenja o nacrtima i predlozima zakona i drugih propisa koji su u vezi sa djelokrugom rada Zavoda; pripremu nacrta Budžeta CG u dijelu koji se odnosi na predračun potrebnih budžetskih sredstava za rad Zavoda i izradu finansijskog plana; praćenje i proučavanje zakona i davanje stručnih objašnjenja o primjeni zakona, drugih propisa i opštih akata u vezi rješavanja konkretnih pitanja i problema koji se javljaju u procesu rada Zavoda; regulisanje stvarnih prava na nepokretnostima koje koristi Zavod; ostvarivanje korespondencije sa drugim organima uprave, ustanovama i pojedincima i druge pravne i organizacione poslove; pripremu i objedinjavanje programa, planova rada i izvještaja o radu Zavoda; finansijsko - računovodstvene poslove; javne nabavke, kancelarijske i pomoćne poslove i druge prateće poslove u skladu sa propisima.

Kancelarija za pravne poslove

U kancelariji za pravne poslove tokom 2011. godine, obavljani su sledeći poslovi:

- Izrađen je novi Predlog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Hidrometeorološkog zavoda čiji tekst je utvrđen od strane Vlada Crne Gore na sjednici od 07.07. 2011. godine;
- Sproveden je prvostepeni upravni postupak po zahtjevima stranaka za slobodan pristup informacijama, koje su u posjedu Hidrometeorološkog zavoda, u 3 predmeta, u kojima je izrađeno i donijeto 3 rješenja kojima se dozvoljava pristup informacijama i dostavljene tražene informacije;
- Sproveden je prvostepeni upravni postupak po zahtjevima o podacima o kojima se vode službene evidencije, po članu 165 ZUP-a, u 56 predmeta u kojima su izrađene i izdate potvrde ili uvjerenja.
- Sproveden je prvostepeni upravni postupak po zahtjevima o podacima o kojima se ne vode službene evidencije, po članu 166 ZUP-a u 35 predmeta u kojima su izrađene i izdate potvrde ili uvjerenja;
- Pripremljeno je i izrađeno više ugovora zaključenih između Hidrometeorološkog zavoda i drugih subjekata radi ostvarivanja raznih oblika saradnje, kao i veliki broj ugovora o djelu sa honorarnim osmatračima i drugim licima;
- Pripremljene su i sprovedene procedure javnog oglašavanja i zapošljavanja službenika i namještenika Hidrometeorološkog zavoda na određeno vrijeme, u skladu sa važećim aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji za 5 zaposlenih na određeno vrijeme, kao i konkurs za pomoćnika direktora Hidrometeorološkog zavoda;
- Sprovedeni su postupci javnih nabavki po 7 poziva (tendera) za javno nadmetanje u predmetima javnih nabavki, shodno godišnjem planu javnih nabavki za 2011. godinu;
- Vođene su evidencije iz oblasti rada i službeničkih odnosa i ažurirana je elektronska baza podataka za CKE (Centralnu kadrovsku evidenciju) kroz KIS aplikaciju, u okviru čega je, posebno bio obiman posao, unosa nove sistematizacije i rješenja o raspoređivanju i fiksnom dijelu zarade za sve zaposlene, u skladu sa novom Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i dr.

Kancelarija za računovodstvo i finansije

Tokom 2011. godine, zaposleni angažovani na finansijsko-računovodstvenim i poslovima javnih nabavki, radili su na realizaciji brojnih poslova, čiji je značaj nesporan sa stanovišta stvaranja uslova za kvalitetno funkcionisanje stručnih službi i uopšte svih organizacionih jedinica u Hidrometeorološkom zavodu.

Pomenuti poslovi su definisani kao:

- Priprema budžetskih potreba za finansiranje organa (finansijskog plana)
- Ažurno vođenje računovodstva (sintetičkih i analitičkih evidencija)
- Izrada finansijskih iskaza i dostavljanje istih Ministarstvu finansija – Državnom trezoru

- Priprema, obrada, čuvanje i arhiviranje knjigovodstvene dokumentacije
- Vođenje poslovnih knjiga (glavne i pomoćnih), obezbjeđivanje evidencije i praćenje prihoda i drugih primanja, rashoda i drugih izdataka, imovine, evidentiranje potraživanja i obaveza
- Priprema podataka radi izrade finansijskih iskaza
- Izrada izvještaja za interne potrebe i po zahtjevu spoljnih korisnika itd.

Finansijsko poslovanje HMZ-a

Hidrometeorološki zavod je, za svoje redovne godišnje potrebe, u 2011. godini ostvario prihod iz budžeta u iznosu od 1.192.742,02 €, a shodno čl. 35 Zakona o državnoj upravi («Službeni list RCG», br. 38/2003), pored vršenja redovne djelatnosti, zahvaljujući pružanju usluga fizičkim i pravnim licima, kroz izradu studija, elaborata i informacija, hidrološka mjerenja, hemijsku i biološku analizu kvaliteta vode i vazduha itd., ostvareni su sopstveni prihodi, u iznosu od 92.704,84 €, od čega je za finansiranje dijela materijalnih troškova i ugovorenih usluga Zavodu ustupljeno 40.000,00 €, a razlika u iznosu od 52.704,84 € transferisana je Budžetu CG. Takođe, zahvaljujući učešću u realizaciji projekata koji imaju međunarodni karakter, ostvareni su i prihodi od donacija, koje su obezbijedili partneri iz inostranstva, u iznosu od 49.468,80 €. Za projekte za čije finansiranje su obezbijedena sredstva iz IPA fondova utrošeno je 55.004,87 €. Dakle, ukupni prihodi koje je Zavod ostvario u posmatranoj budžetskoj godini, ako se uzmu u obzir svi izvori finansiranja iznose 1.337.215,69 €, koliko iznose i rashodi za navedeni period. U strukturi rashoda kojima su finansirane aktivnosti Zavoda, dominantno je učešće troškova bruto zarada (63,33%), rashoda za materijal i usluge (31,61%), tekuće održavanje građevinskih objekata i opreme (1,62%), dok je za finansiranje kapitalnih izdataka usmjereno 3,44% ostvarenih prihoda. U odnosu na sredstva koja su Zavodu dodijeljena Zakonom o budžetu za 2011. godinu, stopa izvršenja budžeta iznosi 99,75% što znači da je u analiziranom periodu ostvarena skoro apsolutna realizacija budžetskog plana.

SEIZMOLOŠKI ZAVOD

Shodno članu 42 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list CG", br. 07/11 i 40/11), koja je važila u izvještajnom periodu, Seizmološki zavod vrši poslove koji se odnose na: uspostavljanje, održavanje i razvoj savremene tehničke infrastrukture (seizmološke, geodinamičke i akceleroografske mreže stanica); kontinuirani monitoring seizmičke aktivnosti i kinematskih procesa u zemljinoj kori kroz proces automatskog digitalnog registrovanja i obrade svih relevantnih parametara seizmičke aktivnosti stvorene savremenim tektonskim procesima na teritoriji Crne Gore, šireg regiona, kao i dokumentovanjem istorije ubrzanja pri dejstvu jačih zemljotresa na tlu i na građevinskim objektima; stvaranje i održavanje kompleksne digitalne baze svih seizmoloških, geodinamičkih i akceleroografskih podataka, kao i izradu i održavanje Geografskog informacionog sistema (GIS) za oblast seizmičnosti Crne Gore; urgentno i rutinsko kvantifikovanje svih relevantnih parametara žarišta dogođenih zemljotresa, radi formiranja stručne dokumentacione građe i upoznavanja javnosti, naročito kod jačih zemljotresa; proučavanje i dokumentovanje makroseizmičkih efekata na građevinskim objektima i tlu; proučavanje strukturne građe zemljine unutrašnjosti i geneze zemljotresa; razvijanje i primjenu procedura utvrđivanja seizmičkog hazarda, izradu seizmičke rejonizacije većih djelova teritorije države, kao i seizmičke mikrojejonizacije urbanih zona; izradu studija, projekata i elaborata o seizmičkim parametrima lokacija za potrebe projektovanja građevinskih objekata; učestvovanje u razvojnim i istraživačkim projektima u oblasti seizmologije; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Specifičnu djelatnost Seizmološkog zavoda je neophodno tretirati kao značajnu komponentu opšte misije našeg društva u sprječavanju katastrofa i jačanju pripremljenosti društvene zajednice na vanredne situacije uslovljene realizacijom prirodnih hazarda, kroz aktivnosti na stvaranju i razvoju tehničkih i stručnih preduslova relevantnih za obezbjeđenje kvalitetnih saznanja i dokumentacione osnove o seizmičnosti i seizmičkom hazardu u Crnoj Gori. Kao takva, ona svakako posjeduje elemente posebnog društvenog interesa, koji se manifestuju kroz funkciju smanjenja ukupnih gubitaka u društvu

u uslovima nastanka eventualnih velikih trusnih katastrofa u bližoj i daljoj budućnosti, iskazanih u vidu potencijalnih gubitaka ljudskih života, materijalnih dobara, elemenata kulturnog nasljeđa i devastacije životne sredine.

Djelovanje Zavoda tokom 2011. godine ostvareno je u uslovima aktuelnog seizmotektonskog ambijenta u Crnoj Gori, savremenih trendova struke i nauke u oblasti seizmologije i geofizike, ali i objektivnih okolnosti koje su bile uslovljene ekonomskom situacijom u našoj zemlji, kao i u širem kontekstu.

Seizmološki zavod je aktivnost u toku izvještajnog perioda posebno koncentrisao na sljedeće ključne elemente:

- a) Unapređenje efikasnosti i pouzdanosti procesa automatskog seizmičkog monitoringa, obrade seizmičkih signala i diseminacije informacija o dogođenim zemljotresima,
- b) Pripremu terenskih lokacija i izgradnju specijalnih šahtova i objekata za smještaj novih seizmoloških i geodinamičkih stanica na terenu,
- c) Obuku kadrova, i
- d) Međunarodnu saradnja i aktivnosti u razvojnim i istraživačkim projektima.

Osnovni Program rada: *Seizmički monitoring i seizmološke analize*

Seizmološki zavod Crne Gore je kroz sistematsku realizaciju Dugoročnog programa rada i modernizacije, do sada uspješno ostvario najznačajniji dio tog Programa, posebno u dijelu uspostavljanja optimalnih tehničkih kapaciteta državne mreže seizmoloških stanica, koja je namijenjena seizmičkom monitoringu teritorije Crne Gore, kao i susjednih, seizmički uticajnih regiona.

U cilju unapređenja tehničkih resursa Seizmološkog zavoda za seizmički monitoring, tokom 2011. godine je izvršeno pugušćenje mreže seizmoloških stanica Crne Gore uspostavljanjem još jedne savremene stanice u rejonu sela Bakovići kod Kolašina. Time su značajno unaprijeđene performanse seizmološke mreže u procesu efikasnog monitoringa zemljotresne aktivnosti sjevernog i sjeveroistočnog dijela teritorije Crne Gore, posebno u rejonu planiranih hidroelektrana na rijeci Morači. Na taj način su unaprijeđeni i uslovi za još pouzdanije i efikasnije osmatranje i proučavanje seizmičke aktivnosti na cijeloj teritoriji Crne Gore i šireg okruženja.

Za potrebe modernizacije seizmološke opreme i kapaciteta za seizmički i geodinamički monitoring, i tokom 2011. godine su pored namjenskih sredstva Budžeta Vlade Crne Gore, korišćena i sredstva obezbijedena u okviru međunarodnog istraživačkog Projekta "Harmonizacija karata seizmičkog hazarda za zemlje zapadnog Balkana" koji finansira NATO Program Nauka za mir i bezbjednost.

Značajno je naglasiti da su rezultati osmatranja seizmičnosti na teritoriji naše Države, saglasno opredjeljenjima Vlade Crne Gore, iskazanim u Nacionalnoj strategiji za vanredne situacije, u realnom vremenu distribuirani Sektoru za zaštitu i spašavanje Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave, kroz obezbjeđivanje pouzdanih i urgentnih informacija, posebno u periodu tzv. seizmičke krize u regionu Pivskog akumulacionog jezera tokom januara i februara 2011. godine, koja se manifestovala paralelno sa velikim poplavama u cijeloj Crnoj Gori.

Na postojećoj mreži digitalnih seizmoloških stanica, za potrebe registrovanja, analize, obrade i diseminacije podataka o seizmičkoj aktivnosti na teritoriji Crne Gore, Mediterana i Svijeta, tokom izvještajnog perioda, izvedeno je više tehničkih poboljšanja, koji su imali za cilj unapređenje kvaliteta i pouzdanosti rada cijelog sistema seizmičkog monitoringa teritorije Crne Gore, kao i smanjenja ukupnih troškova zakupa prostora na terenskim objektima Radio-difuznog Centra. Sva tehnička poboljšanja i unapređenja na sistemu seizmičkog monitoringa, kao i sve instalacione aktivnosti na terenu, izvedena su od strane tehničkog osoblja Zavoda (jednog inženjera elektronike i dva tehničara) čime su takođe učinjene značajne uštede u ukupnim troškovima u 2011. godini.

Oba sektora Zavoda (Sektor za instrumentalnu i inženjersku seizmologiju i Sektor za analizu i obradu seizmoloških i geodinamičkih podataka) u cjelosti su realizovali sve planirane zadatke tokom 2011. godine, a njihova međusobna saradnja je bila funkcionalna, što je rezultiralo visokim kvalitetom svih realizovanih obaveza, koje je Zavod preuzeo Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave.

Donatorska sredstva, odnosno sredstva ostvarena kroz realizaciju dva međunarodna istraživačka projekta (NATO Program nauka za mir i bezbjednost, kao i Evropski fond za nauku FP7) omogućila su realizaciju i značajnog dijela Programa modernizacije tehničkih kapaciteta Zavoda, što će definitivno omogućiti da se cjelokupni planirani Program razvoja ove institucije ostvari i prije predviđenog roka, a potrebna budžetska sredstva značajno umanje. Ova donatorska pomoć bila je vrlo korisna i za dopunsko usavršavanje stručnih kadrova Zavoda, za realizaciju istraživačkih projekata, kao i za jačanje stručnih i naučnih veza sa seizmološkim institucijama regiona, Evrope i Svijeta.

Obuka kadrova

Tokom izvještajnog perioda nastavljen je proces stručnog usavršavanja službenika i namještenika, kako u zemlji tako i u inostranstvu, kao i njihovo usavršavanje kroz izradu magistarskih teza.

Korišćenjem donatorskih sredstava NATO Nauka za mir i bezbjednost, u prethodnoj godini obavljena je stručna obuka jednog službenika, koji je pohađao specijalistički kurs iz oblasti savremenih metoda akvizicije seizmoloških podataka u Eričeu, Italija. Takođe, jedan službenik i dva namještenika Zavoda su aktivno učestvovali na kursovima u Upravi za kadrove, u cilju obuke za implementaciju Kadrovskog informacionog sistema.

U cilju kontinualnog unapređenja i osavremenjavanja stručnog znanja svih službenika i namještenika i tokom 2011. godine u Seizmološkom zavodu je održan veći broj predavanja i interaktivnih prezentacija sa stručnom tematikom. Pri tome je najveći broj službenika i namještenika uzeo aktivno učešće u pripremi i izlaganju predavanja i prezentacija iz domena svoga rada, koje su od interesa i za ostale službenike, što je direktoru Zavoda omogućilo formiranje objektivnije ocjene o radu službenika i namještenika za prethodni period. Vrlo pozitivna iskustva stečena ovakvom praksom biće nastavljena i u narednom periodu. Ova iskustva su prezentirana i na okruglom stolu u Upravi za kadrove, u okviru programa "Parim" za reformu uprave, gdje su bila veoma pozitivno ocijenjena.

Međunarodna saradnja i aktivnosti u naučnoistraživačkim projektima

Saglasno Projektnom dokumentu, u oktobru 2011. godine, završene su aktivnosti na realizaciji Projekta koji finansira NATO Program Nauka za mir i bezbjednost pod nazivom **Harmonizacija karata seizmičkog hazarda za zemlje zapadnog Balkana**. Završna konferencija je održana u Ankari, Turska, uz učešće eksperata istraživačkih timova iz svih država učesnica projekta (pored Crne Gore, kao glavnog nosioca Projekta, učešće su imale Albanija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija i Makedonija, uz saradnju eksperata Kandili univerziteta iz Turske, kao i eksperata iz Slovenije).

Ovaj trogodišnji projekat omogućio je izradu savremenih seizmoloških karata harmonizovanih sa evropskim standardima u ovoj oblasti, za sve države učesnice. Dio sredstava u Projektu je bio usmjeren za nabavku savremenih seizmoloških instrumenata i obuku mlađih kadrova u vodećim svjetskim institucijama u oblasti istraživanja seizmičkog hazarda i rizika.

U realizaciji novog, vrlo značajnog projekta koji obuhvata teritoriju cijele ujedinjene Evrope, pod nazivom **Seizmički hazard Evrope**, počev od septembra 2009. godine Seizmološki zavod Crne Gore učestvuje u odgovornom zadatku harmonizacije seizmičkog hazarda zemalja zapadnog Balkana sa prostorom svih zemalja Evropske Unije. Ovaj Projekat je finasiran kroz tzv. FP7 naučni okvirni Program Evrope u periodu od 3 godine sumom od 3,5 miliona €.

Projekat Globalni model atenuacije ubrzanja tla je naučni projekat planetarnih razmjera, u kojem Seizmološki zavod učestvuje u domenu implementacije rezultata proučavanja karakteristika ubrzanja tla registrovanih na prostoru Crne Gore i šireg regiona, odnosno zapadnog Balkana.

Saglasno međunarodnom protokolu o razmjeni seizmoloških, akcelerografskih i geodinamičkih podataka u realnom vremenu, Seizmološki zavod je i tokom 2011. godine ostvarivao vrlo intenzivnu razmjenu seizmoloških podataka sa većim brojem zemalja južne Evrope. Kroz opisani oblik aktivnosti, Seizmološki zavod je uspostavio vrlo kvalitetne i značajne naučne i stručne veze praktično sa svim zemljama šireg regiona, kao i sa najrazvijenijim seizmološkim regionalnim centrima u svijetu. Ovaj oblik saradnje stvorio je pogodnosti za usavršavanje stručnih kadrova u vrlo naprednim institucijama Evrope i Svijeta, uz korišćenje fondova tih institucija.

Druge značajnije aktivnosti

Tokom proteklog izvještajnog perioda, saglasno Dugoročnom programu rada Zavoda, ostvarene su sve planirane aktivnosti vezane za redovan rad. U cjelosti je realizovan proces redovnog održavanja tehničke ispravnosti svih elemenata regionalne mreže automatskih telemetrijskih seizmoloških stanica Crne Gore, kao i svih drugih seizmoloških, geodinamičkih i akcelerografskih uređaja, zatim rutinski poslovi registrovanja, analize, obrade i diseminacije podataka o svim zemljotresima dogođenim na području Crne Gore, susjednih seizmogenih zona, kao i svih snažnijih zemljotresa u Svijetu. Publikovanje i diseminacija seizmoloških biltena redovno je obavljano na viskom stručnom nivou, uz nastavak uspješne stručne i naučne saradnje sa brojnim seizmološkim i geofizičkim institucijama iz inostranstva. Razmjena seizmoloških informacija sa svim seizmološkim centrima zemalja u okruženju, evropskim seizmološkim centrom u Strazburgu, kao i sa nekoliko svjetskih centara obavljena je na urgentnoj osnovi prilikom događanja jačih zemljotresa, kao i na regularnoj osnovi.

I u 2011. godini je realizovano proširenje i dopuna seizmološke informacione baze podataka, koja obuhvata sve raspoložive informacije o seizmičnosti teritorije Crne Gore i susjednih seizmogenih žarišta, posebno tokom perioda između XV i XXI vijeka, kao i digitalne seizmogramne svih zemljotresa na tom prostoru, koji su registrovani nacionalnom mrežom seizmoloških stanica Crne Gore, kao i više desetina seizmoloških stanica iz okruženja. Ova kompjuterska baza podataka predstavlja vrlo značajan izvor informacija za proučavanje specifičnosti geneze zemljotresa na prostoru Crne Gore, ali i cijelih južnih Dinarida, kao i sjevernog oboda Mediterana, zatim studiju strukturne građe Zemljine kore u tom regionu, proračun elemenata seizmičkog hazarda i rizika, kao i za izučavanje fenomena zemljotresa uopšte.

DIREKCIJA JAVNIH RADOVA

Shodno članu 51 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list CG", br. 07/11 i 40/11), koja je važila u izvještajnom periodu, Direkcija javnih radova vrši poslove koji se odnose na: prethodne i pripreme radove, studije, istražne radove i investicione programe, davanje stručne ocjene na dokumentaciju za donošenje investicionih odluka, pribavljanje rješenja o lokaciji i urbanističko-tehničkim uslovima za pojedine objekte, a u vezi sa izgradnjom i rekonstrukcijom objekata primarne tehničke infrastrukture, objekata državnih organa, zdravstva, obrazovanja, kulture i sporta, kompleksa i objekata na atraktivnim turističkim lokacijama i drugih objekata koji su od javnog interesa i čiju izgradnju finansira država; izradu i tehničku kontrolu tehničke dokumentacije, pribavljanje saglasnosti i odobrenja za građenje; javno oglašavanje i sprovođenje postupka ustupanja radova; zaključivanje ugovora o građenju; vršenje stručnog nadzora i kontrole kvaliteta izvedenih radova ugrađenih materijala i opreme; tehnički pregled, prijem izvedenih radova, pribavljanje odobrenja za upotrebu

objekta; evidenciju, plaćanje i kontrolu finansijskog utroška sredstava; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

Kapitalnim budžetom Crne Gore za 2011. godinu, usvojenom u Skupštini Crne Gore 16. decembra 2010. godine, a objavljenom u "Službenom listu CG", broj 78/10, planirano je da Direkcija javnih radova sprovodi aktivnosti na realizaciji **58** projekata u ukupnom iznosu od **47.943.750,00 €**, s tim da jedan broj projekata sadrži više potprojekata (lokalni putevi, gradske saobraćajnice, objekti tužilaštva, objekti kulture).

Struktura navedenih sredstava obzirom na prirodu prihoda bila je:

- opšti prihodi	37.328.750 €
- namjenski prihodi	1.165.000 €
- kreditna sredstva	9.450.000 €

Svi projekti planirani Kapitalnim budžetom za 2011. godinu grupisani su prema oblastima za koje su kandidovani i u skladu sa budžetskom klasifikacijom obezbijedena su sredstva na sljedeći način:

- Izgradnja i rekonstrukcija objekata predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja	9.524.000 €
- Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata kulture	6.425.000 €
- Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata	2.850.000 €
- Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva	2.415.000 €
- Izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog staranja	1.700.000 €
- Projekti očuvanja životne sredine	2.010.000 €
- Izgradnja i rekonstrukcija prostora za rad državnih organa	9.466.000 €
- Izgradnja stambenih objekata	3.670.000 €
- Izgradnja i rekonstrukcija graničnih prelaza	900.000 €
- Izgradnja objekata Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija	750.000 €
- Izgradnja lokalne infrastrukture	4.983.750 €
- Izgradnja i kupovina diplomatskih predstavništava	3.250.000 €
- Dokapitalizacija A.D. kontejnerski terminali i generalni tereti Bar	
- Hitna pomoć i prevencija poplava	

Kapitalnim budžetom za 2011. godinu, prioritet su dobili projekti čija je realizacija započeta u ranijem periodu, zatim projekti koji se finansiraju putem kreditnih aranžmana, kao i jedan broj novih projekata koji se odnose na izgradnju i rekonstrukciju lokalne infrastrukture i objekata koji su označeni kao prioriteti od strane Vlade Crne Gore.

Na osnovu Zakona o budžetu za 2011. godinu, Vlada Crne Gore je, shodno svojim ovlašćenjima, a na osnovu prijedloga i informacija nadležnih ministarstava, zaključcima tokom budžetske godine, izvršila određene promjene u strukturi i namjeni pojedinih budžetskih pozicija, a koje su navedene u daljem tekstu:

- Zaključak Vlade Crne Gore br. 03-341 od 27. januara 2011. godine
 - Vlada je usvojila informaciju o aktivnostima na osnivanju Crnogorsko-američke fondacije za Crnogorsku kuću u Njujorku,
 - Zadužuje se Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija da koordinira sve aktivnosti na realizaciji projekta izgradnje crnogorske kuće u Njujorku i predloži predstavnika Vlade koji bi u saradnji sa Fondacijom, koordinirao navedene aktivnosti,
 - Vlada je odobrila sredstva u iznosu od 100.000 € za realizaciju ovog projekta.
- Zaključak Vlade Crne Gore br.03-5536 od 09. juna 2011. godine
 - Vlada je usvojila informaciju o realizaciji aktivnosti na projektu Crnogorska kuća u Njujorku i uplati novčanih sredstava predviđenih kapitalnim budžetom Crne Gore za 2011. godinu,
 - zadužuje se Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija da u saradnji sa Ministarstvom finansija prati realizaciju ovog projekta i stvori uslove za realizaciju preuzetih obaveza.

- Zaključak Vlade Crne Gore br.03-7375 od 28. jula 2011. godine i 01. septembra 2011. godine
 - zadužuje se Ministarstvo finansija da u saradnji sa Direkcijom javnih radova izvrši plaćanje naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta Glavnom gradu- Podgorici, iz Kapitalnog budžeta za 2011. godinu, kod Direkcije javnih radova, sa projekta „Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva“ (projektni kod 818), sa izdatka 4413-izdaci za građevinske objekte, u iznosu od 345.612,45 € za objekat „Agencija za lijekove i medicinska sredstva“- Podgorica i u iznosu od 240.968,25 € za objekat „Klinika za onkologiju i radiologiju“- Podgorica,
 - zadužuje se Ministarstvo finansija da u saradnji sa Direkcijom javnih radova izvrši plaćanje naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta Glavnom gradu- Podgorici, iz Kapitalnog budžeta za 2011. godinu, kod Direkcije javnih radova, sa projekta „Izgradnja i rekonstrukcija objekata obrazovanja“ (projektni kod 821), sa izdatka 4139-ugovorene usluge, u iznosu od 75.660,45 € za objekat OŠ „Oktoih“- Podgorica.
- Zaključak Vlade br. 03-9670/3 od 13. oktobra 2011. godine
 - Vlada je odobrila preusmjeravanje sredstava u iznosu od 75.000 € i to sa Uprave za nekretnine (organizacioni kod 40505), sa programa Državni premjer i katastar nepokretnosti (organizacioni kod 1971), sa izdatka 4139-izdaci za ugovorene usluge na Direkciju javnih radova (organizacioni kod 41506), na projekat „Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa (projektni kod 804), na izdatak 4413-izdaci za građevinske objekte.
- Zaključak Vlade Crne Gore br.03-9742/7 od 24. oktobra 2011. godine
 - Vlada je usvojila informaciju o kupovini nekretnine u ulici Tron 117 u Briselu za potrebe diplomatskih predstavništava Crne Gore u Briselu,
 - Zaduje se Ministarstvo finansija da do 20. oktobra 2011. godine uplati depozit od 250.000 € i 5.000 € za notarske usluge i troškove transfera Misiji Crne Gore pri EU, a da preostali iznos od 2.250.000 € uplati najkasnije do 15. januara 2012. godine.
- Zaključak Vlade Crne Gore br.03-11403/2 od 17. novembra 2011. godine
 - Vlada je odobrila preusmjeravanje sredstava u iznosu od 200.000 € sa Direkcije za saobraćaj (organizacioni kod 41003), sa programa „Rekonstrukcija raskrsnica“ (organizacioni kod 766), sa izdatka 4411-izdaci za infrastrukturu od opšteg značaja na Direkciju javnih radova (organizacioni kod 41506), na program: Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata (organizacioni kod 806), na poziciju 4413-izdaci za građevinske objekte.
- Zaključak Vlade Crne Gore br.03-7921/4 od 17. novembra i 03-7921 od 28. jula 2011. godine
 - Vlada je prihvatila prijedlog za izmirenje obaveza prema Glavnom gradu Podgorica, u iznosu od 3.470.000 €, po osnovu ugovora o kupoprodaji nepokretnosti, zaključenog između UTIP „Crna Gora“ a.d. Podgorica i Uprave policije Crne Gore, br. 10/2011 od 02.08.2011. godine
 - zadužuje se Ministarstvo finansija da u saradnji sa Direkcijom javnih radova, iz sredstava Kapitalnog budžeta, isplati sredstva Glavnom gradu Podgorici u skladu sa dinamikom predviđenom Sporazumom o regulisanju međusobnih odnosa između Vlade Crne Gore, Ministarstva finansija i Glavnog grada Podgorica.
- Zaključak Vlade Crne Gore br.03-11760/3 od 5. decembar 2011. godine
 - zadužuje se Ministarstvo finansija da u saradnji sa Direkcijom javnih radova izvrši plaćanje obaveza prema Glavnom gradu- Podgorici, iz Kapitalnog budžeta za 2011. godinu, kod Direkcije javnih radova, sa projekta „Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa“ (projektni kod 804), sa izdatka 4413-izdaci za građevinske objekte, u iznosu od 500.000 € po osnovu Sporazuma o regulisanju međusobnih odnosa Vlade Crne Gore i Glavnog grada Podgorica,
 - zadužuje se Ministarstvo finansija da u saradnji sa Direkcijom javnih radova izvrši plaćanje po osnovu refundacije troškova opštini Bijelo Polje, iz Kapitalnog budžeta za 2011. godinu, kod Direkcije javnih radova, sa projekta „Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa“ (projektni kod 804), sa izdatka 4413-izdaci za građevinske objekte, u iznosu od 100.000 € i sa projekta „Projekti očuvanja životne sredine“ (projektni kod 812), sa izdatka 4139-ugovorene usluge, u iznosu od 400.000 €, za objekat JU Starački dom u Bijelom Polju.
- Zaključak Vlade Crne Gore br.03-3021/2 od 29.decembra 2011. godine

- zadužuje se Ministarstvo finansija da u saradnji sa Direkcijom javnih radova izvrši plaćanje u iznosu od 500.000 €, iz Kapitalnog budžeta za 2011. godinu kod Direkcije javnih radova sa projekta „Izgradnja i rekonstrukcija objekata kulture“ (projektni kod 805), sa izdatka 4413-izdaci za građevinske objekte, za Prijestonicu Cetinje za pripremu i raspisivanje tendera za izradu Master plana za MACCOC (Marina Abramović Community Center Obod Cetinje) i za realizaciju projekta Njegoševe ulice.
- Zaključak Vlade Crne Gore br.03-11760/7 od 29. decembra 2011. godine
 - Zaključkom Vlade Crne Gore broj 03-11760 u tački 3 alineja 6 iznos od 100.000 € se mijenja i glasi 600.000 €.

Tokom realizacije projekata, Direkcija javnih radova je u skladu sa Zakonom o budžetu za 2011. godinu, a na osnovu Rješenja Ministarstva finansija izvršila određena budžetska preusmjeravanja: br. 03-16135/1 i 03-16136/1 od 24.10.2011.; br. 03-8909/1 od 12.09.2011.; br. 03-10235/1 od 20.09.2011.; br. 03-15269/1 od 29.09.2011.; br. 03-18933/1 i 03-18956/1 od 19.12.2011. godine.

Obzirom na navedene razloge, Kapitalni budžet za 2011. godinu, koji je realizovala Direkcija javnih radova, sadržao je aktivnosti na realizaciji projekata ukupne vrijednosti **48.218.750 €**.

Od planiranog iznosa sredstava opredijeljenih Kapitalnim budžetom za 2011. godinu, **32.769.970 € (67.96 %)** se odnosi na projekte koji su započeti u prethodnim godinama, dok **15.448.780 € (32.04 %)** se odnosi na projekte čiji je početak planiran u tekućoj godini.

Zaključkom Vlade Crne Gore br. 03-471 od 03. februara 2011. godine, usvojen je Master plan ulaganja u infrastrukturu u sektorima obrazovanja, zdravlja, kulture, sporta i državne uprave za period 2011-2020. godine, kojim su se zadužili nadležni organi da prilikom planiranja kapitalnih budžeta za naredni period, predlože projekte definisane Master planom. Navedeno je poslužilo kao i jedan od kriterijuma prilikom planiranja Kapitalnog budžeta za 2012. godinu.

Tokom 2011. godine Direkcija javnih radova je, shodno Zakonu o budžetu za 2011. godinu, Zakonu o javnim nabavkama, Zakona o uredjenju prostora i izgradnji objekata i ostaloj zakonskoj regulativi, raspisala 128 javnih nadmetanja od čega:

- 121 otvorena postupaka javnih nabavki,
- 4 pregovaračka postupka javnih nabavki,
- 1 konkurs,
- 2 javne nabavke putem šoping metode.

U skladu sa ostvarenom realizacijom, Direkcija javnih radova je u cilju realizacije predviđenih aktivnosti zaključila 113 ugovora sa izabranim izvođačima i to:

- 66 ugovora za izvođenje radova,
- 15 ugovora za izradu projektne dokumentacije,
- 1 ugovor za nabavku robe,
- 31 ugovor za vršenje nadzora i tehničke kontrole izvođenja radova.

Tokom 2011. godine Direkcija javnih radova je izgradila, rekonstruisala, adaptirala, sanirala, opremila i pustila u rad sljedeće objekte:

- Internu kliniku u Nikšiću,
- Specijalni zavod „Komanski most“ u Podgorici,
- Stambeno-poslovni objekat za potrebe Ministarstva odbrane u Podgorici,
- Osnovnu školu „Risto Manojlović“ i osnovnu Muzičku školu u Kolašinu,
- Osnovnu školu „Ante Đedović“ u Baru,
- Muzičku školu u Tivtu,
- I fazu objekta Osnovne škole „Salko Aljković“ u Pljevljima,
- Fudbalske terene u Beranama,

- Granične prelaze Dobrakovo i Dračenovac,
- Sanirano Jalovište rudnika olova i cinka u Mojkovcu,
- Objekte pravosudnih organa za potrebe tužilaštva u opštinama: Bar, Ulcinj, Kolašin, Nikšić, Plav, Rožaje, Kotor, Herceg Novi, Berane, Pljevlja, prostor Velike sudnice u Osnovnom sudu u Podgorici kao i prostor za potrebe Osnovnog i Višeg suda u Bijelom Polju,
- Vatrogasni dom na Cetinju,
- Rekonstruisani objekti kulture na Cetinju u skladu sa prioritetima Ministarstva culture, među kojima su: Njegošev muzej (Biljarda) na Cetinju, Umjetnički i Istorijski muzej, Etnografski muzej, Centralna narodna biblioteka Đurđe Crnojević (bivše Italijansko poslanstvo), uređenje terena oko Plavog dvorca,
- Gradske saobraćajnice, realizovane kroz pomoć lokalnim upravama, u opštinama: Pljevlja, Plav, Rožaje i Kolašin,
- Lokalni putevi kod kojih je izvršena modernizacija u opštinama: Plav, Rožaje, Šavnik, Žabljak, Mojkovac, Kolašin, Bijelo Polje, Plužine, Nikšić, Ulcinj, Pljevlja, Danilovgrad.

U 2011. godini posredstvom Direkcije javnih radova je:

- izgrađeno, adaptirano, rekonstruisano ili opremljeno 1.200 m² prostora za rad državnih organa,
- izgrađeno 9.000 m² stambenog prostora,
- izgrađeno, rekonstruisano ili opremljeno 3.260 m² prostora za rad službi socijanog staranja,
- izgrađeno ili opremljeno 1.400 m² prostora za rad zdravstvenih ustanova,
- izgrađeno ili opremljeno 25.600 m² prostora za rad obrazovnih ustanova,
- modernizovano 26,4 km lokalnih puteva,
- izgrađeno, sanirano ili rekonstruisano 24.600 m² gradskih saobraćajnica,
- sanirano 19 ha jalovišta u Mojkovcu,
- izgrađena 2 fudbalska terena u Beranama,
- izgrađeno ili sanirano 4 mosta u opštinama: Plav, Andrijevića, Berane.

Vrijednost sredstava koje je Direkcija javnih radova realizovala u 2011. godini iznosi **40.272.176 €**, što čini **83,51 %** od ukupno odobrenih sredstava Kapitalnim budžetom za 2011. godinu. Preostala odobrena sredstva za realizaciju kapitalnih projekata nisu realizovana iz slijedećih razloga:

- nije započeta izgradnja regionalnih sanitarnih deponija i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda iz razloga nezavršenih pripremnih poslova odnosno procedura dobijanja urbanističko tehničkih uslova, nepribavljanja saglasnosti na projektnu dokumentaciju, neobavljenih revizija, ni obezbjeđenih građevinskih dozvola od strane budućih korisnika deponija i postrojenja tako da nisu stvoreni uslovi za realizaciju kreditnih linija,
- radovi na izgradnji EKO zgrade UN organizacija izvodili su se usporenom dinamikom obzirom da je u 2011. godini završena dorada i dopuna projektne dokumentacije, to jeste razrada neophodnih tehnoloških detalja izvođenja pojedinih pozicija radova proisteklih iz specifične strukture objekta,
- jedan broj objekata u okviru projekta Objekti kulture na Cetinju, a čijom realizacijom rukovodi i koordinira Ministarstvo kulture, nije realizovan, obzirom da nijesu stvoreni preduslovi za njihovu realizaciju kao što su: donošenje planske dokumentacije, završetak izrade projektne dokumentacije i sl.,
- za određeni broj projekata za koji je bila planirana izrada projektne dokumentacije, ista nije realizovana iz razloga što korisnici nijesu realizovali aktivnosti koje prethode izradi projektne dokumentacije, kao što su: obezbjeđenje urbanističko-planskih pretpostavki, rješavanje imovinsko pravnih odnosa i obezbjeđenje potrebnih uslova za izradu projektne dokumentacije od nadležnih institucija.

Realizacija po regionima u 2011. godini iznosila je u: centralnom regionu 42,08 %, sjevernom regionu 25,55 %, južnom regionu 16,97 %, kao i da je za projekte koji se ne mogu vezati ni za jedan od regiona realizovano 15,40 % (sredstva za rješavanje stambenih potreba državnih službenika, izgradnja i kupovina diplomatskih predstavništava Crne Gore u inostranstvu).

Vrlo značajan projekat koji je Direkcija javnih radova započela tokom 2011. godine je hitna pomoć i prevencija od poplava zbog čega je sačinjen Elaborat procjene sanacije infrastrukturnih objekata oštećenih u poplavama iz decembra 2010. godine. Evropska investiciona banka iz čijih fondova će se kreditirati radovi, tokom juna mjeseca dala je saglasnost na pomenuti Elaborat. Radovi se prije svega odnose na sanaciju mostova, puteva, klizišta i regulaciju vodotokova. Direkcija javnih radova je u 2011. godini raspisala 19 javnih nadmetanja za izbor izvođača radova na otklanjanju posledica od poplava na ugroženim područjima.

Kapitalni budžet za 2011. godinu predstavlja kontinuitet ulaganja Vlade Crne Gore u društvenu i primarnu infrastrukturu. Sa druge strane, značajne investicije u infrastrukturu, kroz izgradnju objekata politikom javnih radova omogućio je građevinskoj operativi u Crnoj Gori značajnu investicionu aktivnost koja je doprinijela unapređenju njihovog finansijskog položaja. U ukupnoj realizaciji u 2011. godini za radove je izdvojeno 34.880.991 €, od čega je domaća građevinska operativa izvela radove u iznosu od 30.932.881 €, što čini 88,68 % finansijske realizacije. Sredstva u iznosu od 3.249.420 €, realizovana su za kupovinu diplomatskih predstavništava Crne Gore u Briselu i Njujorku i shodno tome ukupno realizovana sredstva za kapitalne projekte iznose **38.130.411 €**. Iznos realizacije koju su ostvarile konsultantske firme (stručni nadzori, projektovanje, revizije, izrada tehničke dokumentacije i slično) ostvaren je u ukupnom iznosu od **2.141.764 €**, od čega su domaće konsultantske firme realizovale 1.840.183 € što čini 85,91 % ukupne realizacije.

Sve ugovore je realizovalo 50 građevinskih i 39 projektantskih i konsultantskih preduzeća, od kojih domaća operativa u kategoriji građevinskih 46 odnosno 92% i projektantske 35 odnosno 89 %.

Realizacija Kapitalnog budžeta u tom smislu ispunila je svoje osnovne funkcije, a to su da se kroz sprovođenje javnih radova obavlja kontinuirana privredna aktivnost na način da se omogući svim privrednim subjektima da kroz multiplikativne efekte daju svoj doprinos privrednom rastu i razvoju, a sa druge strane omogući poboljšanju lokalne infrastrukture, stvaranju uslova za rad državnih organa, kulturnih institucija, organa socijalnog staranja, zdravstvenih institucija, uz politiku ravnomjernog regionalnog razvoja.

Tabelarni pregled realizacije budžeta za 2011. godinu

R.br	Naziv projekta	Planirano kapitalnim budžetom za 2011. godinu			Plaćeno do 31.12.2011.god.		
		Tekući Izdaci (€)	Kapitalni izdaci (€)	Ukupno (€)	Tekući Izdaci (€)	Kapitalni izdaci (€)	Ukupno (€)
1.	Izgradnja i rekonstrukcija objekata obrazovanja	656.100	9.509.850	10.165.950	451.469	9.294.602	9.746.071
1.1	Izgradnja objekta dječijeg vrtića u Golubovcima	30.000	1.080.000	1.110.000	9.807	1.069.813	1.079.620
1.2	Rekonstrukcija i dogradnja objekta dječijeg vrtića i jaslica u Tivtu	19.000	535.000	554.000	5.868	487.824	493.693
1.3	Izgradnja objekta dječijeg vrtića i jaslica u	50.000	25.000	75.000	48.355	0,00	48.355

	Bijelom Polju						
1.4	Izgradnja objekta OŠ „Risto Manojlović” i OMŠ u Kolašinu	60.000	2.780.000	2.840.000	43.272	2.742.344	2.785.617
1.5	Izgradnja objekta PO OŠ „Salko Aljković” u Pljevljima	5.000	310.000	315.000	2.824	298.660	301.484
1.6	Izgradnja objekta OŠ “Dušan Korać” u Bijelom Polju	16.439	0,00	16.439	13.095	0,00	13.095
1.7	Izgradnja objekta OŠ „Ante Đedović” u Baru	65.000	3.839.850	3.904.850	45.504	3.838.641	3.884.145
1.8	Izgradnja objekta Muzičke škole u Tivtu	15.000	665.000	680.000	10.760	663.189	673.949
1.9	Izgradnja objekta Gimnazije u Plužinama	25.000	0,00	25.000	0,00	0,00	0,00
1.10	Rekonstrukcija i adaptacija zagrada Komplexa Muzičke, Likovne i Dramske akademije na Cetinju	95.000	80.000	175.000	91.589	0,00	91.589
1.11	Rekonstrukcija objekta za potrebe Univerzitetskog centra u Beranama	20.000	195.000	215.000	15.350	194.129	209.479
1.12	Izgradnja sportske dvorane Univerziteta Crne Gore u Podgorici	25.000	0,00	25.000	0,00	0,00	0,00
1.13	Izgradnja objekta Filološkog fakulteta u Nikšiću	95.000	0,00	95.000	70.705	0,00	70.705
1.14	Izgradnja objekta studentskog doma u Nikšiću	60.000	0,00	60.000	18.675	0,00	18.675
1.15	OŠ „Oktoih” u	75.660	0,00	75.660	75.660	0,00	75.660

	Podgorici						
2.	Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata kulture	366.796	6.058.203	6.425.000	185.092	4.586.138	4.771.230
2.1	Muzički centar – Rekonstrukcija i adaptacija objekta Doma vojske u Podgorici	45.000	1.268.000	1.313.000	32.404	1.245.516	1.277.921
2.2	Sanacija i rekonstrukcija objekata kulture na Cetinju	261.796	4.358.203	4.620.000	141.769	2.909.339	3.051.109
2.3	Rekonstrukcija i adaptacija objekata kulture na sjeveru Crne Gore	60.000	432.000	492.000	10.918	431.281	442.200
3.	Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata	292.500	3.378.000	3.670.500	52.323	3.343.644	3.395.967
3.1	Izgradnja sportske dvorane u Beranama	10.000	390.000	400.000	0,00	380.057	380.057
3.2	Izgradnja sportske dvorane u Gusinju	50.000	0,00	50.000	0,00	0,00	0,00
3.3	Izgradnja bazena na Škveru	50.000	1.230.000	1.280.000	24.847	1.227.038	1.251.885
3.4	Izgradnja objekta sportske dvorane u Ulcinju	67.500	0,00	67.500	0,00	0,00	0,00
3.5	Izgradnja objekta sportske sale OŠ Lovčenski partizanski odred na Cetinju	50.000	0,00	50.000	936	0,00	936
3.6	Sportski kompleks u Kolašinu	20.000	270.000	290.000	2.811	268.403	271.214
3.7	Izgradnja i rekonstrukcija fudbalskih	10.000	270.000	280.000	427	259.988	260.416

	terena						
3.8	Izgradnja sportske dvorane u Kotoru	10.000	290.000	300.000	0,00	290.000	290.000
3.9	Izgradnja sportske streljane i policijske akademije-Danilovgrad	25.000	928.000	953.000	23.301	918.157	941.458
4.	Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva	175.000	2.020.000	2.195.000	13.895	1.515.634	1.529.529
4.1	Rekonstrukcija i adaptacija objekta Interne klinike Nikšić	15.000	850.000	865.000	7.781	849.760	857.541
4.2	Opremanje Instituta za javno zdravlje	10.000	80.000	90.000	2.866	79.293	82.159
4.3	Rek. i dog. Domova zdravlja, II faza	50.000	0,00	50.000	0,00	0,00	0,00
4.4	Agencija za lijekove i medicinsku opremu	20.000	390.000	410.000	1.643	345.612	347.256
4.5	Poliklinika Berane	30.000	129.031	159.031	932	0,00	932
4.6	Centar za transfuziju u Podgorici	50.000	330.000	380.000	671	0,00	671
4.7	Klinika za onkologiju i radiologiju u Podgorici	0,00	240.968	240.968	0,00	240.968	240.968
5.	Izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog staranja	95.000	1.605.000	1.700.000	46.767	1.603.979	1.650.746
5.1	Izgradnja objekta Centra za djecu i mlade Ljubović	30.000	1.068.000	1.098.000	21.088	1.067.543	1.088.631
5.2	Centar za azilante u Spužu	25.000	0,00	25.000	16.806	0,00	16.806
5.3	Centar za strance u Spužu	10.000	369.000	379.000	8.028	368.458	376.486
5.4	Rekonstrukcija i adaptacija objekta SZ	30.000	168.000	198.000	844	167.977	168.821

	Komanski most						
6.	Projekti očuvanja životne sredine	985.000	1.025.000	2.010.000	595.937	85.215	681.152
6.1	Sanitarne deponije	465.000	445.000	910.000	55.159	0,00	55.159
6.2	Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda	480.000	400.000	880.000	121.959	0,00	121.959
6.3	Sanacija i rekultivacija jalovišta rudnika olova i cinka u Mojkovcu	40.000	180.000	220.000	18.819	85.215	104.034
6.4	Realizacija infr. projekata u opštini Bijelo Polje- Odluka Vlade	400.000	0,00	400.000	400.000	0,00	400.000
7.	Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora	706.500	7.887.900	8.594.400	472.550	5.550.876	6.023.427
7.1	Izgradnja kompleksa CANU, Ministarstva odbrane, Generalštaba vojske CG i Ministarstva	71.500	1.425.000	1.496.500	37.490	1.424.712	1.462.211
7.2	Eko efikasna zgrada Ministarstva održivog razvoja i turizma	350.000	71.900	421.900	336.450	0,00	336.450
7.3	Izgradnja poslovne zgrade Uprave za nekretnine	70.000	1.800.000	1.870.000	57.903	1.538.611	1.596.514
7.4	Rekonstrukcija i adaptacija objekata tužilaštva	50.000	1.400.000	1.450.000	21.359	1.073.122	1.094.481
7.5	Nova zgrada komande u kasarni Milovan Šaranović-Danilograd	20.000	0,00	20.000	292	0,00	292
7.6	Izgradnja administrativnih objekata	100.000	710.000	810.000	3.782	0.00	3.782

	MUP-a u Zagoriču						
7.7	Izgradnja Eko zgrade UN organizacija	45.000	1.881.000	1.926.000	15.265	414.430	429.696
7.8.	Realizacija infr. projekata u opštini Podgorica-Odluka Vlade	0.00	0.00	0.00	0.00	500.000	500.000
7.9.	Realizacija infr. projekata u opštini Bijelo Polje-Odluka Vlade	0,00	600.000	600.000	0,00	600.000	600.000
8.	Izgradnja stambenih objekata	60.000	3.310.000	3.370.000	41.276	3.295.022	3.336.298
8.1	Stambeni objekti za potrebe Ministarstva odbrane u Podgorici	40.000	500.000	540.000	30.720	492.286	523.006
8.2	Stredstva za rješavanje stambenih potreba državnih službenika	0,00	2.810.000	2.810.000	0,00	2.802.735	2.802.735
8.3	Stambeni objekti za potrebe Ministarstva odbrane u Danilogradu	20.000	0,00	20.000	10.556	0,00	10.556
9.	Izgradnja i rekonstrukcij a graničnih prelaza	94.000	738.000	832.000	90.256	577.718	667.974
9.1	Granični prelazi Dobrakovo i Dračenovac	94.000	738.000	832.000	90.256	577.718	667.974
10.	Izgradnja objekata Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija	50.000	630.000	680.000	1.703	470.424	472.127
10.1	Adaptacija i Dogradnja objekata ZIKS-a	50.000	630.000	680.000	1.703	470.424	472.127
11.	Izgradnja lokalne infrastrukture	250.250	5.075.650	5.325.900	190.493	4.557.738	4.748.231

12.	Izgradnja i kupovina diplomatskih predstavništava	0,00	3.250.000	3.250.000	0,00	3.249.420	3.249.420
13.	Dokapitalizacija A.D. Kontejnerski terminali i generalni tereti Bar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Hitna pomoć i prevencija poplava	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO		3.731.146	44.487.603	48.218.750	2.141.764	38.130.411	40.272.176

AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Shodno članu 59 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list CG", br. 07/11 i 40/11), koja je važila u izvještajnom periodu, Agencija za zaštitu životne sredine vrši poslove koji se odnose na: organizovanje, planiranje i učestvovanje u monitoringu životne sredine uključujući i predlaganje nacionalne liste indikatora zaštite životne sredine; učestvovanje u monitoringu prikupljanja otpada sa brodova; analizu stanja životne sredine, pojava i događaja koji mogu ugroziti životnu sredinu i predlaganje i preduzimanje mjera za njihovo sprječavanje i otklanjanje; izvještavanje i koordinaciju izvještavanja o stanju životne sredine, kao i o pojavama i događajima od značaja za kvalitet životne sredine u skladu sa propisima; implementaciju strategija i programa iz oblasti zaštite životne sredine; obezbjeđenje primjene i izvršavanje propisa o zaštiti životne sredine; izvršavanje međunarodnih ugovora iz nadležnosti ovog organa; pripremanje stručnih podloga za izradu propisa iz oblasti zaštite životne sredine; saradnju, komunikaciju i koordinaciju sa domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama; vođenje informacionog sistema u oblasti životne sredine; vođenje katastra zagađivača; vođenje prvostepenog upravnog postupka u oblastima: zaštite vazduha od zagađivanja, klimatskih promjena, zaštite ozonskog omotača, zaštite od jonizujućeg zračenja i bezbjednosti radioaktivnih izvora, zaštite od nejonizujućeg zračenja, hemikalija, zaštite od buke, genetički modifikovanih organizama, zaštite od udesa koji uključuje opasne materije, upravljanja otpadom, strateške procjene uticaja i procjene uticaja na životnu sredinu; izdavanje integrisanih dozvola za rad postrojenja za koje je posebnim propisom utvrđeno da moraju imati integrisanu dozvolu; izdavanje dozvola za skupljanje, korišćenje, uzgoj, držanje i promet divljih vrsta životinja; izdavanje dozvola za branje, skupljanje, korišćenje, uzgoj, držanje i promet divljih vrsta biljaka i gljiva; izdavanje dozvola za naučno obrazovna istraživanja na zaštićenim prirodnim dobrima, dozvole za radnje i aktivnosti u speleološkom objektu; izdavanje dozvola za promet i korišćenje radioaktivnih materija i izvora jonizujućeg zračenja; izdavanje dozvola za uvoz i izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač; izdavanje dozvola za prekogranično kretanje otpada; izdavanje dozvola za instalacije za sakupljanje otpada u lukama; poslove inspeksijskog nadzora u oblasti životne sredine; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

Shodno članu 32 Zakona o životnoj sredini („Sl. list CG“, broj 48/08) Agencija za zaštitu životne sredine je zadužena da predlaže Vladi Crne Gore Program monitoringa životne sredine na godišnjem nivou. Takođe, Agencija je istim Zakonom zadužena da obezbijedi sprovođenje Programa monitoringa (član 34). Program monitoringa životne sredine u Crnoj Gori za 2012. godinu je od strane Vlade usvojen na sjednici 15.12.2011. godine. Takođe, u kontekstu realizacije obaveze sprovođenja Programa

monitoringa Agencija je putem tenderske procedure odabrala institucije sa kojima je sklopljen ugovor za realizaciju Programa monitoringa za 2011. godinu.

U skladu sa članom 11 Zakona o zaštiti vazduha ("Sl. list CG", broj 25/10) Agencija je obavezna da obezbjeđuje održavanje, funkcionisanje i razvoj Državne mreže. Pošto su automatske stacionarne stanice za praćenje kvaliteta vazduha u Nikšiću i Baru, prethodno bile postavljene na lokacijama koje nisu u skladu sa Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha ("Službeni list CG", br. 44/10 i 13/11), započet je postupak dislokacije ovih stanica. Dobijene su potrebne dozvole od lokalnih samouprava i uskoro će započeti infrastrukturni radovi. U Gradini (Pljevlja) i Golubovcima završeni su potrebni radovi na lokacijama na kojima treba da bude postavljena oprema koju donira IAEA. U Tivtu će uskoro takođe početi izgradnja potrebne infrastrukture, na kojoj će biti postavljena automatska stacionarna stanica. Nakon završetka ovih radova, sve mjerne stanice će biti na lokacijama definisanim Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha.

Po prvi put je u skladu sa Uredbom o graničnim vrijednostima sadržaja zagađujućih materija u tečnim gorivima naftnog porijekla ("Službeni list CG", br. 39/10 i 43/10) započeto sa realizacijom Programa praćenja kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla za 2011. godinu.

Na sjednici od 09.06.2011. godine Vlada je usvojila Informaciju o stanju životne sredine za 2010. godinu. Takođe, Agencija za zaštitu životne sredine je zadužena da vrši evaluaciju sprovođenja usvojenih mjera i Vladu izvještava o njihovoj implementaciji na polugodišnjem nivou.

Sa Evropskom agencijom za životnu sredinu (EEA) ostvaren je značajan napredak na polju saradnje kada je u pitanju izvještavanje i jačanje kapaciteta Agencije. Kao potvrda i podstrek napretku i radu Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore, Agenciju je 25. jula 2011. godine posjetila delegacija EEA. Agencija za zaštitu životne sredine je aktivno učestvovala u aktivnostima Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija za Evropu kroz rad radnih grupa za monitoring i indikatore životne sredine kao i UNEP MAP-a i HORIZON-a 2020 kroz programe jačanja kapaciteta i učešća u radnim grupama. Sarađivala je i sa akcionim centrima za implementaciju Barselonske konvencije (CP RAC, REMPEC, PAP RAC, SPA RAC), kao i sa Međunarodnom organizacijom za atomsku energiju iz Beča (IAEA). Takođe, u 2011. godini Agencija za zaštitu životne sredine je kroz realizaciju zajedničkih projekata i aktivnosti ostvarila značajnu saradnju i komunikaciju sa UNDP kancelarijom u Podgorici, italijanskim Ministarstvom životne sredine, kopna i mora.

Agencija je aktivno komunicirala u 2011. godini sa subjektima i institucijama na nacionalnom i lokalnom nivou zaduženim za prikupljanje i razmjenu podataka o stanju životne sredine i drugim pitanjima od značaja za rad Agencije i navedenih subjekata. S tim u vezi značajno je potpisivanje Sporazuma o saradnji između Agencije za zaštitu životne sredine i Zavoda za statistiku Crne Gore (MONSTAT-a) u cilju prikupljanja kvalitetnijih podataka iz oblasti životne sredine. Shodno sporazumu, obrazovan je radni tim u okviru čijeg rada je modifikovan Monstat-ov obrazac za komunalni otpad za 2010. godinu, u skladu sa nacionalnim i međunarodnim zahtjevima.

Aktuelni projekti

- *Adricosm – Prelazni projekat (Bilateralna saradnja sa Italijom)*

Glavni ciljevi projekta:

- Planiranje novog integrisanog programa monitoringa koji će biti u skladu sa Okvirnom direktivom o vodama i Direktivom o moru.
- Predlaganje adekvatnog Institucionalnog okvira za realizaciju projekta sa preporukama i analizom neophodnih tehničkih kapaciteta za realizaciju navedenog.
- Formiranje baze podataka za Agenciju za zaštitu životne sredine koja će obuhvatiti postojeće dosadašnje podatke iz realizovanih projekata kao i podatke iz budućeg programa monitoringa.

- *Podrška u izradi nacionalne liste indikatora u okviru programa „Izgradnja kapaciteta za integracije globalno-preuzetih obaveza po pitanju životne sredine u okviru odluke - investicije / razvoj“ (UNDP)*

Glavni ciljevi projekta: Jačanje kapaciteta javne uprave za izvještavanje bazirano na indikatorima životne sredine i sa tim u vezi izrada nacionalne liste indikatora i uspostavljanje sistema izvještavanja.

- *Podrška uspostavljanju sistema upravljanja životne sredine i sistema upravljanja kvalitetom vazduha (Bilateralna saradnja sa Italijom)*

Glavni ciljevi projekta:

-Obezbeđivanje softwera za upravljanje podacima iz oblasti životne sredine i jačanje kapaciteta Agencije za zaštitu životne sredine i Ministarstva održivog razvoja i turizma za upravljanje podacima iz oblasti životne sredine,

-Obezbeđivanje podrške izrade inventara gasova i planiranja praćenja kvaliteta vazduha,

-Obezbeđivanje softwera opštinama za praćenje efekta i stepena smanjenja emisija u vazduhu.

- *Twinning projekat (zemlja partner Italija)*

Glavni ciljevi projekta: Izgradnja i jačanje kapaciteta Agencije za zaštitu životne sredine kroz realizaciju programa obuke od strane zemlje partnera.

- *Projekat “Podizanje svijesti i promovisanje čistije proizvodnje” (CP/RAC – Centar za čistiju proizvodnju u okviru Barselonske konvencije)*

Cilj projekta: Podizanje svijesti i promovisanje čistije proizvodnje i u okviru toga sprovođenje aktivnosti održavanja radionica (u prvoj fazi projekta 2) kao i izdavanje publikacija.

U cilju stručnog usavršavanja i jačanja kapaciteta službenici Sektora za monitoring učestvovali su u brojnim **obukama**:

- Obuke organizovane od strane EEA u okviru jačanja kapaciteta za izvještavanje prema EIONET-u po tematskim cjelinama (vazduh, kvalitet kopnenih (površinskih i podzemnih) i morskih voda, ažuriranje inventara gasova, izrada izvještaja o stanju životne sredine);
- Obuke organizovane od strane HORIZONA 2020 na teme “Integralno Upravljanje gradskim otpadnim vodama” i “Ekosistemskog pristupa u zaštiti Mediterana” ;
- Obuku „Menadžment životne sredine“ održane od 22.03-12.04.2012. godine u Izraelu;
- Upravljanje gradskim otpadnim vodama u zemljama Jugoistočne Evrope -Sapporo, Japan (jun-avgust);
- ECOPORT8- obuka za učešće u projektu: „Menadžment životne sredine u lukama“ održanoj tokom septembra u Bariju, Italija;
- Tretman otpadnih voda i ponovna upotreba prečišćenih voda u poljoprivredi održanoj tokom novembra u Izraelu;
- Seminar životne sredine u organizaciji Centra za životnu sredinu iz Pekinga, održanog od 04-15.11.2011.godine u Kini;
- Radionica na temu „Klasifikacija otpada, inventar i nacionalno izvještavanje prema Bazelskoj konvenciji“, 26-28.06.2011.godine, Bratislava, Slovačka;
- Radionica na temu „Reciklaža otpada“, 20-21.09.2011.godine, Tirana, Albanija;
- Godišnji sastanak radne grupe za Inventar gasova (TFEIP) na kojem je prezentovan napredak u izvještavanju ka Konvenciji o prekograničnom zagađenju vazduha (CLRTAP). Crna Gora je podnijela Konvenciji Inventar gasova za 2006. i 2009. godinu 1.- 4. maj, Stokholm, Švedska;
- Regionalna radionica o uticaju atmosferskih praškastih materija na ljudsko zdravlje IAEA TC Project RER/2005 16.- 21. maj, Sliema, Malta;

- Seminar „Upoznavanje sa tehničkom specifikacijom TCISO/EC 15675:2005 – Air quality/Measurement of stationary source emissions“ u organizaciji Akreditacionog tijela Crne Gore 13.-15. jun, Podgorica, Crna Gora;
- Radionica na temu „Mogućnosti razvoja Zapadnog Balkana u kontekstu smanjenja rizika od klimatskih promjena i nedostatka vode“ 24. – 26. oktobar, Beograd, Srbija;
- TNA projekt na temu procjene uticaja klimatskih promjena na područje Crne Gore, u organizaciji Kancelarije za održivi razvoj 7.- 8. novembar, Kolašin;
- Trening – radionica na temu: „Korišćenje CRF Reportera programa i tabela sa posebnim osvrtom na popunjavanje tabela iz Energetskog sektora“, u organizaciji RENA 16.- 17. novembar, Tirana, Albanija.

1. Sektor za izdavanje dozvola

U 2011. godini Sektor za dozvole realizovao je sledeće aktivnosti:

-Na osnovu **Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu** (“Službeni list RCG”, broj 80/05), Uredbe o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG“, broj 20/07) i Pravilnika donijetih u skladu sa ovim Zakonom, u Agenciji je pokrenuto i završeno (u 2010/ 2011. god) ukupno 60 postupaka procjene uticaja.

-U skladu sa **Zakonom o strateškoj procjeni uticaja** (“Službeni list RCG”, broj 80/05), na osnovu podnijetih zahtjeva, Agencija za zaštitu životne sredine izdala je: 4 saglasnosti na izvještaje o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu i 13 mišljenja na izvještaje o strateškoj procjeni na životnu sredinu

-Shodno **Zakonu o upravljanju otpadom** (“Sl. list RCG”, broj 80/05 i „Sl. list CG“, broj 73/08) i Odluke o kontrolnoj listi za izvoz, uvoz i tranzit robe (Sl. list CG“, broj 10/11), Agencija za zaštitu životne sredine izdaje dozvole za uvoz, izvoz i tranzit otpada. U toku 2011. godine Agencija je izdala: 480 dozvola za tranzit i uvoz neopasnog otpada; 5 dozvola za izvoz opasnog otpada; 10 dozvola za sakupljanje i transport opasnog otpada; 2 dozvole za preradu i odstranjivanje otpada. Takođe, shodno odredbama Zakona o upravljanju otpadom, Uredbom o kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebnih naknada za upravljanje otpadom (“Sl. list CG“, broj 11/09) i Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebnih naknada za upravljanje otpadom (“Sl. list CG“, broj 46/09) izvršena je prijava djelatnosti – ambalaža, električna i elektronska oprema, baterije, akumulatori, automobilske gume, motorna ulja i motorna vozila, od strane 106 preduzeća

-Na osnovu **Zakona o spoljnoj trgovini** („Sl. list RCG“, br. 28/04, 37/07) i Odluke o kontrolnoj listi za izvoz, uvoz i tranzit robe („Sl. list CG“, broj 10/11), izdato je 20 dozvola za uvoz/izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač, proizvoda koji ih sadrže i alternatinih supstanci.

-Na osnovu **Zakona o zaštiti prirode** (“Sl. list CG“, br. 51/08, 21/09) i Zakona o potvrđivanju Konvencije o međunarodnom prometu vrsta divlje faune i flore (“ Sl. List SRJ”, broj 11/01), izdate su: 7 CITES dozvola za uvoz; 16 dozvola za sakupljanje i izvoz biljaka, životinja i gljiva; 6 dozvola za izvoz biljaka, životinja i gljiva; 1 dozvola za sakupljanje gljiva; 1 dozvola za uvoz derivata životinja; 9 dozvola za naučno – istraživački rad; 1 dozvola za obavljanje aktivnosti i djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru.

-Na osnovu **Zakona o zaštiti vazduha** (“Sl. list CG“, broj 25/10) i Uredbe o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama („Sl. list CG“, broj 5/11) izdato je 14 dozvola za obavljanje djelatnost održavanja i/ili popravke i isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i alternativne supstance i 8 zahtjeva je odbijeno.

-Na osnovu Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini (**„Sl. list CG“, broj 28/11) izdate su 2 dozvole za mjerenje nivoa buke u životnoj sredini.**

Projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“ (Industrial Waste management and Cleanup Project (IWMCP)

Projekat realizuje Vlada Crne Gore preko Ministarstva održivog razvoja i turizma i Agencije za zaštitu životne sredine za: sanaciju industrijski kontaminiranih lokacija i upravljanje industrijskim i opasnim

otpadom u KAP-u – bazeni crvenog mulja; flotacijsko jalovište – Gradac; jalovište Termoelektrane Pljevlja – Maljevac; deponiju Željezare – Nikšić; Jadransko brodogradilište - Bijela.

Plan eliminacije HCFC supstanci koje oštećuju ozonski omotač

Plan eliminacije HCFC supstanci koje oštećuju ozonski omotač pripremila je Agencija za zaštitu životne sredine u saradnji sa UNIDO-om, koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici održanoj 28. oktobra 2010. godine. Na 63. sjednici Izvršnog komiteta odobrena su sredstva za implementaciju Plana. Plan će se realizovati kroz investicione i neinvesticione aktivnosti u oblasti servisa rashladnih i klima uređaja u Crnoj Gori u periodu od 10 godina.

2. Sektor za komunikaciju i vođenje informacionog sistema

Zakonom o životnoj sredini ("Sl. list RCG" br.48/08) u članu 37 predviđeno je da informacioni sistem zaštite životne sredine sprovodi Agencija za zaštitu životne sredine. Informacioni sistem uspostavlja se u cilju efikasnijeg identifikovanja, klasifikovanja, obrade, praćenja i evidencije prirodnih resursa i upravljanja životnom sredinom. Sektor za komunikaciju i vođenje informacionog sistema obavljao je niz aktivnosti kako bi na najadekvatniji način kreirao pouzdan, sveobuhvatan informacioni sistem, prilagođen evropskim okvirima, metodama i standardima razmjene informacija: održavanje, nadogradnja i ažuriranje Baze podataka izdatih dozvola; vođenje evidencije o količinama otpada nastalih na teritoriji opština, na godišnjem nivou; dizajn i implementacija aplikacije za vođenje evidencije o ozračenosti lica koja su pri radu izložena dejstvu jonizujućih zračenja; održavanje RAIS softvera i tehnička podrška pri radu sa ovim softverom (softver za vođenje nacionalnog registra izvora jonizujućeg zračenja); održavanje i svakodnevno ažuriranje novim sadržajima sajta Agencije; održavanje računara i računarske opreme (instaliranje i podešavanje uslužnog software-a (MS Office, antivirusni programi); reinstalacija operativnog sistema; backup podataka; čišćenje računara od virusa i drugih oblika zlonamjernih programa i sl.); održavanje računarske mreže (otklanjanje problema u radu mreže - prestanak rada mreže; proširenje i nadogradnja mreže (dodavanje aktivne opreme i novih utičnica); rješavanje problema sa internet konekcijom itd.; Učešće u pripremi projekta za apliciranje za pomoć iz IPA 2011 fondova za uspostavljanje IS zaštite životne sredine.

Obaveza Agencije u odnosu na evropske institucije (prvenstveno EEA) je da dostavlja ne samo podatke u agregisanom tabelarnom obliku već i da predstavlja te podatke u prostornom obliku. Ideja je da se "sirovi" podaci povežu sa realnim tačkama, oblastima tj. koordinatama u okviru GIS-a. Upotrebom jednostavnih logičkih operacija kao što su unija, presjek ili interpolacija, moguće je ambijentalne podatke predstaviti na potpuno drugačiji način. GIS tehnologija time predstavlja instrument za dostavljanje informacija o životnoj sredini, koji se sastoji od više baza podataka o životnoj sredini i koji nudi izvrsne metode za pristup i vrednovanje podataka i prosleđivanje informacija. On isporučuje podatke za opis stanja životne sredine u pogledu opterećenosti i opasnosti i time gradi osnovu mjera koje treba preduzeti u cilju zaštite životne sredine. GIS sistem na nacionalnom nivou razvija se pod programom podrške UNDP-a.

3. Odjeljenje za inspeksijske poslove

Poslove inspeksijskog nadzora sprovodi ekološka inspekcija, koja ima 14 izvršilaca. Ekološka inspekcija je, na osnovu zakonske regulative koja se odnosi na zaštitu životne sredine, u periodu od 01.01.2011. do 20.12.2011. godine izvršila određeni broj inspeksijskih nadzora i donijela rješenja koja se odnose na preduzimanje mjera i radnji u cilju sprječavanja zagađenja životne sredine i otklanjanja utvrđenih nepravilnosti.

U strukturi inspeksijskih pregleda najveći broj se odnosi na redovne preglede i to u sljedećim oblastima: upravljanje opasnim otpadom; zaštita kvaliteta vazduha; ispuštanja tehnoloških voda; dostavljanje informacija za katastar zagađivača; kontrola preuzetih obaveza po dobijenim ekološkim saglasnostima;

nivo jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja; kontrola zaštite zaštićenih područja, zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta i dr.

Ekološka inspekcija je u toku 2011. godine: izvršila 2.259 inspekcijskih nadzora (usmene opomene za manje nepravilnosti pri radu, preventivna ukazivanja na način odlaganja otpada i dr.); donijela 897 rješenja koja se odnose na preduzimanje određenih mjera i radnji u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti; podnijela 5 krivičnih prijava, podnijela 18 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, podnijela 13 prekršajnih naloga.

Devet prekršajnih postupaka je pokrenuto zbog neizvršenja rješenja u 2011. godini, tri zbog neizvršenja rješenja u 2010. godini i šest prekršajnih postupaka je pokrenuto zbog nepoštovanja materijalnih propisa iz oblasti životne sredine. Prekršajni nalozi su podnijeti zbog nepoštovanja materijalnih propisa iz oblasti životne sredine.

Na osnovu Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja (»Sl. list RCG«, broj 56/09) i međunarodno ratifikovanih ugovora i konvencija (Bečka konvencija, Bazelska konvencija, Montrealski protokol, CITES konvencije i druge), ekološka inspekcija je: izvršila 42.707 kontrola na radioaktivnost roba pri uvozu u saradnji sa JU«Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore«, Podgorica i »Institut za crnu metalurgiju« AD Nikšić i na osnovu izvještaja odobrila uvoz; kontrolisala 332 dozvole za promet otpada na graničnim prelazima; kontrolisala 36 dozvola prometa izvora jonizujućih zračenja na graničnim prelazima; kontrolisala 18 dozvola za promet roba koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač na graničnim prelazima; kontrolisala 33 dozvole za sakupljanje, otkup i promet biljaka i životinja; kontrolisala 11 dozvola za promet opasnog otpada; kontrolisala 135 dozvola za uvoz polovnih mašina; kontrolisala 21 dozvolu za obavljanje djelatnosti održavanja i/ili popravke i isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i/ili alternativne supstance.

Po rješenjima ekološke inspekcije u prethodnom periodu izvršeno je 6 sanacija terena zagađenog većim količinama otpadnog mineralnog ulja.

Na osnovu Uredbe o zagađujućim materijama u tečnim gorivima naftnog porijekla (»Sl. list CG« broj 39/10), Ministarstvo održivog razvoja i turizma je na prijedlog Agencije za zaštitu životne sredine donijelo Program praćenja kvaliteta goriva naftnog porijekla za 2011. godinu (»Sl. list CG«, broj 20/11). Programom praćenja kvaliteta goriva vrši se provjera goriva koja se stavljaju na crnogorsko tržište i koriste se u prevoznim sredstvima. Ekološki inspektor je svim distributerima donio rješenje kojim je naložio da se obezbijedi program praćenja kvaliteta goriva, zaključivanjem ugovora sa pravnim licem, koje ima dozvolu za uzorkovanje i laboratorijsku analizu od Agencije za zaštitu životne sredine.

Realizacija Programa je počela 01. juna 2011. godine i za ljetnji period je završena dana 27.09.2011. godine. Na teritoriji Crne Gore je uzeto 137 uzoraka goriva sa benzinskih pumpi, kao i 10 uzoraka sa skladišta »Jugopetrol« ad Kotor, koji su smješteni u Luci Bar. Dosadašnje analize su pokazale da ispitivana goriva ne prelaze propisane granične vrijednosti zagađujućih materija, odnosno, da zadovoljavaju propisane zahtjeve – standard MEST EN 228 (za motorne benzine), kao i standard MEST EN 590 (za dizel gorivo) u skladu sa Uredbom o graničnim vrijednostima sadržaja zagađujućih materija u tečnim gorivima naftnog porijekla.

Ekološka inspekcija je donijela 30 rješenja subjektima koji se bave djelatnošću održavanja i/ili popravke i isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i/ili alternativne supstance kojim je naložila da uđu u proceduru dobijanja dozvole za obavljanje djelatnosti od Agencije za zaštitu životne sredine. Dozvolu je dobio 21 subjekat a ostali su u proceduri dobijanja. Manji broj frigo majstora je odustao zbog nemogućnosti nabavke potrebne opreme i prostora za obavljanje djelatnosti. Takođe, rješenjima im je naloženo da potpišu ugovor o tehničko-poslovnoj saradnji za preuzimanje opasnog otpada, sa ovlaštenim sakupljačem ove vrste otpada.

Ekološka inspekcija, uporedo sa redovnim aktivnostima, aktivno učestvuje u okviru realizacije Projekta: »Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje sanacije«. Projekat se realizuje između Svjetske banke i

Vlade Crne Gore i obuhvata moguću sanaciju prepoznatih ekoloških crnih tačaka (prioritetnih lokacija): Kombinat aluminijuma Podgorica (bazen crvenog mulja i deponija industrijskog otpada); Željezara Nikšić (deponija industrijskog otpada); Jadransko Brodogradilište Bijela (deponija industrijskog otpada - grit); TE Pljevlja (deponija pepela i šljake „Maljevac“) i Gradac Pljevlja („Šuplja Stijena“).

4. Služba za opšte poslove i finansije

Služba za opšte poslove i finansije je u saradnji sa ostalim organizacionim jedinicama izvršila obradu prijedloga Budžeta za Agenciju za zaštitu životne sredine za 2011. godinu i u traženoj formi dostavila Ministarstvu finansija (budžetski cirkular) isti dostavila blagovremeno, u predviđenom roku. Na osnovu toga, usvojen je Budžet za 2011. godinu u iznosu od 1.110.297,33 €.

Na uplatnim računima Agencije za zaštitu životne sredine u 2011. godini uplaćena su namjenska sredstva u ukupnom iznosu od 899.462,59 €, i to: naknada za ocjenu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu 876.972,59 €; naknada za utvrđivanje ispunjenosti uslova za korišćenje izvora jonizujućih zračenja i drugih izvora zračenja 7.410,00 €; naknada za izdavanje dozvola za uvoz, izvoz i tranzit proizvoda i supstanci koje oštećuju ozonski omotač, CITES dozvola i dr. 8.350,00 €; administrativna taksa 6.130,00 €.

Izveštaj o pokretnoj i nepokretnoj imovini, kao i ostaloj opremi koju koristi Agencija za zaštitu životne sredine, dostavljen je Upravi za imovinu.

Agencija je od Ministarstva održivog razvoja i turizma dobila na raspolaganje dva auta marke Opel Korsa 14.04.2011, broj odluke 05D-1269/1.

Na zahtjev Uprave za imovinu dostavljeni su podaci o broju, vrsti, tipu i starosti službenih automobila koji su u vlasništvu Agencije (shodno članu 22 Uredbe o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore ("Sl. list CG" broj 21/10)), radi dopune zahtjeva broj: 05D-2148/1 od 30.06.2011. Shodno zaključcima Vlade Crne Gore broj: 03-5225 od 02.06.2011 donijetih na sjednici održanoj 26.05.2011. godine dostavljeni su precizni podaci o broju službenih automobila kojima raspolaže Agencija kao i o vrsti i obimu izdataka koji proizilaze iz korišćenja vozila.

Javne nabavke

U toku izvještajnog perioda, u okviru Službe za opšte poslove i finansije, obavljani su poslovi javnih nabavki koji su propisani Zakonom o javnim nabavkama, a u okviru sredstava odobrenih planom Budžeta, po pozicijama, za 2011.godinu.

Tabelarni prikaz nabavki u toku 2011. godine:

Metod nabavke	Broj nabavki	Iznos (€)
Otvoreni postupak javnih nabavki	3	378.800
Šoping	10	89.783
Ukupno:	13	468.583

Agencija je u toku 2011. godine primila 65 zahtjeva za slobodan pristup informacijama od strane NVO sektora i građana, što je za skoro 95% veći broj u odnosu na prethodnu godinu, a ukazuje da je svijest građana o pitanjima zaštite životne sredine u porastu. Svi zahtjevi su riješeni u zakonskom roku. Pravna služba u saradnji sa ekološkim inspektorima priprema izvještaje o broju podnijetih zahtjeva za vođenje prekršajnog postupka i broja krivičnih prijava.

Kadrovski poslovi

U periodu januar - decembar 2011. godine, sproveden je postupak javnog oglašavanja, prilikom čega su donešene 37 odluke o popunjavanju upražnjenog radnog mjesta, putem raspisivanja javnog oglasa i konkursa, u saradnji sa Upravom za kadrove. U skladu sa tim donošena su rješenja o zasnivanju radnog odnosa.

Usavršavanje i stručno osposobljavanje zaposlenih Agencije

Stručno osposobljavanje službenika posredstvom Uprave za kadrove i kroz druge obuke i seminare, odnosi se na:

- Softverski paket za upravljanje projektima MS projekt;
- IPA instrument za predpristupnu podršku IPA;
- Budžetski sistem u Crnoj Gori;
- Odnose sa javnošću;
- Kancelarijsko poslovanje;
- Upravljanje vremenom i stresom na radnom mjestu;
- Upravljanje organizacionim jedinicama;
- Edukativni program o rodnoj ravnopravnosti za službenike Vlade Crne Gore;
- Osposobljavanje pripravnika i novozaposlenih za rad u državnim organima;
- TA for preparation of the SCF and POS for IPA Comp III and IV.

Prisustvo predstavnika Agencije radionicama:

- “Obnovljivi izvori energije u Crnoj Gori i mehanizmi čistog razvoja”,
- “Implementacija Plana eliminacije HCFC supstanci”,
- “Procesuiranje prekršajnih i krivičnih prijava iz oblasti zaštite životne sredine i međuresorna saradnja u ovoj oblasti”,
- Pregled sistema zaštite životne sredine Ministarstva Italije u okviru Twinning projekta u oblasti životne sredine,
- “Integrirano upravljanje otpadnim vodama i sistem za prečišćavanje” održanog u Budvi u periodu od 18. do 21. aprila,
- “Overview of the Italian Environmental Agencies system”,
- Approaches to transposition of EIA/SEA directives. Application of EIA/SEA and IPA projects. Regional Environmental Network for Accession First Training of the EIA/SEA Sub-Group Miaperahotel, Istanbul / TÜRKİYE, June 6-8, 2011,
- “Developing methodologies for effective involvement of all necessary stakeholders (public participation, multi stakeholder processes, EIAs, SEAs, etc.)” ENPI Horizon 2020 CB/MEP 27-28 October 2011, Zagreb, Croatia,
- GPS RISK ASSESSMENT AND REACH/GHS IMPLEMENTATION IN PRACTICE, Hotel Podgorica, 27-28.oktobar 2011, 27-28 juni 2011.god.
- Radionica u Bratislavi, Slovačka "Klasifikacija, inventar i nacionalno izvjestavanje o otpadu",
- „Saradnja vojnog i civilnog sektora u vanrednim situacijama“. Radionica je održana u Danilovgradu, u organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave (Sektor za vanredne situacije i civilnu bezbjednost) i US Army Corps of Engineers.

Takođe su organizovane i sljedeće obuke i sastanci:

- 2. novembar 2011. godine sastanak u organizaciji kancelarije OSCE u Podgorici na temu "Kako riješiti problem radioaktivnog otpada na posjedu AD "Plantaže" kod brda Šipčanik",
- 15. i 16. novembra 2011. godine radni sastanak sa predstavnicima Evropske Komisije, predstavnicima Makedonije i Kosova vezan za projekat IPA 2009" Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima, uključujući i radioaktivne gromobrane",
- 16. novembra sastanak sa predstavnicima Evropske Komisije radi pisanja " mape puta" od 2012. do 2015. iz oblasti radijacione sigurnosti i nuklearne bezbjednosti,
- 1. decembar okrugli sto pod nazivom " Zaštita životne sredine i NATO",
- 27. april 2011. godine (multimedijalna sala) okrugli sto "Zelena ekonomija i društveno odgovorno poslovanje" u okviru kampanje Ekološka nit koja nas spaja,
- 10-11. novembar 2011 godine Podgorica, Crna Gora "Obuka za servisere rashladnih i klima uređaja";
- Prisustvo Sastanku CITES biljnog komiteta u Gruziji;
- 02.10. - 15.10.2011. god. službena posjeta Centru za zaštitu od zračenja u Viljnusu, Litvanija. Službena posjeta je imala za cilj usavršavanje i razmjenu informacija vezano za dozvole za izvore jonizujućeg zračenja koji se koriste u industriji i medicini, kao i kontrolu za vršenje inspeksijskog nadzora u oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja tj. kontrolu privremenog skladišta radioaktivnog otpada.
- Obilazak Arhus centara, Tirana, Valona, Skadar – Albanija,
- Obuka " Menadžment životne sredine, Izrael,
- Seminar na temu "Klimatske promjene i adaptacije", Budimpešta, Mađarska,
- Sastanak za sprečavanje zagađenja Sredozemnog mora u organizaciji (REMPEC-a), Malta,
- Radionica - pristup transpoziciji SEA/EIA direktiva i primjena SEA/EIA u IPA projektima, Istanbul, Turska
- Sjednica strana ugovornica Arhuske konvencije, Kišinjev, Moldavija,
- Sastanak INECE mreže (za usaglašavanje i sprovođenje zakonodavstva u oblasti životne sredine), Vankuver, Kanada,
- Tematski sastanak na temu "Implementacija Plana za eliminaciju HCFC supstanci, sertifikacija serviseru za rashladne i klima uređaje i baze podataka (log-books), Budimpešta, Mađarska i dr.
- Arhus centar - Izveštaj o radu Odjeljenja za primjenu i praćenje Arhuske konvencije-Arhus centar Podgorica. Arhus centru Podgorica je, u skladu sa odredbama Zakona o slobodnom pristupu informacijama i Arhuske konvencije, u 2011. godini podnijeto 65 zahtjeva za slobodan pristup informacijama o životnoj sredini. Broj pristiglih zahtjeva za slobodan pristup informacijama je za 95% veći u odnosu na prethodnu godinu. Ovaj podatak ukazuje da je svijest građana o pitanjima zaštite životne sredine u porastu. Najčešće traženi podaci odnose se na tematsko područje procjene uticaja i strateške procjene uticaja na životnu sredinu, izvještaje o stanju životne sredine i rad ekološke inspekcije. Na sve zahtjeve odgovoreno je u zakonskom roku. U 2011. godini izrađen je strateški dokument za osnivanje Arhus centra Podgorica-Elaborat o osnivanju. U skladu sa obavezama koje su utvrđene Elaboratom izrađen je Akcioni plan Arhus centra Podgorica za period 2011.-2012. godina.

IZVJEŠTAJ

O RADU INSTITUCIJA NAD KOJIMA MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA VRŠI NADZOR

JAVNO PREDUZEĆE ZA UPRAVLJANJE MORSKIM DOBROM

Uredbom o povjeravanju poslova iz nadležnosti Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore („Službeni list CG“, broj 22/09 i 27/10), povjereni su tim preduzećima određeni poslovi državne uprave, koji se odnose na izdavanje odobrenja i urbanističko-tehničkih uslova za objekte određene planom objekata privremenog karaktera za područje Prostornog plana posebne namjene za morsko dobro i prostornog plana posebne namjene za nacionalne parkove.

Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom bili su povjereni, do donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata - i poslovi koji se odnose na izdavanje urbanističko - tehničkih uslova i građevinskih dozvola za rekonstrukciju objekata (terase, ponte, mandračići, ribnjaci, objekti marikulture, kupališta, pristaništa, šetališta, trotoari i objekti obalne utvrde), koji se nalaze na području Prostornog plana posebne namjene za morsko dobro. Radilo se, naime, o objektima koji se nalaze u zahvatu državnog planskog dokumenta.

Takođe, Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, broj 6/10) ovim preduzećima su u 2011. godini bili povjereni poslovi državne uprave u oblasti inspeksijskog nadzora, koji se odnose na zaštitu prostora.

Prostor moskog dobra se uređuje na osnovu prostorno planske dokumentacije koju donose nadležni organi (Skupština i Vlada), kao i na osnovu Plana postavljanja privremenih objekata, koji donosi Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Kupališta se uređuju na osnovu godišnjeg Programa za organizaciju kupališta koje donosi Javno preduzeće, a na osnovu Pravilnika o uslovima koje moraju ispunjavati uređena i izgrađena kupališta koji, takođe, donosi Ministarstvo.

U 2011. godini Javno preduzeće je organizovalo izradu 62 geodetska eleborata kojim je snimljeno ukupno cca 106.000 m² novonastalih površina u moru, koje se po posebnom postupku upisuju u Katastar kao nova teritorija.

Nastavljen je postupak formalnog evidentiranja (upisa u katastar) izgrađenih ponti i mandračića i ostalih objekata obalne infrastrukture, kako bi se stvorili preduslovi za rješavanje pravnog statusa ovih objekata. U Bokokotorskom zalivu, evidentirano je cca 500 objekata od kojih je cca 100 na području opštine Herceg Novi, cca 300 na području opštine Kotor i cca 200 na području opštine Tivat. Dosta manji broj ovakvih objekata evidentiran je na potezu od Budve do Ulcinja.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom u saradnji sa Opštinom Tivat i Zavodom za zaštitu prirode, u martu 2011. godine, završilo je prvu fazu infrastrukturnog uređenja specijalnog rezervata Tivatskih Solila. Vrijednost investicije je 10,324.81 €. Javno preduzeće je u saradnji sa Zavodom za zaštitu prirode, pokrenulo izradu 6 Studija revizije zaštićenih područja u zoni moskog dobra, a radi usklađivanja sa odredbama Zakona o zaštiti prirode.

Javno preduzeće je tokom 2011. godine, prema Uredbi o povjeravanju poslova iz nadležnosti resornog Ministarstva izdalo:

- Sedam odobrenja za dogradnju, rekonstrukciju i izgradnju;
- 656 rješenja o lokaciji, po ugovorima o ustupanju kupališta; 209 rješenja o lokaciji, po ugovorima za ustupanje privremenih lokacija; 82 rješenja o lokaciji, po ugovorima za ustupanje terasa ugostiteljskih objekata.

Ovom broju privremenih objekata, treba dodati i privremene objekte planirane evidencijom objekata na rijeci Bojani, kojih je predviđeno na lijevoj obali 135 i na desnoj obali 442 objekta, što je ukupno 577.

Do početka turističke sezone (30.06.2011. godine), konstatovana je značajnija gradnja bez odobrenja u Ulcinju, kao i pojava nasipanja materijala u more i pokušaji rekonstrukcija ili gradnje ponti, na prostoru opštine Kotor. Istovremeno, konstatovan je veći broj slučajeva gradnje (21), po uredno izdatoj građevinskoj dozvoli u opštinama Herceg Novi, Kotor, Tivat i Budva. U opštinama Bar i Ulcinj nije registrovana gradnja po izdatoj građevinskoj dozvoli. Tokom 2011. godine, urađen je 451 zapisnik.

Pored navedenog, u saradnji sa komunalnom policijom, kao i Turističkom inspekcijom, urađeno je ukupno 236 zapisnika kojim su utvrđene nepravilnosti u postavljanju privremenih montažnih objekata, terasa, trgovinskih objekata i reklamnih panoa (159 se odnosi na period 01.06 - 30.09.2011. godine).

Od strane Inspektora zaštite prostora Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom (od 13.09.2011. godine zaposlena su 3 službenika), formirano je ukupno 39 predmeta od čega 18 predmeta gradnje bez odobrenja, u kojima su postupali ili postupaju. Podnijete su 3 krivične prijave. U obradi je šest predmeta, za koje će se nakon završetka postupka podnijeti krivične prijave. Pored navedenih 18 predmeta - slučajeva građenja, postupalo se i u 21 predmeta gradnje po uredno izdatoj građevinskoj dozvoli.

Tokom turističke sezone manje građevinske aktivnosti, kao i pripremni radovi su kontrolisani, zabranjivani i sankcionisani, a odnosili su se prvenstveno na nepoštovanje odluka o zabrani gradnje u periodu turističke sezone. Stanje prostora u zoni morskog dobra je, u dijelu čistoće, rasvjete, stanja hortikulture, i opšte komunalne uređenosti, tokom sezone bilo na zavidnom nivou.

U sklopu priprema za turističku sezonu, izvršeno je uklanjanje većeg broja privremenih objekata koji nijesu predviđeni Planom objekata privremenog karaktera za period 2010-2012. godina ili ranijim Planovima, a nalazili su se na terenu više godina.

JAVNO PREDUZEĆE «REGIONALNI VODOVOD CRNOGORSKO PRIMORJE»

U 2011. godini poslovna politika JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ (u daljem tekstu: JP) vođena je u skladu sa :

- Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja (“Službeni list CG”, broj 13/07) i Odlukom o organizovanju Javnog preduzeća “Regionalni vodovod Crnogorsko primorje” (“Službeni list CG”, broj 14/08);
 - Ekonomskom politikom Crne Gore za 2011. godinu u drugim nacionalnim strateškim dokumentima:
 - Ugovorom o finansiranju Projekta izgradnje regionalnog vodovodnog sistema za Crnogorsko primorje na južnom kraku od Čafa (Opština Bar) zaključenim sa Fondom za razvoj Abu Dabija (u daljem tekstu: Abu Dabi fond) i Ugovorom o finansiranju Projekta zaštite osjetljivih turističkih područja u Crnoj Gori (MESTAP) zaključenim sa Svjetskom bankom.
 - Programom mjera za rješavanje problema vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje;
 - Nalozima i smjernicama iz odluka Vlade;
- Planom rada JP za 2011. godinu i drugim aktima Upravnog odbora JP.

JP je u 2011. godini vršilo:

- svoje osnovne djelatnosti definisane Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja i Odlukom o organizovanju JP:
- vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja;
- izgradnju i održavanje regionalnog vodovodnog sistema za Crnogorsko primorje;

- poslove na realizaciji Projekta zaštite osjetljivih turističkih područja u Crnoj Gori (izgradnja regionalne sanitarne deponija "Možura" i dr.) koji su mu, kao jedinici za implementaciju tog projekta, povjereni projektom i Ugovorom o finansiranju projekta, zaključenim sa Svjetskom bankom;
- poslove na realizaciji Programa mjera za rješavanje problema vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje (sanacija vodovoda na Cetinju).

JP je svoje poslove u 2011. godini izvršavalo uz podršku Vlade Crne Gore, Ministarstva održivog razvoja i turizma, kao resornog, i u saradnji sa drugim državnim organima i opštinama na čijim teritorijama se realizuju navedene investicije, kao i međunarodnim finansijskim organizacijama iz čijih se kredita finansiraju te investicije, izvođačima radova i drugim subjekatima uključenim u realizaciju investicija.

Negativni efekti ekonomske krize odrazili su se i na poslovanje JP u 2011. godini. Zbog smanjenja investicija u izgradnju objekata na Crnogorskom primorju, JP je ostvarilo niske prihode po osnovu, Zakonom uvedene, naknade na investicije u opštinama Crnogorskog primorja (ukupno 1.598.904,52 €), čemu je doprinijela i nepravilna primjena propisa o naknadi u pojedinim opštinama (izdavane su dozvole koje je investitor u obavezi da pribavi prilikom izgradnje objekata, iako nije plaćena naknada, što je jedan od uslova za izdavanje dozvola).

Osim toga, lokalna vodovodna preduzeća nijesu uredno izmirivala obaveze za vodu preuzetu iz regionalnog vodovodnog sistema. Na kraju 2011. godine, ukupna potraživanja za isporučenu vodu iznosila su 2.331.492,85 €.

Priliv sredstava iz naknade na investicije i prihoda od isporučene vode nije bio dovoljan za izmirenje obaveza JP - obaveze polugodišnjih rata za kredit EBRD po 960.000 € (koje dospijevaju 24. februara i 24. avgusta), dug za utrošenu električnu energiju u mjesečnim iznosima od oko 50.000 € i dr. U 2011. godini dospjele su i plaćene dvije rate kredita EBRD, a nedostajuća sredstva u iznosu od 300.000 € JP je obezbijedilo pozajmicom od Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom uz obavezu da se sredstva vrate do kraja 2011. godine. Kako do tada nije moglo vratiti zajam, JP je, uz saglasnost Vlade Crne Gore, ustupilo dio svog poslovnog prostora Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom i na taj način riješilo pitanje duga.

U izvještajnom periodu protiv JP je pokrenuto i vođeno 15 parničnih postupaka (za plaćanje radova, naknade štete i sl.) kod domaćih sudova, kao i jedan postupak kod arbitražnog vijeća Međunarodne trgovinske komore u Prizu po tužbi kompanije „Štrabag“ AG - Austrija, kojom se traži naknada štete u iznosu od 12,4 miliona €, zbog raskida ugovora o izgradnji regionalnog vodovoda i neizmirenih obaveza po tom ugovoru. Ti postupci nijesu završeni i neizvjesno je kad će se okončati, izuzev postupak kod međunarodne arbitraže za koji će se odluka donijeti u maju 2012. godine.

Vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja

Tokom 2011. godine JP je kontinuirano, svih 24 sata dnevno, isporučivalo ViK-ovima u opštinama Budva, Kotor i Tivat, a od jula 2011. godine i opštini Bar, vodu za piće iz regionalnog vodovoda koje su podmirivale sve potrebe za vodom u navedenim opštinama.

Isporuka vode vršena je na osnovu ugovora koje je JP zaključilo sa tim preduzećima, kojima je ugovoreno preuzimanje minimalnih količina vode:

- za opština Budva 50 l/s tokom čitave godine i dodatnih 50 l/s u junu i septembru i 200 l/s u julu i avgustu, sve po cijeni od 0,45 € bez PDV;
- za opštinu Kotor 50 l/s tokom čitave godine po cijeni od 0,25 € bez PDV i dodatnih 50 l/s u periodu 15. jun - 30. septembru po cijeni od 0,80 € bez PDV;
- za opština Tivat 50 l/s tokom čitave godine po cijeni od 0,25 € bez PDV i dodatnih 50 l/ u periodu 15. maj - 15. oktobar po cijeni od 0,80 € bez PDV;

- za opština Bar 50 l/s tokom čitave godine po cijeni od 0,25 € bez PDV i dodatnih 50 l/ u julu i avgustu po cijeni od 0,80 € bez PDV.

U 2011. godini JP je isporučilo ovim opštinama ukupno 6.795.961 m³ vode.

ViK-ovi nijesu plaćali preuzetu vodu u ugovorenom roku. Ugovore su najviše kršila preduzeća u Budvi i Kotoru i do kraja 2011. godine nije izmireno 2,33 miliona € duga.

Izgradnja i održavanje regionalnog vodovodnog sistema

Realizacija prve faze izgradnje regionalnog vodovodnog sistema nastavljena je izgradnjom cjevovoda i drugih objekata na potezu Čafe - Ulcinj. Izgradnja se finansira iz kredita Abu Dabi Fonda u iznosu od 8.974.000 €.

JP je na osnovu međunarodnog tendera zaključio dva ugovora za realizaciju ovog projekta:

- Ugovor sa kompanijom "Integral Inženjering" Laktaši - BiH za postavljanje čeličnog cjevovoda u dužini od 18,3 km i izgradnju prekidne komore "Čafe" i
- Ugovor sa kompanijom "Jedinstvo" Sevojno - Republika Srbija, za izgradnju pumpne stanice "Belveder" i prekidne komore "Bratica".

Opština Ulcinj je tražila, a Abu Dabi Fond odobrio da se Ugovor sa kompanijom "Integral Inženjering" proširi na izgradnju dodatnih 1.773 m cjevovoda u Ulcinju, od benzinske stanice do zgrade komunalnog preduzeća, radi snabdijevanja hotelskih kapaciteta na Velikoj plaži.

Izgradnjom ove faze regionalnog vodovoda stvorene su i tehničke pretpostavke za vodosnabdijevanje Luštice po zahtjevu opština Herceg Novi i Tivat.

Pomenuti ugovori implementirani su u skladu sa ugovornim uslovima FIDIC-a, a primjenjivana su i pravila Abu Dabi Fonda iz čijih sredstava se vrši nadzor nad izvođenjem radova.

Do kraja prvog kvartala 2011. godine završena je automatizacija regionalnog vodovodnog sistema. Pušten je u rad SCADA sistem automatskog nadzora i upravljanja regionalnim vodovodnim sistemom sa dvije centralne stanice.

U 2011. godini rješavana su imovinsko-pravna pitanja po osnovu izvršene eksproprijacije za izgradnju regionalnog vodovoda. Od ukupno 270 zaključenih sporazuma o eksproprijaciji, u 2011. godini zaključeno je 5. Na osnovu sporazuma i dvije presude, do kraja 2011. godine na račun eksproprijacije isplaćeno je preko milion €.

Tokom 2011. godine, JP je vršilo redovne aktivnosti na održavanju funkcionalne ispravnosti sistema i obezbjeđivalo uslove za pravilan i nesmetan rad. Dnevno je praćena kontrola kvaliteta i mjerena količina isporučene vode.

Realizacija projekta MESTAP

Bord direktora Svjetske banke je 2003. godine odobrio kredit za finansiranje Projekta ekološki osjetljivih turističkih oblsta Crne Gore (MESTAP) u iznosu od 5,0 miliona XDR, što je u vrijeme odobrenja kredita bilo ekvivalentno iznosu od 7,0 miliona USD. Ugovor o kreditu pod IDA uslovima zaključen je 13. oktobra 2003. godine između Međunarodnog udruženja za razvoj i bivše Državne zajednice Srbija i Crna Gora. Ugovor je ratifikovala Skupština Državne zajednice 26. decembra 2003. godine. JP je jedinica za implementaciju MESTAP-a.

Komponenta 1 projekta MESTAP realizovana je izgradnjom privremene sanitarne deponije „Lovanja“, zatvaranjem nesanitarnih odlagališta otpada, nabavkom opreme za opštinska komunalna preduzeća, izgradnjom reciklažne stanice itd, za šta je utrošeno 33% sredstava IDA kredita. Preostala sredstva u iznosu od 3.342.862,61 XDR preusmjerena su na komponentu 2 MESTAP-a.

Pema kursu valuta koje ulaze u sastav XDR, krajem 2011. godine, raspoloživa sredstva IDA kredita bila su ekvivalentna iznosu od 3.841.461,13 €.

Za finansiranje komponente 2 projekta MESTAP, dana 23.12.2010. godine zaključen je i Ugovor o zajmu pod IBRD uslovima na iznos od 4,5 miliona €, između Crne Gore i IBRD (Međunarodne banke za obnovu i razvoj), a zajam je proglašen efektivnim 22. marta 2011. godine. Shodno tome, ukupan iznos sredstava za realizaciju komponente 2 projekta MESTAP iznosi 8.341.461,13 €.

Najvažniji dio komponente 2 je izgradnja regionalne sanitarne deponije za opštine Bar i Ulcinj. Opštine Bar i Ulcinj su sredinom 2011. godine zaključile ugovore o uslugama sa privrednim društvom DOO „Možura“, koje će upravljati deponijom, što je bio uslov da Svjetska banka dâ saglasnost za početak radova na izgradnji deponije.

Na osnovu međunarodnih tendera po ICB metodi za projektovanje i izgradnju sanitarne deponije „Možura“ JP je 24. decembra 2010. godine zaključilo ugovor sa kompanijom „Integral Inženjering“ Laktaši BiH, tako da su radovi otpočeli u 2011. godini. Vrijednost ugovora je 4.317.129 € bez PDV, odnosno 5.063.326 sa PDV i carinskim dažbinama.

Na osnovu međunarodnog tendera zaključen je 11. februara 2011. godine Ugovor o vršenju stručnog nadzora nad projektovanjem i izgradnjom deponije sa kompanijom „Safež“ iz Beograda. Vrijednost ugovora je 352.340 €.

Međunarodni tender za nabavku mehanizacije i mobilne opreme za sanitarnu deponiju objavljen je 6. jula 2011. godine, na osnovu kojeg su, tokom 2011. godine, zaključeni ugovori sa dobavljačima u ukupnoj vrijednosti od 314.543,55 €.

Kako je ugovorena povoljnija cijena za izgradnju deponije i kako se neće plaćati PDV i carine, shodno pismu Ministarstva finansija broj 02-6780 od 03.06.2010. godine i ranijim zaključcima Vlade u odnosu na tretman carina i PDV za projekat MESTAP, ukupna investicija biće za oko 1,5 miliona € niža od planiranih i raspoloživih sredstava za komponentu 2 Projekta, pa je određeno da se preostali dio sredstava iskoristi za nabavku opreme za rad komunalnih preduzeća u opštinama Ulcinj, Bar, Budva, Kotor i Tivat.

Mjere za rješavanje problema vodosnabdijevanja Cetinja

U okviru Programa mjera za rješavanje problema vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje koji koordinira Komisija Vlade, JP vrši poslove rukovođenja Jedinicom za implementaciju Programa.

Prva faza Programa realizovana je od marta do jula 2011. godine, a finansirana je sredstvima u ukupnom iznosu od 370.000 €, od čega je 310.000 € obezbijedila Vlada, dok su po 30.000 € obezbijedili JP i JP „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje.

Od ukupnog iznosa utrošeno je 320.000 € za realizaciju mjera I.1 i I 2.2 Programa - Dovođenje sistema u mjerno stanje, nabavku i ugradnju zatvarača na primarnoj gradskoj mreži i popravku kvarova na distributivnom cjevovodu i gradskoj mreži i 50.000 € za hitne potrebe ViK-a.

Ugradnja mjerno regulacione opreme omogućila je i inspekciju i mjerenje gubitaka na svakoj sekciji distributivnog cjevovoda Podgor - Cetinje. I nakon otklanjanja kvarova, postoje značajni gubici koji su

inspekcijom locirani na potezu PS Podgor - PS Višnjica (gdje se gubi 15 l/s vode) i potezu PK Lašor - rezervoar Zagrablje (gdje se gubi 10 - 14 l/s vode). Nije se moglo pristupiti identifikaciji kvarova na potezu PK Lašor - rezervoar Zagrablje zbog neriješenih imovinsko-pravnih problema. Konstatovano je da su kvarovi nastali kao posljedica nedostatka katodne zaštite cjevovoda. U cilju sprečavanja nastanka novih kvarova potrebno je izvršiti ugradnju katodne zaštite na svim čeličnim cjevovodima, pa je potrebno obezbijediti i odgovarajuća finansijska sredstva.

JAVNO PREDUZEĆE NACIONALNI PARKOVI CRNE GORE

Izveštaj o radu Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore za 2011. godinu urađen je na bazi izvještaja organizacionih jedinica, a metodološki koncipiran tako da analizira osnovne funkcije zaštite i razvoja, korišćenje dobara i pružanje usluga, rad službi zajedničkih poslova kao objedinjenih zajedničkih funkcija, te osvrst na saradnju sa domaćim i inostranim organizacijama, aktivnosti donatora, finansijsko poslovanje, rad Upravnog odbora i Naučnog savjeta.

U ostvarivanju planiranih ciljeva menadžment Javnog preduzeća i udružene zajedničke službe prioritet aktivnosti stavili su na:

- realizaciju obaveza predviđenih Programima upravljanja za 2011. godinu;
- izvršavanju obaveza koje su proizilazile iz Zakona i Odluke o osnivanju Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore;
- učešću i praćenju izrade prostorno planske dokumentacije za nacionalne parkove kao i za prostore koji imaju ili bi mogli imati direktne uticaje na prostor nacionalnih parkova;
- izradi projekata i učešću u projektima prekogranične saradnje (IPA projekti);
- saradnji sa donatorima na realizaciji konkretnih projekata u nacionalnim parkovima;
- kontinuiranoj saradnji sa elektronskim i štampanim medijima po ustaljenom medija planu, čime su promovisane prirodne i stvorene vrijednosti nacionalnih parkova, kao i projekti vezani za zaštitu biodiverziteta;
- redizajniranju WEB sajta sa ciljem kvalitetnijeg pozicioniranja, brendiranja i predstavljanja nacionalnih parkova.

U okviru obaveza koje proističu iz Zakona o nacionalnim parkovima i Odluke o osnivanju Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore, blagovremeno su izvršene obaveze iz nadležnosti Javnog preduzeća, koje se odnose na donošenje Programa upravljanja za 2012. godinu, donošenje opštih akata Javnog preduzeća i stvaranja organizacionih pretpostavki za početak rada NP Prokletije.

Inicirane su obaveze koje se moraju izvršiti u koordinaciji sa resornim Ministarstvom ili drugim subjektima a naročito izrada PPPPN NP Prokletije, obilježavanje granica nacionalnih parkova, formiranje Savjeta za nacionalne parkove, poslovi na reorganizaciji Javnog preduzeća, kao i donošenje akta o načinu, uslovima i vremenu davanja na korišćenje zamljišta nepokretnosti i dobara nacionalnih parkova.

Saradnja sa inostranim organizacijama i donatorima rezultirala je realizacijom konkretnih projekata. Najznačajniji donatori tokom 2011. godine su bili Njemačka razvojna organizacija za tehničku pomoć i saradnju (GIZ), Regionalna razvojna organizacija za Bjelasicu, Komove i Prokletije (RRA), Svjetska banka, NLB Montenegro banka, a najznačajniji projekti koji su realizovani iz donatorskih sredstava su:

- nastavak radova na uređenju pristaništa Lipovik – Rijeka Crnojevića, u okviru projekta „Rekonstrukcija starog pristana na Lipoviku“;
- obilježavanje plovnih puteva, rezervata i ribolovnih oka na Skadarskom jezeru, u okviru projekta „Postavljanje nove vodene signalizacije na Skadarskom jezeru“;
- kamp odmorište na Kraljevom kolu, u okviru projekta Ministarstva turizma „5 u 5“;
- završni radovi na objektu spremišta za čamce na Biogradskom jezeru;

- uređenje edukativne staze Lipovik, u okviru projekta „Obradujmo prirodu“.

Navedene aktivnosti odvijale su se po prethodno dobro osmišljenoj poslovnoj politici, realnim pretpostavkama, uz efikasan rad Upravnog odbora, Naučnog savjeta i rukovodećih struktura Preduzeća.

Nacionalni park Durmitor

Zbog povećanog obima posla i aktivnosti u Nacionalnom parku Durmitor, za vrijeme ljetnje turističke sezone 2011. godine, bilo je uposleno 28 radnika.

Služba fizičke zaštite svakodnevno je tokom 24 časa, po smjenama, bila prisutna na lokalitetu Škrka, gdje je, pored svojih redovnih aktivnosti na zaštiti prostora, bila angažovana i na pružanju usluga posjetiocima u planinarskom domu „Škrka“.

U Rasadniku Nacionalnog parka je uzgajano 3.000 sadnica smrče, jele i crnog bora, odakle je 2.000 sadnica jele i smrče starih tri godine, posađeno na lokalitetu iznad Vojnog odmarališta.

Izvršeno je poribljavanje Vražjeg i Ribljeg jezera sa 600 kg pastrmke, veličine za izlovljavanje, i Crnog jezera sa 56 kg riblje mlađi pastrmke potočare.

Tokom godine je u cilju sprječavanja protivpravnih radnji organizovano stalno patroliranje, u nekim slučajevima i noćno dežurstvo preko Todorova i Dobrog dola, na Drugom logoru - Splavištu, kao i u Dobrilovini i Žugića Luci.

S tim u vezi, podneseno je pravosudnim organima:

- 16 krivičnih prijava za nezakonite radnje,
- 3 prekršajne prijave,
- 8 prijava za bespravnu gradnju protiv lica koja grade objekte na prostoru Parka bez dozvole i odobrenja.

Sve prijave za nedozvoljenu gradnju prosljeđene su nadležnoj Inspekciji zaštite prostora JPNPCG, Ekološkoj, Šumarskoj i Poljoprivrednoj inspekciji.

U 2011. godini sprovedene su Programom upravljanja planirane aktivnosti iz oblasti zaštite, razvoja i unaprjeđenja ovog nacionalnog parka. Najznačajnije aktivnosti koje su realizovane godišnjim programom upravljanja odnose se na donošenje Programa upravljanja šumama za 2011. godinu, koji sadrži više segmenata (sanitarne mjere, uzgojne mjere, zaštita šuma); donošenje Plana zaštite šuma od požara i sprovođenja mjera zaštite od snijega, vršenje redovnog uvida u populaciju divljih vrsta biljaka i životinje na području masiva Durmitor i u kanjonu rijeke Tare i druge aktivnosti.

U 2011. godini Služba za unaprjeđenje i razvoj Javnog preduzeća uradila je, a Upravni odbor usvojio, Program zaštite šuma za NP „Durmitor.“ U skladu sa Programom je izvršeno obilježavanje tj. doznaka, uklanjanje i izvlačenje vjetroizvala, snjegolomova, izvala, sušika, oboljelih stabala, u cilju unaprjeđenja postojećeg zdravstvenog stanja šumskih sastojina i sprečavanja eskalacije drugih štetnih faktora na datom prostoru.

Pružanje usluga u ovom Nacionalnom parku, najvećim dijelom je vršeno kroz obavljanje turističke djelatnosti. Rafting rijekom Tarom predstavlja najznačajniji segment turističke ponude Parka, i svojevrsni ekskluzivitet. Broj gostiju koji je splavario, kao i prihodi ostvareni po ovom osnovu bili su iznad očekivanja. Sezona splavarenja je bila rekordna i premašila je finansijski plan prihoda za 2011. godinu. Cijene taksi bile su iste kao i prethodnih godina. Znatn prihod je ostvaren i po osnovu ulaznica na ulaznom punktu na Crnom jezeru.

Aktivnosti Službe za oblast edukacije, promocije i marketinga, u 2011. godini bile su usmjerene na infomativno prezentacione sadržaje. Najznačajnije aktivnosti koje su sprovedene u 2011. godini su: postavljena su 3 triangla na prostoru Nacionalnog parka, postavljen je billboard dobrodošlice na putnom pravcu Žabljak - Nikšić, urađena je edukativna staza oko Crnog jezera, organizovana je osmomartovska izložba domaće radinosti, izvršena je redovna nabavka suvenira, urađene su 2 knjige - Vodič kroz floru i Vodič kroz faunu Durmitora (trenutno su u štampi), organizovana su tematska predavanja u skladu sa Kalendarom aktivnosti u Parku, vezano za važne ekološke datume, započeto je sa uređenjem enterijera Centra za posjetioce na Crnom jezeru, u saradnji sa Zavodom za zaštitu prirode organizovana je prirodnjačka izložba, povodom proglašenja ekološke države Crne Gore.

U 2011. godini NP Durmitor je izvršio niz aktivnosti na uređenju prostora i to: izvršeno je opremanje unutrašnjosti objekta Crno jezero (Mrijestilište), izvršena je djelimična adaptacija objekta Radovan Luka, na većem broju lokacija obavljeno je čišćenje i uređenje prostora - postavljanje mobilijara na obali Crnog i Zminjeg jezera, postavljen je veći broj klasičnih drvenih tabli sa oznakom NP „Durmitor“ ili sa informativnim porukama o dozvoljenim i nedozvoljenim aktivnostima u Parku, izvršeno je unutrašnje uređenje i popravka u Planinarskom domu u Sušici, markirane su najznačajnije planinarske staze kroz Nacionalni park i dr.

U toku godine podnesen je mali broj prijava za nelegalnu gradnju (14), na što su uticali razni faktori, prije svega, oštrije reagovanje Službe zaštite i Inspekcije zaštite prostora, oštrija kaznena politika prema krivičnim djelima, značajno slabija finansijska moć potencijalnih investitora, kao i spremnost na čekanju donošenja Prostornog plana durmitorskog područja i Prostornog plana područja posebne namjene NP Durmitor.

Nacionalni park Biogradska Gora

Posao fizičke zaštite u toku 2011. godine, neposredno je realizovalo osam nadzornika. U izvještajnom periodu Služba zaštite glavne aktivnosti usmjeravala je na sprječavanje protivpravnog korišćenja prirodnih dobara Nacionalnog parka (sječa šume, nedozvoljena gradnja, odstrijel divljači, izlovljavanje ribe i dr.).

Služba zaštite je tokom 2011. godine u okviru svoje osnovne funkcije, neposredne fizičke zaštite evidentirala sledeće protivpravne radnje: u dijelu Parka koji pripada beranskoj opštini (van prašumskog rezervata) konstatovana je nedozvoljena sječa od strane nepoznatih izvršilaca, u ukupnoj količini 28,85 m³ bruto mase četinarara (smrča), podnesena je prijava protiv počinioca za sječu čamovog stabla u iznosu od 2,27 m³ bruto mase.

Nedozvoljene gradnje u Nacionalnom parku nije bilo. Registrovana je izgradnja nekoliko ljetnjih vikendica (koliba) na katunima: Suvodo, Šiška, Rupe Ravanjske i Dolovi Lalevića. Svi objekti su izgrađeni od drveta i na mjestima gdje su i ranije postojale kolibe, uz prethodno podnesene zahtjeve za postavljanje privremenih objekata.

Nedozvoljenog ribolova nije bilo.

U toku 2011. godine, zajedničke službe JPNPCG sprovele su više aktivnosti predviđene Godišnjim programom upravljanja NP Biogradska gora i to: donesen je Plan privremenih objekata za NP Biogradska gora; donešen je Plan zaštite šuma od požara; obradom florističkog materijala prikupljenog duž staze oko Biogradskog jezera u NP Biogradska gora, evidentirano je prisustvo endemskih, nacionalno i međunarodno zaštićenih vrsta na ovom lokalitetu, kao osnova za njihov monitoring i različite vidove prezentacije; izvršen je monitoring i kartiranje potencijalnih staništa velikog tetrijeba; utvrđena su staništa krupne divljači.

U 2011. godini nije bilo značajnijeg korišćenja dobara u Nacionalnom parku Biogradska gora, prije svega, zbog specifičnosti ovog Parka u kojem je dominantna zaštitna funkcija. Jedina aktivnost koja je bila usmjerena na korišćenje dobara Nacionalnog parka jeste sportski ribolov na Biogradskom jezeru, koji se obavljao od 01. maja do 21. juna 2011. godine.

Turističko-rekreativna funkcija u NP Biogradska gora opredijeljena je specifičnostima i očuvanošću ekosistema, u kojem je dominantna zaštitna funkcija. Park po svom biogeografskom položaju, pejzažu, biodiverzitetu, kao i specifičnim hidrografskim i klimatskim uslovima predstavlja posebnu turističku vrijednost. Valorizacija ove funkcije ostvaruje se kroz postojeći izletnički, rekreativno - sportski i zdravstveni turizam, koje treba dopuniti novim sadržajima.

Nacionalnom parku „Biogradska gora”, je na 44. međunarodnom sajmu turizma u Novom Sadu u oktobru, treći put zaredom, dodijeljena zlatna medalja, kao jednom od lidera turizma u regionu.

Restoran „Biogradsko jezero“, koji je vlasništvo Parka, poslovao je u sastavu „MI&MA” iz Kolašina. Ostvareni prihod u bungalovima iznosio je 19.200,00 €.

Ostvareni prihod po osnovu smještajnih kapaciteta iznosio je 12.588,50 €, što je za 3,03% manji prihod u odnosu na prethodnu godinu.

Ostale privredne aktivnosti odnose se na prodaju promotivnog materijala i suvenira, kampovanje, ribolovne dozvole i korišćenje čamaca. Prihod od prodaje promotivnog materijala i suvenira iznosio je 12.280,80 €, što je zanemarljivo više nego u 2010. godini. Prihodi ostvareni po osnovu ribolovnih dozvola iznosili su 3.740,00 €, što je za 2,67% više nego u 2010. godini. Po osnovu izdavanja čamaca ostvaren je prihod od 4.272,00 € što je za 25,31% manje nego u 2010. godini. Po osnovu naplate za kampovanje u prethodnoj godini ostvareno je 3.426,00 €, što je u odnosu na 2010. godinu manji prihod za 21,81%. Prihodi ostvareni po osnovu noćenja u bungalovima iznosili su 12.581,00 €, što je za 3 % manje nego u 2010. godini.

Tokom 2011. godine sredstvima iz donacija, koja su rezultat saradnje sa Kancelarijom za razvoj Bjelasice, Komova i Prokletija i sopstvenim sredstvima, realizovan je jedan broj značajnih projekata, tako da objektivna slika sadašnjeg stanja, sa perspektivom budućeg razvoja, daje razlog za utemeljen i realan optimizam.

Od značajnih aktivnosti realizovanih tokom 2011. godine treba pomenuti:

- Donacijom Ministarstva turizma, i uz tehničku podršku GIZ-a, izgrađen je Auto-kamp na lokalitetu Kraljevo Kolo (ukupna vrijednost radova 70.953,56 €).
- Izvršeno je krečenje Upravne zgrade i oblaganje fasade stiroporom (vrijednost radova 2.570,00 €),
- Postavljena je nova putna signalizacija u visokoplaninskom dijelu Parka (1 velika i 5 manjih informativnih tabli) - vrijednost radova 1.400,00 €;
- Urađeno je obilježavanje reprezentativnih stabala na stazi oko Biogradskog jezera,
- Izvršeni su radovi na zaštiti osmatračnice na lokalitetu Lazovi,
- Izvršeno je poribljavanje Biogradskog jezera potočnom pastrmkom (4.000 komada), vrijednost 640,00 €,
- Opremljena je prostorija za skladištenje oružja i municije (vrijednost radova 600,00 €).

Nacionalni park Skadarsko jezero

Osnovna funkcija NP „Skadarsko jezero" jeste zaštita prirodnih i kulturnih dobara ovog prostora. Ostvarivanjem tog vida zaštite, sprječava se protivpravno korišćenje značajnih vrijednosti Parka i održava unutrašnji red, koji je propisan od strane Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore.

U 2011. godini nastavljeno je jačanje Službe zaštite u kadrovskom, stručnom i materijalno-tehničkom pogledu. Kroz kadrovsko jačanje i redovne provjere fizičko-stručne osposobljenosti nadzornika za obavljanje poslova zaštite imovine i lica, povećana je efikasnost Službe zaštite.

Urađena je nova sistematizacija i uvedeni su novi pravilnici i procedure. Nadzornici su prisustvovali organizovanom predavanju na temu zaštite na radu i aktivno učestvovali na trening radionici koja je za temu imala kontrolu bjesnila i klasične svinjske kuge.

Dobra saradnja sa Granično-pomorskom policijom nastavljena je i u 2011. godini. Rezultati saradnje nadzornika i policije znatno su uticali na suzbijanje nezakonitih radnji, tj. boljoj zaštiti prostora Parka. Tako je tokom 2011. godine izvršeno 962 patrolnih djelatnosti, 63 asistencije policije i 12 asistencija volontera. Služba zaštite je tokom 2011. godine pružila 2 asistencije Lučkoj kapetaniji, 1 asistenciju Agenciji za zaštitu životne sredine, 1 asistenciju poreskoj upravi i 6 asistencija turističkoj inspekciji.

Na osnovu podnijetih prijava Službe zaštite, Služba za pravne i opšte poslove podnijela je zahtjeve za pokretanje 39 prekršajnih postupka protiv građana zatečenih u protivpravnom korišćenju prirodnih dobara Nacionalnog parka i 45 krivičnih prijava.

U okviru projekta „Čisto jezero 2011” izvršeno je sistematsko čišćenje od vegetacije i otpada, tvrđava: Žabljak Crnojevića, Lesendro, Grmožur i Besac, naselja: Dodoši, Rijeka Crnojevića i Virpazar, kao i virpazarski kanal.

Održavane su biciklističke, pješačke i edukativna staza Lipovik i infrastrukturni elementi u sistemu staza, odnosno, vršen je nadzor i održavanje odmorišta i edukativnog mobilijara. U tu svrhu, preko Projekta "Čisto jezero 2011", u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, zaposlena su 4 radnika, na određeno vrijeme, u trajanju od 6 mjeseci.

U 2011. godini Stručne službe JPNPCG i NP Skadarsko jezero sprovele su više aktivnosti predviđene Programom upravljanja, koje su obezbijedile informacije neophodne za unapređenje sistema zaštite na Jezeru. Najznačajnije aktivnosti koje su realizovane godišnjim programom upravljanja su: u oblasti zaštite flore i faune, aktivnosti vezane za realizovanje socijalnih i kulturnih događaja, potpisan je Sporazum o saradnji sa Nacionalnim parkom Đerdap, donesen je Plan protivpožarne zaštite NP Skadarsko jezero; usvojen je Program postavljanja privremenih objekata; uzeto je učešće u izradi urbanističko-planske dokumentacije Prostornog plana posebne namjene za NP Skadarsko jezero, kao i u završnoj fazi izrade državnih studija lokacije Murići.

U prethodnom periodu preduzimane su aktivnosti na realizaciji sljedećih projekata:

1. Projekat – „Podrška razvoju turističkih destinacija u centralnom i planinskom dijelu Crne Gore".
Finansijer Projekta je Vlada Republike Njemačke, a implementator GIZ

- *Aktivnost: Vodene staze*

Izvršen je odabir vodenih staza i to: Rijeka Crnojevića - Dodoši, Virpazar - Godinje i Vranjina - Morača - Vranjina. Takođe, izvršen je odabir lokacija za odmorišta i na njima su postavljene platforme.

- *Aktivnost: Rekonstrukcija starog pristana na Lipoviku*

Završena je II faza rekonstrukcije pristana na Lipoviku-Rijeka Crnojevića, u okviru koje je izvršeno betoniranje cca 500 m² platforme pristana.

- *Aktivnost: Postavljanje nove vodene signalizacije na Skadarskom jezeru*

U okviru Projekta, obilježeno je 5 ribolovnih oka: Bjace, Karuč, Raduš, Bobovište i Sijerče, specijalni rezervat prirode Pančeva oka i Crni žar. Ribolovna oka i Specijalni rezervat prirode Pančevo oko i Crni žar, obilježeni su postavljanjem signalnih bova sa informacijama o zabrani pristupa ovim područjima, čime se upozoravaju svi korisnici prostora Jezera da je ulaz u ova područja strogo zabranjen.

2. *Projekat „Integralno upravljanje ekosistemom Skadarskog jezera“ koji implementiraju Ministarstvo održivog razvoja i turizma Crne Gore i Ministarstvo životne sredine, šumarstva i vodoprivrede Albanije, uz podršku Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) i Svjetske Banke, ima za cilj da podrži i ojača postojeće mehanizme za efikasnu prekograničnu saradnju između Crne Gore i Albanije kao i da doprinese održivom razvoju Skadarskog jezera kao važnog međudržavnog resursa*

- *Aktivnost: Izgradnja Ornitološke stanice*

Urađen je Glavni projekat za izgradnju objekta Ornitološke stanice bruto površine 150 m².

- *Aktivnost: Zajednički monitoring program za Skadarsko jezero*

Uzeto je učešće, kroz davanje sugestija na izradi studije „Prijedlog zajedničkog monitoring programa za Skadarsko jezero“. Studija predstavlja polaznu osnovu za početak procesa sinhronizacije i razmjene podataka (između nacionalnih institucija) neophodnih za cjelovito praćenje stanja Skadarskog jezera.

3. *Pilot Projekat za razvoj lokalnih zajednica Skadarskog jezera, koji zajednički realizuju Savjet Evrope, ministarstva Crne Gore, Glavni grad Podgorica i opštine Bar i Cetinje, uz podršku JP Nacionalni parkovi Crne Gore i NP Skadarsko jezero*

- *Festival prirode i kulture*

Pružena je logistička i finansijska podrška u organizovanju četvrtog po redu Festivala prirode i kulture, koji je 2011. godine nazvan „Vidra fest 2011“.

4. *IPA projekat Crna Gora – Hrvatska*

Uređen je vidikovac na Vranjini, postavljena su dva teleskopa za posmatranje na Vranjini i plaži Pješačac. Uređena je staza do Obodske pećine i urađeno njeno obilježavanje. U okviru Projekata izvršena su bio-speleološka ispitivanja 17 pećina u okolini Skadarskog jezera, čime je dat presjek stanja speleoloških objekata i stanje podzemne faune u njima. O tome je sačinjen detaljan izvještaj od strane stručnih ekipa koje su bile angažovane. Ovaj materijal predstavlja dobru osnovu za Strategiju biodiverziteta čitavog područja, čija se izrada očekuje u prvoj polovini 2012. godine. U njoj će akcenat biti dat na moguću turističku valorizaciju objekata, sa posebnim osvrtom na stanje u njima.

Od prirodnih resursa na prostoru Nacionalnog parka, najviše se eksploatišu riblji fond, šljunak i pijesak.

Privredni ribolov obavljaju mještani sa priobalnog područja, kojima je u te svrhe, do decembra 2011. godine, izdato 131 dozvola za lov šarana sa 10 mreža i 5 dozvola za lov šarana sa 20 mreža. Takođe, izdato je 51 dozvola za jegulju, 5 dozvola za ukljevu, 10 dozvola za pari i 162 godišnje dozvole za obavljanje sportskog ribolova i 85 dnevnih ribolovnih dozvola. Vrijeme, lokalitet i ribolovna sredstva za obavljanje ribolova utvrđeni su opštim aktom, pri čemu treba naglasiti ograničenje u pogledu broja mreža i promjera okaca na njima, što je u funkciji očuvanja i unaprjeđenja populacije ekonomski značajnih vrsta (šaran, ukljeva).

Eksploatacija šljunka i pijeska vršena je od strane koncesionara „Cijevna komerc“, sa lokacije Bakine tige, u količini od 2.779 m³. Naknada za eksploataciju količine uplaćivana je u korist Javnog preduzeća, što je u skladu sa Zakonom o nacionalnim parkovima. Služba zaštite vršila je nadzor na ovim lokalitetima, na način koji je preciziran ugovorima.

U pružanju usluga na prostoru NP Skadarsko jezero dominantan je izletnički i sportsko-rekreativni turizam. Za bavljenje izletničkog turizma na vodama Skadarskog jezera pravna i fizička lica, koja su obavljala prevoz putnika na Jezeru, bila su u obavezi zaključenja ugovora sa Nacionalnim parkom.

Ulaznice u Nacionalni park, kao i prethodnih godina, naplaćivane su isključivo u segmentu izletničkog turizma tj. krstarenju brodovima. Ukupan broj turista koji je na ovaj način posjetio Jezero je 45.362 posjetilaca, što je za 12,7 % više u odnosu na prethodnu sezonu. Izletnički turizam je organizovan u najvećem obimu u vidu jednodnevnih tura, koje uključuju krstarenje brodom i upoznavanje sa

prirodnim i kulturno-istorijskim vrijednostima. Nacionalni park je potpisao ugovor sa 31 preduzetnikom, za 45 plovila koja su vršila prevoz turista. Obaveze po osnovu ovog ugovora su izvršene.

Nacionalni park Lovćen

Službu zaštite ukupno sačinjava 12 nadzornika koji tokom cijele godine vrše neposrednu zaštitu prostora u ovom Nacionalnom parku. Nadzornici su po smjenama obavljali cjelodnevna dežurstva na ulazno - izlaznim punktovima Bjeloši i Krstac (gdje se obavljaju naplate ulaznica, kontrola prolaza vozila, posebno teretnih, upućivanje gostiju u Centar za posjetioce, dijeljenje lifleta i dr.) i u Centru za posjetioce na Ivanovim koritima.

Služba zaštite je obavljala sve aktivnosti predviđene Programom, sa ciljem očuvanja i zaštite prostora Parka, sprječavanja svih nedozvoljenih radnji, kao što su bespravna sječa, bespravna gradnja, krivolov, evidentiranje i sprječavanje širenja požara i dr.

Na nivou zaštite, razvoja i unaprjeđenja Parka, u 2011. godini uglavnom su sprovedene Programom planirane aktivnosti i to: urađen je Program privremenih objekata i kontrolisano njegovo sprovođenje; donešen je Program zaštite i razvoja šuma u okviru Godišnjeg programa upravljanja Nacionalnim parkom; stručna služba JPNPCG je preduzela aktivnosti i mjere u državnim šumama u Parku sa ciljem sveukupne zaštite šumskih sastojina (uklanjanje vjetroizvala i snjegoizvala, vjetrolomova i snjegolomova, uklanjanje suvih i oboljelih stabala i, posebno, prorjeđivanje oko glavnih staza i objekata), odrađene su aktivnosti u vezi popisa biljaka i monitoringa tise i Lovćenskog zvončica; dopunjena je foto - zbirka flore i faune Lovćena; upravljanje staništem jarebice kamenjarke i uspostavljanje dugoročnog programa; nastavljene su aktivnosti vezane za pripremu realizacije projekta žičare Kotor - Lovćen - Cetinje; u saradnji sa planerskim kućama RZUP i Monte Cep, Služba za unaprjeđenje i razvoj učestvovala je u davanju smjernica za donošenje novog PPPN za Nacionalni park Lovćen.

U skladu sa Odlukom o visini i načinu plaćanja naknada za korišćenje dobara, obavljanja djelatnosti i pružanje usluga, naplaćene su naknade od korisnika: JU „Lovćen - Bečići“, JU „Mauzolej“, Radio - difuzni centar, Avanturistički park, privremeni objekti.

Pružanje usluga u Nacionalnom parku Lovćen najvećim dijelom je vršeno kroz funkciju turističkih djelatnosti. Evidencijom prodatih ulaznica na ulaznim punktovima Bjeloši i Krstac, Park je posjetilo 33.429 gostiju, što je za 11 % manje u odnosu na proteklu godinu. Prihodi ostvareni po osnovu noćenja u bungalovima iznosili su 5.227,00 €, što je za 14 % manje u odnosu na 2010. godinu.

Pružanje promotivno-edukativnih usluga u NP Lovćen uglavnom se vezuje za rad Centra za posjetioce na Ivanovim Koritima. Najznačajnije aktivnosti koje su sprovedene u 2011. godini su:

- U periodu od 1.5. - 30.11. 2011. godine, pružana je prezentacija prirodnih i kulturnih vrijednosti Nacionalnog parka u Centru za posjetioce. Njega je posjetilo preko 9.000 gostiju. Najviše posjetilaca je bilo iz Francuske, Italije, Belgije, Češke, Rusije i Izraela, a osjetno je povećan broj turista iz zemalja Regiona. Što se starosne strukture tiče, najviše je bilo mlađih od 30 godina, zatim porodice s djecom i osoba starije dobi.
- U okviru VI međunarodnih susreta „Dani koprive“ održan je okrugli sto na kome su stručne saradnice iz Centra za posjetioce NP „Lovćen“ učestvovala sa referatima „Endemične vrste bilja Lovćena, sa posebnim osvrtom na ljekovite i korisne“ i „Volonterizam u funkciji kvalitetnije turističke ponude“.
- Tokom ove sezone, kao i prethodnih, 8 studenata Fakulteta za turizam i hotelijerstvo iz Kotora obavljali su praktičnu obuku u Centru.
- U Centru su obavljane i aktivnosti izdavanja bungalova i prodaje suvenirna.

U protekloj godini Nacionalni park je obavio niz aktivnosti na uređenju prostora:

- Uređenje vodoizvorišta Ivanova korita (čišćenje, hlorisanje, farbanje, košenje i dr.).
- Uređena su 2 vidikovca (Kraljevo počivalo i Kuk) u okviru IPA programa.

- Zajedničkom akcijom Službe zaštite i mjesnog stanovništva renoviran je asfaltni put na dionici Međuvršje - Krstac, dužine 13 km (utrošeno je 60 m³ betona i uklonjeno suvišno rastinje čitavom dužinom puta).
- Redovno su obavljane akcije čišćenja i održavanja putnih pravaca i staza kroz šumske komplekse Parka.
- U cilju zaštite od sniježnih nanosa, na svim bungalovima su postavljene drvene oplata - snjegobrani.
- Obavljene su tradicionalne prolječne i jesenje akcije pošumljavanja, u kojima su učestvovali služba Parka, Gorani Crne Gore, izviđači i studenti UDG iz Podgorice.
- Dopunjena je botanička bašta ispred Centra.

Finansijsko poslovanje

Finansijsko poslovanje Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore tokom 2011. godine obilježilo je smanjenje ukupnog prihoda i to zbog smanjenja budžetskih sredstava u odnosu na 2010. godinu, dok su ukupni sopstveni prihodi Javnog preduzeća povećani u odnosu na uporedni period.

Budžetska sredstva u odnosu na 2010. godinu smanjena su sa 960.000 € na 900.000 € ili za 6%, dok su sredstva po osnovu sopstvenih prihoda korišćenjem dobara i pružanjem usluga povećana i to sa 1.120.667 € na 1.132.967 € ili za 1%.

Ukupan prihod ostvario se u iznosu od 2.032.967 € što predstavlja smanjenje u odnosu na 2010. godinu za 6% (učešće budžetskih sredstava u ukupnom prihodu Javnog preduzeća u 2011. godini iznosilo je 44%).

Ostvareni troškovi po svim osnovama u odnosu na 2010. godinu smanjeni su sa 2.047.257 € na 2.030.470 € ili za 1%.

U 2011. godini ostvarilo se značajno učešće donatorskih sredstava u iznosu od 187.973 € koja su zajedno sa sredstvima Javnog preduzeća angažovana u realizaciji konkretnih programa i projekata. Glavni donatori su bili GIZ-Njemačka organizacija za tehničku saradnju i Evropska komisija (IPA fondovi).

Dio sredstava namijenjen za finansiranje programa u iznosu od 50.413 € usmjeren je za finansiranje planiranih projekata po organizacionim jedinicama i to:

- NP Durmitor 24.332 €
- NP Skadarsko jezero 17.131 €
- NP Biogradska gora 6.127 €
- NP Lovćen 1.700 €
- Službe zajedničkih poslova 1.124 €

Analizirajući rezultate finansijskog poslovanja na nivou Javnog preduzeća i po nacionalnim parkovima ponaosob, može se konstatovati da je na nivou Javnog preduzeća ostvaren pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 2.497 eura što je rezultat prevashodno uvećanog priliva sopstvenih sredstava u odnosu na 2010. godinu kao i učešća donatorskih sredstava.

Inspekcija zaštite prostora (vršenje povjerenih poslova)

Vlada Crne Gore Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore („Sl. list CG“, broj 6/10), Javnom preduzeću za Nacionalne parkove Crne Gore povjerila poslove Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine koji se odnose na vršenje inspekcijiskog nadzora u oblasti zaštite prostora, za period od dvije godine i to do 7.02.2012. godine.

Ugovorom o pravima i obavezama, u pogledu izvršavanja povjerenih poslova, koje je Ministarstvo zaključilo sa Preduzećem, za period od dvije godine, obavezalo se da inspektori zaštite prostora povjerene poslove obavljaju u skladu sa propisima, odgovorno, efikasno, kvalitetno i profesionalno i da preduzimaju upravne mjere i radnje, iniciraju krivični postupak i sprovede administrativno izvršenje, i da Ministarstvu dostavljaju tromjesečne izvještaje.

Uz potpisani ugovor, Ministarstvu uređenja prostora i zaštite životne sredine, Javno preduzeće je dostavilo Elaborat, tj. spisak sa foto-dokumentacijom objekata započelih ili izgrađenih na području nacionalnih parkova zaključno sa 31.12.2009. godine, dakle prije preuzimanja ovlašćenja inspekcije zaštite prostora, što je olakšalo rad inspektorima u dijelu ovlašćenja i odgovornosti. Na osnovu ovlašćenja iz Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, inspektori zaštite prostora vršili su nadzor, isključivo nad građenjem objekata, za koje investitor nema građevinsku dozvolu.

Ovi poslovi su vršeni u koordinaciji sa službama zaštite nacionalnih parkova, koji su saglasno uputstvu za rad nadzornika, obezbijedili ažurno praćenje promjena u prostoru i o tome na propisan način obavještavali inspektore za zaštitu prostora čiji su poslovi sistematizovani u okviru Stručne službe Javnog preduzeća.

Posebim aktom, za inspektore zaštite prostora imenovana su dva inspektora, jedan za prostor nacionalnih parkova Skadarsko jezero i Lovćen i drugi za prostor nacionalnih parkova Durmitor, Biogradska gora i Prokletije.

Nakon inspeksijskog nadzora, inspektori su donosili zaključak, odnosno rješenje o mjerama, radnjama i rokovima za otklanjanje nepravilnosti.

U 2011. godini inspektori zaštite prostora dobili su 98 prijava, od čega se 83 prijave odnose na bespravnu gradnju u NP Skadarsko jezero, 14 na NP Durmitor i 1 prijava na NP Biogradska gora. Inspeksijska kontrola od podnijetih 98 prijava izvršena je u 80 predmeta. Inspektor je izašao na lice mjesta u 80 predmeta, sačinio zapisnike o inspeksijskoj kontroli i opredijelio konačan stav o osnovanosti zahtjeva.

Donijeto je 14 rješenja kojima se naređuje subjektima nadzora da poruše bespravno započete ili završene objekte (12 u NP Skadarsko jezero i 2 u NP Durmitor). Izvršena su dobrovoljno 7 rješenja od strane investitora. U toku je postupak dobrovoljnog izvršenja jednog rješenja i postupak po žalbi u šest predmeta u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, u predmetima investitora, za prostor NP Skadarsko jezero.

Donijeto je 15 zaključaka i oni su dobrovoljno izvršeni od strane investitora, odnosno dobrovoljno su porušili započete objekte.

Evidentirano je 35 neosnovanih prijava.

Inspektori su takođe davali i savjete investitorima, na njihovo traženje, o postupku i načinu rekonstrukcije ili adaptacije njihovih stambenih objekata.

Inspektor zaštite prostora podnio je 7 krivičnih prijava zbog osnovane sumnje da su investitori počinili krivično djelo bespravne gradnje.

Na području Nacionalnih parkova Crne Gore smanjena je bespravna gradnja objekata odnosno gradnja bez građevinske dozvole, dok je gradnja pomoćnih objekata za smještaj stoke i sijena povećana, što je svakako rezultat socijalnih prilika. Prije svega zbog informisanosti stanovnika, odnosno investitora, na ovim područjima da se može graditi isključivo sa građevinskom dozvolom i da se vrši kontinuirana kontrola gradnje od strane inspektora zaštite prostora i Službi zaštite ovog Javnog preduzeća. Takođe su

na smanjenju bespravne gradnje uticale i izmjene i dopune Krivičnog zakonika kojima je propisano, da je građenje bez građevinske dozvole, krivično djelo koje je zapriječeno kaznom zatvora od 6 mjeseci do 5 godina.

Vidovi bespravne gradnje su raznoliki od izgradnje, odnosno, rekonstrukcije objekata u smislu dogradnje, nadgradnje i izgradnje individualnih stambenih objekata na zemljištu i svojini. Samo jedan objekat je započet na uzurpiranom državnom zemljištu (NP Skadarsko jezero) koji je investitor, postupajući po rješenju inspektora, porušio.

INŽENJERSKA KOMORA CRNE GORE

Inženjerska komora Crne Gore obavlja poslove u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata, koji se odnose na: vođenje registra članova Komore; unapređenje i obezbjeđenje stručnosti članova Komore; etički kodeks; disciplinske postupke; minimalne cijene za izradu tehničke dokumentacije, reviziju, tehničke preglede i nadzor za stambene i stambeno-poslovne objekte; polaganje stručnog ispita i dr.

Rad organa Komore

U toku 2011. godine održana je jedna sednica Skupštine Komore. Upravni odbor Komore održao je 20 redovnih i 6 vanrednih sjednica.

Aktivnost organa Komore bila je usmjerena na rješavanju planiranih i tekućih pitanja iz propisanih nadležnosti.

U Komori je, zaključno sa danom 15.12.2011. godine, u Registar članova upisano 1.572 crnogorska državljana i 71 strani državljanin:

1. Inženjera arhitekture:	
-crnogorskih državljana	291
-stranih državljana	13
2. Inženjera građevinarstva:	
-crnogorskih državljana	555
-stranih državljana	40
3. Inženjera elektrotehnike:	
-crnogorskih državljana	414
-stranih državljana	10
4. Inženjera mašinstva:	
-crnogorskih državljana	147
-stranih državljana	6
5. Inženjeri drugih inženjerskih struka i planera neinženjerskih struka:	
-crnogorskih državljana	165
-stranih državljana	2

U izvještajnom periodu, u propisanom postupku, Komora je izdala licence:

-fizičkim licima crnogorskim državljanima	184
-pravnim licima registrovanim na teritoriji Crne Gore	224

Izvršena je ovjera licenci:

-fizičkim licima stranim državljanima	65
---------------------------------------	----

-pravnim licima registrovanim van Crne Gore 4

Pred Komisijom za polaganje stručnog ispita ispit je položilo 36 kandidata:

-inženjera arhitekture	5
-inženjera građevinarstva	13
-inženjera elektrotehnike	6
-inženjera mašinstva	1
-Inženjera ostalih struka	11

Četiri licence pravnih lica registrovanih na teritoriji Crne Gore su oduzete iz razloga prestanka ispunjavanja jednog od uslova za njihovu važnost – prekid radnog odnosa zaposlenog inženjera na osnovu kojeg je licenca izdata.

Zbog donošenja rješenja o prestanku članstva u Komori, nakon njihove pravosnažnosti, donešena su rješenja za oduzimanje ovlašćenja fizičkim licima i to:

-inženjera arhitekture	52
-inženjera građevinarstva	81
-inženjera elektrotehnike	84
-inženjera mašinstva	42
-inženjera ostalih struka i planera	35

Ukupno je oduzeto 294 ovlašćenja.

Od navedenog broja tri inženjera su izvršila ponovno učlanjenje u Komoru i podnijeli zahtjev za dobijanje licence.

U izvještajnom periodu Komora je prihodovala od:

-upisnine	33.300 €
-članarine državljana Crne Gore	210.340 €
-članarine stranih državljana	127.198 €
-stručnog ispita	9.400 €
-licenci za privredna društva	10.500 €
-licenci za fizička lica	7.330 €

UKUPNO: 398.068 €

Stupanjem na snagu Uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Komori u oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata, br. 03-3138/3 ("Sl. list CG" broj 21/11), Komora je preuzela 198 predmeta od Ministarstva na postupak, od toga:

1. 98 predmeta je riješeno.
2. 40 predmeta je u postupku (čeka se dopuna sa nedostajućom dokumentacijom).
3. Od 39 predmeta za oduzimanje licenci:
 - 10 predmeta je riješeno,
 - 16 predmeta u postupku (poslati pozivi za saslušanje stranaka).
 - 10 predmeta tražena dopuna nedostajuće dokumentacije od nadležne službe Ministarstva.
 - 3 predmeta u postupku (pripreme poziva strankama).

U toku 2011. godine, održana su 3 okrugla stola.

Predstavnici Komore učestvovali su na više stručnih obuka, okruglih stolova i seminara u organizaciji trećih lica.

U 2011. godini Skupština Komore je donijela:

-Izmjene i dopune Statuta Komore (usaglašavanje sa navedenom Uredbom);

- Pravilnik o dodjeli nagrada svojim članovima;
- Pravilnik o dodjeli zvanja počasnog člana Komore.

Upravni odbor donio je:

- Pravilnik o nadoknadama za rad u organima i tijelima Komore;
- Poslovnik o radu UO sa izmjenama i dopunama.

Komora je postala punopravni član Svjetske federacije inženjerskih organizacija (WFEO).

Potpisan je sporazum o saradnji Komore sa Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti. Potpisan je sporazum o saradnji Komore sa Inženjerskom komorom Savezne države Hesens-Njemačka.

Komora je, potpisivanjem ugovora sa ovlaštenom osiguravajućom kućom, objezbjedila mogućnost da se privredna društva, po povoljnim cijenama, mogu osigurati od štete nanesene trećim licima po osnovu projektne dokumentacije.

DOO „VODACOM“ TIVAT

DOO „Vodacom“ je tokom 2011. godine obavljao poslove definisane Statutom Društva, odnosno obavljao funkciju koordinatora u cilju poboljšanja efikasnosti rada lokalnih vodovodnih preduzeća kroz realizaciju Projekta razvoja kapaciteta vodovodnih i kanizacionih preduzeća (ViK-ovi) koji finansira KfW banka iz donatorskih sredstava od 2 miliona €, u saradnji sa konsultantskom kućom „Sachsen Wasser“ iz Lajpziga.

Paraleleno sa Projektom razvoja kapaciteta ViK-ova, „Vodacom“ je u saradnji sa konsultantskom kućom „Dahlem“ iz Esena, obavljao sve aktivnosti na pripremi i implementaciji investicija iz *Faze III Projekta vodosnadbijevanja i odvođenja otpadnih voda na Crnogorskom primorju* čija je vrijednost 95,5 miliona €.

Faza IV Projekta, koja obuhvata izgradnju zajedničkog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za opštine Kotor i Tivat, započela je tokom 2011. godine. Po sadašnjim procjenama vrijednost ove faze je oko 14,5 miliona €, a realizuje se u saradnji sa konsultantskom kućom „Poyru“ iz Majhajma.

Priprema i odvijanje gore navedenih projekta podrazumijeva veliki broj radnih sastanaka i zajedničkih aktivnosti sa predsjednicima opština i opštinskim službama, direktorima i menadžmentima ViK-ova, predstavnicima resornih ministarstava.

KfW banka je redovno vršila monitoring Projekta (Faza III i IV) u toku februara, juna i septembra 2011. godine.

U toku 2011. godine redovno su održavane sjednice organa upravljanja - Skupštine Društva i Odbora direktora.

Tokom avgusta 2011. godine Vodacom je pružao podršku JP „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje na aktivnostima detekcije gubitaka i obučavanja osoblja ovog preduzeća za samostalnu detekciju gubitaka.

U julu mjesecu 2011. godine, opštinama koje pripadaju sistemu Vodacoma, odnosno za koje ovo preduzeće vrši poslove koordinacije rada lokalnih ViK-ova, pridružila se i Opština Ulcinj. Skupština opštine Ulcinj, na sjednici održanoj 26. jula 2011. godine, donijela je Odluku o pristupanju najjužnije opštine Crnogorskog primorja Vodacomu.

U cilju bolje informisanosti privrednih subjekata i građana o aktivnostima i projektima koje sprovodi Vodacom, redovno su obavještavana sredstva javnog informisanja, a u cilju promocije značaja vodnog resursa, obilježen je Dan voda u saradnji i uz učešće osnovnih škola iz Tivta Kotora, Bara i Herceg Novog.

Tokom 2011. godine, Vodacom je u saradnji sa Opštinama Bar, Tivat i Kotor i njihovim ViK-ovima uspješno realizovao:

- *Projekat izgradnje priključnog cjevovoda rezervoara Šušanj 1 na regionalni sistem vodosnabdijevanja i rehabilitaciju obalnog kolektora u opštini Bar;*
- *Projekat izgradnje kanalizacionog sistema Tivta, Faza II.*
- *Postkvalifikacionu tendersku proceduru za izbor izvođača radova i započeo implementaciju Projekta izgradnje vodovodne i kanalizacione infrastrukture u Kotoru.*

U opštini Herceg Novi, završene su tenderske procedure za izbor izvođača radova na izgradnji 33 km vodovodne i kanalizacione mreže sa 13 pumpnih stanica i izgradnji postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV).

U opštini Bar, dopunjena je projektna i tenderska dokumentacija za Projekat izgradnje vodovodne i kanalizacione mreže i Projekat izgradnje PPOV. Nastavak realizacije Projekta odnosno upućivanje poziva pretkvalifikovanim kompanijama (ukupno 13) planirano je tokom 2012. godine jer je, zbog naknadnih izmjena, potrebno još jednom, dopuniti tendersku dokumentaciju.

Priprema Projekta izgradnje zajedničkog PPOVa za opštine Kotor i Tivat je vršena tokom 2011. godine. Konsultant je pripremio nacrt idejnog rješenja i nacrt tenderske dokumentacije. Pretkvalifikaciona tenderska procedura za izbor izvođača radova je završena, a 6 kompanija, od prijavljenih 8, je zadovoljilo uslove pretkvalifikacije.

U drugoj polovini 2011. godine, održan je niz sastanaka sa KfW bankom, Ministarstvom održivog razvoja i turizma i Ministarstvom finansija u cilju definisanja modela za zatvaranje konstrukcije finansiranja faze III Projekta.

Projekte koje prati DOO „Vodacom“

1. Projekat izgradnje priključnog cjevovoda rezervoara Šušanj 1 na regionalni sistem vodosnabdijevanja i rehabilitaciju obalnog kolektora u opštini Bar - Projekat je realizovan u skladu sa FIDIC regulativom.

2. Projekat izgradnje druge faze kanalizacionog sistema u opštini Tivat - Projekat je obuhvatio: polaganje 19,765 km vodovodnih i kanalizacionih cjevovoda, izgradnju i stavljanje u funkciju 2 pumpne stanice i izvođenje 875 revizionih okana. Projekat je realizovan u skladu sa FIDIC regulativom.

3. Projekat izgradnje 28 km vodovodne i kanalizacione mreže i 5 kanalizacionih pumpnih stanica u opštini Kotor - Do kraja 2011. godine završeno je ukupno 20,7% radova odnosno položeno 4.898 m cjevovoda i 4.384 m cjevovoda ispitano na vodoodrživost. Planirani datum završetka Ugovora: 19. jul 2012. godine.

4. Projekat izgradnje vodovodne i kanalizacione infrastrukture u opštini Tivat, Faza III - Projekat obuhvata: izgradnju 17,6 km kanalizacione mreže, 14,5 km vodovodne mreže, 6 većih i 6 manjih kanalizacionih pumpnih stanica u južnom dijelu opštine Tivat. Planirani rok završetka radova je maj 2013. godine.

5. Projekat izgradnje 33 km vodovodne i kanalizacione mreže sa izgradnjom 13 kanalizacionih pumpnih stanica u opštini Herceg Novi - Planirani rok za potpisivanja Ugovora sa najpovoljnijim izvođačem - prvi kvartal 2012. godine.

6. *Projekat izgradnje PPOV za 70,000 ekvivalent stanovnika u opštini Herceg Novi* - Planirani rok za potpisivanje Ugovora: prvi kvartal 2012. godine - Datum raspisivanja postkvalifikacionog tendera: 31. mart 2011. godine, a planirani rok za početak radova prva polovina 2012. godine.

7. *Projekat izgradnje 33,4 km vodovodne i kanalizacione mreže sa izgradnjom 4 kanalizacione pumpne stanice i ispustima u opštini Bar* - Tokom 2011. godine izvršena je dopuna projektne i tenderske dokumentacije i djelimično redefinisane investicionih mjera zbog čega je bilo potrebno dodatno usaglašavanje sa KfW bankom kako bi nove mjere bile u skladu sa standardima finansiranja iz razvojnog kredita. Sedam kompanija se pretkvalifikovalo i biće pozvane da uzmu učešća u postkvalifikacionoj tenderskoj proceduri.

8. *Projekat izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) u opštini Bar za 68.000 ekvivalent stanovnika* - Tokom 2011. godine izvršena je dopuna projektne dokumentacije za PPOV odnosno izvršena dodatna kontrola ulaznih parametara za dimenzionisanje kapaciteta PPOV. Broj pretkvalifikovanih kompanija koje će biti pozvane da uzmu učešća u postkvalifikacionoj tenderskoj proceduri: 6.

9. *Projekat zajedničkog PPOV za opštine Kotor i Tivat* - Tokom 2010. godine zaključena je tenderska procedura za izbor konsultanta za pružanje usluga projektovanja, pripreme tenderske dokumentacije i vršenje nadzora nad izgradnjom. Između 4 pretkvalifikovane kompanije, izabrana konsultantska kompanija „Poyry“ iz Majnhajma. Tokom 2011. godine završena je priprema radne verzije projektne dokumentacije i tenderske dokumentacije za izbor izvođača radova za izgradnju PPOV Kotor – Tivat. Osam kompanija je dostavilo ponude tokom pretkvalifikacione tenderske procedure, od čega se kvalifikovalo njih šest.

10. *Projekat razvoja kapaciteta Vodacoma i javnih vodovodnih preduzeća u opštinama Bar, Herceg Novi, Kotor i Tivat* - Projekat ima za cilj smanjenje gubitaka u vodovodnoj mreži, obezbijedenje kontinuiranog vodosnabdijevanja u toku, cjelodnevnu snabdjevenost vodom, povećanu efikasnosti naplate, smanjenje troškova poslovanja, modernizaciju i optimizaciju poslovanja javnih vodovodnih preduzeća i dr. Vodacom se u toku Programa obučava za potpuno preuzimanje uloge konsultanta jer u toku trajanja istog vrši ulogu mlađeg konsultanta.

Tokom 2011. godine u okviru ovog projekta realizovane su sljedeće aktivnosti:

- implementiran računovodstveni sistem u ViK-ovima po principu troškovnih centara,
- implementiran novi unificirani kontni okvir u skladu sa MRS/MSFI i preporukama izdatim od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore,
- pripremljen pravilnik o računovodstvenim politikama i procedurama u ViK-ovima, izvršeno inoviranje postojećih računovodstvenih politika i procedura,
- pripremljene tarifne studije za sve ViKove,
- pripremljen predlog Javnog i Pojedinačnog Ugovora sa korisnicima, potpisivanje Ugovora u svim ViKovima započelo tokom 2011. godine,
- postavljeni osnovi benchmarkinga i započeta razmjena informacija i izrada Izvještaja o indikatorima poslovanja javnih vodovodnih preduzeća Bara, Herceg Novog, Kotora i Tivta, na godišnjem i kvartalnom nivou,
- izrađeni trogodišnji poslovni planovi,
- ViKovi kontinuirano vrše monitoring ostvarenja svojih poslovnih planova na osnovu kojeg će izvršiti godišnje inoviranje,
- nastavljen rad na inoviranju softverskih aplikacija u ViKovima,
- nastavljena primjena koncepta Pilot zonanja po ViKovima u cilju detekcije gubitaka, arhiviranju podataka u odgovarajućim sistemima i izvršavanju popravki,
- nastavljeno kreiranje GIS baza podataka vodovodnih sistema u ViK-ovima, nakon sveobuhvatne obuke osoblja Vodacoma i ViK-ova,

- nastavljena izrada hidrauličkih modela za Pilot zone u ViK-ovima,
- nastavljen rad na ažuriranju baza podataka o mjernim mjestima i potrošačima,
- pripremljene komercijalne politike i procedure,
- pripremljene Procedure i Uputstava za upravljanje i održavanje vodovodnih i kanalizacionih sistema i skladišta materijala,
- pripremljeni Standardni radnih procedura (SOP) za tretman i snabdijevanje vodom na osnovu odabranih objekata u svakom ViKu,
- pripremljene Standardne procedura za rukovođenje skladištem koje treba da koriste sva 4 ViKa,
- pripremljen Priručnik za održavanje kanalizacione mreže.

Sprovedene su sljedeće obuke:

- obuka osoblja računovodstvenog sektora u ViK-ovima o načinu evidentiranja po principu troškovnih centara,
- obuka osoblja o načinu izrade Pravilnika o politikama i procedurama,
- obuka upoznavanja sa MRS,
- obuka za izradu i monitoring poslovnih planova za vodovodna preduzeća,
- obuka koordinatora za benchmarking o načinu korišćenja benchmarking modela,
- obuka osoblja komercijalnog sektora o načinu izvještavanja prema menadžmentu i učesnicima u Projektu,
- obuka u analizi potraživanja i izradi plana naplate,
- obuka o metodologiji pripreme tarifne strukture i tarifnih modela,
- obuka o metodologiji upravljanja dugovanjima,
- obuka o pilot zoniranju,
- obuka u korišćenju mjerne opreme,
- obuka u lociranju i smanjenju gubitaka,
- obuka u kreiranju i aktivnom korišćenju Geografsko - Informacionih sistema (GIS),
- obuka u hidrauličkom modeliranju,
- obuka u „detaljnoj inspekciji vodovodnog sistema“ – Water Audit.

U sklopu Projekta, organizovano je studijsko putovanje u Antaliju. Na studijskom putovanju učestvovali su predstavnici Vodacoma, opština i ViK-ova. U sklopu posjete, učesnici su posjetili lokalno vodovodno preduzeće „Asat“ i upoznali se sa principima transformacije ovog vodovodnog preduzeća realizovano sa ciljem modernizacije poslovanja. Takođe, posjećena su i 2 postrojenja za tretman otpadnih voda „Hurma“ i „Lara“.

DOO „PROCON“ PODGORICA

Na osnovu člana 64. Zakona o privrednim društvima ("Službeni list RCG", broj 6/02), Vlada Crne Gore, na sjednici od 20. decembra 2007. godine, donijela je Odluku o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću "Project - Consulting" – Podgorica ("Službeni list CG", br. 7/08). Na sjednici Vlade Crne Gore od 03.12.2009.g. usvojena je Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću "Project - Consulting" – Podgorica ("Službeni list CG", br. 86/09) i data je saglasnost na izmjene Statuta Društva.

Djelatnost Društva je pružanje stručne pomoći na realizaciji programa iz oblasti komunalnih djelatnosti i zaštite životne sredine koje donosi osnivač, odnosno lokalna samouprava, u dijelu koji se odnosi na ugovore osnivača sa međunarodnim finansijskim institucijama i odgovarajućim fondovima Evropske unije o finansiranju projekata iz tih oblasti. U obavljanju svoje djelatnosti Društvo ostvaruje saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama i lokalnom samoupravom u cilju obezbjeđenja materijalne i stručne podrške za realizaciju konkretnih projekata.

U skladu sa navedenim, PROCON je svojim Godišnjim programom rada za 2011. godinu planirao aktivnosti na realizaciji projekata za čiju implementaciju je država Crna Gora obezbjedila sredstva kroz:

1. Kreditne aranžmane sa EIB, i to:

- Finansijskim ugovorom za projekat „Vodosnabdjevanje i otpadne vode“ ukupne vrijednosti 57 miliona €
- Finansijskim ugovorom za projekat „Upravljanje čvrstim otpadom“ ukupne vrijednosti 27 miliona €

2. Kreditne aranžmane sa EBRD, i to:

- Finansijskim ugovorom za projekat „Izgradnja infrastrukture u opštini Danilovgrad“ ukupne vrijednosti 5,350 miliona €

3. Grant aranžmane, i to:

- „Tehnička podrška jedinici za implementaciju projekta i finansiranje nadzora nad izvođenjem radova na projektu izgradnje sistema za vodosnabdjevanje i upravljanje otpadnim vodama u opštini Danilovgrad“, ukupne vrijednosti 375.000,00 €;
- IPF MW 2008 „Izgradnja sistema za upravljanje otpadnim vodama u opštinama Pljevlja, Bijelo Polje, Plav, Cetinje i Ulcinj“, ukupne vrijednosti 5 miliona €;
- IPF TA 2009 „Izrada tehničke dokumentacije za izgradnju sistema za upravljanje otpadnim vodama u opštinama Berane, Kolašin, Danilovgrad i Rožaje“, ukupne vrijednosti 750.000,00 €;
- IPA 2008 „Unapređenje infrasturkture u oblasti zaštite životne sredine – Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacione mreže u opštini Nikšić“, ukupne vrijednosti 3,5 miliona €;
- IPA 2008 „Podrška sektoru životne sredine“, kroz sledeće aktivnosti: „Jačanje kapaciteta PROCON-a“, „Podrška razvoju opštinskih investicionih planova“, „Pomoć u pripremi i implementaciji projekata“ i „Izrada projektnog zadatka za kreiranje softwera za praćenje realizacije projekata“ – ukupne vrijednosti 1.000.000,00 €;
- IPA 2009 „Jačanje kapaciteta u oblasti zaštite prirode uz unapređenje upravljanja čvrstim otpadom u sjevernom djelu Crne Gore – nabavka opreme za prikupljanje i transport otpada i izrada nacionalnog i lokalnih planova upravljanja otpadom za period 2013-2018 god“, ukupne vrijednosti 4,8 miliona €;
- IPA 2010 „Nadogradnja sistema otpadnih voda u Pljevljima – izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda“, ukupne vrijednosti 3,5 miliona €;
- WBIF 2011 „Tehnička podrška u realizaciji projekta upravljanja čvrstim otpadom u Crnoj Gori“ .

1. Aktivnosti PROCONA na projektima

Aktivnosti „Procon“-a na ovim projektima su bile sljedeće:

1. Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) i kanalizacione mreže u opštini Nikšić

U saradnji sa ugovorenim međunarodnim konsultantom TYPASA-TECHNOMA, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: *obezbjeđivani su odgovori na pitanja potencijalnih ponuđača vezanih za objavljeni tender za izbor projektanta i izvođača radova na PPOV i rehabilitaciji tunela za potrebe PPOV; Komisija za otvaranje i vrednovanje ponuda, imenovana po osnovu odluke predsjednika opštine Nikšić, u sastavu pretstavnika opštine Nikšić i PROCON-a je radila na evaluaciji ponuda; izrađen je nacrt projektnog zadatka za izbor revidenta Glavnog projekta za PPOV koji je dostavljen MORiT-u radi daljeg procesuiranja prema DJR; maja 2011. god. potpisan je ugovor između opštine Nikšić i „Aqualia-Hidroterm“ kao najpovoljnijeg ponuđača; pripremljena je IV sjednica Odbora za praćenje i realizacije projekta u Nikšiću; održano je niz koordinacionih sastanaka sa izabranim ponuđačem u cilju praćenja realizacije projekta.*

2. Izgradnja postrojenja PPOV, kanalizacione mreže i uređenje korita rijeke Čehotine u opštini Pljevlja

U saradnji sa Ministarstvom i opštinom, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: obezbijedio potrebnu dokumentaciju kao preduslov za potpisivanje ugovora između države Crne Gore i EIB; pripremio je dokumentacionu osnovu projekta na engleskom jeziku, u skladu sa zahtjevima EIB-a, a u cilju dobijanja odobrenja banke za korišćenje kreditnih sredstava za realizaciju projekta; pripremio je I Progress report za potrebe EIB o statusu realizacije projekata upravljanja otpadnim vodama; pripremio je I izvještaj (Inception report) o realizaciji projekta izgradnje PPOV kao preduslova za odobrenje korišćenja sredstava iz IPF MW 2008 fonda; izradio je nacrt plana implementacije projekta; pripremio je nacrt tenderske dokumentacije za izgradnju; ugovorio je tehničku podršku iz sredstava IPA 2008 (Twinning ugovor) za izradu tenderske dokumentacije za projektovanje glavnog projekta i izvođenje radova; osnovana je Jedinica za implementaciju projekta od strane PROCON-a i opštine Pljevlja (septembar 2011); pokrenut je postupak prevoda EIA i glavnih projekata za izgradnju glavnog kolektora i sanaciju korita rijeke Čehotine u cilju obezbjeđenja dokumentacione osnove za dobijanje saglasnosti na projektnu dokumentaciju od strane EIB-a; sproveo aktivnosti usklađivanja tenderske dokumentacije za projektovanje i izgradnju PPOV sa komentarima koji su dostavljeni od strane EIB-a u decembru 2011. god.

3. Izgradnja postrojenja PPOV i proširenje kanalizacione mreže u opštini Bijelo Polje

U saradnji sa MORIT, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: obezbijedio potrebnu dokumentaciju kao preduslov za potpisivanje ugovora između države Crne Gore i EIB; pripremio aplikaciju, Project Fiche – IPA 2011, za obezbjeđenje sredstava u iznosu od 3.550.000 € za izgradnju kanalizacione mreže, i ista prosljeđjena MORIT-u, u cilju daljeg procesuiranja prema DEU; izradio projektni zadatak za izbor revidenta idejnog projekta; obezbijedio potrebne informacije za planiranje sredstava iz IPA Fonda, kroz Operativni program IPA 2011-2013; održani su koordinacioni sastanci sa predstavnicima opštine Bijelo Polje i angažovanog konsultanta “IK Konsalting” na projektovanju idejnog projekta PPOV i kanalizacione mreže.

4. Izgradnja postrojenja PPOV i proširenje kanalizacione mreže u opštini Plav

U saradnji sa Ministarstvom, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: pripremio je projektni zadatak za izradu Idejnog projekta i EIA za PPOV; obezbijedio je potrebne informacije MORIT-u za planiranje sredstava iz IPA Fonda, kroz Operativni program IPA 2011-2013; obezbijedio je potrebnu dokumentaciju kao preduslov za potpisivanje ugovora između države Crne Gore i EIB vezan za sadržaj sporazuma o korišćenju IPF MW 2008 sredstava u sklopu kojeg su predviđena sredstva za izgradnju PPOV u visini od 700.000 € (Ugovor je potpisan u I izvještajnom kvartalu 2011.godine).

5. Izgradnja postrojenja PPOV kanalizacione mreže u opštini Cetinje

U saradnji sa Ministarstvom, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: obezbijedio je potrebnu dokumentaciju kao preduslov za potpisivanje ugovora između države Crne Gore i EIB vezan za sadržaj sporazuma o korišćenju IPF MW 2008 sredstava (ugovor je potpisan u I izvještajnom kvartalu 2011.godine); pripremljena je aplikacija Project Fiche – IPA 2011, za obezbjeđenje sredstava u iznosu od 3.200.000 € za izgradnju kanalizacione mreže; izradio je projektni zadatak za izbor revidenta idejnog projekta; obezbijedio je potrebne informacije za planiranje sredstava iz IPA Fonda; održani su koordinacioni sastanci sa predstavnicima Prijestonice Cetinje i angažovanog konsultanta “IK Konsalting” na projektovanju idejnog projekta PPOV.

6. Rješavanje pitanja vodosnabdijevanja opštine Cetinje

U saradnji sa Ministarstvom, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: izrađena je PPF aplikacija za obezbjeđenje sredstava za izradu Studije izvodljivosti; izrađena je WBIF aplikacija za obezbjeđenje sredstava za izradu potrebne tenderske dokumentacije, izvođenje radova i nabavku potrebne opreme (vodomjera, specijalizovanih vozila i dr.opreme).

7. Izgradnja postrojenja i kanalizacione mreže u opštini Ulcinj

U saradnji sa MORIT, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: izradio je projektni zadatak za izradu Studije izvodljivosti za izgradnju kanalizacione mreže u naseljima Kodra, Totoši, Bijela gora i Donja Bratica, i isti dostavio MORIT-u, u cilju procesuiranja prema DJR; učestvovao je u izboru i ugovaranju izrađivača Studije izvodljivosti za izgradnju kanalizacione mreže u naseljima Kodra, Totoši, Bijela gora i Donja Bratica.

8. Izgradnja PPOV kanalizacione mreže u opštini Plužine

PROCON je u saradnji sa MORIT-om u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: izradio je projektni zadatak za izradu studije izvodljivosti; pripremio je tendersku dokumentaciju i izvršio evaluaciju i ugovorio izrađivača studije izvodljivosti.

9. Izgradnja PPOV kanalizacione mreže u opštini Berane

U saradnji sa MORIT, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: izradio je projektni zadatak za izbor obrađivača idejnog projekta i obrađivača EIA za PPOV i kanalizacione mreže u Beranama; izradio je projektni zadatak za izbor revidenta idejnog projekta za PPOV i kanalizacionu mrežu; obezbjedio je potrebne informacije za planiranje sredstava iz IPA Fonda, kroz Operativni program IPA 2011-2013; održani su koordinacioni sastanci sa predstavnicima opštine Berane i angažovanog konsultanta "Agreco"-Brisel na projektovanju idejnog projekta PPOV i kanalizacione mreže.

10. Izgradnja sistema za upravljanje otpadnim vodama u opštini Danilovgrad

U saradnji sa opštinom Danilovgrad, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: formirao je zajedničku Jedinicu za implementaciju projekta; sproveo tendersku proceduru i izvršio evaluaciju ponuda za angažovanje konsultata koji će biti podrška implementacionoj jedinici projekta, izraditi tendersku dokumentaciju i vršiti nadzor nad izvođenjem radova; pripremio je aplikacioni formular za prenamjenu obezbjeđenih sredstava u vidu tehničke podrške iz fonda IPF-TA 2009, sa izrade studije izvodljivosti na izradu idejnog projekta i EIA za izgradnju PPOV; pripremio je plan implementacije projekta; obezbijedio je potrebne informacije EBRD-u u cilju dobijanja saglasnosti za postizanje efektivnosti ugovora; pripremio je Nacrt početnog izvještaja o realizaciji projekta; obezbijedena je saglasnost EBRD-a na restrukturiranje budžetske strukture projekta (obezbijedena sredstva za izgradnju trafostanice Oraška jama i sredstva za nabavku i ugradnju vodovodnih protokomjera); održavani su redovni sastanci Jedinice za implementaciju projekta.

- U dijelu vodosnabdijevanja PROCON je saradnji sa opštinom Danilovgrad, sproveo sljedeće aktivnosti: formirao je zajedničku Jedinicu za implementaciju projekta; sproveo je tendersku proceduru i izvršio evaluaciju ponuda za angažovanje konsultata koji će biti podrška implementacionoj jedinici projekta, izraditi tendersku dokumentaciju i vršiti nadzor nad izvođenjem radova; pripremio je plan implementacije projekta; obezbijedio je potrebne informacije EBRD-u u cilju dobijanja saglasnosti za postizanje efektivnosti ugovora; obezbijedio je saglasnost EBRD-a da se iz potpisanog kreditnog aranžmana obezbijedi nabavka vodomjera i prateće opreme.

11. Izgradnja PPOV i kanalizacione mreže u opštini Kolašin

U saradnji sa opštinom Kolašin i MORIT, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: pripremio je plan implementacije projekta; identifikovao potrebnu tehničku dokumentaciju; izradio projektni zadatak za izbor obrađivača EIA.

12. Izgradnja sistema za vodosnabdijevanje u opštini Rožaje

U saradnji sa MORiT, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: pripremio je pregled statusa projekta za potrebe Evropske investicione banke, i dostavio EIB na dobijanje saglasnosti; dostavio je konsultantu angažovanom kroz tehničku podršku WBIF 2009, komentare EIB-a na obradu; održan je niz koordinacionih sastanaka u cilju obezbjeđenja preduslova za finansiranje projekta iz sredstava EIB-a.

13. Izgradnja sistema za vodosnabdijevanje i upravljanje otpadnim vodama u opštini Žabljak

U izvještajnom periodu PROCON je u saradnji sa MORIT-om sproveo sljedeće aktivnosti: pripremio je Projektni zadatak za izradu Studije izvodljivosti; učestvovao je u evaluaciju ponuda i ugovaranju izrađivača Studije izvodljivosti organizovanom od strane DJR.

14. Izgradnja i rekonstrukcija sistema za snabdijevanje vodom gradskih opština Golubovci i Tuzi

U saradnji sa Agencijom za izgradnju i razvoj Podgorice, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: objedinio svu potrebnu tehničku dokumentaciju, i istu stavio na uvid EIB-i u cilju obezbjeđivanja finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju projekta; izradio je I početni izvještaj, i isti dostavljen MORIT-u u cilju daljeg procesuiranje prema EIB; održao je koordinacione sastanke sa Agencijom za izgradnju i razvoj Podgorice.

15. Izgradnja regionalnog centra za upravljanje otpadom u Nikšiću za opštine Nikšić, Šavnik i Plužine

U saradnji sa MORIT, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: izradio je projektni zadatak za Model upravljanja i opcije pokrivanja troškova za buduću izgradnju i rad regionalnih deponija u Crnoj Gori (Studija slučaja za Nikšić), i isti dostavljen EIB-u na odobrenje predloženog teksta dokumenta; izradio projektni zadatak za izradu EIA; učestvovao je u nizu koordinacionih sastanaka vezanih za pregovore sa EIB-om i DEU o finansiranju regionalne deponije i statusu implementacije projekta.

16. Izgradnja regionalnog centra za upravljanje otpadom u Beranama za opštine Berane, Andrijevića, Plav i Rožaje

U saradnji sa MORiT, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: pripremio je projektni zadatak za izradu Studije izvodljivosti za izgradnju transfer stanica za potrebe opština (Rožaje, Plav, Andrijevića) za koje je odlaganje komunalnog otpada predviđeno da se vrši na regionalnoj sanitarnoj deponiji u Beranama; učestvovao je u radu Komisije za evaluaciju ponuda za izbor izrađivača Studije izvodljivosti; učestvovao je u nizu koordinacionih sastanaka vezanih za pregovore sa EIB-om i Evropskom komisijom o finansiranju regionalne deponije i statusu implementacije projekta.

17. Izgradnja regionalne sanitarne deponije u Pljevljima za opštine Pljevlja i Žabljak

U saradnji sa MORIT, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: pripremio je projektni zadatak za izradu studije izvodljivosti; pripremio je projektni zadatak za izradu Studije izbora lokacije i Studije izvodljivosti za izgradnju transfer stanice u opštini Žabljak; pripremio je projektni zadatak za izradu Studije izvodljivosti i EIA za izgradnju regionalnog centra za upravljanje otpadom (Studija izvodljivosti i Elaborat procijene uticaja na životnu sredinu će biti izrađena od strane konsultanta „COWI“, iz sredstava tehničke podrške za implementaciju projekta „Upravljanje čvrstim otpadom u Crnoj Gori“ koja su obezbijeđena iz fonda WBIF 2010).

18. Izgradnja sistema ocjernih voda na deponiji u Podgorici

U saradnji sa MORIT, glavnim gradom Podgorica i DOO „Deponija“-Podgorica, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: izradio je projektni zadatak za izradu tenderske dokumentacije za izbor projektanta i izvođača radova (podrška PROCON-u u izradi tenderske dokumentacije obezbijedena je od strane konsultanta „COWI“, iz sredstava tehničke podrške za implementaciju projekta „Upravljanje čvrstim otpadom u Crnoj Gori“ koja su obezbijedena iz fonda WBIF 2010); izrađen je projektni zadatak za izradu tenderske dokumentacije za izbor nadzora nad izgradnjom; urađen je prvi Nacrt tenderske dokumentacije za izbor projektanta i izvođača radova, kao i za nadzor nad izgradnjom; učestvovao je u nizu koordinacionih sastanaka vezanih za pregovore sa EIB-om i DEU o finansiranju i statusu implementacije projekta.

19. Sanacija nesanitarnog odlagališta Ćafe u opštini Bar

U saradnji sa MORIT, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: izradio je projektni zadatak za sagledavanje kvaliteta i usklađenosti glavnog projekta sa zahtjevima EIB, kao i za izradu tenderske dokumentacije za izbor izvođača radova; izradio je plan implementacije projekta.

20. Sanacija nesanitarnog odlagališta Vrtijeljka u Cetinju

U saradnji sa MORIT, PROCON je u izvještajnom periodu sproveo sljedeće aktivnosti: izradio je projektni zadatak za izradu Studije izvodljivosti i Idejnog rješenja sanacije nesanitarnog odlagališta, kao i za izradu tenderske dokumentacije za izbor projektanta i izvođača; izradio je plan implementacije projekta.

21. Ostali projekti

- U 2011. godini, Procon je nastavio aktivnosti na realizaciji ugovora o uslugama na realizaciji projekta „Program kredita za domaćinstva koja nemaju riješeno stambeno pitanje – 1000 PLUS“ Shodno, koji je zaključen sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, a shodno zaključcima Vlade Crne Gore sa sjednice od 25.03.2010. godine.

- **vršeni su poslovi podrške (priprema nacрта izvještaja, informacija i sl.) u kandidovanju projekata i obezbjeđenju odobrenih sredstava iz EU fondova i kreditnih aranžmana:**

1. Program podrške IPF MW 2008 (za izgradnju sistema za prečišćavanje otpadnih voda za Prijestonicu Cetinje i opštine: Bijelo Polje, Plav, Pljevlja i Ulcinj)

2. WBIF 2011 (apliciranje za investicioni grant i za izradu tehničke dokumentacije) Procon je pripremio aplikacionu dokumentaciju za projekte:

poziv V

- Izgradnja regionalne sanitarne deponije u opštini Kotor
- Izgradnja regionalne sanitarne deponije u opštini Nikšić
- Izgradnja sistema za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Berane

poziv VI

- Izgradnja regionalnog centra za upravljanje otpadom u opštini Nikšić
- Izgradnja PPOV u opštini Berane
- Rekonstrukcija sistema za vodosnabdijevanje u Prijestonici Cetinje
- Izrada studije izvodljivosti i studije o izboru lokacije za izgradnju reciklažnog centra u opštini Bar

- Izrada studije izvodljivosti i studije o izboru lokacije za izgradnju transfer stanice u opštini Ulcinj

3. Program podrške infrastrukturnim projektima "Tehnička dokumentacija" (IPF TA)

4. WBIF 2010 (apliciranje za investicioni grant i za izradu tehničke dokumentacije). Procon je pripremio aplikacionu dokumentaciju za projekte:

- Izgradnja regionalne deponije za opštine Pljevlja i Žabljak
- Izgradnja regionalnih sanitarnih deponija u Crnoj Gori: Izrada EIA za izgradnju regionalne deponije u opštini Nikšić; Model upravljanja i opcija za povraćaj sredstava za buduće izgradnje i upravljanje regionalnim deponijama u Crnoj Gori (studija slučaja – opština Nikšić); Izrada tenderske dokumentacije za izgradnju sistema za tretman procjednih voda na deponiji “Livade” u Podgorici; Izrada tenderske dokumentacije za nadzor nad izvođenjem radova tokom izgradnje sistema za tretman procjednih voda na deponiji “Livade” u Podgorici; Izrada tenderske dokumentacije za rehabilitaciju nesanitarnog odlagališta “Ćafe” u opštini Bar; Analiza načina sakupljanja, transporta i obrade otpada iz Prijestonice Cetinje i priprema idejnog rješenja i tenderske dokumentacije za sanaciju nesanitarnog odlagališta “Vrtijeljka”; Izrada studije izvodljivosti za sanaciju nesanitarnih odlagališta širom Crne Gore; Izrada tehničke specifikacije za nabavku opreme i vozila za 14 opština u Crnoj Gori i projektnog zadatka za izradu nacionalnog i lokalnih planova upravljanja otpadom za period 2013-2017;

5. Programi pretpristupne pomoći IPA

- IPA 2008 - PROCON prati realizaciju projekta izgradnje kanalizacione mreže u opštini Nikšić
- IPA 2009 - Podrška sektoru živote sredine (twining) čija se jedna komponenta odnosi na jačanje kapaciteta DOO „Procon“;
- IPA 2009 - Jačanje svijesti o zaštiti životne sredine u Crnoj Gori i upravljanje komunalnim otpadom u sjevernim opštinama. PROCON je revidovao Opis IPA 2009 projekta i dostavio ga DEU 10.03.2011. godine. Shodno reviziji Opisa projekta, promijenjen je i naziv projekta u „Uspostavljanje funkcionalnog sistema za upravljanje otpadom“. Uz podršku PROCON-a, COWI konsultant je tokom marta izradio nacrt projektnog zadatka za izradu nacionalnog i lokalnih planova upravljanja otpadom. Uz podršku PROCON, konsultant COWI je tokom marta izradio nacrt tehničke specifikacije za nabavku vozila i opreme neophodne za upravljanje otpadom u opštinama na sjeveru Crne Gore.
- IPA 2010 Poboljšanje sistema za upravljanje otpadnim vodama u sjevernim opštinama Crne Gore i opštini Cetinje
- IPA 2011 Poboljšanje sistema za upravljanje otpadnim vodama u sjevernim opštinama Crne Gore i opštini Cetinje.

6. Program za pripremu projekata PPF

Pripremljene su sljedeće aplikacije:

- Izgradnja sistema za tretman otpadnih voda u opštini Plav;
- Izgradnja sistema za tretman otpadnih voda u opštini Berane
- Unaprijeđenje sistema za vodosnabdijevanje u Prijestonici Cetinje

Izvjštavanje i koordinacione aktivnosti

U skladu sa obavezama prema Osnivaču u izvještajnom periodu pripremljeni su:

- *Izveštaj o poslovanju sa finansijskim izvještajem DOO PROCON za 2010 godinu* koji je usvojen na XI sjednici Odbora direktora održanoj 24.02.2011.god., i isti je dana 18.04.2011.god. dostavljen MORiT u cilju procesuiranja prema Vladi Crne Gore.
- *Izveštaj o poslovanju sa finansijskim izvještajem DOO PROCON za period od 01.01.2011.g. do 30.06.2011.g.* koji je usvojen na XII sjednici Odbora direktora održanoj 27.07.2011.god., i isti je dana 29.07.2011.god. dostavljen MORiT.
- *Izveštaj o realizaciji Godišnjeg programa rada i Finansijskog plana DOO PROCON za period od 01.01.2011.god. do 30.09.2011.god.,* usvojen na XIII sjednici Odbora direktora Društva, i isti dostavljen MORiT 23.11.2011.g.
- *Prijedlog programa rada i Prijedlog finansijskog plana PROCON-a za 2012. godinu* koji su usvojeni na XIII sjednici Odbora direktora Društva, održanoj 23.11.2011.god. i isti su upućeni MORiTu u cilju procesuiranja prema Vladi Crne Gore i davanja saglasnosti na iste.

U skladu sa obavezama koje proizilaze iz kreditnih aranžmana pripremljeni su:

- Treći izvještaj o napretku projekta „Vodosnabdijevanje i tretman otpadnih voda u Crnoj Gori“
- Prvi izvještaj o napretku projekta „Upravljanje čvrstim otpadom u Crnoj Gori“

- Početni izvještaj o statusu projekata finansiranih kroz IPF-MW 2008
- Početni izvještaj o statusu projekta „Izgradnja infrastrukture u opštini Danilovgrad“.

2. Poslovanje DOO „PROCON“

U periodu od 01.01.2011. - 31.12.2011. Društvo je obezbijedilo ukupna finansijska sredstva u iznosu od 344.737,02 € i to:

-sopstvenih sredstava, po osnovu pružanja usluga u iznosu od 301.380,00 € ili 87,43 % u ukupnoj strukturi finansiranja i to:

-Ugovor o pružanju usluga između Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine DOO „Project-Consulting“ br. 01/1-607/10-27 od 06.08.2010. u iznosu od 94.528,69 € (Iznos obuhvata PDV po opštoj stopi od 13.735,02 €) za Projekat „Kredita za domaćinstva koja nemaju riješeno stambeno pitanje“

-Ugovor o pružanju usluga između Ministarstva održivog razvoja i turizma DOO „Project-Consulting“ br. 01/1-419/11 od 11.04.2011. i Anexa Ugovora br. br.01/1-704/11 od 01.07.2011 u iznosu od 200.000,00 € (iznos obuhvata PDV po opštoj stopi od 29.060,00 €)

-Sporazum o poslovnoj saradnji između opštine Nikšić i DOO „Project-Consulting“ br. 01/1-264/11 od 08.03.2011. u iznosu od u iznosu od 5.850,00 € (Iznos obuhvata PDV po opštoj stopi od 850,00 €)

-Ugovora o pružanju usluga između Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine i DOO „Project-Consulting“ br. 01-685/09 od 10.12.2009., u iznosu od 1.001,32 €,

-drugih izvora finansiranja, u iznosu od 43.357,02 € ili 12,57 % u ukupnoj strukturi finansiranja,

Ukupan kapital i rezerve na dan 31.12.2011. godine iznose 177.572,00 €, od čega je osnovni kapital 80.000,00 €, statutarne rezerve 8.000,00 €, dok ukupan neraspoređeni dobitak (dobit 2008., 2009., i 2010.) 103.833,65 € je umanjena za gubitak pomenutog obračunskog perioda, tj. na dan 31.12.2011. u iznosu od 14.262,00 € što predstavlja 89.571,65 €.

Ukupni troškovi na dan 31.12.2011. godine iznosili su: 335.626,00 €. U strukturi poslovnih rashoda dominiraju troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi - 82,33 %, troškovi amortizacije - 1,58 % kao i ostali poslovni rashodi koji su teretili redovno poslovanje Društva u navedenom obračunskom periodu iznose i ulaganja u poslovni prostor - 16,09 %.

Ukupni poslovni prihodi na dan 31.12.2011. godine iznosili su: 316.837,00 €. U strukturi poslovnih prihoda dominiraju prihodi od pruženih usluga - 88,86%, kao i ostali poslovni prihodi po osnovu refundacije porodiljskog odsustva, privremene spriječenosti za rad, otkupa tenderske dokumentacije i sl - 11,14%.

Ukupna potraživanja Društva po svim zaključenim ugovorima, čiji je period realizacije nakon 31.12.11. kao i ostala potraživanja iznose 302.743,14 €, i to:

-potraživanja po osnovu Ugovora o pružanju usluga između opštine Nikšić i DOO „Project-Consulting“ br. 01-608/09 od 21.10.2009. godine u iznosu od 159.000,00 €, od čega je 31.800,00 € potraživanje iz 2009. god. Period realizacije Ugovora je 43 mjeseca od dana potpisivanja.

-potraživanja po osnovu Ugovora o pružanju usluga između opštine Pljevlja i DOO „Project-Consulting“ br. 02/2-742/11-03 od 12.09.2011. godine u iznosu od 140.400,00 €. (u okviru navedenog ukupnog potraživanja, iznos od 28.080,00 € je iz 2011. god.) Period realizacije Ugovora je 40 mjeseca od dana potpisivanja.

-ostala kratkoročna potraživanja iz 2011. godine po osnovu refundacije porodiljskog odsustva u iznosu od 3.343,14 €.

JU CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA CRNE GORE

Centar za ekotoksikološka ispitivanja je osnovan Odlukom Vlade RCG od 20.12.1996. godine („Sl.list RCG“, broj 40/96) i registrovan je kod Privrednog suda Podgorica, kao javna ustanova za vršenje poslova od javnog interesa i to djelatnosti ekotoksikoloških ispitivanja svih segmenata životne sredine: vazduha, vode, mora, zemljišta, flore i faune, klimatskih promjena, jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja, buke i vibracije, kao i izrada posebnih toksikoloških studija, analiza i programa za potrebe državnih organa, naučno istraživačkih ustanova i privrede i građana.

Sprovođenje planiranih zadataka za 2011. godinu je u potpunosti ostvareno, a u pojedinim segmentima došlo je do značajnog premašenja plana.

Oblast zaštite životne sredine

Centar je sve programe monitoringa kvaliteta segmenata životne sredine realizovao u potpunosti i na vrijeme, u skladu sa potpisanim ugovorima:

- Program monitoringa kvaliteta vazduha;
- Program monitoringa opasnih i štetnih materija;
- Program ispitivanja sadržaja radionuklida u životnoj sredini;
- Program monitoringa buke u životnoj sredini;
- Program monitoringa stanja ekosistema priobalnog mora Crne Gore (Centar je podugovarač Institutu za biologiju mora – Kotor).

Agencija za zaštitu životne sredine je budžetom za 2011. godinu za sprovođenje programa praćenja kvaliteta vazduha planirala 65.000 €, što se odnosi samo na troškove laboratorijske analize i terenske troškove. Ovim sredstvima nijesu obuhvaćeni troškovi kalibracije i redovnog godišnjeg servisa mjernih instrumenata za koje je Centar utrošio 116.000 €. Iz tog razloga ostvarenje prihoda po ovom osnovu manje je za 33% od plana (195.655 € umjesto planiranih 292.660 €). Takođe, realizovana su značajna vanredna mjerenja. Nakon havarije u Fukušimi, vršena su svakodnevna mjerenja radioaktivnosti (45 dana) zbog provjere mogućeg štetnog djelovanja. Drugo, u periodu ljetnjih požara u okolini Podgorice vršena su 24-časovna praćenja kvaliteta vazduha. Po ova dva osnova nijesu ostvareni prihodi.

Programi ispitivanja hrane biljnog i animalnog porijekla

Za potrebe Zdravstveno-sanitarne inspekcije, Veterinarske inspekcije i Fitosanitarne uprave Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore vrši fizičko-hemijska ispitivanja uzoraka hrane, hrane za životinje i predmeta opšte upotrebe. Centar takođe realizuje Program monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla za potrebe Fitosanitarne uprave od 2009. godine i Program monitoringa rezidua farmakološki aktivnih materija i lijekova u životinjama i proizvodima animalnog porijekla od 2007. godine. Centar je jedina ovlašćena institucija od strane Fitosanitarne uprave u Crnoj Gori za obavljanje poslova laboratorijskog ispitivanja rezidua pesticida.

- *Program monitoringa rezidua farmakološki aktivnih materija i lijekova u životinjama i proizvodima animalnog porijekla se realizuje u skladu sa Ugovorom; Centar je u 2011. godini od realizacije ovog programa ostvario neto prihod od 44.683 eura;*
- *Program monitoringa rezidua pesticida i drugih toksičnih materija u namirnicama i proizvodima biljnog porijekla je realizovan u potpunosti i od realizacije ovog programa ostvaren je neto prihod od 12.337 €.*

Oblast dozimetrijske kontrole

- *Lični monitoring zaposlenih u zoni jonizujućeg zračenja*

Centar kontroliše oko 380 korisnika, radnika koji rade sa rendgen aparatima ili u zoni jonizujućeg zračenja. Imajući u vidu da postoji određeni ograničen broj zaposlenih lica koja rade u zonama jonizujućeg zračenja, broj korisnika usluga Centra se ne mijenja značajno tokom godina. Najveći korisnik usluga je Klinički centar iz Podgorice.

- *Kontrola rendgen aparata i radne sredine*

U Crnoj Gori ima oko 150 rendgen aparata. Kontrolu rendgen aparata prati i kontrola radne sredine (mjerenje doza u susjednim prostorijama oko rendgen aparata). Centar kontroliše godišnje prosječno 80 aparata. Centar je u 2011. godini realizacijom ovih poslova ostvario ukupan neto prihod od 49.040 €.

Oblast životne sredine

- Kategorizacija otpada proizvođača otpada u Crnoj Gori je osnova za donošenje planova za upravljanje otpadom u skladu sa važećim Zakonom u upravljanju otpadom. U 2011. godini za 20 proizvođača otpada izdata su uvjerenja o kategorizaciji otpada;

- Centar je u 2011. godini realizovao za potrebe manjih privrednih subjekata, po nalogu ekološke inspekcije, analize: 143 uzorka zemljišta; 124 uzorka otpadne i površinske vode; 22 mjerenja emisije; 14 mjerenja emisije;

a) Za potrebe monitoringa KAP-a (Ugovor za period 2010-2011. godina) izvršeno je uzorkovanje i fizičko hemijska analiza 42 uzorka podzemnih voda, 16 uzoraka zemljišta, 17 emisijskih mjerenja i 14 imisijskih mjerenja;

- Sve obaveze koje je Centar preuzeo ugovorom sa švedskom firmom SWECO za realizaciju projekta rješavanja pitanja deponovanog čvrstog otpada na staroj deponiji čvrstog otpada KAP-a koji finansira Svjetska banka (WB) su realizovane. Značajno je istaći da je u okviru ovog posla obrađeno 310 uzoraka na 12.710 parametara. Očekuju se rezultati superanaliza koji bi bili još jedna potvrda kompetentnosti Centra u realizaciji ovih aktivnosti.

Centar je u 2011. godini od realizacije poslova iz oblasti životne sredine ostvario neto prihod od 133.000 €.

Poslovi kontrole roba u spoljnotrgovinskom prometu, unutrašnjem prometu i tranzitu (hrana i predmeti opšte upotrebe, kontrola nivoa radioaktivne kontaminacije željeza, građevinskog i ostalih materijala i kategorizacija otpada na granicama)

- Kontrola hrane i predmeta opšte upotrebe namijenjenih uvozu i izvozu predstavljala je i u 2011. godini jednu od značajnijih oblasti djelovanja Centra. U 2011. godini ukupno je ispitano 1.558 uzoraka hrane i 636 uzoraka predmeta opšte upotrebe.

- Kontrola nivoa radioaktivne kontaminacije željeza, građevinskog i ostalih materijala i kategorizacija otpada prilikom uvoza.

Centar je u 2011. godini realizacijom kontrole prometa roba (spoljnotrgovinski promet, unutrašnji promet i tranzit) ostvario ukupan prihod od cca. 847.000 €.

Toksikološke analize

Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore je jedina institucija u Crnoj Gori koja realizuje toksikološke analize biološkog materijala i identifikacije nepoznatih komponenti za potrebe Kliničko bolničkog centra (Odjeljenje za sudsku medicinu i Gastroenterološke ambulante) i Uprave policije. U 2011. godini ukupno je bilo 25 zahtjeva:

- izvršena je toksikološka analiza 61 uzoraka biološkog materijala;

- hemijsko vještačenje 4 uzorka nepoznate supstance.

Centar je u 2011. godini za vršenje toksikoloških analiza ostvario neto prihod od cca 12.000 €.

Poslovi iz oblasti zaštite na radu

U 2011. godini su, što se tiče poslova iz oblasti zaštite na radu, realizovane aktivnosti *fizičko-hemijskih ispitivanja radne sredine* kao podloga za izradu Akta procjene rizika na radnom mjestu za potrebe HE Piva, Jadragent Bar i INPEK Podgorica. Realizovano je i nekoliko ispitivanja radne sredine, procjena rizika i obuka. Centar je u 2011. godini realizacijom ovih poslova ostvario po osnovu ispitivanja uslova (fizičko-hemijska ispitivanja) radne sredine prihod u neto iznosu od cca. 10.000 € i izrade akta procjene rizika i obuke zaposlenih prihod u neto iznosu od cca. 2.500 €.

Najvažnije aktivnosti tokom 2011 godine

Početkom oktobra 2011. godine uspješno je realizovan proces proširenja obima akreditacije metodama za realizaciju ispitivanja kvaliteta vazduha. Proširenjem akreditacije na sve metode predviđene zakonom Centar je postao jedina institucija koja, po zakonu, ispunjava uslove za vršenje poslova praćenja kvaliteta vazduha. Uredba o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore JU Centru za ekotoksikološka ispitivanja koji se odnose na praćenje kvaliteta vazduha na mjernim mjestima u mreži uspostavljenoj na državnom nivou usvojena je na sjednici Vlade 8. decembra 2011. godine. Prethodno je sa Agencijom za zaštitu životne sredine potpisan Ugovor o načinu korišćenja i održavanja automatskih stanica za mjerenje kvaliteta vazduha, po kojem je Centar ustupio Agenciji 5 automatskih stanica (i 2 koje tek treba da budu isporučene) u državnu mrežu stanica, a Agencija se obavezala da će održavati mjerne instrumente u potpunosti u skladu sa zahtjevima postavljenim standardom MEST ISO/IEC 17025. Ugovor između Centra i Agencije za 2012. godinu na osnovu spomenute Uredbe još nije potpisan.

Na osnovu čl. 7, 21, 22 i 25 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti (Sl. list CG, br.56/09) Centar je 03.03.2011. godine od Agencije za zaštitu životne sredine dobio Dozvolu za obavljanje radijacione djelatnosti (02 Br.UPI -147/2). Takođe, Centar je u skladu sa Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti podnio Agenciji zahtjev za dobijanje dozvole za obavljanje poslova zaštite od jonizujućeg zračenja.

U skladu sa zahtjevima nove regulative Centar je podnio zahtjev za dobijanje dozvole za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada. Uz zahtjev je podniet revidiran i usaglašen Sigurnosni izvještaj.

Od strane Fitosanitarne Uprave, Centar je jedina institucija u Crnoj Gori ovlašćena (br. 320/10-0507-5025 od 20.10.2011 godine) za:

- laboratorijsko ispitivanje sredstava za zaštitu bilja (pesticida);
- laboratorijsko ispitivanje rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida);
- laboratorijsko ispitivanje sredstava za ishranu bilja (đubriva);
- laboratorijsko ispitivanje kontaminenata u hrani biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje.

Centar je tokom 2011. godine radio na reviziji postojećih i izradi nekoliko internih akata:

- Izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Centra za ekotoksikološka ispitivanja (usklađene sa Zakonom o zaštiti lica i imovine (Sl. list RCG 29/05, CG 26/10) - bez povećanja broja radnih mjesta);
- Pravilnik o zaštitnom znaku Centra za ekotoksikološka ispitivanja;
- Pravilnik o uniformi službe obezbjeđenja;
- Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama;
- Normativ ličnih zaštitnih sredstava i opreme Centra za ekotoksikološka ispitivanja;
- Nacrt Pravilnika zaštite na radu Centra za ekotoksikološka ispitivanja CG;
- U izradi su podloge za fizičko-hemijska ispitivanja radne sredine u cilju izrade Akta procjene rizika na radnom mjestu u Centru.

Urađen je i Izvještaj u cilju unapređenja sistema interne kontrole u ostvarivanju unapređenja finansijsko - računovodstvenih funkcija Centra - Društvo za reviziju "BDO".

U skladu sa zahtjevima standarda, Centar je u 2011. godini aktivno učestvovao u interlaboratorijskim i proficiency testovima (ukupno 18). Do sada većina prosljeđenih rezultata pokazuje visoki stepen zadovoljenja postavljenih kriterijuma, što je najbolji dokaz kvaliteta analiza.

Tokom 2011. godine počelo se sa uspostavljanjem laboratorijskog informacionog sistema koji će moći da u potpunosti podrži proces prijema i obrade uzoraka, izdavanja izvještaja, kreiranja statistike po klijentima, vrstama uzoraka i vrstama analiza. Sistem bi trebalo da bude u funkciji do polovine 2012. godine.

Međunarodna saradnja

Tokom 2011. godine nastavljena je uspješna realizacija projekata u kojima Centar učestvuje:

- Projekat IAEA, *MNE 5/002 Upgrading Capabilities to Establish Effective Monitoring Systems for Residues in Food and Air Quality*". Dogovoreno da se iz preostalih sredstava Centru obezbijede još 3 instrumenta.
- Za ciklus finansiranja IAEA 2012.-2013. godina, prihvaćen je projekat *MNE2010002 Jačanje tehničkih i institucionalnih kapaciteta u Crnoj Gori za realizaciju Programa monitoringa životne sredine*. Kroz ovaj projekat Centar će dobiti instrument (ICPMS) i obuku za rad na njemu;
- Projekat IAEA RER/2/005 *Karakterizacija sezonskih varijacija u koncentracijama elementarnih čestičnih materija u evropskim urbanim i ruralnim krajevima uslijed različitih klimatskih uslova* - prvi dio projekta je uspješno realizovan 2011. godine i očekuje se nastavak za period 2012/2013.
- *Adricosm Star*, italijansko ministarstvo životne sredine, kopna i mora, nastavak realizacije projekta; Cilj - izrada institucionalne mreže koja će biti podrška monitoringu kvaliteta voda u Crnoj Gori u skladu sa obavezama po Okvirnoj direktivi EU o vodama, Okvirnoj direktivi EU o morskoj strategiji i Barselonskoj konvenciji.
- *Low Carbon Development - Izrada strategija niskokarbonskog razvoja u regionu Jugoistočne Evrope*, SEE projekat; Cilj - stvaranje transnacionalne mreže koja će dovesti do izrade strategija niskokarbonskog razvoja u regionu Jugoistočne Evrope; Projekat je pokrenula Nacionalna kancelarija za klimatske promjene Republike Slovenije. Ministarstvo održivog razvoja i turizma je partner u projektu, dok Centar, Agencija i HMZ imaju ulogu posmatrača.
- Na osnovu Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Austrije o naučno tehničkoj saradnji, potpisanog 10. juna 2009. godine, realizuje se projekat *„Ispitivanje srednjeg vremena zadržavanja podzemnih voda u različitim regionima Crne Gore: Podrška održivom korišćenju vodnih resursa“* u kome su Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore i Univerzitet u Gracu, Institut za geonauke partneri.

Obuke

Stalno usavršavanje kadra u zemlji i inostranstvu je preduslov kompetentnosti u realizaciji aktivnosti Centra. U tom smislu Centar podržava usavršavanje svojih zaposlenih u stručnom (kroz različite fellowship-ove, training kurseve) i naučnom ili istraživačkom smislu (magistarske i doktorske studije).

Tokom 2011 godine zaposleni su učestvovali u sljedećim programima obuke:

- Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA) - *Radionica na temu uspostavljanje sistema menadžmenta kvalitetom za objekte u kojima se tretira radioaktivni otpad sa naglaskom na QA/QC uputstva i procedure* u Gruziji. Razmatrani su problemi vezano za sistem menadžmenta kvalitetom u zemljama koje su učestvovala.

- 8. koordinacioni sastanak, ALMERA (*Network of Analytical Laboratories for the Measurement of Environmental Radioactivity*) mreže (svjetska mreža laboratorija koje su u stanju da pruže analizu radionuklida u uzorcima iz životne mreže u slučaju rutinskog monitoringa i u slučaju monitoringa u toku vanrednih situacija), Beč, organizator - IAEA u okviru koje ova mreža djeluje. Donešeno je niz dokumenata kojima se definišu potrebe ALMERA mreže, kao i dokumenata koje sadrže buduće aktivnosti.
- Prezentaciju *Montenegro report* na koordinacionom sastanku IAEA, Beč - pregled postignutih rezultati u okviru projekta "IAEA TC Project RER/2/005", kao i dogovor oko nastavka istog za period 2012-2013. Godina.
- 2 poster prezentacije pod naslovom *Ispravnost dijetetskih suplemenata analiziranih u Centru za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore i Izvorske mineralne vode Crne Gore kao izvor oligoelemenata Na, Ca, K i Mg u ishrani* na 11 Evropskoj konferenciji o ishrani, Madrid.
- *Jednomjesečna obuka u Institutu za medicinska istraživanja i Institutu za zaštitu okoline Ekonerg*, Lisabon, organizator - IAEA u okviru projekta RER/2/005, cilj - proširenje naučnih saznanja u oblasti monitoringa zagađivača vazduha uključujući analitičku metodologiju, softvere, validaciju i interpretaciju podataka.

Finansijsko poslovanje

Centar je poslovnu 2011. godinu završio sa negativnim finansijskim rezultatom.

Ukupan prihodi	1.454.306 €
Ukupni rashodi	1.700.641 €
Manje ostvareni prihod - gubitak	246.335 €

Prihodi

Ukupno ostvareni prihodi u 2011. godini iznosili su **1.454.306 €** što je za 8% više nego što je planirano za 2011. godinu, a 7% manje od ostvarenih ukupnih prihoda u 2010. godini. Struktura ostvarenih prihoda pokazuje da je u 2011. godini 80% prihoda ostvario od pružanja usluga na tržištu, dok je 16% prihoda ostvareno realizacijom godišnjih programa monitoringa životne sredine, na osnovu ugovora sa Agencijom za zaštitu životne sredine i nakon sprovedenih javnih tendera (13%), kao i od sredstava koje je obezbijedilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma za stavljanje u funkciju, upravljanje i održavanje privremenog skladišta radioaktivnog otpada, koje je ugovorom povjereno Centru na upravljanje (3%).

Pozitivno je da je Centar u 2011. godini premašio planirane prihode pružanjem usluga na tržištu za 27%, što je, imajući u vidu postojeću ekonomsku situaciju i konkurenciju na tržištu, vrlo zadovoljavajuće.

Rashodi

U 2011. godini ostvareni rashodi od **1.700.641 €** za 16% odstupaju od plana, a 3% su veći u odnosu na ukupne rashode ostvarene u 2010. godini. Struktura ostvarenih rashoda pokazuje da su 36% ukupnih rashoda činili troškovi materijala, 54 % troškovi bruto ličnih primanja (bruto zarade, regres, prevoz i topli obrok za 2011. godinu i naknade članovima Upravnog odbora), a 9% troškovi amortizacije.

Pojedini troškovi su procentualno znatno premašili, kako planirane tako i ostvarene troškove u 2010. godini. Jedan od razloga, već spomenut, je da su, zbog nedovoljnih sredstava koja su opredijeljena za državne programe monitoringa (prvenstveno Programa kontrole kvaliteta vazduha), troškovi servisa i kalibracije mjerne opreme pokriveni sopstvenim izvorima finansiranja. Neizmirenje obaveza koje je Agencija imala po osnovu redovnog godišnjeg servisa i kalibracije Državne mreže stanica za kontrolu kvaliteta vazduha i troškova nastalih svakodnevnim mjerenjem radioaktivnosti (45 dana) usljed

moćeg štetnog djelovanja eksplozije u nuklearnoj elektrani Fukušima u Japanu, u ukupnom iznosu od 131.285,30 €, značajno je opteretilo poslovanje u 2011. godini.

Da su naplaćeni prihodi po ovom osnovu gubitak iz poslovanja za izvještajni period bio bi sveden na nivo gubitka koji uzrokuju troškovi amortizacije.

Povećani troškovi bruto zarada, službenih putovanja u zemlji, goriva i sl. uzrokovani su povećanim obimom posla, uglavnom na terenu, prekovremenim radom na granicama. Naime, na 10 graničnih prelaza vrši se 24-časovna kontrola roba. Takođe, u laboratoriji, nakon havarije u Fukušimi, a i tokom perioda požara oko Podgorice vršena su 24-časovna ispitivanja i organizovana dežurstva.

Centar je u 2011. godini iz sopstvenih sredstava izdvojio 44.000 € za investicije koje se odnose na nabavku nove opreme za obavljanje djelatnosti. Od strane Vlade SAD donirano je i specijalno vozilo vrijednosti 33.896 €.

NACIONALNA TURISTIČKA ORGANIZACIJA CRNE GORE

Uvod

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore (NTO CG) je svoje aktivnosti u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. realizovala u skladu sa Programom informativno promotivne djelatnosti NTO CG za 2011. godinu, Programom rada i Ekonomskom politikom Vlade Crne Gore, kao i Akcionim planom Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2011. godinu.

Aktivnosti NTO CG su zasnovane na principima Master plana razvoja turizma Crne Gore do 2020. godine i Marketing koncepta turizma Crne Gore, kao i setom zakona i podzakonskih akata koji se odnose na djelokrug rada NTO CG, a prije svega zakonima o turizmu, turističkim organizacijama, boravišnoj taksi i sl., što podrazumijeva kreiranje imidža visokokvalitetne destinacije tokom cijele godine, sa ravnomjernim regionalnim razvojem i na principima održivog razvoja, kao i promociju brenda Crne Gore na međunarodnom tržištu pod sloganom »Montenegro – Wild Beauty«.

Ostvareni rezultati – Turistički promet i karakteristike

Prema zvaničnim podacima Monstata, Crnu Goru je tokom 2011. godine posjetilo ukupno 1.373.454 turista ili oko 8,7% više nego u istom periodu 2010. godine, koji su ostvarili ukupno 8.775.171 noćenja ili oko 10% više.

Prema najnovijem istraživanju WTTC-a, direktni doprinos sektora putovanja i turizma crnogorskoj privredi se procjenjuje na 278,3 miliona € u 2011. godini – 8,1% ukupnog domaćeg bruto proizvoda (BDP) – generišući 12.000 radnih mjesta, ili 6,9% zaposlenosti direktno u putovanjima i turizmu.

Predviđa se rast ukupnog doprinosa za 12,4% godišnje na 1.915 miliona € u 2021. godini, ili 36,3% BDP-a. I tokom istog perioda, putovanja i turizam će podstaći još dodatnih 36.000 radnih mjesta, tj. ukupno 62.000 do 2021. godine – 33,2% ukupne zaposlenosti.

Najnovije prognoze WTTC/Oxford Economics-a sugerišu da će Crna Gora zauzimati drugo mjesto po realnom godišnjem rastu potrošnje inostranih turista i, prevashodno, kapitalnih investicija u putovanja i turizam.

1. Istraživanje tržišta

1.1. Stavovi i potrošnja turista na brodskim kružnim putovanjima u Crnoj Gori

NTO CG je sprovela istraživanje turista na kružnim brodskim putovanjima. Osnovni cilj ovog istraživanja je bio dobijanje kvalitetnih i pouzdanih podataka o turističkoj tražnji i potrošnji turista i članova posade na brodskim kružnim putovanjima u Crnoj Gori, tokom boravka u Kotoru u 2011. godini. Tokom prvih 8 mjeseci 2011. godine Crnu Goru je posjetilo 117.187 turista na brodskim kružnim putovanjima, što je za 21% više u odnosu na isti period 2010. godine.

Istraživanje daje informacije vezane za: sociodemografske karakteristike o turistima i članovima posade na brodskim kružnim putovanjima (zemlja porijekla, dob, pol i sl.); karakteristike boravka u destinaciji i okolini; troškove boravka u destinaciji; stavove o turističkoj ponudi destinacije; konkurentnost u odnosu na druge destinacije. Ovo istraživanje se u Crnoj Gori sprovelo prvi put pa mu je jedan od ciljeva i postavljanje osnova za dalje istraživanja na ovu temu. Prikupljanje podataka se obavilo anketiranjem turista i članova posade na brodskim kružnim putovanjima koji uplovljavaju u Luku Kotor. Osnovni instrument za anketiranje je bio upitnik, štampan obostrano na jednom listu A4 formata na engleskom jeziku. U prikupljanju podataka koristila se metoda ličnog intervjua. Istraživanje se sprovodilo u Kotoru, a turisti i članovi posade su se anketirali prilikom povratka na brodove. Kako je to vrijeme relativno kratko upitnik je prilagođen uslovima i u prosjeku anketiranje je trajalo 7-8 minuta. Anketiranje se sprovodilo u periodu jul-oktobar 2011. godine.

Dakle, ciljnu grupu istraživanja predstavljaju samo oni turisti i članovi posade koji silaze sa broda, dok oni koji su ostajali nisu uzeti u obzir jer ti podaci nisu bili dostupni. Osnov za određivanje uzorka bio je plan dolazaka brodova u Luku Kotor koji dobijen od Lučke kapetanije Kotor.

Rezultati istraživanja, između ostalog, pokazuju sljedeće:

Kotor posjećuju turisti i posada različitih nacionalnosti, a među njima su najbrojniji Englezi (24,3%). Slijede gosti iz Španije (10,4%), Italije (10,2%), Francuske (7,9%), Njemačke (4,4%) i ostalih zemalja. Najveći dio gostiju (njih 70%) u destinaciji ostaje više od 6 sati, dok se 85,5% turista vraća na brod tokom boravka u destinaciji. Najčešći razlog povratka turista na brod tokom boravka u destinaciji bio je odmor i osvježanje (64,5%) i konzumiranje hrane i pića (60,1%). Najčešće aktivnosti gostiju u destinaciji su kupovina (69,8%), konzumiranje pića u restoranima/kafanama (48,8%), samostalno razgledanje grada (48,6%), te posjeta muzejima i izložbama (46%).

Turisti koji su posjetili Kotor na brodskim kružnim putovanjima kao najveće konkurente su naveli Veneciju (12,4%), Dubrovnik (9,8%), Hrvatsku u cjelini (7,1%), Monte Karlo (6,7%), Italiju u cjelini (5,7%) te Španiju (3,6%) i ostale. Turisti su za boravak u destinaciji potrošili u prosjeku oko 43 eura po osobi, ne računajući brodske troškove koji se plaćaju luci i izletničku taksu. Najveći dio se odnosi na trošak za kupovinu (36,7 eur) i na hranu i piće u restoranima (17,1 eur). Najviše su se kupovali suveniri, pa je tako oko 52,7% turista koji su posjetili Kotor kupilo suvenir. Nešto manje od trećine je kupilo odjeću, a skoro svaki peti je kupio razglednicu, zatim grnčariju (13,7%), obuću (9,4%), nakit (8,4%), autohtono crnogorsko piće (8,1%), autohtonu crnogorsku hranu (5,3%) itd.

1.2. Analiza potencijala šest emitivnih tržišta (Aktivni odmor u Crnoj Gori)

Nacionalni godišnji „Guest Survey“ je već od 2007. godine fokusiran na turiste koji su već posjetili Crnu Goru. Analiza rezultata je dala informacije o profilu turista, zadovoljstvu boravkom, kao i o nivou cijena/kvaliteta i potrošnji.

Medjutim, da bi se dobila reprezentativna slika Crne Gore kao evropske turističke destinacije bilo je neophodno proširiti fokus ankete na najznačajnija evropska emitivna tržišta, pa se istraživanje obavilo u

sljedećim zemljama: Njemačkoj, Francuskoj, Holandiji, Poljskoj, Rusiji i Švedskoj. Partneri u ovom projektu bili su GIZ i Trendsopce GBR iz Kelna, agencija specijalizovana za istraživanje u turizmu i sportu. Ono što je jedinstveno i korisno u ovom istraživanju za turističku privredu i organizacije je moćan alat za donošenje odluka, planiranje, razvoj proizvoda, marketing i prodaju.

Jedan od osnovnih ciljeva ovog istraživanja bio je određivanje veličine i potencijala postojećih tržišta, kako za aktivni tako i za ostale vidove turizma. Ovo istraživanje je dalo odgovore na pitanja kao što su:

- Opšte karakteristike turista koji preferiraju aktivne odmone kao i njihovi planovi;
- Identifikacija sociodemografskih karakteristika različitih ciljnih grupa;
- Identifikacija tzv. "lifestyle" profila potencijalnih turista kako bi definisali tržišne segmente za buduće marketing aktivnosti – „Trendscope Traveller Types“;
- Karakteristike potencijalnog odmora u Crnoj Gori: omiljene aktivnosti, način transporta, tip smještaja, ishrana itd;
- Određivanje strategije pozicioniranja za aktivne odmone u Crnoj Gori;
- Analiza izvora informacija relevantnih za planiranje aktivnih odmora u Crnoj Gori;
- Utvrđivanje relevantnih kanala distribucije za aktivne odmone u Crnoj Gori.

Sa 51.45 miliona ljudi koji su upražnjavali aktivne odmone u posljednje tri godine, Rusija predstavlja najveće emitivno tržište, dok je u Poljskoj taj procenat čak 74%. Kada su u pitanju planovi za buduća aktivna putovanja Švedska (21%) i Rusija (32%) predstavljaju najznačajnija tržišta. Medjutim i ostale zemlje u istraživanju sa učešćem između 8% i 12% mogu biti zanimljive.

Najznačajnije aktivnosti tokom aktivnog odmora se razlikuju u odnosu na nacionalnost turista pa su tako za Njemce hiking (43%) i plivanje (38%) najzanimljiviji. Za Francuze to su hiking (31%) i šetnja (26%), za Holandane hiking (36%) i plivanje (36%), za Poljake šetnja (50%) i plivanje (44%), za Ruse pecanje (43%) i plivanje (40%), a za Šveđane to su alpsko skijanje (29%) i hiking (24%). Kada je u pitanju potrošnja, Njemci su spremni u zavisnosti od proizvoda potrošiti u prosjeku od 450 do 900 €, Francuzi 500-1000 €, Holandani 400-800 €, Poljaci od 250 do 625 €, Rusi 400-1000 €, a Šveđani od 610 do 1110 €.

1. Unapredjenje proizvoda

1.1. Projekat „5 u 5“

Projekat "5 u 5", odnosno izgradnja pet visokokvalitetnih kamp odmorista za mobilhome u pet nacionalnih parkova ima za cilj podsticanje razvoja izgradnje visokokvalitetnih kamp odmorista za mobilhome uz otvaranje razvojnih perspektiva i doprinosa kvalitetu i konkurentnosti destinacije na svjetskom turističkom tržištu. Navedena kamp odmorista će biti u vlasništvu JP »Nacionalni parkovi Crne Gore«, koje će istovremeno sa njima i upravljati.

Realizacija Projekta „5 u 5“ omogućiće: stvaranje jedinstvenog turističkog proizvoda kroz povezivanje pet nacionalnih parkova u jedan doživljaj, kojim će se omogućiti kamp turisti da u nekoliko dana, u 5 nacionalnih parkova doživi spoj netaknute prirode, istorije, kulture i tradicije; povezivanje sa projektom „Planinarenje i Biciklizam“, čijom realizacijom se stvaraju uslovi za valorizaciju potencijala zaleđa i planinskog dijela Crne Gore; promociju nacionalnih parkova i turističke ponude Crne Gore; održivo upravljanje prostorom; povećanje broja turista i ostvarenih prihoda.

1.2. Panoramski putevi

NTO Crne Gore u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom kulture i lokalnim turističkim organizacijama radi na projektu panoramskih puteva u Crnoj Gori.

Rezultat ovog projekta biće izrada mape za panoramske puteve u Crnoj Gori, kako štampane tako i navigacione mape za GPS uređaje, u kojoj će se naći svi vidikovci i svi lokaliteti u neposrednoj blizini puta koji čine turističku ponudu toga mjesta. U sklopu projekta, a u saradnji sa opštinama, planirana je restauracija postojećih i izgradnja novih predloženih vidikovaca za koje su eksperti dali pozitivno mišljenje.

Ovaj projekat i njegova realizacija će umnogome olakšati boravak turistima koji u Crnu Goru dolaze kako individualnim tako i organizovanim prevozom, a ono što ove puteve čini posebnim su prekrasni predjeli i pejzaži koji se na ovaj način nude turistima.

2. Promotivne kampanje

2.1. Promotivna kampanja na globalnim elektronskim medijima

Ministarstvo održivog razvoja i turizma i NTO CG i 2011. godine su nastavili kampanju „Experience Wild Beauty“ putem emitovanja promotivnih spotova “Breathtaking Montenegro” na vodećoj TV mreži CNN. Kampanja na CNN-u je emitovana od 15. septembra 2011.godine do 15. marta 2012.godine. Osim generalne kampanje koja je obuhvatila emitovanje spota od 30 sec. Crna Gora je bila sponzor vremenske prognoze tokom koje se emitovao spot od 10sec. U saradnji sa ovim TV kanalom urađen je spot od 15 sec kojim se promovise Crna Gora kao investiciona destinacija. Spot Crne Gore je u navedenom periodu vidjelo blizu 20 miliona gledalaca.

Kampanje na međunarodnim TV medijima su od izuzetne važnosti za dalje pozicioniranje Crne Gore i njenog imidža na međunarodnom tržištu. Ovom kampanjom unapređuje se imidž Crne Gore, dovode novi turisti, promovise poslovni ambijent za novo investiranje, podstiču i afirmišu postojeći projekti. CNN predstavlja, zbog profila svojih gledalaca, savršenu platformu da se svi pomenuti efekti ostvare na najracionalniji način. Kampanja emitovanja na ovom kanalu je finansisjki realizovana iz budžeta Ministarstva održivog razvoja i turizma.

2.2. Promotivna kampanja u Regionu

NTO CG je i 2011. godine na tržištu Regiona sprovela intenzivnu promotivnu kampanju „**Zove more-Crna Gora**“. Ministarstvo održivog razvoja i turizma i NTO CG, u saradnji sa Crnogorskim turističkim udruženjem i lokalnim turističkim organizacijama za sezonu i vansezona kreirali su posebne paket aranžmane u hotelskom i privatnom smještaju.

Kampanja je obuhvatila ponudu dva paket aranžmana i to za:

- Privatni smještaj (sedam dana, uključena boravišna taksa, min 3 zvjezdice)
po cijenama: vansezona 42 - 49 €, sezona 70 -77 €
- Hotelski smještaj (sedam dana, 2 do 4 zvjezdice)
po cijenama: vansezona 72 -154 €, sezona 155 -280 €.

Prodaja aranžmana se vršila putem webportala www.montenegro.travel ili pozivom Call Centra NTO CG +382 1300 (u funkciji 24h). Nakon poziva Call Centar je upućivao turiste na agencije koje su prodavale navedene aranžmane.

Kampanja u Regionu je sadržala promotivne aktivnosti posebno za svako od tržišta: Srbije, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Kosova i Albanije. Turistička ponuda Crne Gore u Regionu promovisala se putem: kampanje u elektronskim i štampanim medijima, outdoor kampanje na atraktivnim lokacijama većih gradova Regiona, internet kampanja, Roadshow-a tj. jednodnevnih prezentacija ukupne i/ili specifične ponude, »Workshop« - ova, press konferencija i prezentacija, studijskih grupa novinara iz Regiona.

a. Medijska kampanja u Regionu – elektronski i štampani mediji i internet kampanja

SRBIJA

TV kampanja

- Obuhvaćene televizije: RTS, Pink, B92, PST, Avala, Fox Life, Fox Crime, National Geographic, Utilisima.
- Period emitovanja: 16. Jun – 24.08.2011. godine
- Broj emitovanja spotova: 1.646
- Ukupan broj ostvarenih GRP-a: 2,132.
- Veoma ujednačen nivo dnevnih emitovanja po televizijama, osim na TV B92, Pinku i PST, gdje je bilo pikova u prvim nedeljama kampanje.
- Spot Crne Gore barem jednom vidjelo je 6,3 miliona gledalaca ili 91,43% cijele populacije. Barem tri puta spot je vidjelo 5,9 miliona gledalaca, a barem 5 puta spot je vidjelo 5,4 miliona gledalaca. Interesantno je da je više od 50% populacije u Srbiji spot vidjelo više od 15 puta tokom kampanje.

Štampani mediji

Posebni advetorijali i intervjui su objavljeni u slijedećim štampanim medijima:

Dnevne novine:

- Insertacija mape puteva u Blicu, 30. jun.
- Intervju direktora NTO CG u Blicu 1/1, 30. jula
- Intervju direktora NTO CG Saše Radovića u Novostima 1/1, 18. Avgusta
- PR text u Večernjim Novostima u cilju promocije zimske sezone, decembar 2011.

Magazini:

- Gloria – 4 objave (4x2/1) u periodu od 28.06. do 19.07. uključujući i intervju direktora NTO
- Adria Media (Story, Cosmo, MH, National Geographic, Sensa, Lisa) – advetorijali 1/1 – po dvije objave u svim ovim magazinima

Akcentat je bio na predstavljanju ponude za aktivni odmor, posebnih turističkih proizvoda (Putevi vina, meda i sira), eko sela, skrovitih mjesta, novih kapaciteta Porto Montenegro i Aman Resort, program dešavanja tokom sezone itd.

Internet kampanja

Sajt	Tipologija	Period
B92.net/sport	Sport paket	24. jun-10. jul 2011.
B92.net/putovanja	Putovanja	24. jun-24. jul 2011.
gdestinacija.rs	Putovanja	Jul-11
Superodmor.rs	Putovanja	Jul-11
Aladin.info/putovanja	Putovanja	22.jun-31.jul 2011
Putovanja.info	Putovanja	22. jun-31.jul 2011.
rts.rs	Info	Jul-11
Facebook ads	Facebook	22. jun-31.jul 2011.
Nadlanu.com	Zabava	25. jun-15.08.2011.
mojodmor.rs	Putovanja	25. jun-15.08.2011.

iLike.me

U saradnji sa agencijom LUNA/TBWA iz Beograda tokom avgusta realizovan je foto konkurs „iLike.me“ na društvenoj mreži Facebook koji je pozivao zainteresovane da pošalju svoje fotografije sa odmora u Crnoj Gori u kategoriji „active“ i „lazy“. Fotografije koje su pristigle ovim putem NTO CG će moći da

koristi u svoje promotivne svrhe. Za najbolje i najkreativnije fotografije NTO CG je obezbijedila tri nagrade i to:

- Desetodnevno ljetovanje za dvije osobe u nekom od ekskluzivnih hotela u Crnoj Gori
- 7 dana zimovanja za dvije osobe
- Povratna avionska karta na nekoj od linija Montenegro Airlines-a.

Tokom konkursa pristiglo je više od 150 fotografija. Stranica „ilike.me“ ima preko 26.500 „fanova“ i 550.000 pregleda.

SLOVENIJA

TV kampanja

- Obuhvaćene televizije: POP TV I TV 3.
- Period emitovanja: od 19.06. do 16.08.2011. godine
- Broj emitovanja: 368.
- Ukupan broj ostvarenih GRP-a: 665.
- Spot Crne Gore barem jednom vidjelo je 0,8 miliona gledalaca ili 78% cijele populacije. Barem tri puta spot je vidjelo 0,58 miliona gledalaca, a barem 5 puta spot je vidjelo 0,43 miliona gledalaca ili 41% populacije.

Štampani mediji

- Posebni dodaci u okviru »Dnevnika«: 151.000 primjeraka ; »Večer«: 65.000 primjeraka
- »Obrazi«: intervju direktora NTO CG Saše Radovića, 14. juna

BOSNA I HERCEGOVINA

TV kampanja

- Obuhvaćene televizije: FTV, Pink BiH, Program Plus, Hayat
- Period emitovanja: 15.06. – 14.08.2011. godine
- Broj emitovanja: 1.362
- Prosječan broj emitovanja spotova po danu: 23
- Ukupan broj ostvarenih GRP-a: 2.628
- Najveći broj emitovanja realizovan je na Pink BiH. Spot CG barem jednom vidjelo je 3,4 miliona gledalaca ili 91% cijele populacije. Barem tri puta spot je vidjelo 2,9 miliona gledalaca, a barem 5 puta spot je vidjelo 2,7miliona gledalaca ili 72% populacije.

MAKEDONIJA

TV kampanja

- Obuhvaćene televizije: A1 i MTV (Makedonska televizija)
- Period emitovanja: 21.06. – 12.08.2011. godine
- Ukupan broj emitovanja: 550
- Ukupan broj ostvarenih GRP-a: 949,5
- Spot Crne Gore barem jednom vidjelo je 1.12 miliona gledalaca ili 72% cele populacije. Barem tri puta spot je vidjelo 0.94 miliona gledalaca, ili 60.56% populacije.

KOSOVO

TV kampanja

- Obuhvaćene televizije: TV21 i KTV
- Period emitovanja: 18.06. – 15.08.2011. godine

ALBANIJA

TV kampanja

- Obuhvaćene televizije: Top Channel i Vizion+
- Period emitovanja: 16.06. – 14.08.2011. godine
- Broj emitovanja: 486

b. Outdoor kampanja u Regionu

Tržište Srbije: Megaboard Brankov most

Tržište Bosne i Hercegovine: Superboard u centru Sarajeva i u Banja Luci

Tržište Makedonije: 5 bilborda u Skoplju

2.3. Promotivne kampanje u zemlji

Kampanja »Bijeg na snijeg«

U cilju afirmacije zimskih centara i ski sportova NTO je početkom 2011. godine izašla sa programom „*Bijeg na snijeg*“ koji je koncipiran kao niz manifestacija i dešavanja u zimskoj sezoni 2010/2011. Cilj je bio da se animira najmlađa populacija da provede svoje slobodno vrijeme na stazama i da samim tim postanu ljubitelji aktivnosti u prirodi i na snijegu. Ovu sportsko-zabavnu manifestaciju NTO CG je realizovala u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma i održala se u ski centrima Kolasin 1450, Žabljak i Vučje. NTO CG je za tu priliku pripremila svojevrstan kratki vodič kroz zimsku turističku ponudu i dešavanja tokom novogodišnjih praznika i sezone, sa promotivnim cijenama u hotelskom i privatnom smještaju u Crnoj Gori, sa cijenama ski pasa i važnijim kontaktima. Kampanja „Bijeg na snijeg“ održavala se svakog vikenda početkom 2011. godine a obuhvatala je: koncerte, program animacije za djecu na stazama, skijaške vikende zabave, škole skijanja za sve uzraste, dnevne žurke otvorenog tipa, dane sponzora, igre bez granica na skijalištima, extreme ski vikende itd. Koncerti poznatih estradnih izvođača su takodje upriličeni u ovim ski centrima tokom vikenda.

Tokom decembra 2011. godine predstavništva u Beogradu i Sarajevu su, putem jednodnevnih prezentacija i press konferencija, medijskih nastupa, redovnih saopštenja, u kontinuitetu sprovodila aktivnosti na informisanju javnosti o novostima u turističkoj ponudi Crne Gore tokom zimske sezone 2011/2012.

Najava zimske sezone 2011/2012. i promocija filma „One for the Road“

U neformalnoj atmosferi kafe bara “Soul2Soul” NTO je u saradnji sa NVO Riders.me u prisustvu agencija koje se bave aktivnim odmorom, planinarskih klubova, predstavnika ski centara i medija 9.12.2011. održala pres konferenciju na kojoj je promovisan film produkcijske kuće Teton Gravity Resreach i najavljene aktivnosti NTO na promociji zimske sezone.

Tokom kampanje u periodu od 14. januara do 3.marta, svakog vikenda u tri ski centra (Kolašin, Žabljak i Vučje) bili su organizovani koncerti poznatih domaćih i regionalnih izvođača.

Studijska posjeta produkcijske kuće Teton Gravity Research iz SAD-a, tokom februara 2011. godine je organizovana u saradnji sa lokalnim turističkim organizacijama Žabljaka, Kolašina, ski centrom »Kolašin 1450« i uz podršku »HTP Primorja« i »Montenegro stars hotelske grupe«. Oni su snimili atraktivne kadrove sa skijališta kao i sa manje poznatih lokacija za bordanje i skijanje u slobodnom stilu za potrebe filma »One for the Road«.

Promocija zimske turističke sezone 2011/12 u Beogradu

U prostorijama Predstavništva Nacionalne turističke organizacije Crne Gore u Beogradu 16.12.2011. godine održana prezentacija Novogodišnjih programa i zimske turističke sezone u Crnoj Gori.

Prezentacija zimske turističke ponude Kolašina za 2011/12

U kolašinskom hotelu "Lipka" 16.11.2011. godine održana je press konferencija na kojoj su NTO Crne Gore, Turistička organizacija Kolašina, Opština Kolašin, ski centar Kolašin 1450, sektor privatnog i hotelskog smještaja otvorili zimsku turističku sezonu u Kolašinu i predstavili turističku ponudu.

Promocija zimske turističke sezone na tržištu Bosne i Hercegovine

U Sarajevu je održan radni doručak sa novinarima bosanskohercegovačkih medija na kome je promovisana zimska sezona i predstavljeni programi i aranžmani tokom novogodišnjih praznika kako na obali tako i na sjeveru Crne Gore.

Na ovoj prezentaciji bili su prisutni brojni mediji: "TV Hayat", "TV Pink", "TV Vogošća", televizijska agencija "Sens"; "Radio M", "Radio Stari grad", "Radio 8", "Radio BHT1", "Federalni radio"; magazini: "Rejting", "Putovanja za dvoje", "Fashion magazine", zatim novinske agencije: "Onasa", "E-kapija", "Fena"; te online portali "Info bar" i "SarajevoX".

Promocija zimske sezone se nastavila nakon ovog događaja i putem promotivnih članaka i gostovanja u emisijama najvažnijih medijskih kuća BiH.

2.4. Promotivna kampanja u cilju promocije vansezona 2011/2012

U saradnji sa Montenegro Airlinesom i turističkom privredom, NTO CG sprovodi intenzivne aktivnosti u cilju produženja turističke sezone. Formirani su posebni paket aranžmani za vansezona 2011/2012 koji obuhvataju hotelski smještaj i avionski prevoz iz 8 destinacija-Rima, Beča, Frankfurt, Ciriha, Ljubljane, Londona, Pariza i Beograda.

3. Sajamski nastupi

"Vakantiebeurs 2011" u Utrehtu, Holandija

U okviru sajma turizma „Vakantiebeurs“ na crnogorskom štandu održana je prezentacija NTOCG za novinare i turoperatore. „Vakantiebeurs“ je najveći sajam turizma u Beneluxu koji okuplja veliki broj profesionalaca u turizmu, oko 1.500 izlagača iz 160 zemalja. Sajam je takođe u jednom svom dijelu namijenjen i široj javnosti i bio je otvoren je od 11. do 16. januara. NTO CG i Ministarstvo održivog razvoja i turizma, u saradnji sa turističkim organizacijama Budve i Ulcinja, HG "Budvanska rivijera", hotelom "Queen of Montenegro", i turističkim agencijama "Adria DMC" i „Montenegro Reizen“, po prvi put su se predstavili na ovom sajmu.

Predstavnici NTO CG i turističke privrede imali su tokom sajma brojne sastanke sa predstavnicima turoperatora i turističkih agencija, kao što su „Thomas Cook“, „TUI“, „Kras“, „Sawadee“ koji su iskazali pozitivne utiske o izuzetnim prirodnim ljepotama, kulturnom naslijeđu i unaprijedjenim infrastrukturnim uslovima u našoj zemlji. NTO očekuje da će specijalizovana ponuda za pješaćenje i biciklizam u Crnoj Gori od slijedeće godine biti prisutna u programima turoperatora: „Global cyclist“, „Eurocult“, „Labrys Reizen“, „CPT Cultuurreizen“, „Jong intra“, „OAD“.

Ovu najznačajniju berzu turizma pratio je veliki broj medijskih kuća koje su posebno interesovanje pokazale za Crnu Goru. Prezentaciju su ispratila 64 najuticajnijih medija iz različitih interesnih grupa:

„Travelution“, „Algemeen Dagblad“, „ANWB Raizen“, „Pasar“, „Wegener media“, „BFTP“, „Travel magazine“, „Tourpress“, „Telegraaf“, „Travel 2“, „Travelution“.

Berza poslovnog turizma „Conventa 2011“ u Ljubljani

Montenegro Convention Bureau (Crnogorski kongresni biro) učestvovao je na berzi poslovnog turizma „Conventa 2011“ koja se održala u periodu od 19. do 20. januara u Ljubljani. Ova berza okupila je predstavnike kongresne djelatnosti Jugoistočne Evrope i organizatore kongresa, seminara, konferencija i drugih događaja iz Evrope i Amerike, a pored Montenegro Convention Bureau učešće su uzeli i kongresni biro Regionalna i izlagači iz 9 država (Slovenija, Crna Gora, Hrvatska, Srbija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Albanija, Bugarska i Italija).

Na berzi „Conventa 2011“ bilo je prisutno preko 120 izlagača (hoteli, kongresni centri, profesionalni kongresni organizatori (PCO), DMC) i preko 200 pozvanih kupaca odgovornih za planiranje, organizovanje i finansijske odluke za pomenuta putovanja sa važnijih emitivnih tržišta, uključujući Francusku, Njemačku, Italiju, Veliku Britaniju, Belgiju, Holandiju, Rusiju itd. Crnu Goru pored Convention Bureau na ovom sajmu predstavljaju i Montenegro Stars Hotels Group, AD UTIP Crna Gora (hotel „Podgorica“, „City“ i „Crna Gora“), Talas M DMC i Kompas Montenegro.

Sajam turizma u Tel Avivu

Internacionalni Mediteranski sajam turizma » IMTM 2011« u Tel Avivu koji se održavao 8. i 9. februara okupio je najveći broj izlagača od njegovog osnivanja, njih preko 450 iz 35 zemalja.

Crnogorsku turističku ponudu na ovom sajmu su predstavili Nacionalna turistička organizacija, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, turističke organizacije Budve i Ulcinja, kao i predstavnici turističke privrede HG« Budvanska rivijera« i » Queen of Montenegro«. Već prvog dana sajma izraelske agencije i građani, među kojima i znatan broj onih koji su svoj odmor i ranije provodili u Crnoj Gori, pokazali su veliko interesovanje za crnogorsku ponudu. Štand NTO CG su posjetili brojni mediji iz različitih interesnih grupa, između ostalih i : „Maarev“, „Globes“, „Channel A“, „L’aisha“, „Tourisam news“, „Atmosfera“, „First source“, kao i brojni turoperatori : »Amsalem tours«, »Lear Tours«, »Medraft« i dr.

Sajam turizma EMITT u Istanbulu

Turistička ponuda Crne Gore se, po prvi put predstavila i na međunarodnom istočno-mediteranskom sajmu turizma „EMITT 2011“(Eastern Mediterranean International Travel and Tourism Fair) koji se održao u Istanbulu od 10. do 13.02.2011. godine. Učešće Nacionalne turističke organizacija Crne Gore, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, strateškim partnerima i turističkom privredom na „EMITT“-u je značajno ne samo sa aspekta ostvarivanja kontakata među turističkim poslenicima putem ovog sajma koji je jedan od šest vodećih u Evropi, već i zbog bolje razmjene ideja i iskustava sa istočnim zemljama. Turska može biti izuzetno bitna emitivna zemlja za Crnu Goru s obzirom da interesovanje njenih gostiju, i velike crnogorske dijaspore raste sve više za kružne ture kroz Bosnu, Hrvatsku, Makedoniju i Crnu Goru. Pored zanimanja za kulturno naslijeđe, pokazali su interes za raftingom i drugim mogućnostima aktivnog boravka u prirodi.

Prezentaciju Crne Gore su ispratila najuticajniji mediji iz različitih interesnih grupa: nacionalni kanal „ShowTV“, „Sabah“, „TNT“, najtiražniji turistički magazini „Tourism life in Turkey“, „Turizm Guncel“, „Turizm Habercisi“ i dr. S obzirom na značaj i potencijal ovog tržišta Nacionalnoj turističkoj organizaciji CG su se pridružili u prezentovanju ponude brojni turistički poslenici: predstavnici „Montenegro Stars Hotels group“, hotelske grupe „Budvanska rivijera“, „HIT Montenegro“, agencija „Adria DMC“, hotel

„Queen of Montenegro“, hotel „Princess“, hotel „Vardar“ i lokalne turističke organizacije Bara, Budve i Ulcinja.

Sajam turizma „BIT“ u Milanu

Turistička ponuda Crne Gore se nakon sajamskog nastupa u Istanbulu predstavila na sajmu „BIT“ koji se održao u Milanu od 17. do 20. februara. Učesće na ovom sajmu je bilo od izuzetne važnosti jer je omogućilo uspostavljanje kontakata kako sa turističkom privredom Italije tako i sa medijima. U okviru sajma održana je prezentacija i press konferencija za medije i turoperatore.

Prezentaciju Crne Gore su ispratili najuticajni mediji iz oblasti turizma i ekonomije što su: „Luoghi del Mondo“, „TTG Italia“, „I viaggi di Repubblica“, „Easyvoyage.it“, „Style“, „Yacht Capital-Panorama Travel – Dove“, „Travel Quotidiano“, „Vogue“, „Traveler“ i dr.

Pored NTOCG i ministarstva održivog razvoja i turizma na crnogorskom štandu svoju ponudu predstavili su i „Montenegro Airlines“, „HG Budvanska Rivijera“, hotel „Maestral“ i turistička organizacija Budve.

Sajam turizma „IFT 2011“ u Beogradu

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore, Ministarstvo održivog razvoja i turizma i predstavništvo NTO CG u Beogradu u saradnji sa lokalnim turističkim organizacijama, strateškim partnerima i turističkom privredom predstavili su crnogorsku turističku ponudu na sajmu turizma „IFT 2011“, koji je trajao od 24. do 27.02.2011. godine.

Prema zvaničnim statističkim podacima u 2010-oj godini Crnu Goru je posjetilo približno 320.000 turista iz Srbije, koji su ostvarili oko 2.100.000 noćenja, a procjena je da je približno toliko boravilo u svojim stanovima, vikendicama kod rođaka i prijatelja.

U okviru štanda NTO CG svoju ponudu predstavili su i strateški partneri: JP „Morsko dobro“, hotel „Queen of Montenegro“, „Montenegro Airlines“, „R-Tours“, „Beppler&Jacobson“, lokalne turističke organizacije Mojkovca, Nikšića, Plužina, Pljevalja, Berana, Regonalna turistička organizacija za Bjelasicu i Komove, kao i turistička agencija „Tara Tour“ i dr.

Turistička ponuda Crne Gore na sajmu turizma „ITB“ Berlin

Od 9. do 13. marta održan je 45. međunarodni sajam turizma „ITB 2011“ u Berlinu koji je postigao rekordnu posjećenost u istoriji ovoga sajma, sa preko 11.000 izlagača iz 186 zemalja i preko 200 000 posjetilaca.

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore i Ministarstvo održivog razvoja i turizma su predstavili ponudu crnogorskog turizma u saradnji sa lokalnim turističkim organizacijama Budve i Ulcinja, turističkom privredom i strateškim partnerima crnogorskog turizma: HG „Montenegrostars Hotels Group“, hotelom „The Queen of Montenegro“, HG „Budvanskom Rivijerom“, hotelom „Rivijera – Igalo“ kao i „Mediterranskim zdravstvenim centrom - Institut Igalo“.

Turistička ponuda predstavljena na sajmu MITT u Moskvi

Na sajmu „MITT 2011“ koji se održao u periodu od 16. do 19. marta u Moskvi, Nacionalna turistička organizacija Crne Gore zajedno sa turističkom privredom predstavila je novitete u turističkoj ponudi za predstojeću ljetnju sezonu.

Na štandu Crne Gore svoju ponudu predstavile su kompanije: „R-Tours“, „Talas – M“, „Brezna Tours“, „Travel Centar“, „Montenegro Airlines“, „HG Montenegro Stars“, „Beppler i Jacobson Ltd.“, „Queen of Montenegro“, „HG Budvanska Rivijera“, HIT Montenegro– Hotel „Maestral“, Atlas Hotels Group- Hotel „Princess“ i Hotel „Monte Casa“, „HTP Korali“, turističke agencije DSA Adventures-BD i Kompas Montenegro, kao i turističke organizacije Budve i Bara.

Turistička ponuda Crne Gore prvi put na sajmu „UITT 2011“ u Ukrajini

Crna Gora je po prvi put nastupila na ovom sajmu (23. – 25.03.2011. godine) i objedinjeno prezentovala svoju turističku ponudu. Posjeta sajmu je prevazišla sva očekivanja izlagača i organizatora, gdje se nakon prva dva dana procjenjuje posjeta preko 40.000 posjetilaca.

Na štandu NTO CG svoju ponudu predstavili su strateški partneri „R Tours Company“, „HG Budvanska Rivijera“, „HG Montenegro Stars“, „Bepplar&Jacobson“, kao i turistička organizacija Budve.

Između naših turoperatera i hotelskih predstavnika, sa partnerima i turističkim predstavnicima sa ovog tržišta za vrijeme špica ljetnje turističke sezone ugovoreno je minimum 6 charter letova nedjeljno na relacijama iz Kijeva i Odese za Podgoricu i Tivat. Najave su i da postoji mogućnost povećanja broja charter letova na ovim relacijama u zavisnosti od interesovanja i bukinga.

Sajam turizma u Budvi i „Festival turističkih komunikacija“

Festival turističkih komunikacija »**Snovi, strasti i uzbuđenja - Montenegro**« održan je tokom trajanja sajma turizma u Budvi **METUBESA 2011**, u hotelu „Splendid Conference and Spa Resort“.

Ovaj festival je okupio eminentne stručnjake iz oblasti marketinga i turizma, stručni međunarodni žiri koji će ocjenjivati preko 70 pristiglih radova iz oblasti video materijala, printa, weba, događaja i inovacija, kao i brojne uspješne kompanije među kojima su nacionalne turističke organizacije Slovenije, Srbije, Albanije, Crne Gore, zatim Turkish airlines, turoperatora Kovotour Plus i brojne druge koji će predstaviti strategije koje ih čine uspješnim na međunarodnom tržištu. Festival se pod pokroviteljstvom Nacionalne turističke organizacije Crne Gore održava 25. i 26. marta u organizaciji AMC Communications-a i Jadranskog sajma.

Turistička ponuda Crne Gore na sajmu »Skopje Travel Market« u Makedoniji

Nacionalna turistička organizacija nastavila sa prezentacijom turističke ponude Crne Gore u Regionu, na sajmu turizma »Skopje Travel Market« koji je održan od 27. - 29. aprila u Skoplju.

Turističku ponudu za ljeto 2011, raznovrsne programe dešavanja i manifestacija, prirodne ljepote, kvalitetnu ponudu hotelskog i privatnog smještaja, kao i aktuelnu cjenovnu politiku na sajmu su predstavile lokalne turističke organizacije Bara, Budve, Herceg Novog, Kotor, Ulcinja i strateški partner NTO CG „HG Budvanska rivijera“. »Skopje Travel Market« je sajam regionalnog karaktera na kome sve vidove turizma, od planinskog, ruralnog, vinskog, preko vjerskog turizma, tranzitnog, avanturističkog i dr. vidova predstavljaju zemlje Regiona kao i Turska i Litvanija. Stoga raste njegov regionalni značaj jer generiše veliki broj zainteresovanih poslovnih subjekata kao i turista iz Makedonije. Da se ovaj sajam sve više profiliše u tom pravcu govori i drugi bijenalni međunarodni kongres koji je organizovan pod nazivom »Uticaj turizma na ekonomski razvoj«.

Turistička ponuda Crne Gore zastupljena na Lukavačkom sajmu turizma

U okviru promotivnih aktivnosti na tržištu Regiona, predstavništvo Nacionalne turističke organizacije Crne Gore u BiH u saradnji sa Lokalnom turističkom organizacijom Herceg Novog, predstavila je turističku ponudu na Lukavačkom sajmu koji je održan od 5 do 7 maja 2011. godine.

Turistička ponuda Crne Gore predstavljena na berzi turizma "RDA" u Kelnu

U periodu od 26. do 28. jula održan je "RDA Workshop" u Kelnu, koji predstavlja najveću evropsku berzu za organizovanje autobuskih tura i grupnih putovanja. Na ovom sajmu Nacionalna turistička organizacija Crne Gore, već šestu godinu za redom predstavlja turističku ponudu Crne Gore u okviru ponude Regiona, zajedno sa Albanijom i Srbijom. Pored predstavnika NTO CG, na štandu su bile prisutne i dvije turističke agencije: "Rams" iz Bijelog Polja i "Montenegro travel idea" iz Petrovca. Berzu "RDA Workshop" tradicionalno organizuje Međunarodno udruženje autobuskih turoperatora RDA, koje je osnovano 1951. godine. Ovo udruženje trenutno broji oko 3.000 kompanija iz preko 40 zemalja. Od prije 4 godine u Udruženju je i NTO CG kao ravnopravan član.

Tokom trajanja sajma, posjetioci specijalizovanog profila bili su u prilici da se putem direktne komunikacije upoznaju sa potencijalima Crne Gore u domenu kružnih autobuskih tura, kao i da sklope ugovore sa domaćim agencijama.

Turistička ponuda Crne Gore predstavljena na berzi turizma „TOP RESA 2011” u Parizu

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, lokalnim turističkim organizacijama, strateškim partnerima i turističkom privredom i ove godine, četvrti put zaredom predstavila je turističku ponudu Crne Gore na međunarodnoj berzi turizma TOP RESA koja se održala u Parizu u periodu od 20. do 23. septembra 2011. godine.

Ovo je jedna od najznačajnijih berzi turizma na tržištu Francuske, isključivo je poslovnog karaktera, a izlagačima je omogućila uspostavljanje kontakata sa ključnim igračima u sektoru turističkih putovanja. Održala se u periodu od 20. do 23. septembra i okupila preko 1100 izlagača, kao i veliki broj novinara i medijskih kuća.

Turisti iz Francuske su najbrojniji gosti iz Evropske Unije u Crnoj Gori, a upravo ovaj nastup je bio početak agresivnije promocije na ključnim tržištima. Na crnogorskom štandu su pored predstavnika NTO, Ministarstva održivog razvoja i turizma bili i Turističke Organizacije Bara i Budve Montenegro Airlines, HG Budvanska Rivijera, Montenegro Stars Hotel Group, Luminalis Events DMC, Hotel the Queen of Montenegro, turistička agencija Rams iz Bijelog Polja, Milo Travel Agency i turistička agencija Boka Bay. Očekuje se da će 50 hiljada Francuza posjetiti našu zemlju ove godine, što je rast od 15%. Prve organizovane grupe Francuza će avionima Montenegroairlinesa početi da pristižu u Crnu Goru već od sredine marta 2012.

Turistička ponuda Crne Gore predstavljena na „World Travel Market“ u Londonu

Sajam WTM održao se u periodu od 7. do 10. novembra 2011. godine. Crnogorski štand posjetili su brojni mediji među kojima: „Travel Channel“, „Food&Travel Magazine“, „Daily Express“, „Sunday Express“, „Travel Bulletin“. Oni su bili posebno zainteresovani za novitete u turističkoj ponudi, paket aranžmane, ponudu aktivnog odmora, nove investicione projekte itd.

Pored sastanaka sa predstavnicima medija, u cilju pospješivanja dalje saradnje, održani su i sastanci sa menadžerima turoperatora „Inghams“, „SAGA“, „Original Travel“, „Cox and Kings“, „Responsible Travel“, „Vista Trails“, „Balkan Holidays“, „Cosmos“, „Croatian Villas“, „Explore Montenegro“, i dr. Sa turoperatorima je razgovarano o modelima bolje saradnje na dovođenju većih grupa turista posebno u periodu vansezona.

4. Roadshow, prezentacije i workshop-ovi

4.1. Roadshow – Prezentacije turističke ponude u većim gradovima Regiona

Prezentacija turističke ponude u Nišu

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore je 9.maja, u Nišu, u okviru regionalne kampanje „Zove more – Crna Gora“, održala promociju turističke ponude Crne Gore za sezonu 2011 na tržištu Srbije.

Promocija turističke ponude u Čačku i Kragujevcu

Nakon prezentacije u Nišu, Nacionalna turistička organizacija Crne Gore zajedno sa turističkim organizacijama Tivta, Bara, Herceg Novog i Budve održala je na glavnim gradskim trgovima u Čačku 10.maja, i u Kragujevcu 11.maja, promociju turističke ponude CG za sezonu 2011.g.

Prezentacije ljetnje turističke ponude Crne Gore u Zrenjaninu i Novom Sadu

Nacionalna turistička organizacija je u subotu 14. maja, u saradnji sa lokalnim turističkim organizacijama Bara, Tivta, Herceg Novog i Budve održala promociju turističke ponude Crne Gore u Zrenjaninu. Prisutnim građanima je predstavljena turistička ponuda kao i paket aranžmani iz kampanje „Zove more-Crna Gora“. Tom prilikom su izvučene vrijedne nagrade u vidu ljetovanja na crnogorskom primorju. Promocija se, 16.aja, nastavila u Novom Sadu gdje je održan radni doručak sa predstavnicima medija dok je promotivni materijal dijeljen u okviru sajma poljoprivrede.

Poziv na ljetovanje po atraktivnim cijenama upućen i građanima Subotice

Na promociji turističke ponude u Subotici, koja se održala na trgu ispred hotela „Glorija“, građane su sa ponudom primorskih i planinskih centara, kao i sa detaljima kampanje „Zove more-Crna Gora“ upoznali predstavnici NTO CG. Turističke organizacije Bara, Tivta, Budve i Herceg Novog su predstavile novitete i aktuelnosti u ponudi svojih gradova.

Promocija kampanje „Zove more - Crna Gora“ na tržištu Kosova

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore je 31. maja, u okviru regionalne kampanje „Zove more – Crna Gora“, zajedno sa TO Ulcinja, predstavila turističku ponudu Crne Gore za ovu sezonu, na tržištu Kosova.

Kampanja „Zove more-Crna Gora“ predstavljena i na tržištu Albanije

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore i Turistička organizacija Ulcinja su, u saradnji sa Ambasadom Crne Gore u Albaniji, 02 juna u okviru promotivne kampanje „Zove more – Crna Gora“, organizovali radni ručak za medije i promociju turističke ponude u glavnoj šetališnoj zoni Tirane od 12 do 14 h.

Turistička ponude Crne Gore predstavljena u Sarajevu

U organizaciji Nacionalne turističke organizacije Crne Gore i njenog predstavništva u Bosni i Hercegovini, u Sarajevu je, 9 i 10 juna, predstavljena turistička ponuda Crne Gore za ljetnju sezonu.

Sa novitetima u turističkoj ponudi Crne Gore upoznati mediji BiH

Na radnom doručku, koji se održao 10. juna u Sarajevu, i koji je okupio sve značajnije medije Bosne i Hercegovine, predstavnici NTO CG, TO Herceg Novog, Tivta i HG „Budvanska rivijera“ govorilo se o turističkoj ponudi Crne Gore i date su izjave za pojedine TV kuće i štampane novine i časopise. Na radnom doručku su bili prisutni mediji: „TV BiH“, „Federalna TV“, „Hayat“ TV, TV „Vogošća“, „Radio Federacije BiH“, „Radio 8“, „Radio M“, „Dnevni Avaz“, „Oslobodjenje“, novinske agencije „Onasa“ i „FENA“, magazini „Gracija“, „Magazin „ Putovanja“ i „ E-kapija“ i dr.

4.2. Roadshow Švajcarska

Turistička ponuda Crne Gore predstavljena u Švajcarskoj

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore u saradnji sa turističkim predstavništvom iz Frankfurta i turističkom privredom predstavlja crnogorsku turističku ponudu na „Summer Destination Roadshow-u“ (ljetnjem destinacijskom roadshow-u) u Švajcarskoj, u periodu od 14. do 17. februara. Ova „roadshow“ kampanja organizovana je u četiri švajcarska grada sa najvećim ekonomskim potencijalom: Ženevi, Lozani, Bazelu i Cirihi.

Kampanja je organizovana kao B2B (poslovni) susreti sa predstavnicima turističkih agencija i turoperatora, korporativnih agenata i organizatora događaja iz oblasti MICE turizma. Cilj ove kampanje je da se švajcarsko tržište informiše o ponudi turističkih destinacija za sezonu 2011, a osim Crne Gore učešće su uzeli i predstavnici turističkih organizacija i privrede Slovenije, Beča, Luksemburga, Španije, Portugala, Italije, Maroka, Češke, Tunisa, Turske i Malte. Tokom četiri dana prezentacija očekuje se oko 300 predstavnika turoperatora i agencija.

Press konferencija Montenegro Airlines-a i NTO-a u Parizu

Dana 24. juna 2011. godine, u Parizu su državni avioprevoznik „Montenegro Airlines“ i Nacionalna turistička organizacija Crne Gore u prisustvu brojnih gostiju iz francuske turističke privrede, održali press koktel na kom je predstavljena turistička ponuda Crne Gore, kompanija, flota, kao i planovi vezani za saobraćaj u narednom periodu.

5. Eventi i taktičke akcije u zemlji

„After Beach Parties“

I ove sezone u organizaciji Montenegro Event Agency i Nacionalne turističke organizacije Crne Gore, a pod pokroviteljstvom Ministarstva održivog razvoja i turizma i brojnih sponzora, organizovan je program zabave na crnogorskim plažama tzv. „After beach parties“. Festival „After beach parties“ koji je namijenjen uglavnom mlađoj populaciji, zaljubljenicima u elektronsku muziku različitih žanrova, održan je u periodu od 15. jula do 13. avgusta na deset crnogorskih plaža u Herceg Novom, Tivtu, Kotoru, Budvi, Baru i Ulcinju.

Tokom ukupno 300 zabava, sve posjetioce ovih plaža u navedenom periodu zabavljali su neka od najvećih imena regionalne i svjetske DJ scene i izvođači.

“Air Berlin“ sletio u Crnu Goru

Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Nacionalna turistička organizacija Crne Gore potpisali ugovor o uspostavljanju čarter linije za ovu ljetnju turističku sezonu. Letom na relaciji Nirnberg – Tivat stiglo je oko 100 turista koji su proveli svoj odmor u našoj zemlji.

Tokom 2011. godine realizovano je 19 rotacija i to jedna nedjeljno (18. maja do 14. septembra) iz četiri njemačka grada (Hamburg, Hanover, Diseldorf i Nirnberg) i Beč iz Austrije. Saobraćaj se odvija tako što putnici iz Hamburga, Hanovera, Diseldorfa i Beča lete za Nirnberg i tu presijedaju na avion koji leti za Tivat.

Potpisivanje ugovora sa ovom avio kompanije je rezultiralo boljim bukingom za ovu sezonu. Prema informacija turističkih agencija buking sa ovog tržišta je veći za 20 do 40% u odnosu na isti period prethodne godine, postoji i veće interesovanje za kružnim turama koje obuhvataju obilaske nekoliko destinacija Balkana. Takođe od ove godine ponudu Crne Gore u svojim programima uvrstio je i značajan broj manjih online turističkih agencija i agencija koje nude ponudu aktivnog turizma sa ovog tržišta.

Crna Gora 2012. godine domaćin godišnjeg kongresa Njemačkog turističkog udruženja (DRV) – odlučeno u Južnoj Koreji

Crna Gora će u novembru 2012. godine biti domaćin godišnjeg kongresa Njemačkog udruženja turoperatora i turističkih agencija (DRV). Prethodni DRV kongres (2010) je održan u Maroku, dok je ovogodišnji održan u Južnoj Koreji, u okviru kojeg je održana prezentacija turističke ponude Crne Gore. Tokom prezentacije Crna Gora je predstavljena kao zemlja domaćin kongresa, njeni turistički potencijali, saradnja sa njemačkim tržištem u prethodnom periodu, kao i lokacije na kojima će biti održan kongres u periodu od 14. do 18. novembra 2012. godine.

Ponuda Crne Gore je tokom ovog kongresa predstavljena i na posebnom štandu na kojem su bili prisutni i predstavnici privrede koji učestvuju u organizaciji kongresa naredne godine i to: Turističke organizacije Budve, hotela "Splendid Conference and Spa Resort", „Avala Resort and Villas", „Queen of Montenegro", turističke agencije „Adriatic Express" i „Montenegro Airlines"-a.

Kongres DRV-a, koje kao krovno udruženje turističkih agencija i turoperatora broji nekoliko hiljada najvećih njemačkih kompanija, je najznačajniji događaj u turističkoj industriji Njemačke i okuplja 800 do 1000 predstavnika značajnih njemačkih turističkih subjekata. Crna Gora je za ovaj kongres aplicirala prije dvije godine i nakon održanih brojnih sastanaka i inspekcija destinacije, bord direktora DRV-a je odlučio da svoj sljedeći kongres održi u Crnoj Gori.

6. Studijske grupe novinara i turoperatora

U 2011. godini NTO CG je organizovao posjete brojnih studijskih grupa novinara i turoperatora:

- Studijska posjeta TV kuće „France 24" Crnoj Gori (11.-18.01. 2011. godine)
- Produksijska kuća "Teton Gravity research" iz SAD snimala reportaže za avanturistički turizam Crne Gore (22.02. - 1.03. 2011. godine)
- Studijska posjeta novinara "Børsen" magazina, Danska (15. - 20.03.2011. godine)
- Studijski boravak ekipe televizije Rusia1, snimanje emisije „Želim da znam" (2.-7.04. 2011. godine)
- BBC snimio specijalnu emisiju „Tri čovjeka u čamcu" (11.-13.04. 2011. godine)
- Njemačka državna televizija NDR je snimala reportažu o Crnoj Gori (6.-18.04.2011. godine)
- Studijska posjeta mariborskog lista Večer (18-19.04. 2011. godine)
- Studijska grupa vodećih medija iz Srbije obilazila Crnu Goru (26.-29.05. 2011. godine)
- Studijski boravak ekipe serijala „Autostoperi (30.05. - 2.06.2011. godine)
- Studijski boravak u Crnoj Gori njemačkih medija u cilju promocije kamping turizma (5.-10. 06. 2011. godine)
- Ekipa RTS snimala emisiju "SAT" (22.06, 7.07.2011. godine)
- Italijanski javni servis Rai UNO pripremao emisiju "Dreams Road" (28.06 -05.07.2011. godine)
- Japanska televizija TV "Asahi" snimala reportažu o Crnoj Gori (22. - 27.07. 2011. godine)
- Site inspection Japanske nacionalne televizije NHK (16.-24.08.2011. godine)
- Studijska grupa kanala TLC
- Studijski boravak u cilju promocije postsezone na tržištu Njemačke (15.-29.09.2011. godine)
- Japanska državna televizija NHK snimala u Crnoj Gori (26.09. - 06.10. 2011. godine)
- Svjetsko prvenstvo novinara u tenisu (24. 09. - 31.10. 2011. godine)
- Prestizni švajcarski magazin "Annabelle" (11.-17.10.2011. godine)
- Kineski mediji i turoperatora u posjeti Crnoj Gori (20.10.2011. godine)

7. Informisanje turista

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2011. godine, zvanični sajt turizma Crne Gore www.montenegro.travel je pogledalo 788.870 posjetilaca. Ukupno je pogledano 2.974.338 strana. U odnosu na isti period prošle godine posjeta sajtu je veća za 18 %.

Na prvom mjestu su posjete iz Srbije, potom slijede posjete iz: Crne Gore, Italije, Bosne i Hercegovine, Njemačke, Hrvatske, Austrije, SAD-a, Makedonije, Slovenije... Posjetioce sajta su najviše zanimale: informacije o ljetnjem odmoru, smještaju, turističke vijesti, prirodne ljepote, informacije o paket aranžmanima van sezone, kako planirati odmor...

I 2011. godine je nastavljena promocija putem socijalnih mreža na kojima Montenegro Travel, odnosno NTO Crne Gore ima otvorene profile, kao i na partnerskim portalima poput: www.caffemontenegro.com
www.montenegro.com
www.montenegrina.net
www.travel.de.

Takodje, on-line promocija i ICT edukacija kadrova je nastavljena kroz članstvo i aktivnosti u okviru Evropske komisije za putovanja (ETC). U toku su projekti novih portala i mobilnih aplikacija za Montenegro.travel i National Geographic, koji će startovati u martu 2012. godine.

Call Centar Montenegro

Služba telefona za informacije, sugestije, pritužbe i pohvale specijalnog telefona **1300**, za potrebe Nacionalne turističke organizacije, u **2011. godini** zabilježila je ukupno **6.777** poziva, od čega se **2.430** poziva odnosilo na pritužbe, a **4.172** poziva se odnosilo na uopšteno davanje informacija.

U pomenutom periodu na broj telefona 1300 pristiglo je i **175** pohvala (na rad i ažurnost operatera u Call centru, saradnja sa inspekcijama, pohvale na manifestacije Purgatorije u Tivtu, KotorArt u Kotoru, Budva grad teatar, Ljeto sa zvijezdama u Baru, Cetinjsko kulturno ljeto, After beach parties festival, hotel Meridijan, kafić Wild beauty na Jazu, čistoću u Tivtu, gradska riva u Tivtu i Porto Montenegro, vodosnabdijevanje u Herceg Novom, minizaobilaznicu u Podgorici, put Risan-Žabljak, organizaciju novogodišnjeg programa na otvorenom, manifestaciju Praznik mimoze,...).

Svaka primljena žalba, pohvala se evidentira pri čemu automatski slijedi faza procesuiranja. Kontaktira se inspekcija ili ustanova koja je nadležna za određenu žalbu i turista, ukoliko želi povratnu informaciju informiše se u toku istog ili narednog dana, tako što ponovo kontaktira centralu Call Centra i dežurni operater mu daje povratnu informaciju o ishodu intervencije.

Struktura traženih informacija:

- Generalno informacije (zakoni, regulative, vizni režimi..): 1678
- Informacije o brojevima telefona TA: 306
- Informacije o smještajnim kapacitetima: 822
- Informacije o reklamiranju na sajtu montenegro.travel: 144
- Informacije o kampanji „Zove more – Crna Gora“: 521
- Informacije o Kampanji 2010/2011 – „Zima u planini“: 67
- Informacije o uslovima na crnogorskim skijalištima: 367
- Informacije o saobraćajnicama: 267

Ukupno: 4.172

Promotivni materijal

Štampani materijal NTO Crne Gore u 2011. godini

U 2011. godini NTO CG je, pored reprinta promotivnog materijala, uradila i novo izdanje magazina Explorer. Explorer je svojevrsni vodič, ali i informator, u kome je, uz obilje aktuelnih servisnih informacija i atraktivnih fotografija sa crnogorskim motivima predstavljena turistička ponuda Crne Gore. Magazin je namijenjen prvenstveno inostranim turistima i sadrži najvažnije novosti, kao i posebne autorske tekstove crnogorskih književnika, publicista i novinara, koji se tiču kulture, istorije,

umjetnosti, nacionalnih parkova, kao i tekstove o ponudi u gradovima primorja, kulturno-zabavnim i sportskim manifestacijama, novim hotelima, tradicionalnoj kuhinji itd. Explorer sadrži i kompletnu bazu podataka hotela, agencija, restorana i agencija koje nude specifične turističke proizvoda. Izradjena je i nova turistička mapa.

VRSTA MATERIJALA	KOLIČINA	NAPOMENA
Winter Explorer	10000	novo
Dobrodošli – Italijanski	1000	reprint
Dobrodošli – Francuski	1000	reprint
Dobrodošli – Engleski	2000	reprint
Heritage - Engleski	3000	reprint
Heritage – Crnogorski	1500	reprint
Heritage – Francuski	1000	reprint
Explorer	10000	novo
DVD film Dobrodošli - Engleski	1000	novo
Turistička karta - Engleski	10000	novo
Hiking & Biking	1000	reprint

Vodiči o Crnoj Gori na inostranim tržištima

Izdavačka kuća »KOMŠE« d.o.o. iz Beograda objavila je drugo izdanje vodiča o crnoj Gori na ruskom jeziku.

Turistički vodič „Montenegro“ na mađarskom jeziku

U organizaciji Ambasade Republike Mađarske u Crnoj Gori i Ministarstva održivog razvoja i turizma, održana je prezentacija turističkog vodiča „Montenegro“, mađarskog autora Arpada Šebeščena (**Árpád Sebestyén**) u prostorijama ministarstva.

8. MCB

Tokom ove godine Montenegro Convention Bureau realizovao je niz aktivnosti u cilju daljeg razvoja i promocije MICE ponude Crne Gore. Sve aktivnosti su realizovane u saradnji sa članovima biroa. Montenegro Convention Bureau formiran je 2008. godine kao dio NTO CG koji je zadužen za promociju Crne Gore kao MICE destinacije i trenutno broji 19 članova, većinom su to hoteli sa 4 i 5 zvjezdica koji raspolažu kongresnim sadržajima i DMC–Destination Management Companies tj. agencije specijalizovane za MICE turizam. Tokom ove godine realizovane su sljedeće aktivnosti, koje su detaljnije opisane pod pojedinim stavkama u okviru ovog izvještaja:

9. Turistička predstavništva u inostranstvu

U 2011. godini, pored redovnih aktivnosti predstavništava NTO CG koje podrazumijevaju kontakte sa lokalnim turističkim organizacijama u Crnoj Gori, klijentima, novinarima, turističkim i marketinškim agencijama, kao i ostalim građanima iz zemlje domaćina zainteresovanim za odlazak u Crnu Goru, te ostale administrativne aktivnosti, urađeno je i sljedeće:

Predstavništvo NTO CG u Beogradu

- Podrška i praćenje novogodišnje i zimske marketinške i prodajne kampanje TA i TO iz Crne Gore, NTO i LTO;
- Priprema, realizacija i učešće na Beogradskom međunarodnom sajmu turizma;
- Aktivno učešće u pripremi i idejnom kreiranju kampanje za ljetnju turističku sezonu Crne Gore za tržište Srbije (ciljna grupa-ekonomski ugrožene strukture društva);

- Priprema i učešće na ATP turniru Serbia Open 2011 – na desetodnevnom teniskom turniru (24.04 - 1.05.2011. godine) Crna Gora, NTO i LTO bile su predstavljene štandom od 16m2 tokom cijelog trajanja turnira a promotivno selo je posjetilo oko 80.000 ljudi iz Srbije i Republike Srpske i inostranstva.
- Učešće i predstavljanje crnogorske turističke privrede na sastancima sa HORES-om (srpsko nacionalno udruženje hotelijera i restoratera), Beogradskim sajmom, Novosadskim sajmom, Privrednom komorom Srbije, kancelarijom gradonačelnika Beograda, TOB, TOS, državnim sekretarom za turizam, Privrednom komorom Vojvodine, brojnim privrednim i društvenim organizacijama i preduzećima;
- Podrška Ambasadi Crne Gore u Beogradu u promotivnim aktivnostima kao i podrška kulturnim događajima u Beogradu koji su za cilj imali promociju i predstavljanje turističke ponude Crne Gore (humanitarni prodajni sajam supruga ambasadora...);
- Aktivno posredovanje pri privatnim posjetama vlasnika srpskih i inostranih kompanija i njihovih gostiju ekskluzivnim hotelima i drugim sadržajima naše turističke privrede (Delta, MPC, Zepet International, Quasar Group...);
- Kontakt sa turističkom privredom Rumunije preko LTO Transilvanije. Upućena komisija agenata iz ovog regiona o njihovom trošku. Nakon sedmodnevnog boravka, krajem juna 2011. godine dobijene su prve impresije prvenstveno o Boki Kotorskoj koje su pozitivne;
- U Turističkom predstavništvu Crne Gore u Beogradu 15. decembra 2011. godine je održana prezentacija programa Novogodišnjih programa i zimske turističke sezone u Crnoj Gori u organizaciji Turističkog predstavništva i Turističke organizacije Budva.

Predstavništvo NTO CG u Sarajevu

- gostovanje na TV Vogošća – promocija zimske sezone u Crnoj Gori;
- gostovanje na TV Hayat (satelitski program) promocija turizma Crne Gore te rada Predstavništva;
- gostovanje na državnoj televiziji BH1 promovišući zimske aktivnosti u Crnoj Gori;
- gostovanje još jedanput na istoj (BH1) televiziji gdje se raspravljalo o izgradnji image-a država regije kroz turizam;
- gostovanje na radiju Stari Grad i radiju eFM te radiju 8 promovišući zimsku sezonu u Crnoj Gori;
- priprema i organizacija promocije NTO Crne Gore na radiju M;
- nastavak aktivnog članstva u Clubu M, što podrazumijeva promociju Crne Gore kako na radiju M tako i u poslovnom magazinu ovog kluba;
- priprema saradnje bosanskohercegovačkih turističkih agencija sa agencijama i hotelima u CG;
- priprema promocije ljetne sezone Crne Gore u Bosni i Hercegovini;
- izlaganje materijala NTO Crne Gore na sajmu turizma u Sarajevu na štandu LTO Herceg Novi;
- priprema za odlazak na sajam turizma u Lukavcu;
- priprema i organizacija promocije ljetne sezone koja je podrazumijevala i konkurs dječijih radova na temu „Moja porodica i ja na moru“;
- radni doručak sa novinarima bh.medija;
- gostovanje na više TV i radio stanica promovišući ljetnu sezonu u Crnoj Gori;
- predavanje o Crnoj Gori i njenom turizmu u Gimnaziji u Tuzli
- Predavanje o turizmu Crne Gore u Drugoj sarajevskoj gimnaziji;
- priprema teksta o Crnoj Gori u magazinu „Putovanje za Dvoje“;
- podrška prilikom organizacije promocije „Dani borovnice“ LTO Plav u Sarajevu;
- predavanje o Crnoj Gori u trećoj sarajevskoj gimnaziji povodom Medjunarodnog Dana Turizma;
- priprema i organizacija radnog doručka za novinare promovišući zimsku sezonu 2011/2012 u Crnoj Gori te doček Nove godine u Crnoj Gori;
- gostovanje na radio i TV stanicama te magazinima u BiH;
- promocija zimske sezone i turističkih kapaciteta te dočeka Nove godine u Crnoj Gori u samom Predstavništvu NTO Crne Gore.

Predstavništvo NTO CG - Frankfurt

- Učešće na sajmu turizma ITB. ITB je ove godine bio vrlo uspješan, između ostalog, zahvaljujući i vrlo dobrom radu PR agencije Anita Maier. Obavljen je veliki broj razgovora sa predstavnicima medija. Objavljen je i veliki broj članaka u raznim njemačkim magazinima kao i u dnevnoj njemačkoj štampi;
- Road Show u Svajcarskoj sa agencijama Luminallis iz Kotora i Talas M iz Budve. Ovaj Road-Show se održao u periodu od 13.02.-18.02.2011 u sljedećim gradovima: Ženeva, Lozana, Bazel i Ziri.
- Saradnja sa nacionalnim i internacionalnim organizacijama;
- DRV –Redovni susreti, godišnja skupština i godišnji kongres! Obavljene su i dvije vrlo uspješne Site-Inspekcije od strane DRV u Crnoj Gori, zbog održavanja DRV kongresa u Crnu Goru 2012. Godini;
- Redovna posjećivanja raznih turističkih agencija širom Njemačke;
- Crnogorsko-njemačka udruženja: redovni susreti i komunikacija sa našom dijasporom u Frankfurtu, Nirnbergu i Lajpcigu;
- Održavanje kontakata sa postojećim (Wikinger Reisen, Pep Express itd.), kao i sklapanje kontakata sa novim tur operaterima (Studious reisen, Haideker reisen, Novasol AS, SE-tourist, DBTK reisen i dr. širom Njemačke.
- Posjeta sajмова: CMT –Stuttgart, F.r.ee –Minhen, Freizeit – Nirnberg, ITB- Berlin;
- Akcije u časopisima i TV;
- Osim toga, našom redevnom saradnjom sa firmom VIA, koja distribuira kataloge na svim sajmovima u Njemačkoj, predstavljena je ponuda Hiking & Biking na sajmovima u Dizeldorfu i Essenu. U VIA turističkom vodiču je reklama za NTO (sa logom) i kontakt adresama/telefonima. Ovaj turistički vodič se besplatno distribuira svim turističkim sajmovima u Njemačkoj.

Predstavništvo NTO CG – Ljubljana

Predstavništvo Nacionalne turističke organizacije Crne Gore u Republici Sloveniji, svečano je otvoreno 28. januara 2011. godine. Upriličena je svečanost u prostorijama Predstavništva kojem su prisustvovali brojni predstavnici javnog i kulturnog života, turističke privrede Slovenije, predstavnici medija, crnogorske dijaspore.

Predstavništvo je aktivno učestvovalo na Conventi, sajmu MICE turizma u Ljubljani u periodu od 18.01. – 20.01.2011.godine.

Najveći broj svakodnevnih aktivnosti zasniva se na ostvarivanju što efikasnije komunikacije sa turističkim agencijama u Sloveniji, kako onim koje već saraduju sa Crnom Gorom, tako i novim partnerima.

Uspostavljena stalna razmjena informacija sa važnim hotelskim grupama iz Crne Gore koje redovno dostavljaju svoje specijalne ponude paket aranžmana (uskršnji praznici, prvomajski praznici, vikend ponuda), iste se prosljeđuju slovenačkim agencijama (Splendid, Maestral, Avala i Bjanka, sa HP Budvanska rivijera). Realizovana posjeta direktorke Merkatoreve turističke agencije Holidays, sa saradnicima Crnoj Gori i »Budvanskoj rivijeri«. Održan je sastanak sa komercijalnim direktorom Aerodroma "J.Pučnik" u Ljubljani na temu modela aranžmana koji je zaključio ljubljanski aerodrom sa niskotarifnim kompanijama, u cilju pripreme sastanaka oko prisustva tih kompanija u Crnoj Gori.

Zbog važnosti što veće prisutnosti u slovenačkim medijima, ostvarena je komunikacija sa gotovo svim značajnim medijskim kućama: TV 3 kanal, dnevni list »Večer« iz Maribora, dnevni list »Dnevnik«, radio Center, Kopertv Vaš kanal, više časopisa o turizmu -Potovanje & Stil, Horizont, Media Bus d.o.o – oglašavanje na autobusima, Adria Media – mreža za oglašavanje u časopisima (Cosmopolitan, Elle, Lisa Moje stanovanje, Moj lepi vrt, Lisa, Čarovnija okusa, Avto magazin, Lea, Lisa, Nova, Story) i td.

10. Institucionalna saradnja u zemlji i inostranstvu-članstva u međunarodnim organizacijama i udruženjima i javno privatna partnerstva

Saradnja sa međunarodnim institucijama iz oblasti turizma

-Održana prezentacija rezultata istraživanja na godisnjem sastanku ETC MIG grupe 10.02.2011. godine u Pragu

-Učešće NTO CG na Generalnoj Skupštini Evropske komisije za turizam i putovanja – ETC održane 20. i 21.04.2011. godine u Budimpešti

-Susret direktora NTO CG, Saše Radovića se sa ambasadorom Kraljevine Tajland, Krit Krahitijem

-Nagradu "Eko trofej" u Koreji osvojio projekat "Wilderness Hiking & Biking u Crnoj Gori" (24.11.) - Crna Gora je dobila nagradu na jubilarnoj 25. dodjeli međunarodne ekološke nagrade od strane Njemačkog udruženja turoperatora i turističkih agencija (DRV), koja se održala u okviru 61. godišnjeg kongresa ovog udruženja. Nagrađeni projekat čiji je fokus zaštita životne sredine i socijalna odgovornost je "Wilderness Hiking & Biking u Crnoj Gori".

-Prezentacija izvještaja Svjetskog savjeta za putovanja i turizam (WTTC) za Crnu Goru (13. decembar) u Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

EU/IPA fondovi

IPA - prekogranični program Hrvatska – Crna Gora

U toku je implementacija projekta: „Zajednička promocija i unapređenje nivoa sigurnosti nautičkog turizma u Dubrovačko-neretvanskoj županiji i na crnogorskom primorju"

Sa hrvatske strane u projekat su uključeni Hrvatski hidrografski institut (HHI) kao vodeći partner cijelog projekta i Sveučilište u Dubrovniku (Pomorski odjel). Sa crnogorske strane učestvuje Hidrometeorološki zavod Crne Gore (HMZCG) kao vodeći crnogorski partner i Nacionalna turistička organizacija Crne Gore. Projekt je započeo u januaru 2011. Predviđeno vrijeme trajanja je 23 mjeseca (do kraja 2012.). Ukupna vrijednost projekta za obje strane je 451.928€.

Osnovni cilj projekta je unapređenje turističkog (posebno nautičkog) potencijala Dubrovačko-neretvanske županije i crnogorskog primorja, kao jedinstvene turističke cjeline bogatog kulturnog i prirodnog nasljeđa, zajedničkom promocijom, povećanjem kvaliteta usluge i podizanjem nivoa sigurnosti u nautičkom turizmu.

U tu će se svrhu: izraditi i održavati web-stranica namijenjena nautičarima koji posjećuju predmetno područje; izraditi nautičko-turistički vodič za jahte (jedrilice i motorne) i megajahte (preko 30 m dužine); osmisliti prekogranične nautičko-turističke plovidbene rute za jahte (jedrilice i motorne) i megajahte; organizovati okrugle stolove, prezentacije i promocije projekta; organizovati institucionalno jačanje i podršku Hidrografskog i okeanografskog odjela u Hidrometeorološkom zavodu Crne Gore itd.

Prvi sastanak radne grupe Jadranskog IPA projekta „TOURGATE 2“

U italijanskom gradu Mesagna (Mesanja), 20. maja 2011. godine je održan prvi sastanak radne grupe Jadranskog IPA projekta „TURGRATE 2“ kojim zvanično i počinje implementacija projekta. Crna Gora kroz fondove i programe Evropske unije (EU) dobija podršku za projekte i aktivnosti kroz Instrument predpristupne pomoći (IPA) koji je namijenjen državama sa statusom potencijalnog kandidata i sa statusom kandidata za članstvo u EU u periodu od 2007. do 2013. godine.

Imajući u vidu da je Crna Gora postala zemlja kandidat za članstvo u EU, Nacionalna turistička organizacija Crne Gore (NTO) i Lokalna turistička organizacija Bara (LTO) su uključeni od strane vodećeg partnera iz Italije u projekat „Udruženo djelovanje u promociji održivog razvoja turizma – „TURGRATE 2“. Ostali partneri u ovom projektu su iz Albanije i Grčke. Projekat traje tri godine i ukunpo vrijedi 2.500.000 € od čega je za Crnu Goru predviđeno 450.000 €.

Ovaj projekat ima za cilj bolju valorizaciju agro-prehrambenih proizvoda, prirodnih i kulturnih prekograničnih resursa, jačanje na održiv način, kao i konkurentnost turističkih destinacija Jadrana. Tokom projekta predviđene se su brojne aktivnosti kao što su: unapređenje turističke ponude i usluga, valorizacija kulturne baštine kroz akcije za zaštitu seoskih, umjetničkih i arheoloških resursa, priprema i pokretanje 7 servisnih centara, koji će biti u mogućnosti da pruže različite kvalifikovane turističke usluge kako bi se poboljšao životni standard zajednica uključenih u projekat. U okviru ove aktivnosti predviđen je jedan servisni centar na teritoriji opštine Bar; postavljanje turističke signalizacije kako bi se bolje afirmisali lokalni i prekogranični resursi i usluge; organizovanje kulturnih događaja; promovisanje održivog razvoja i alternativnih oblika kroz stvaranje novih tematskih proizvoda i upravljanje njima.

NTO na Regionalnoj konferenciji IPA projekta „TURGRATE 2“ u Tirani

U Tirani je 13. i 14.10.2011. godine održana Regionalna konferencija i drugi sastanak u okviru Jadranskog IPA projekta „Udruženo djelovanje u promociji održivog razvoja turizma – „TURGRATE 2“. Projekat je počeo sa implementacijom u februaru 2011. godine, traje tri godine, a pored Nacionalne turističke organizacije Crne Gore (NTO) i Lokalne turističke organizacije Bara (LTO) projektni partneri su iz Albanije, Grčke i Italije.

Pored organizacionih aktivnosti kao što su osnivanje projektnog pilot prekograničnog odbora i definisanje vizuelne identifikacije projekta, do sada su sprovedene sljedeće aktivnosti:

- popis kulturne baštine i kartografsko mapiranje manjih kulturnih resursa gdje je za opštinu Podgorica određen lokalitet Duklje i muzej Marka Miljanova – „Medun“ a za opštinu Bar lokalitet starog Bara;

- realizacija 4 umjetničke izložbe prekograničnog karaktera u Mesanji (Italija), Tirani, Igumenici (Grčka) i Baru. Cilj ove aktivnosti je prekogranična razmjena umjetničkih dijela i upoznavanje sa kulturom zemalja koje učestvuju u projektu. Iz Crne Gore su se predstavili: u Igumenici vajar Mijo Mijušković, slikarka Jelena Jovančov, u Albaniji slikar Nikola Gvozdenović, vajarica Maja Čakalović i u Italiji slikari Muharem Muratović i vajar Nenad Šoškić.

- promocija održivog turizma kroz stvaranje novih tematskih proizvoda. Na području opštine Podgorica i Bar identifikovani su već postojeći tematski proizvodi: „Putevima stare Crne Gore“ u sklopu kojih su prepoznati kao tipični proizvodi vino, sir, pršuta, med i riba (jezerska i morska), vrhunska staza za biciklizam broj 5, „bed and bike“ smještaj, krstarenje Skadarskim jezerom u „zelenim brodovima“ koji manje zagađuju prirodu i pješaćenje oko jezera. Od kulturnih tematskih proizvoda prepoznati su: Stari gradovi Ulcinja i Bara, muzej Marka Miljanova – „Medun“, arheološko nalazište „Duklja“ kao i arheološki lokalitet „Svač“.

Okrugli sto prekogranični IPA program Hrvatska-Crna Gora održan u Tivtu

NTO CG je sa partnerima iz Crne Gore i Hrvatske organizovala okrugli sto „Zajednička promocija i unaprjeđenje nivoa sigurnosti nautičkog turizma u Dubrovačko-neretvanskoj županiji i na Crnogorskom primorju (Nautour)“ koji se održao 25.11.2011. godine u Yachting Club-u marine Porto Montenegro.

Cilj projekta „Nautour“ je unapređenje turističkog, u prvom redu nautičkog potencijala Crnogorskog primorja i Dubrovačko-neretvanske županije kroz zajedničku promociju jedinstvene turističke cjeline i bogatog kulturnog i prirodnog naslijeđa, povećanje kvaliteta usluge kao i podizanje nivoa sigurnosti u nautičkom turizmu.

Sve korisne informacije iz ove oblasti biće sastavni dio „**Nautičkog vodiča**“ i „**Tematskih nautičkih ruta**“ za jahte (jedrilice i motorne) i megajahte, čija je izrada predviđena projektom a koje NTO

priprema u saradnji sa projektnim partnerima. Takođe, u toku je izrada i održavanje web portala namijenjenog nautičarima koji posjećuju predmetno područje. Bitan aspekt "Nautour" projekta je institucionalno jačanje i podrška hidrografskom odsjeku Hidrometeorološkog zavoda Crne Gore kroz saradnju sa Hrvatskim hidrografskim institutom.

Partneri u ovom IPA projektu, čija je ukupna vrijednost 452.000 €, su: Hrvatski hidrografski institut, Sveučilište u Dubrovniku (DU), Pomorski odjel, Hidrometeorološki zavod Crne Gore i Nacionalna turistička organizacija Crne Gore.
